

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΑΝΤΙ

Περίοδος Β', τεύχος 201

Παρασκευή 19 Μαρτίου 1982 Δρχ. 40

**Οικονομία με προβλήματα
Νέα Δημοκρατία:
Υπό κατεδάφιση;
Σαν Σαλβαδόρ
Απόδημος Ελληνισμός**

ΑΝΤΙΟ ΑΝΤΙ

Για μια καλύτερη ποιότητα ζωής

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ και ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Διμηνιαία Επιθεώρηση για να κατανοήσετε και να συνειδητοποιήσετε τα προβλήματα της Οικολογίας, του Περιβάλλοντος και της Ενέργειας.

Περιοδικό προβληματισμού με ανοιχτές απόψεις και γνώμες, που θα μπορούν να αντικρουστούν, να συζητηθούν και να γίνουν αντικείμενο κριτικής, πάντοτε όμως με επιστημονική θεμελίωση και αίσθημα ευθύνης. Μια πλειάδα από ειδικούς επιστήμονες εκλαϊκεύει θέματα όπως:

- Η σχέση ανάμεσα στην οικολογία και το περιβάλλον.
- Αθήνα: Αγώνας για επιβίωση.
- Το οικολογικό πρόβλημα και η αντιμετώπισή-του από επιστημονικούς φορείς.
- Το αλμυρό νερό πάει να χαθεί.
- Επιστημονικά συνέδρια για τη ρύπανση.
- Το πρώτο ελληνικό πετρέλαιο.
- Διεθνείς οργανισμοί και περιβάλλον.

Κι ακόμη ο συναρπαστικός και αποκαλυπτικός «Φάκελος» για την πυρηνική ενέργεια.

Ζητείστε από τους εφημεριδοπώλες, περίπτερα και βιβλιοπωλεία το πρώτο τεύχος (Μαρτίου - Απριλίου 1982)

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ και ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Το περιοδικό που θα σας «ξυπνήσει» νέα ενδιαφέροντα και καινούριες επιλογές.

ΕΚΔΟΤΗΣ: Αντώνης Λιβανης.

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: Σπήλιος Παπασπηλιόπουλος, οικολόγος.

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ: Κώστας Τσαούσης, δημοσιογράφος.

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ: Γιάννης Κορωνάιος.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ ΤΥΠΟΥ ΔΗΜ. ΣΧΕΣΕΩΝ: Τάκης Ψαράκης, δημοσιογράφος.

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ:

Νίκος Ζαλαώρας, δημοσιογράφος - δασολόγος.

Μάριος Νικολινάκος, οικονομολόγος.

Κώστας Παπαβασιλείου, γεωχημικός.

Γιάννης Τρούμπης, δημοσιογράφος.

Κίμων Χατζημήτρος, φυσικός - οικολόγος.

Στο πρώτο τεύχος συνεργάστηκαν:

Μ. Γενικόπουλος, δημοσιογράφος.

Δημήτρης Γερούκαλης, ψυχίατρος.

Δημ. Ιατρίδης, κοινωνιολόγος.

Ηλίας Καϊναδάς, φυσιολογιστής - οικολόγος.

Αργύρης Κανελλόπουλος, μηχανικός - οικολόγος.

Κώστας Παπαθανασόπουλος, πυρηνικός φυσικός.

Αχιλλέας Ρουσσόπουλος, μηχανικός.

Μ.Ι. Σκούλλος, χημικός.

ΟΙΚΟΛΟΓΙΑ και ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Γραφεία: Σόλωνος 94, τηλ: 3610-589 — 3600-398, Αθήνα.

Περίοδος Β'
Χρόνος 8ος
Τεύχος 201

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 7232.713 - 7232.819

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ
ΣΠ. ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΥ: Δύο μέτωπα,
σκληρές οι μάχες..... 4

ΑΝΤΙ-ΘΕΣΕΙΣ.....	6
ΒΟΥΛΗ	
Π. ΣΤΑΓΚΟΥ: «Λόγω ιδιάζουσας συγκυρίας» — Έργα και ημέρες σε αριθμούς.....	9
Γ. ΚΑΛΑΪΤΖΗ: Η Εθνική Παλιγγενε- σία.....	11
ΑΝΤΙ-Ο ΦΕΣΤΙΒΑΛ.....	12
ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ:	
ΟΠΕΚ: Έμεινε από πετρέλαιο;.....	27
ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ: «Οι Καιροί».....	28
Φ: Σαν Σαλβαδόρ — Το χρονικό ε- νός αγώνα.....	30
ΔΗΜ. ΔΕΛΗΟΛΑΝΗ: Η ρήξη με τη Μόσχα ανοίγει τον «Τρίτο δρόμο»..	32
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΟΥΤΣΑΝΗ: Αναζητών- τας το αντίπαλο «σχήμα».....	34
Θ. ΦΟΥΡΓΙΩΤΗ: Η ΝΔ στην Αχαΐα — μικρογραφία της διάλυσης.....	36
Θ. ΠΑΠΑΗΛΙΑ: Είναι δυνατή η ου- σιαστική βελτίωση της οικονομίας- μας;.....	40
Γ. ΘΑΝΟΥ: Προβλήματα αποδήμων.....	42
ΕΠΙΣΗΜΑΙΝΟΥΜΕ.....	44
Γ. ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ: Μουσικό Χρονικό..	46
ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ (Γ. Κοντογιώργης: Π. Πετρίδης).....	48
ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ.....	49
ΔΙΑΛΟΓΟΣ.....	50

Ο Μάρτης μήνας του νέφους...

ΣΤΟ ΕΠΟΜΕΝΟ ΤΕΥΧΟΣ:

Ο Μάρτης θα 'χει περάσει. Το νέφος
θα μας καταδυναστεύει.

Στο τεύχος 202, με περισσότερες σε-
λίδες θα βρείτε σειρά από τεκμηριωμέ-
να άρθρα που εξετάζουν το πρόβλημα
«ΝΕΦΟΣ» — και πιθανές θεραπείες-
του.

Η ΣΤΕΝΗ ΟΔΟΣ...

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ πολιτική βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο επίκεντρο των συ-
ζητήσεων και της δημόσιας προσοχής. Και θα εξακολουθήσει το ενδιαφέρον
μέχρι τη συζήτηση και ψήφιση του προϋπολογισμού στη Βουλή. Οι μέχρι τώ-
ρα αντιδράσεις παρουσιάζουν ένα έντονο και σαγηνευτικό ενδιαφέρον. Δεν
θα ήταν υπερβολικός ο ισχυρισμός, ότι οι οικονομικές εξαγγελίες τόσο στα
φορολογικά όσο στον προϋπολογισμό και το νομοσχέδιο περί κινήτρων απο-
τέλεσαν μια έκπληξη για όλους τους ενδιαφερόμενους — λαό, κόμματα και
οργανωμένα οικονομικά συμφέροντα.

Ο ΛΑΟΣ, και κυρίως τα μεσοστρώματα που πλαισίωσαν και τα κόμματα της
Αλλαγής, ανακάλυψαν ότι το ΠΑΣΟΚ δεν είναι ο θεός που θα φέρνει τον ήλιο
ή θα ρίχνει τη βροχή κατά βούληση ή κατ' απαίτηση. Διαπίστωσαν την ισχύ
της αναντίρρητης αλήθειας που ο εκλογικός θόρυβος είχε συγκαλύψει, ότι η
οικονομία δεν μπορεί να διαχωριστεί στην «κακή» ολιγαρχία του πλούτου
και σε όλους τους άλλους, «μη προνομιούχους», τους «καλούς». Διαπίστω-
σαν επομένως ότι το οικονομικό και κοινωνικό κόστος μιας επιχείρησης κοι-
νωνικού μετασχηματισμού ή έστω ορθολογισμού και εκσυγχρονισμού, πρέ-
πει να θίξει αναγκαστικά και κατ' αναλογία όλους τους παραγωγούς αλλά
κυρίως τους νομείς του κοινωνικού υπερπροϊόντος.

Η ΟΛΙΓΑΡΧΙΑ του πλούτου από την άλλη, ναι μεν δεν χάνει το καθεστώς
της ιδιοκτησίας αλλ' οπωσδήποτε στερείται της ασυδοσίας μέσα στην οποία
λειτουργούσε. Ο κρατικός έλεγχος γίνεται σαφής και σαφέστερο είναι πως
το κράτος αυτή τη φορά δεν είναι «δικό-της». Η ολιγαρχία του πλούτου δυ-
σφορεί, και κανείς δεν αμφιβάλλει πως όταν ο κ. Αβέρωφ διαρρηγνύει τα
ιμάτιά-του για τους μισθωτούς και τους αγρότες, για άλλους κόπτεται και α-
γωνιά στην πραγματικότητα. Και την αγωνία-του δεν τη συμμεριζόμαστε' τη
χαιρόμαστε κιόλας.

Η ΕΜΜΕΣΗ φορολογία που πλήττει πράγματι και τους χαμηλόμισθους ερ-
γαζόμενους, θα αποτελέσει επιβαρυντικό στοιχείο, μόνο στο βαθμό που η
γενικότερη κοινωνική πολιτική της Κυβέρνησης δεν ευστοχήσει. Γιατί το κρί-
σιμο πρόβλημα πίσω από τη δημοσιονομική πολιτική δεν είναι στενά οικονο-
μικό, είναι κοινωνικό και πολιτικό. Η πραγματική πρόκληση που ορθώνεται
μπρος στην κυβέρνηση είναι ο μηχανισμός με τον οποίο θα συναρθρώσει την
κατανομή των πόρων με έναν κοινωνικό σχεδιασμό μιας άλλης ανάπτυξης.
Αν θα εναρμονιστούν δηλαδή, οι εξαγγελίες για αποκέντρωση, για νέου τύ-
που συνεταιρισμούς, για μια παρέμβαση στην παιδεία και την Υγεία με τέ-
τοιο τρόπο, ώστε οι οικονομικές πρωτοβουλίες να μην εξαντληθούν στα πα-
λιά και αχρηστευμένα πρότυπα των κρατικών παροχών, όπου το Κράτος προ-
στρέχει δίκην νοσοκόμου ασθενοφόρου κάνοντας παροχές οξυγόνου ή ενδο-
φλέβιες στον εκάστοτε ασθενή.

ΒΕΒΑΙΑ, ίσως να αναφερόμαστε σε ένα υπερβολικό και πρόωρο αίτημα, τη
στιγμή που είναι φανερό, ότι ο προϋπολογισμός και τα οικονομικά μέτρα,
δεν αποτελούν τόσο εφαρμογή του προγράμματος του ΠΑΣΟΚ, όσο τη μετα-
βατική γέφυρα από την οικονομία της «Νέας Δημοκρατίας» προς την εξα-
σφάλιση των προϋποθέσεων για την άσκηση της αυτόνομης κυβερνητικής
πολιτικής. Απ' αυτή τη σκοπιά, γίνονται περισσότερο κατανοητοί και επαινε-
τοί ορισμένοι άλλοι λόγοι, που εξυπηρετούνται από το σχέδιο προϋπολογι-
σμού. Αναφερόμαστε συγκεκριμένα στο γεγονός, ότι υπάρχει μια σαφής
προσπάθεια ώστε να αποφευχθεί πρόσθετος εξωτερικός δανεισμός, ο ο-
ποίος θα δυσχέραινε την Κυβέρνηση ποικιλότροπα, σε μια εποχή μάλιστα
συζητήσεων για τις βάσεις, για το καθεστώς μέσα στην ΕΟΚ κτλ.

ΔΕΝ υπάρχει αμφιβολία πως το 1982 είναι μια «στενωπός» από την οποία
πρέπει να εξέλθουμε αρτιμελείς. Αλλά μάλλον πρέπει να έχουμε διαρκώς
στο νου ότι ο κοινωνικός μετασχηματισμός και μάλιστα προς την κατεύθυνση
του σοσιαλισμού, είναι ούτως ή άλλως η «στενή οδός», όχι βέβαια οδός μαρ-
τυρίου και θυσίας, αλλά δυσκολιών και προβλημάτων, που η ορθή επίλυσή-
τους οδηγεί με ασφάλεια στην επιτυχία.

ΚΑΙ Ο όρος ασφάλειας αυτής της επιτυχίας δεν βρίσκεται σε έναν στενά
οικονομικό ορίζοντα. Βρίσκεται στη δυνατότητα της κυβέρνησης αλλά και
των άλλων κομμάτων της Αλλαγής και των κοινωνικών φορέων, να δρομολο-
γήσουν τέτοιες διαδικασίες κοινωνικής συμμετοχής και αυτενέργειας, ώστε
η οικονομία να βγει απ' την ασφυξία των δημόσιων ταμείων και να γίνει κοι-
νωνικό εργαλείο.

ΑΝ ΑΥΤΟ κερδηθεί, κερδήθηκαν όλα.

anti

Δύο τα μέτωπα — σκληρές οι μάχες

ΠΟΛΛΟΙ — επίσημοι και ανεπίσημοι και κυρίως ελληνικές και ξένες υπηρεσίες — πρόβλεπαν έντονες τουρκικές αντιδράσεις για το ταξίδι του κ. Α. Παπανδρέου στην Κύπρο. Οι αντιδράσεις δεν σημειώθηκαν στη διάρκεια της περιοδείας του Έλληνα Πρωθυπουργού στη μεγαλόνησο, αλλά ακολούθησαν. Και ήταν και βίαιες και επικίνδυνες, αφού, αυτή τη φορά, στη διάρκεια των γυμνασίων «Θαλασσόλυκος 82», τα τουρκικά αεροσκάφη δεν αρκέστηκαν σε παραβιάσεις του FIR Αθηνών, αλλά παραβίασαν επανειλημμένα και εθνικό εναέριο χώρο. Στις «επιχειρήσεις» αυτές, δηλαδή στις προκλήσεις της Άγκυρας αποδείχθηκε η πλήρης επαγρύπνηση, ετοιμότητα και ικανότητα της ελληνικής πολεμικής αεροπορίας που αναχαιτίζει σε όλες τις περιπτώσεις τα τουρκικά αεροσκάφη. Από την άποψη αυτή, ο ελληνικός λαός μπορεί να αισθάνεται ασφαλής για την αμυντική ικανότητα της χώρας. Πώς όμως βλέπουν αυτό το «παιγνίδι με τη φωτιά» ενός «συμμάχου» εναντίον ενός άλλου οι εταίροι του ΝΑΤΟ και κυρίως οι μεγάλοι που ενισχύουν και εξοπλίζουν την Τουρκία και καλύπτουν την επιθετικότητα-της, επικαλούμενοι τη σημασία της γεωπολιτικής-της θέσης, στον ανταγωνισμό των δύο συνασπισμών;

Η ΕΠΙΣΗΜΗ απάντηση στο ερώτημα που το έθεσε με κατηγορηματικότητα η ελληνική κυβέρνηση ως τη στιγμή, που γράφονται αυτές οι γραμμές δε δόθηκε. Γιατι βέβαια δεν μπορεί να αποτελεί απάντηση η «έκπληξη» που εκδήλωσαν οι πρεσβευτές των κρατών - μελών του ΝΑΤΟ στη διάρκεια της ενημέρωσης που τους έγινε στις 10 Μαρτίου, από το ελληνικό Υπουργείο Εξωτερικών. Αν μάλιστα λάβουμε υπόψη τις πληροφορίες που μεταδίδει από έγκυρες πηγές ο ανταποκριτής του «Βήματος» στη Νέα Υόρκη κ. Στ. Ευσταθιάδης, η απάντηση του μεγαλύτερου εταίρου — και ενόχου για την τουρκική θρασύτητα — δηλαδή των Ηνωμένων Πολιτειών θα είναι, ότι... πρέπει να επαναληφθεί ο ελληνοτουρκικός διάλογος που, όπως είναι γνωστό δεν έχει οδηγήσει, ως τώρα, πουθενά. Και, στην περίπτωση αυτή δηλαδή, όπως και, πριν από λίγες μέρες, με τις αντιδράσεις-της στους λόγους του κ. Α. Παπανδρέου για διεθνοποίηση του Κυπριακού, η Ουάσιγκτον αρνείται να αναλάβει τις δικές-της ευθύνες για τους κινδύνους που δημιουργεί η αναπτυσσόμενη, με αμερικανικά όπλα και κάλυψη, τουρκική επιθετικότητα στο Αιγαίο και θέτει και τις δύο πλευρές σε ίση μοίρα αντιμαχόμενων που πρέπει να «τα βρουν» με διαπραγματεύσεις.

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ, η ελληνική κυβέρνηση, με τους λόγους, τις συνεντεύξεις, τις προσωπικές επαφές του πρωθυπουργού κ. Α. Παπανδρέου και τα τελευταία διαβήματα έχει θέσει την Ατλαντική Συμμαχία, αλλά και τη διεθνή κοινότητα γενικότερα «ενώπιον των ευθυνών-της» τόσο για το συνεχιζόμενο δράμα της Κύπρου με την κατοχή του 36,3% του εδάφους-της από τον αυτοαποκαλούμενο Αττίλα, όσο και για τη συνεχή απειλή κατά της ακεραιότητας της χώρας-μας και της ειρήνης στο Αιγαίο από την τουρκική επιθετικότητα. Αυτό είναι ασφαλώς ένα «νέο στυλ» δυναμικής και αποφασιστικής εξωτερικής πολιτικής που δεν αφήνει περιθώρια για «άλλοθι». Εξάλλου — με την ενίσχυση και του Προέδρου της Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλή όπως φάνηκε και κατά το πρόσφατο ταξίδι-του στην Ινδία και την Αυστραλία — η κυβέρνηση εξασφαλίζει μία γενικότερη συναίνεση για διεθνοποίηση του Κυπριακού — ενώ προχωρεί στην κινητοποίηση του ελληνισμού, από τη μία ως την άλλη άκρη του κόσμου, για την Κύπρο και για την υπεράσπιση της εδαφικής-μας ακεραιότητας.

Η ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΕΡΗ και πιο αποφασιστική εξωτερική πολιτική δεν είναι βέβαια εύκολη, περικλείει και κινδύνους — τους οποίους αρέσκονται ιδιαίτερα να υπογραμμίζουν τα όργανα της Δεξιάς — και δεν αποφέρει και άμεσα καρπούς. Αποτελεί όμως μία νέα σύλληψη που αποβλέπει σε έξοδο, του Κυπριακού από το σημερινό τέλμα και σε ενίσχυση της ελληνικής θέσης απέναντι στη μόνιμη τουρκική απειλή. Προς το παρόν, η Άγκυρα, ενισχυόμενη από την αμερικανική αλλά και γενικότερη στήριξη και κάλυψη, απαντά με ένα συνδυασμό υποκρισίας και ωμών απειλών. Γιατι ασφαλώς αποτελεί άκρα υποκρισία — όπως ορθά υπαινιχθηκε ο κ. Α. Παπανδρέου στην απάντησή-του στις δηλώσεις του πρωθυπουργού της τουρκικής Χούντας κ. Ουλουσού να επικαλείται η Άγκυρα τις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας για να ζητήσει την επανάληψη του ελληνοτουρκικού διαλόγου, ενώ «ξεχνά» τις επανειλημμένες αποφάσεις και ψηφίσματα του ΟΗΕ από το 1974 για την αποχώρηση των τουρκικών στρατευμάτων κατοχής από την Κύπρο. Και να «οδύρεται» για δήθεν «ρατσιστική» πολιτική της Ελλάδας απέναντι στους μουσουλμάνους της Δ. Θράκης, όταν είναι γνωστό, ότι — όπως τόνισε ο Έλληνας Πρωθυπουργός — «η μουσουλμανική μειονότητα αυξάνεται και πληθύνεται, ενώ έχει κυριολεκτικά ξεριζωθεί ο ελληνισμός της Κωνσταντινούπολης, της Ίμβρου και της Τενέδου».

ΕΞΑΛΛΟΥ, αν οι απειλές κατά της ακεραιότητας της Ελλάδας, είναι, στις δηλώσεις Ουλουσού, συγκαλυμένες με τα «δικαιώματα» της Τουρκίας στο Αιγαίο, που δήθεν θέλει να παραβιάσει η Ελλάδα, είναι εντελώς απροκάλυπτες σχετικά με την Κύπρο. Γιατι, ασφαλώς, η φράση, του πρωθυπουργού της τουρκικής Χούντας, ότι «με τα λόγια και τα έργα-του ο κ. Α. Παπανδρέου μπορεί να προκαλέσει νέες θλίψεις για την Ελλάδα στο μέλλον» σχετικά με το Κυπριακό, αποτελεί ωμή απειλή για ένα νέο Αττίλα, για κατάληψη και άλλων εδαφών ή και ολόκληρης της Κύπρου, ενός ανεξάρτητου κράτους - μέλους του ΟΗΕ.

ΠΟΛΛΟΙ — και στην Ελλάδα και στις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλου — αναρωτιούνται αν οι τελευταίες τουρκικές προκλήσεις αποτελούν μόνο απάντηση στην πρώτη επίσκεψη Έλληνα Πρωθυπουργού στην Κύπρο, ή, έστω, γενικότερα, στη

διεθνή προβολή του Κυπριακού και της τουρκικής απειλής από την ελληνική ηγεσία, ή και μία πίεση, «δι' αντιπροσώπου», από μέρους της ίδιας της Ουάσιγκτον προς την ελληνική κυβέρνηση για να φανεί πιο «διαλλακτική» τόσο στις ελληνοαμερικανικές συνομιλίες για τις βάσεις όσο και γενικότερα στα θέματα των σχέσεων της Ελλάδας με το ΝΑΤΟ. Ορισμένοι μάλιστα συσχετίζουν με τις τουρκικές προκλήσεις ακόμα και το νέο κύμα βομβιστικών ενεργειών που εκδηλώθηκε και στην Αθήνα, στο Μητροπολιτικό Ναό, και σε βόρειες επαρχιακές πόλεις. (Δεν υπάρχει ως τη στιγμή κανένα φως σχετικά με τους δράστες των νέων αυτών βομβιστικών ενεργειών, γιατί όμως να μην υποθέσει κανείς, ότι, ορισμένες, τουλάχιστο είναι και μια «απάντηση» των φιλοχουντικών στον αποκλεισμό των πραξικοπηματιών και των άλλων απριλιανών κατάδικων από τα τελευταία μέτρα χαρισμού ποινών;).

ΟΠΩΣΔΗΠΟΤΕ στην αντιμετώπιση της τουρκικής απειλής, εκδηλώνεται απόλυτη εθνική ομοψυχία. Το ίδιο και στο Κυπριακό, αν και οι έντονες κομματικές αντιθέσεις στην ελεύθερη Κύπρο, ιδιαίτερα τώρα που πλησιάζουν οι προεδρικές εκλογές μπορεί να δυσκολεύουν κάπως τους χειρισμούς. Η ίδια ομοψυχία βέβαια, όπως είναι φυσικό, δεν εκδηλώνεται στα εσωτερικά προβλήματα. Το γεγονός, ότι, όχι μόνο το ΚΚΕ, αλλά και η ΝΔ ψηφίζει την αρχή ορισμένων κυβερνητικών νομοσχεδίων, όπως για τον πολιτικό γάμο και την πολυθεσία, αποτελεί ομολογία, ότι η κυβέρνηση προχωρεί στο δρόμο του εκσυγχρονισμού της χώρας. Την οξύτερη αντιπολίτευση — από όλες τις πλευρές — η κυβέρνηση τη δέχεται στα οικονομικά μέτρα-της. Μετά το νομοσχέδιο για τη διοίκηση, η Δεξιά αντιπολίτευση ξεσηκώνει τώρα το μεγαλύτερο θόρυβο για το νέο προϋπολογισμό (οι δαπάνες που προβλέπει πλησιάζουν το ένα τρισεκατομμύριο δραχμές και τα έσοδα είναι ανώτερα κατά 58% από το 1981) και ιδιαίτερα για τους νέους φόρους. Η κυβέρνηση υπογραμμίζει, ότι οι αυξημένες φορολογίες (120 δις υπολογίζονται τα έσοδα μόνο από τους νέους φόρους) «είναι το τίμημα για την ανεύθυνη πολιτική που ακολουθήθηκε τα τελευταία χρόνια» (ομιλία του πρωθυπουργού από την Τηλεόραση), δηλαδή για τις αλλόγιστες και ρουσφετολογικές δαπάνες που οδήγησαν στα «άδεια ταμεία» και στην πολιτική της «καμμένης γης» στον οικονομικό τομέα. Αποβλέπουν εξάλλου στην πραγματοποίηση των εθνικών και κοινωνικών στόχων του προϋπολογισμού, τακτικού και επενδύσεων που εκφράζονται, με την αύξηση κατά 40% των κονδυλίων για την υγεία, πρόνοια και ασφάλιση, κατά 23% για την Παιδεία, κατά 21% για την εθνική άμυνα, κατά 46,5 για τη γεωργία.

ΠΑΡ' ΟΛΟ που οι νέοι φόροι επιβάλλονται κυρίως σε είδη πολυτελείας, στα λαχεία, στα ακίνητα, κ.α. φυσικό είναι η διάρθρωση του προϋπολογισμού να έχει γενικότερο αντίκτυπο στον τιμάριθμο και αυτό, μαζί με το συνεχιζόμενο πληθωρισμό και την αύξηση των λογαριασμών των διαφόρων υπηρεσιών (ηλεκτρικό, νερό, κτλ.) προκαλεί τη δυσφορία των ευρύτερων

λαϊκών στρωμάτων. Έτσι, η κυβέρνηση δέχεται έντονη κριτική και από τα δεξιά και από τα αριστερά. Η Δεξιά προβλέπει καταστροφές: «κάμψη της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας της οικονομίας, τροφοδότηση του πληθωρισμού και ανυπαρξία επενδυτικής δραστηριότητας που θα επιτείνει την αυξανόμενη ανεργία» (δηλώσεις Αβέρωφ). Η κυβέρνηση απαντά, ότι δεν είχε άλλο δρόμο για να αντιμετωπίσει την κατάσταση, που κληρονόμησε και να πραγματοποιήσει τους εθνικούς και κοινωνικοοικονομικούς στόχους-της. Αν κατέφευγε, π.χ. στην έκδοση χαρτονομίσματος θα οδηγούσε στο «φούντωμα του πληθωρισμού, ουσιαστική συρρίκνωση του εισοδήματος των εργαζομένων και προσφυγή στον εξωτερικό δανεισμό σε κλίμακα που θα υπενόμεινε τη θέση της χώρας-μας στη διεθνή οικονομία» (ομιλία του Πρωθυπουργού στην Τηλεόραση). Και τελικά εκφράζει αισιοδοξία, ότι θα συγκρατηθεί ο πληθωρισμός, η αύξηση του εθνικού εισοδήματος θα είναι ικανοποιητική και θα υπάρξει ανάκαμψη της οικονομίας. Ταυτόχρονα εντείνει τις προσπάθειές-της για να προσελκύσει ξένες επενδύσεις, ελπίζοντας, ότι θα κινητοποιηθεί και η ιδιωτική πρωτοβουλία με τα νέα κίνητρα που ήδη ετοιμάζεται να νομοθετήσει. Το ΚΚΕ, από την πλευρά-του, κατηγορεί την κυβέρνησή ότι «συμβιβάζεται με την ολιγαρχία», αφήνει «άθικτα τα υπερκέρδη της ολιγαρχίας» και φορτώνει καινούρια φορολογικά βάρη στα λαϊκά στρώματα. Και απειλεί με «κινήτοποιήσεις των εργαζομένων». Το ΚΚΕ εσωτερικού διαπιστώνει, ότι «η συμβολή του προϋπολογισμού 1982 σε μια δικαιότερη κατανομή των φορολογικών βαρών είναι περιορισμένη, ενώ στη νέα έναρξη μιας διαδικασίας ανάπτυξης είναι σχεδόν ανύπαρκτη». Και το ΚΟΔΗΣΟ υπογραμμίζει, ότι «δεν πραγματοποιείται δικαιότερη διανομή του εισοδήματος» και ότι «το φορολογικό σύστημα δεν βελτιώνεται», αφού «η αύξηση της φορολογίας προέρχεται κατά τα δύο τρίτα από έμμεσους φόρους».

ΕΙΝΑΙ αναμφισβήτητο, ότι οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει η χώρα και για τις οποίες ο κ. Α. Παπανδρέου είχε προειδοποιήσει ήδη από την προεκλογική περίοδο — για όσους τουλάχιστο άκουγαν στους λόγους-του όχι μόνο όσα τους άρεσαν — είναι μεγάλες. Η πρώτη σοσιαλιστική κυβέρνηση δίνει σκληρή μάχη σε δύο κυρίως μέτωπα: στα εθνικά θέματα και στα οικονομικά. Μέσα σ' αυτή τη δύσκολη κατάσταση που απαιτεί κινήτοποιηση των ευρύτερων δυνάμεων αποτελούν υπονόμηση οι εκδηλώσεις κομματικού υπερπατριωτισμού ορισμένων κυβερνητικών στελεχών, οι απροσεξίες και παλινωδίες υπουργών, σε νομοσχέδια και δηλώσεις, και η χρησιμοποίηση ή η διατήρηση σε επικαιρες θέσεις και αξιώματα ανθρώπων που υπηρέτησαν τη Χούντα και εστίλβωσαν τις μπόττες των συνταγματαρχών. Το τελευταίο αυτό αμάρτημα που δίνει εύκολη λαβή στη Δεξιά για κριτική «από τα αριστερά» γίνεται ακόμα βαρύτερο, όταν επιχειρείται να δικαιολογηθεί με προσχήματα που θυμίζουν την «έντιμον πενίαν», με τρόπο δηλαδή που νομιμοποιείται και επισημοποιείται ο αμοραλισμός στη δημόσια ζωή.

Σπύρος Ν. Λιναρδάτος

ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ

Ζωολογική Πηγή 17, 36-39 980

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΠΙΛΟΓΗ
ΧΑΜΗΛΟΤΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ

ΠΑΡΗΣ ΚΑΙ ΜΟΝΙΜΗ
ΓΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΟΛΩΝ
ΤΩΝ ΑΝΤΙΕΞΕΣΙΑΣΤΙ-
ΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ
ΤΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
"Ελεύθερος Τύπος"

Αλκιβιάδου 165 Πειραιας

ΤΟΥΡΚΙΚΕΣ ΠΡΟΣΓΕΙΩΣΕΙΣ

Νέα ένταση καλλιεργούν οι Τούρκοι στο Αιγαίο. Αν όμως την προηγούμενη εφταετία οι τουρκικές προκλήσεις ήταν αποτέλεσμα ενός μεθοδευμένου μηχανισμού τώρα είναι προϊόν αμνηχανίας.

Ως ένα βαθμό η τουρκική διπλωματία από το 1974, είχε επεξεργαστεί μια πάγια — και αποδοτική — τακτική, στηριγμένη στην ατολμία, στις αντιφάσεις και την ενδοτικότητα της πολιτικής της «Νέας Δημοκρατίας». Η τακτική αυτή είχε σαν κύριο γνώρισμά της τη δημιουργία τετελεσμένων γεγονότων στο χώρο του Αιγαίου. Η έμπρακτη αμφισβήτηση των ελληνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων και ο παράξενος «διάλογος», που, παρ' όλ' αυτά, συντηρούσε η ελληνική πλευρά, έτειναν διεθνώς να μετατρέψουν την τουρκική επιθετικότητα σε κάποια μορφή «εύλογης» αν όχι και νόμιμης διεκδίκησης. Και ως γνωστόν, όταν εσύ ο ίδιος δεν προασπίζεις το δικαίό-σου κανείς τρίτος δεν πρόκειται να τό αναγνωρίσει για λογαριασμό-σου.

Ανεξάρτητα από τις γενικότερες εκτιμήσεις που μπορεί να έχει κανείς για την όλη πολιτική του ΠΑΣΟΚ, πρέπει να αναγνωρίσει όχι μόνο την αλλαγή στιλ αλλά ουσίας στην άσκηση της εξωτερικής πολιτικής.

Για παράδειγμα, η χρησιμοποίηση της αρχής της συνυπευθυνότητας του ΝΑΤΟ για τις τουρκικές παραβιάσεις, η άρνηση της «αρχής» της *equité* για το διάλογο, η διεθνοποίηση του Κυπριακού, η σταθερότητα απέναντι στην τουρκική προκλητικότητα, αλλάζουν ριζικά το πλαίσιο αναφοράς της ελληνικής πολιτικής και απορρυθμίζουν αντίστοιχα την τουρκική.

Η τουρκική διπλωματία και τακτική μοιάζει πολύ αυτή τη στιγμή με την κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο κλέφτης, όταν πια εντοπιστεί το σύστημα δράσης-του. Πρέπει οπωσδήποτε να αλλάξει τακτική, αν δεν θέλει να αποτύχει. Οι παραβιάσεις και η προκλητικότητα δεν είναι πια

μόνο «ντεμοντέ» για τους Τούρκους. Γίνονται «μπούμε-ραγκ», καθώς αντί να νομιμοποιούν την τουρκική επιθετικότητα, τη μετατρέπουν σε παράγοντα οχλήσεως για τους δυτικούς συμμάχους.

Η Τουρκία λοιπόν, έχοντας και την επιβάρυνση της γενικότερης απομόνωσής-της, βρίσκεται στη δυσάρεστη θέση ή να καταγραφεί πια στη διεθνή κοινή γνώμη ως ταραχοποιός και επιδρομέας ή να αλλάξει τακτική.

Αλλά αν αλλάξει τακτική, δηλαδή αν υποχρεωθεί να εγκαταλείψει τον εκβιασμό των δυναμικών ενεργειών, τότε «έχασε το παιχνίδι», γιατί το ξέρει καλά πως δεν διαθέτει κανένα άλλο «ατού».

Γι' αυτό και χρειάζεται μια προσοχή, γιατί το αδιέξοδο γεννά και επικίνδυνες διαθέσεις. Αλλά ό,τι κι αν δοκιμάσει η τουρκική πλευρά θα ατυχήσει. Γιατί κάτι άλλο συμβαίνει πια από την από δω πλευρά του Αιγαίου.

Όσο το γρηγορότερο το καταλάβουν αυτό οι «σοφοί» ηγέτες της Άγκυρας, τόσο το καλύτερο και για τους δυο λαούς.

ΒΟΜΒΙΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΕΙΑ

«Μυστήριες βόμβες», που θά 'λεγε και ο Σαββόπουλος, έκαναν την περασμένη βδομάδα την εμφάνισή-τους. Πρώτα στη Μητρόπολη και μετά σε επαρχιακή περιοδεία: Ξάνθη, Καβάλα, Ιωάννινα. Ίσως τώρα που διαβάζονται αυτές οι γραμμές και άλλες βομβιστικές ενέργειες να έχουν προστεθεί στη θορυβώδη αλυσίδα.

Το πρόβλημα με τις βόμβες είναι ότι, καθώς δεν έχουν ταυτότητα, σε εξαναγκάζουν σε ερμηνείες μέσω της σκοπιμότητας που μπορεί να εξυπηρετούν. Το πιο πιθανό είναι να πρόκειται για εκδήλωση διαμαρτυρίας για τον αποκλεισμό των χουντικών από το νομοσχέδιο για μερική αμνηστευση ορισμένων αδικημάτων. Ούτε πάλι αποκλείεται να πρόκειται για μια μικρή δοκιμή των δυνάμεων εκείνων του χουντισμού και των ξένων υπηρεσιών που τους καθοδηγούν, που μόνο με το έγκλημα πια μπορούν να έχουν πρόσβαση στην εθνική ζωή.

Αν τηρηθεί η συνταγματική τάξη:

ΟΙ ΧΟΥΝΤΙΚΟΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΕΛΠΙΔΕΣ

Στη δεύτερη έκδοση του Συνταγματικού Δικαίου του κ. Δ. Τσάτσου, αποκαλύπτεται και θεμελιώνεται για πρώτη φορά ότι η ελπίδα των απολυθέντων χουντικών καθηγητών για αποκατάστασή-τους με κοινό νόμο, όπως έμοιαζε να προκύπτει από το άρθρο 111 του Συντάγματος, σβύνει. Είναι ενδιαφέρον ότι ο συντάκτης της Συντακτικής εκείνης Πράξης του Σεπτεμβρίου 1974, με την οποία πραγματοποιήθηκε — έστω σε περιορισμένο και όχι απόλυτα ικανοποιητικό βαθμό — η κάθαρση των ελληνικών πανεπιστημίων από σημαντικό αριθμό συνεργατών της δικτατορίας, έρχεται σήμερα να αποδείξει ότι η κάθαρση δεν ήταν πρόσκαιρη αλλά θα μπορούσε να είναι οριστική.

Πρωτοδιαβάζοντας κανείς το άρθρο 111 του Συντάγματος, συνάγει εύλογα ότι με κοινό νόμο του κράτους θα μπορούσε να ανατραπεί εκείνη η κάθαρση.

Υπενθυμίζουμε ότι στην πρώτη μεταδικτατορική Βουλή κατατέθηκε Σχέδιο Νόμου από βουλευτές της «ΝΔ» και της «ΕΚ-ΝΔ» που περιείχε ακριβή πρόβλεψη για επανάκριση των διωχθέντων, τότε, χουντικών καθηγητών. Θυμόμαστε μερικά χαρακτηριστικά ονόματα από τις υπογραφές: Κ. Γόντικας, Αθ. Κανελλόπουλος, Ανδρέας Κοκκέβης, Ν. Αλαβάνος κ.ά.

Να, τώρα, πως θεμελιώνει στο βιβλίο-του ο Δ.Τ., ότι η Συντακτική αυτή Πράξη δεν ανατρέπεται.

Αναλύοντας (σελ. 112 κ.ε.) ο Δ.Τ. την ισχύ των Συντακτικών Πράξεων της μεταπολίτευσης, διακρίνει τρία είδη τέτοιων Πράξεων:

- Συντακτικές Πράξεις (ή ψηφίσματα) που από τη φύση-τους έπαψαν να ισχύουν.
- Συντακτικές Πράξεις (ή ψηφίσματα) που ενσωματώθηκαν στο Σύνταγμα και επομένως δεν δημιουργούν ειδικό πρόβλημα και, συνεχίζει με νομική σαφήνεια:

γγ) Μένουν οί διατάξεις, πού ούτε από τή φύση τους έπαψαν νά ισχύουν ούτε ένσωματώθηκαν στό Σύνταγμα. Ός πρός αυτές ισχύει ό κανόνας, ότι έξακολουθούν νά ισχύουν καί κατά τάς άντιτιθεμένας πρός τό Σύνταγμα διατάξεις αυτών, έπιτροπομένης τής διά νόμου τροποποίησης ή καταργήσεως αυτών. Έδω άκριβώς μπαίνει τό μεγάλο πρόβλημα, άν μέ κοινό νόμο μπορούν νά άνατραπουν τά άποτελέσματα π.χ. τής Συντακτικής Πράξης τής 3ης Σεπτεμβρίου 1974 περί άποκαταστάσεως τής νομιμότητος εις τά Άνώτατα Έκπαιδευτικά Ίδρύματα, μέ τήν όποια άπομακρύνθηκαν, μετά άπό πειθαρχική δίκη, άρκετοί άπό εκείνους τούς πανεπιστημιακούς λειτουργούς, πού πρόσφεραν έκούσια τίς ύπηρεσίες τους στό δικτατορικό καθεστώς. Πιστεύουμε, πώς στήν περίπτωση αυτή δέν ισχύει ή δυνατότητα πού δίνει τό άρθρο 111 § 2 στό κοινό νομοθέτη, νά μεταβάλλει τό νομικό καθεστώς καί νά ανατρέψει έτσι τήν κάθαρση πού έγινε στό χώρο τών Άνώτατων Έκπαιδευτικών Ίδρυμάτων. Τό άρθρο 111 § 2 άναφέρεται σέ κανόνες δικαίου πού άπό τή φύση τους θά ισχυαν, άν δέν άντιστρατεύονταν τό Σύνταγμα. Η

Όποια κι αν είναι, πάντως, η βομβιστική προέλευση, είναι να είναι το πολύ θετικό συμπέρασμα. Ότι υπάρχει μια τέτοια σαφήνεια του όρων του πολιτικού παιχνιδιού, μια τέτοια σταθερότητα της λαϊκής θέλησης, ώστε τέτοιες ενέργειες δεν ενοχλούν καν: πέφτουν στο απόλυτο κενό.

Οι βομβιστές, λοιπόν, και οι πάτρωνές-τους, ας βγάλουν τα συμπεράσματά-τους. Αυτός ο τόπος πέρασε πια σε μια άλλη κοινωνική και πολιτική καμπή, όπου καμιά προβοκάτσια και «σκοτεινή» δύναμη δεν έχει χώρο ή δυνατότητα εκτροπής.

Ας μη χαλάνε, λοιπόν, χρήμα και μη κουράζονται τόσο. Και ας ανησυχούν λίγο, όχι μήπως τους πιάσει η Αστυνομία τόσο, όσο ο ίδιος ο κόσμος...

ΕΝΑ ΠΕΙΡΑΜΑ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Αν οι 100 μέρες του ΠΑΣΟΚ μπόρεσαν να προκαλέσουν και επικρίσεις και ερωτήματα, κάποιες άλλες 100 μέρες προβάλλουν χωρίς καμιά σκιά σαν σημαντικό παράδειγμα κοινωνικής αυτενέργειας. Πρόκειται για το πρωτότυπο τόλμημα των εργατών του εργοστασίου σιδηροκατασκευών Ι. Παντελεμίδη στον Εύοσμο Θεσσαλονίκης, που ανέλαβαν τη διαχείριση της επιχείρησης μετά το θάνατο του ιδιοκτήτη και τον κίνδυνο κλεισίματός-της.

Σε συνεργασία με το Δήμο Ευόσμου, οι 23 εργάτες κατάφεραν να βελτιώσουν την παραγωγή, να αυξήσουν το μεροκάματο, να μειώσουν την ψαλίδα υψηλότερου και κατώτερου ημερομίσθιου. Η εργοστασιακή συνέλευση επεξεργάζεται επίσης το σχεδιασμό για την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση του κόστους, αλλά και την ένταξη του εργοστασίου σε κοινωνικές δραστηριότητες του Δήμου. Προετοιμάζονται επίσης παρουσίαση θεατρικών έργων και εκθέσεων στο χώρο του εργοστασίου και οργάνωση σεμιναρίων συνδικαλιστικής επιμόρφωσης των εργατών.

Τα συμπεράσματα από την εμπειρία αυτών των 100 ημερών είναι ενθαρρυντικά, σημαντικά και παραδειγματικά, τη στιγμή που η κυβερνητική πολιτική προσκρούει στην

Συντακτική Πράξη της 3ης Σεπτεμβρίου 1974 όμως έθεσε ή ίδια ρητά χρονικά όρια για την προβλεπόμενη διαδικασία διώξεως. Μέ τη παρέλευση της σχετικής προθεσμίας έπαψε να υπάρχει ως νομοθέτημα με δυνατότητα νέας εφαρμογής. Αυτό επομένως που σήμερα παραμένει ύπαρκτό, δεν είναι ο κανόνας δικαίου, για τον οποίο μπαίνει το ερώτημα αν ισχύει, αλλά τα ΝΟΜΙΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ που ανέπτυξε τότε η εφαρμογή του. Μπαίνει δηλ. το ερώτημα αν οι σχετικές ποινές μπορούν να ανατραπούν. Η καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό θα σήμαινε ασυγχώρητη έννοιολογική σύγχυση του κανόνα δικαίου με τα συγκεκριμένα αποτελέσματα που είχε ή εφαρμογή του. Ο κοινός νομοθέτης μπορεί κατά το άρθρ. ΙΙΙ §2 να καταργήσει Ισχύουσα Συντακτική Πράξη ή Ψήφισμα. Αυτή είναι η εξουσιοδότηση που έδωσε στο κοινό νομοθέτη, το Σύνταγμα. Η τύχη και η διάρκεια των νομικών αποτελεσμάτων που είχε ή εφαρμογή Συντακτικών Πράξεων ή Ψηφισμάτων της μεταπολίτευσης δεν έχει ανατεθεί ούτε στην κρίση ούτε και στην εκάστοτε πολιτική διάθεση του κοινού νομοθέτη. Άλλωστε ή ανατροπή Συντακτικών Πράξεων και Ψηφισμάτων, που από τη φύση τους αποτελούν νομιμοποιητικές προϋποθέσεις της μεταπολίτευσης και επομένως και του νέου Συντάγματος δεν μπορεί να την θέλησε ο συντακτικός νομοθέτης και γι αυτό δεν μπορεί να ανήκει στο νοηματικό πεδίο του άρθρου ΙΙΙ § 2. Mutatis mutandis, οι συλλογισμοί που προηγήθηκαν ισχύουν και για τις ποινές που επιβλήθηκαν στους πρωταίτιους και τους δικαστικούς.

του Γιάννη Ιωάννου

περίφημη «επενδυτική αποχή» μιας παρασιτικής και κερδοσκοπικής νοοτροπίας του κεφάλαιου, η εμπειρία του Παντελεμίδη δείχνει ένα δρόμο απεμπλοκής, σύμφωνο άλλωστε με τις πιο ρωμαλέες εξαγγελίες του ΠΑΣΟΚ για κοινωνικοποίηση και αυτοδιαχείριση.

Ίσως λοιπόν, αντί να επαναλαμβάνονται διαρκώς οι νόμοι κινήτρων για την «αδρανούσα» ιδιωτική πρωτοβουλία, να πρέπει να ευνοηθούν άλλου τύπου πρωτοβουλίες, όπου, αντί το βάρος των «προβληματικών» επιχειρήσεων να περνάει στις τράπεζες και το κράτος — με όλα τα ωφέλη του κεφαλαιοκράτη προφυλαγμένα — να περνάει στα χέρια των εργαζομένων της επιχείρησης. Μια τέτοια πρωτοβουλία θα είναι πολλαπλά χρήσιμη και καταλυτική. Αφενός θα αποδείξει στην πράξη ποιοι επιχειρηματίες παρασιτούν επί του συνόλου. Αφετέρου είμαστε απόλυτα πεπεισμένοι πως θα αποδείξει επίσης την έλλειψη της αναγκαιότητας του ιδιοκτήτη, δηλαδή την υπεροχή τόσο στην παραγωγικότητα όσο και στη διοίκηση μιας υπό κοινωνικό έλεγχο οικονομίας παρά της ιδιωτικής ασυδοσίας.

Ιδού η Ρόδος λοιπόν — και η πρόκλησή-της.

Φοιτητικές εκλογές: κάθε πέρσι και καλύτερα

Το ΑΝΤΙ θα είναι στο τυπογραφείο, όταν την Τετάρτη 17 Μάρτη το βράδυ, θα έχουν ανακοινωθεί τα αποτελέσματα των φοιτητικών εκλογών.

Δεν είναι βέβαια δύσκολο να προβλέψουμε ότι το εδώ και χρόνια μονότονα επαναλαμβανόμενο μετεκλογικό σενάριο θα ξαναπαιχτεί αυτούσιο: Θριαμβολογίες των πρώτων σε ψήφους δυνάμεων, εκτιμήσεις περί της αντιδεξιάς τοποθέτησης των φοιτητών (συμπληρωμένη τώρα από την «έκφραση της διάθεσής-τους να προχωρήσει χωρίς υπαναχωρήσεις η αλλαγή στα πανεπιστήμια») και διακηρύξεις ότι η πάλη των φοιτητών θα πρέπει να συνεχιστεί με αμείωτη ένταση αφού «η δεξιά και το πανεπιστημιακό κατεστημένο αμύνονται για να διατηρήσουν τα προνόμιά-τους» κτλ., κτλ.

Δεν αμφισβητούμε τον προοδευτικό προσανατολισμό των φοιτητών και κανανοούμε τη σημασία που αποκτάει για τον κάθε πολιτικό φορέα η επιβεβαίωση της επιρροής-του στον — πάντα

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

Κεντρική διάθεση: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Τηλ. 729.237 - 732.819

Η ΑΛΛΗ ΕΠΙΤΑΞΙΑ

ΣΥΛΛΟΓΗ
ΜΕ ΤΕΛΟΙΟΓΡΑΦΙΕΣ
ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ
ΑΠΟ ΤΟ 74 ΟΣ ΤΟ 81

ευαίσθητο — φοιτητόκοσμο.

Οι φετινές όμως εκλογές, περισσότερο ίσως απ' αυτές της περσινής ακαδημαϊκής χρονιάς, δεν μπορούν να αξιολογηθούν κυρίως με τις προσθαφαιρέσεις και τις συγκρίσεις των φοιτητικών ψήφων. Μέσα από τις κάλπες θα αναδειχτούν βέβαια οι εκπρόσωποι των παρατάξεων και για το πανσπουδαστικό συνέδριο (και συνεπώς θα κριθεί ο συσχετισμός δυνάμεων στο νέο ΚΣ της ΕΦΕΕ) αλλά αυτό δεν φαίνεται να ενδιαφέρει καθόλου μια όλο και αυξανόμενη κατηγορία φοιτητών. Το υποτονισμένο — αν όχι ανύπαρκτο — προεκλογικό κλίμα, εντελώς διάφορο απ' αυτό που γνωρίζαμε παλιότερα, η μικρή συμμετοχή στις γενικές συνελεύσεις, το χαμηλό πολιτικό επίπεδο των φοιτητικών διαδικασιών και η κυριαρχία της φτηνής συνθηματολογίας και των προεκλογικών εφφέ, είναι ορισμένα μόνο από τα δείγματα μιας προϊούσας αποδυνάμωσης του πάλαι ποτέ πανίσχυρου φοιτητικού κινήματος.

Πρέπει ακόμα να σημειωθεί ότι όλα αυτά γίνονται την ίδια εποχή που ετοιμάζονται νόμοι, που πιθανώς να καθορίσουν για χρόνια, το μέλλον της κακότυχης ελληνικής Ανώτατης Εκπαίδευσης. Και δυστυχώς οι αντιπαραθέσεις ανάμεσα στις φοιτητικές παρατάξεις, ελάχιστα αναφέρονται στο περιεχόμενο των προτάσεων για το Νόμο Πλαίσιο, ενώ αντίθετα εξαντλούνται στην — όχι βέβαια άστοχη — καταγγελία των υπαναχωρήσεων και των αλλαγών γραμμής της μιας ή της άλλης παράταξης.

Έτσι παρά την αλλαγή, τίποτα δεν φαίνεται να έχει αλλάξει (παρά μόνο προς το χειρότερο) στο φοιτητικό κίνημα, εκτός από την αλλαγή των ηθοποιών-παρατάξεων στους ρόλους υπεράσπισης ή κριτικής της κυβερνητικής πολιτικής.

Επιμένουμε όμως ότι αν «αλλαγή δεν γίνεται» χωρίς την μια ή την άλλη παράταξη ή με υπαναχωρήσεις κτλ. κτλ., πολύ περισσότερο δεν γίνεται αν το μαζικό κίνημα τείνει, όχι απλά να μεταβληθεί σε απλό ψηφοφόρο αλλά να μην υπάρχει πια ούτε σαν «απλός ψηφοφόρος».

ΠΟΙΟΣ ΦΟΒΑΤΑΙ ΤΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΩΝ ΒΑΣΑΝΙΣΤΩΝ;

150 βιντεοκασέτες, που κατέγραφαν, λεπτό προς λεπτό, τις συγκλονιστικές λεπτομέρειες της δίκης των βασανιστών της επταετίας, εξαφανίστηκαν.

Παραδοσιακή ελληνική προχειρότητα; Τα ίχνη-τους δεν βρίσκονται ούτε στην ΥΠΕΝΕΔ (που συνεργείο-της είχε, τότε, αναλάβει την μαγνητοσκόπηση της δίκης), ούτε όμως και στην ΕΡΤ που είχε, λίγο καιρό μετά, «κοπιάρει» για λογαριασμό-της, τις πρωτότυπες κασέτες.

Πρόκειται, προφανώς, για συντονισμένη ενέργεια που κινήθηκε από υψηλά ιστάμενα πρόσωπα επικεφαλής, ίσως, του ενός ή του άλλου τηλεοπτικού καναλιού. Πληροφορίες μιλούν για τρία στρατιωτικά καμιόνια που το βράδυ της 18ης Οκτωβρίου, δηλαδή αμέσως μετά την ανακοίνωση των πρώτων αποτελεσμάτων των εκλογών, φόρτωσαν τις κασέτες προς άγνωστη κατεύθυνση.

Ένας λαός που λησμονεί τα βάσανά-του, είναι υποχρεωμένος να τα υποστεί ξανά. Στην περίπτωσή-μας, κάποιοι θέλουν να μας κάνουν να ξεχάσουμε για να τα ξαναυποστούμε. Ένας ακόμη λόγος που επιβάλλει να βρεθούν οι βιντεοκασέτες και να λογοδοτήσουν οι υπεύθυνοι της «περιεργής» εξαφάνισης.

Μεζεδοπωλείον - Μπίριο

ΣΑΛΑΜΑΝΔΡΑ

για το μεσημερι και το βραδυ
ΜΑΝΤΖΑΡΟΥ 3 • ΑΘΗΝΑ

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Ο 15ος τόμος του «ΑΝΤΙ»

β' εξάμηνο 1981 (τχ. 181 - 195)

Το «ΑΝΤΙ» σε τόμους — ένα πολύτιμο απόκτημα

Επαφή «τρίτου τύπου»

Μάθημα διεξαγωγής του κοινοβουλευτικού ελέγχου έδωσε ο κ. Μ. Στεφανίδης — βάσει πάντα του ισχύοντος κανονισμού της Βουλής — προσδιορίζοντας επακριβώς την επαφή του ασκούντος τον έλεγχο και του ελεγχόμενου:

— **ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ** (Μιχαήλ Στεφανίδης): «Κύριοι συνάδελφοι, είναι ανάγκη, επειδή έχω θητεύσει στην Αίθουσα αυτή πάρα πολλά χρόνια, να επισημάνω την ταχτική που τηρείτο παγίως σε όλες τις Βουλές, κατά την οποία οι κύριοι συνάδελφοι όταν υποβάλλουν ερωτήσεις ή επερωτήσεις και ομιλούν επί αυτών οφείλουν, εάν ομιλούν από της έδρας των, να απευθύνονται και να βλέπουν προς το Προεδρείο. Δεν μπορούν να κάνουν διάλογο, Πρέπει απαραίτητως να απευθύνονται στο Προεδρείο και να αναφέρονται σε ενέργειες ή πράξεις ή παραλείψεις του Υπουργού, διότι αυτό επιβάλλει, ο Κανονισμός. Και όταν οι συνάδελφοι ομιλούν από του Βήματος, αποτίθενται εις την Βουλήν. Αυτό θα πρέπει να τηρηθεί, διότι θα είναι άσκοπο εντελώς και θα είναι πρόξενο απώλειας χρόνου, να αποτίθενται στον κ. Υπουργό, να παρεμβαίνει το Προεδρείο κάθε τόσο και να επισημαίνει την υποχρέωση αυτή. Άπαξ δια παντός να γίνει αυτό που συνιστώ απολύτως σεβαστό και αντιληπτό».

Η επαφή λοιπόν των δύο ενδιαφερόμενων πλευρών — μέσω τρίτου — ή καλύτερα: επαφή «τρίτου τύπου» ο κοινοβουλευτικός έλεγχος...

Αδιαφιλονίκητος «αστήρ»...

Θα ήταν «άδικο» αν δεν καταγράφαμε σαν γεγονός αναμφισβήτητο ότι η Βουλή αυτή έχει πλέον τον αδιαφιλονίκητο «αστέρα» της: τον Βουλευτή Τρικάλων κ. Αθανάσιο Δερβέναγα της ΝΔ.

Μετά και από την παράσταση που έδωσε σχετικά με την καθιέρωση του πολιτικού γάμου — ο καθημερινός Τύπος παρουσίασε εν εκτάσει τις επιδόσεις του κ. Δερβέναγα — δεν χωράει πλέον αμφιβολία: ο εκ Τρικάλων βουλευτής θα είναι για καιρό το «πρώτο όνομα» — μαγνήτης όταν το πρόγραμμα των εργασιών της Βουλής προβλέπει διασκέδαση!

Σε «αδύνατη στιγμή»...

Το μεν ΠΑΣΟΚ — έφη *polens volens* ο κυβερνητικός εκπρόσωπος — «γνώριζε και γνωρίζει τις συνθήκες» κάτω από τις οποίες ο λυκείαρχης - Βουλευτής-του από τη Κοζάνη κ. Κ. Παπαγεωργίου είπε, έγραψε και έκανε υπέρ της Χούντας τα όσα αποκάλυψε πρόσφατα εδημερίδα της Δεξιάς.

Εμείς δεν γνωρίζαμε και δεν γνωρίζουμε — και στο αρμόδιο με την διαφώτιση και την επιμόρφωσή-μας δημοσιογραφικό όργανο του Κινήματος δεν περίσσεψαν ούτε δυο αράδες για να μας ενημερώσει — και σε τελευταία ανάλυση ούτε θέλουμε να γνωρίζουμε!

Εκείνο όμως που θέλουμε πραγματικά να

«Λόγω ιδιάζουσας συγκυρίας...»

(Τα «φεουδαρχικά κατάλοιπα στο εποικοδόμημα»
και η χρήση της πρώτης ομιλίας του Γ. Α. Παπανδρέου)

Για άλλη μια φορά — αυτήν την τελευταία, «λόγω ιδιάζουσας συγκυρίας» — γίναμε μάρτυρες του πόσο υπαρκτά και ζωντανά είναι εκείνα τα περιβόητα «φεουδαρχικά κατάλοιπα στο εποικοδόμημα», αλλά και πώς και από ποιούς συντηρούνται και «υποδουλίζονται», εν μέσω... Αλλαγής και υπέρ (;) αυτής...

Η πρώτη, η «παρθενική» όπως είθισται να λέγεται, ομιλία του βουλευτή Γεωργίου Ανδρέα Παπανδρέου («Με λένε Γιώργο», έχει πει επανειλημμένα ο άνθρωπος, αλλά πού ν' ακούσουν οι Μεγάλοι Τελετάρχες της Βουλής) σαν εισηγητή της πλειοψηφίας σ' ένα δευτερεύουσας σημασίας νομοσχέδιο, όχι μόνο «έκλεψε την παράσταση» της ρέουσας κοινοβουλευτικής ρουτίνας του τελευταίου καιρού, αλλά έγινε και αντικείμενο χρήσης — κατά το δοκούν — από αυτόκλητους και μη «θεράποντες της Αλλαγής» στον τομέα της (λεγόμενης) πληροφόρησης — «λόγω ιδιάζουσας συγκυρίας», πάντα.

Το γεγονός «έβγαλε» τίτλους στη στήλη του κοινοβουλευτικού ρεπορτάζ των εφημερίδων, έδωσε υλικό στις ρουμπρίκες των σχολίων κι ευπρόσδεκτη αφορμή για συνηντεύξεις και «πορτραίτα» κι έφτασε, τέλος, να γίνει κύριο θέμα της εβδομαδιαίας επισκόπησης του κοινοβουλευτικού γίγνεσθαι από το υπό αποστρατιωτικοποίηση (αλλά ταυτόχρονα υπό... στράτευση «άλλου» τύπου) τηλεοπτικό-μας κανάλι...

Κι όλα αυτά «λόγω ιδιάζουσας συγκυρίας», βέβαια — μια και ο ομιλητής - βουλευτής δεν ήταν άλλος από τον γιό του Πρωθυπουργού και τον εγγονό του «αλησμόνητου Γέρου» — (αλήθεια σε ποιάν πολιτική περίοδο της χώρας αναφέρεται εκείνο το... συλλήβδην «αλησμόνητος»;) — που μπήκε κι αυτός στον πολιτικό στίβο — δικαίωμά-του — και εκλέχτηκε πρώτος — τί σου κάνει το όνομα και ο τρόπος συγκρότησης του καταλόγου των υποψηφίων από το κόμμα, για να πούμε και την κακία-μας — βουλευτής Αχαΐας του ΠΑΣΟΚ.

Ας το πούμε καθαρά: το υπαρκτό «δημοσιογραφικό» ενδιαφέρον της περίπτωσης, που επικαλούνται ορισμένοι, δεν αιτιολογεί — και πολύ περισσότερο δεν δικαιολογεί — ούτε την έκταση ούτε τον τρόπο της προβολής-της. Κι εδώ ακριβώς αρχίζει η αποτύπωση αυτών των «φεουδαρχικών καταλοίπων στο εποικοδόμημα», όχι μόνο στον δέκτη - λαό, αλλά στο υποκείμενο - πομπό. (Κι αυτό στην καλύτερη περίπτωση, γιατί — ζούμε σε «πονηρούς καιρούς» γαρ — το κίνητρο των διάφορων πομπών επιδέχεται κι άλλες ερμηνείες...)

Και για να γίνουμε σαφέστεροι: η προβολή και η χρησιμοποίηση της «ιδιάζουσας συγκυρίας»:

— Τροφοδοτεί μέσα στο λαό-δέκτη την ονοματολογική - προσωπολατρική ψύχωση, «μιζάροντας» στο αντιδραστικό ιδεολογικό πλαίσιο της «Αγίας Οικογένειας» (Παππούς, Πατήρ, Υιός και το Άγιο Πνεύμα της Δημοκρατίας και του Σοσιαλισμού θα ήταν μια παραλλαγή...)

— Βάζει «από την πίσω πόρτα» το θέμα της «συνέχειας» δια της βιολογικής οδού — και γιατί όχι, της διαδοχής! — «δουλεύοντας» στο υποσυνείδητο του κόσμου την έννοια μιας νέας «δυναστείας της Αλλαγής», που — δυστυχώς — βολεύει και αλαφρώνει (πομπό και δέκτη) από τα άγχη και τις αβεβαιότητες του μέλλοντος...

— Δίνει αντικειμενικά τη δυνατότητα της αναπαραγωγής στον «κοινό νου» φίλων κι εχθρών, μιας αντισοσιαλιστικής — παρά τους εξωραϊσμούς — οικογενειοκρατικής εικόνας γύρω από την κορυφή της πυραμίδας της εξουσίας...

Η «ιδιάζουσα συγκυρία» της πρώτης ομιλίας του Γ. Α. Παπανδρέου με τον τρόπο της προβολής-της, έδωσε αφορμή και δυνατότητα για προσφορά κακών υπηρεσιών, τουλάχιστον όσον αφορά την πάλη για την Αλλαγή των αξιών και του τρόπου σκέψης μέσα στο λαό στο ζήτημα της εξουσίας, που ευαγγελίζεται το ΠΑΣΟΚ.

Το φαινόμενο από μόνο-του — τόσο σαν καταγραφή για το πώς «πλασσαρίστηκε» η «ιδιάζουσα συγκυρία» από τους τεχνικούς των κρατικών και μη μέσων πληροφόρησης (και φοβόμαστε και από τους «τεχνικούς της εξουσίας» ή ορισμένους τουλάχιστον από αυτούς) όσο και σαν απογραφή για το πώς «πέρασε» αυτό το πλασάρισμα

μάθουμε είναι αν αρκεί — και για ποιόν — το ότι «το ΠΑΣΟΚ γνώριζε και γνωρίζει»... Είναι κακόφωνος, αφ-εαυτού, αυτός ο αρειμάνιος αμανές της «Αλλαγής» κι αν μη τι άλλο «εν παραφωνία ευρισκόμενος» με την πολυτσαρισμένη «λαϊκή βούληση κι επιταγή».

Η επιβράβευση χουντισάντων φαίνεται πως γίνεται «σχολή», αρκεί να δηλώσουν κάποια στιγμή ότι η δικτατορία τους βρήκε σε αδύνατη στιγμή, και ότι τώρα πια έγιναν «πράσινοι»... Από σύμβουλοι υπουργών, ανώτατοι υπάλληλοι στην κοινή ωφέλεια, βουλευτές και να δούμε τι άλλο...

(Δεν υπάρχει κανείς που να βλέπει ότι αυτή η τακτική οδηγεί στην απώλεια αξιοπιστίας και να... «ψιθυρίσει» τα αντίστοιχα «φωνήεντα» στην κατάλληλη κατεύθυνση;)

ΕΥΑ-άριθμα...

Η στήλη δεν είναι ούτε «φεμινιστική» ούτε «αντι-φεμινιστική» — στο κάτω κάτω της γραφής το αλισβερίσι των φύλων και του έρωτα γενικότερα, μπορεί να υπόκειται σε κοινωνικοϊστορικούς προσδιορισμούς — και καταναγκασμούς εννοείται — αλλά έχει και την δική-του αυτόνομη τροχιά, τους δικούς-του «κανόνες» και «εξαιρέσεις», τη δική-του, τέλος άλογη — συχνά — λογική, που δεν χωράει σε «ισμούς» και τα συναφή...

Παρ' όλα αυτά η επετειακά προσδιορισμένη «Ημέρα της Γυναίκας» στις 8 Μαρτίου — περισσότερο, όπως έχουμε ξαναγράψει, σαν μια ακόμη τελετουργική υπόμνηση της ισχύουσας «ντε φάκτο» ανισοτιμίας στην κοινή συνείδηση αλλά και στη ζωή και λιγότερο της υπό θεσμοθέτηση και νομική κατοχύρωση «ντε γιούρε» διασφάλισης της ισότητας — μας υποχρέωσε ν' αναζητήσουμε το «μισό του ουρανού» (και της γης) και στη... «Βουλή της Αλλαγής».

Αν οι αριθμοί παίζουν κάποιον ρόλο στην απόδοση μιας εικόνας της πραγματικότητας, τότε ιδού:

● Στη Βουλή των 300 οι γυναίκες είναι 13 πράγμα που αντιστοιχεί σ' ένα «περήφανο» 4,33%

Και αναλυτικότερα:

● Στο ΚΚΕ — αυτή τη φορά πραγματικά στην πρωτοπορία (λόγω αριθμητικής) κι όποιος τολμάει ας πει το αντίθετο — 2 οι γυναίκες στους 13 (του κ. Νάση συμπεριλαμβανομένου) και ποσοστό 15,38%

● Στο ΠΑΣΟΚ 8 οι γυναίκες στους 172 (των συν-εκλεγέντων και ανεξαρτητοποιηθέντων κ. Μαύρου και Γλέζου επίσης συμπεριλαμβανομένων) και ποσοστό 4,61% — τι να κάνουμε έχει και η Αλλαγή τα προβλήματα-της...

● Στη ΝΔ — να μην έχουμε και πολλές απαιτήσεις, στο κάτω - κάτω Δεξιά είναι και ο «πεφωτισμένος» χαρακτήρας μιας πτέρυγας-της έχει κι αυτός τα όριά-του — 3 οι γυναίκες στους 115 (και πάλι όλων συμπεριλαμβανομένων ανεξαρτητοποιημένων, αβερωφικών, ραλλικών κλπ. κλπ. κλπ.) και ποσοστό 2,60%

Μ' άλλα λόγια — κι αυτό τό 'χουμε ξαναγράψει — ισχύει: «Αναζητήσατε τη γυναίκα (στη Βουλή) και ο ευρώς ισοτιμίας αμειψήσεται...».

Έργα και ημέρες σε αριθμούς...

(Η «Βουλή της Αλλαγής» — πρώτος απολογισμός)

Η εκπλήρωση του «καθήκοντος» να γίνει ένας πρώτος απολογισμός έργου («σ' έναν οποιονδήποτε τομέα») είναι συχνά μια επαχθής υπόθεση, συνδεδεμένη με αριθμούς, στατιστικές, δείκτες και πίνακες, σημαδεμένη — «από χέρι» — με τον υποκειμενισμό του πολιτικού και ιδεολογικού γεωμετρικού τόπου εκείνου που τον κάνει (και με το άγχος της υπέρβασής-του — λόγω της δεοντολογικής επιταγής: «να είμαστε αντικειμενικοί») και με αναπόφευκτα αναγκαιο — σαν σύστημα και μέθοδο — έ-να «δια ταύτα»...

Τα πράγματα δεν είναι διαφορετικά — «εκ πρώτης όψεως» — και για την πραγματοποίηση ενός πρώτου απολογισμού του έργου της «Βουλής της Αλλαγής», (που τον χρωστάμε άλλωστε ακόμα και για λόγους τυπικούς), μόνο που μια τέτοιου είδους προσέγγιση της νυν κοινοβουλευτικής πραγματικότητας, σημαίνει αυτόματα και αυτοπεριορισμό στο «έλασσον» ζήτημα αφήνοντας απ' έξω το «μείζον»...

Επιστροφή λοιπόν στον «μικρόκοσμο» των ξερών στοιχείων σαν μια πρώτη απολογιστική καταγραφή — και... θα τα ξαναπούμε.

● Όταν θά 'χει βγει αυτό το τεύχος του «ΑΝΤΙ» το ΠΑΣΟΚ θά 'χει κλείσει 150 μέρες στην κυβέρνηση, ενώ η Βουλή έχει μέχρι στιγμής (το σημείωμα αυτό γράφτηκε στις 12.3) συνολικά 61 μέρες ζωής και πράξης — 3 αφιερωμένες στην ορκομωσία και την εκλογή του Προεδρείου-της, 3 στην συζήτηση των Προγραμματικών για την παροχή ψήφου εμπιστοσύνης στην Κυβέρνηση, 33 μέρες με κύριο περιεχόμενο νομοθετική εργασία και 22 αποκλειστικά με Κοινοβουλευτικό Έλεγχο.

● Το ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΕΡΓΟ στις 33 αυτές μέρες νομοθετικής εργασίας φαίνεται — όσον αφορά τους αριθμούς — «μεγάλο», δεδομένου ότι «πέρασαν» 26 Νομοσχέδια και το 27ο βρίσκεται «εν ροή». Η πραγματική διάσταση όμως — από ποσοτικής πάν-τα, πλευράς — προσδιορίζεται βασικά στο λιγότερο από το μισό του αριθμού των 26 ψηφισμένων Νομοσχεδίων — ενώ συνολικά έχουν κατατεθεί (του Προϋπολογισμού για το 1982 συμπεριλαμβανομένου) 44 Νομοσχέδια.

● Στον ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ο αριθμός των ΕΠΕΡΩΤΗΣΕΩΝ που συζητήθηκαν είναι περίπου ταυτόσημος με τον αριθμό των 22 ημερών που η Βουλή ασχολήθηκε αποκλειστικά με Κοινοβουλευτικό Έλεγχο, ενώ ο αριθμός των ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ - ΑΝΑΦΟΡΩΝ που συζητήθηκαν κυμαίνεται περίπου στις 300.

Το πρόβλημα πάντως που υπάρχει βρίσκεται στον συσχετισμό κατάθεσης - συζήτησης. Ενδεικτικά... εϋγλωττα:

— Από τις 25.11.1981 μέχρι τις 26.2.1982 είχαν κατατεθεί 96 Επερωτήσεις! Από τις 25.11.1981 μέχρι τις 12.2.1982 είχαν κατατεθεί 720 Ερωτήσεις! Από τις 2.12.1981 μέχρι τις 12.2.1982 είχαν κατατεθεί 1348 Αναφορές!...

— μας έβαζε και μας βάζει σε σκέψεις. Κι ελπίζουμε — πιστεύουμε, όχι μόνον εμάς!

Κι αν για τους σκυταλοδρομούντες μέχρι αλληλεξόντωσης εκδότες των εφημερίδων για το ποιός θα υφαρπάσει το χρίσμα του «εκφραστή της Αλλαγής», μπορούν να θυσιάζονται στον βωμό της θεάς - κυκλοφορίας οι σοσιαλιστικές ιδεολογικές διακηρύξεις του ΠΑΣΟΚ με τον «λιβανωτό της Αλλαγής» — αυτοί τι έχουν να χάσουν, να κερδίσουν θέλουν οι άνθρωποι — κι αν για ορισμένους από του «θεράποντες της Αλλαγής» (καλοπροαίρετους ή μη δεν έχει σημασία) εξαντλείται το ιδεολογικό-της περιεχόμενο στην λεκτική-της άρθρωση, για εκείνους που τους αφορά συνολικότερα και ουσιαστικά το θέμα, (καλώς ή κακώς — αυτό είναι άλλη υπόθεση και, πάντως, σεβαστή επιλογή), η ιδεολογική πλευρά της χρησιμοποίησης αυτής της «ιδιάζουσας συγκυρίας» δεν θά 'πρεπε να περάσει στο «ντούκου»!

● Και ο ίδιος ο Γιώργος Παπανδρέου; Ίσως αυτός να είναι και ο μόνος που πρόβαλε εκ προοιμίου αντίσταση στην ιδεολογική παραφθορά της «ιδιάζουσας συγκυρίας» — τουλάχιστον για τον εαυτό-του και τον αυτοπροσδιορισμό-του. Ρητή, και κατηγορηματική — και επιβεβαιωτική της υπάρχουσας καλής μαρτυρίας όσων τον ξέρουν «από κοντά» — η δήλωσή-του στη Βουλή:

«Πράγματι το όνομα που φέρω έχει μια βαριά κληρονομιά. Συνδέεται με δύο πρωθυπουργούς της Ελλάδας. Θα ήταν όμως λάθος, σαν σοσιαλιστής, να θεωρούσα ότι από την πραγματικότητα αυτή απορρέει οποιοδήποτε κεκτημένο κληρονομικό δικαίωμα. Κάτι τέτοιο θα ήταν αδύνατο να το αποδεχτώ...»

Εμείς κρατάμε τη δήλωση αυτή σαν μέτρο κρίσης για το μέλλον — και θά 'ταν χρήσιμο, φρονούμε, να κατανοήσουν και να κρατήσουν ορισμένοι το πνεύμα-της και για το παρόν!

ΕΠ' ΕΥΚΑΪΡΙΑ ΤΗΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ
Η ΕΡΤ ΑΠΟΦΑΣΙΣΕ ΝΑ ΚΑΛΕΣΕΙ
ΣΕ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΡΟΓΓΥΛΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΤΟΥΣ ΠΡΟΤΕΡΓΑΤΕΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΥ 21

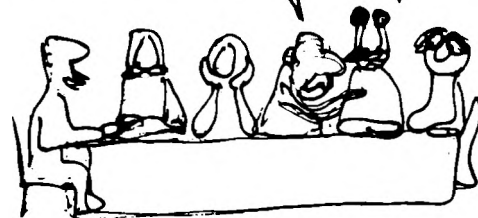

ΣΑΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΜΕ. ΕΞ'
ΑΡΙΣΤΕΡΩΝ ΠΡΟΣ ΤΑ ΔΕΞΙΑ:
ΤΟΝ ΤΑΚΗ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ Ε-Γ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
ΤΟΝ ΝΙΚΟ, ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ Κ-Ε ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΒΟΥΛΕΥΤΗ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ
ΤΟΝ ΔΗΜΑΡΧΟ ΚΥΡΙΟ ΜΠΕΗ
Ο ΟΠΟΙΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥ-
ΣΙΑ ΤΟΥ ΜΕ ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑ
"ΕΚΛΟΓΕΣ ΕΧΟΥΜΕ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ
ΝΑ ΒΓΩ"...

ΤΟ ΟΠΟΙΟ
ΚΑΙ ΔΕΧΘΗΚΑΤΕ

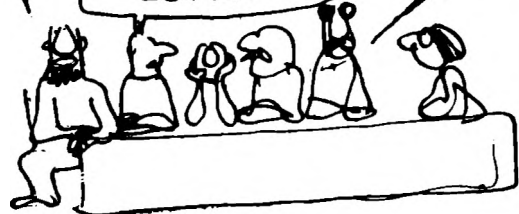
ΜΑΛΙΣΤΑ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΕΣΠΟΙΝΙΔΑ
(ΠΡΟΣ ΣΑΣ ΕΙΠΑΜΕ;)
ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ
«ΑΜΟΘΙ ΠΑ ΤΟΣΟΥΣ
ΠΑΣΟΚΤΖΗΔΕΣ»

ΘΕΛΕΙΣ Ν'ΑΡΧΙΣΕΙΣ ΤΑΚΗ;

ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 18ΗΣ ΟΚΤ-
ΩΒΡΙΟΥ ΑΠΟΛΥΤΗ ΗΡΕΜΙΑ ΒΑΣΙΛΕΥΕ
Σ'ΟΛΟΚΛΗΡΗ ΤΗ ΧΩΡΑ. ΚΙ ΟΜΟΣ
ΑΠΟΚΑΤΟ ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΕΒΡΑΖΕ

ΕΙΝΑΙ Η ΣΩΣΤΗ
ΕΚΦΡΑΣΗ:
«ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ
ΕΒΡΑΖΕ»

ΑΠΟΔΕΙΞΗ ΟΤΙ 200 ΠΕΡΙΠΟΥ ΑΤΟΜΑ
ΤΑ ΚΑΝΑΝΕ ΛΙΜΠΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΤΕΥΟΥΣΑ
ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΑΓΟΝΑ ΑΕΚ-ΠΑΟ ΚΑΙ ΟΙ
ΜΟΝΟΙ ΠΟΥ ΤΗΝ ΠΛΗΡΩΣΑΝ ΜΕ 10
ΧΡΟΝΙΑ ΦΥΛΑΚΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΤΗ ΗΤΑΝ
ΜΙΑ ΠΑΡΕΑ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΠΟΥ
ΠΗΓΑΙΝΕ Σ'ΕΝΑ ΜΠΑΛ-ΜΑΣΚΕ

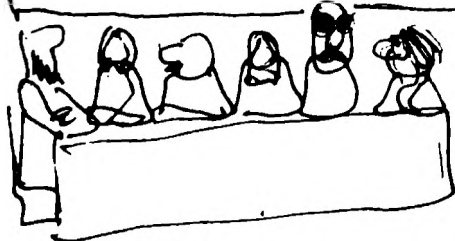

ΜΕΤΑ Ο ΒΑΡΔΙΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
ΕΔΙΩΞΕ ΤΟΝ ΡΩΜΑΙΟ ΑΠΟ ΤΟ
ΓΗΠΕΔΟ, Ο ΡΩΜΑΙΟΣ ΤΟΝ
ΧΑΤΖΗΔΑΚΗ ΑΜΑ ΟΙ
ΔΥΣΑΡΕΣΚΕΙΕΣ ΞΕΠΕΡΑΣΤΗΚΑΝ
ΜΕ ΤΙΣ "ΑΓΡΙΕΣ ΦΡΑΥΛΕΣ" ΚΑΙ
2 ΤΑΝΙΕΣ ΤΟΥ ΚΟΚΤΟ

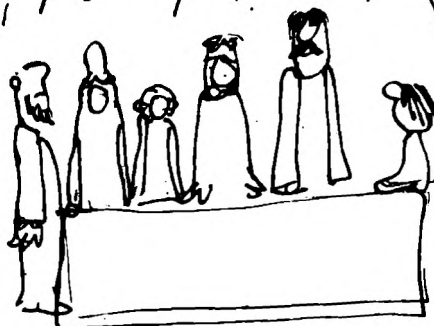
ΚΙ ΟΜΟΣ ΑΠΟΚΑΤΟ
ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΕΒΡΑΖΕ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ΜΠΑΙΝΑΜΕ ΣΕ
ΠΕΡΙΟΔΟ ΠΟΤΟΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ.
ΕΝΑ ΠΟΤΟ ΕΦΤΑΣΕ ΤΙΣ 150 ΔΡΧ.
ΟΤΑΝ Ο ΡΗΓΑΣ ΡΟΤΟΥΣΕ
«ΟΣ ΠΟΤΕ ΠΑΛΗΚΑΡΙΑ ΘΑ ΖΩΜΕ
ΣΤΑ ΣΤΕΝΑ»; ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΑΠΑΝΤΩΣΑΝ
«ΕΧΕΙΣ ΔΙΚΗΟ ΡΗΓΑ, ΚΑΙΡΟΣ ΝΑ
ΣΤΕΙΛΟΥΜΕ ΜΙΑ-ΝΟΤΑ-ΔΙΑΜΑΡΤΥΡΙΑΣ
ΣΤΙΣ ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ»

ΤΟΤΕ ΕΙΝΑΙ ΠΟΥ Ο ΑΝΤΡΕΑΣ
ΥΨΩΞΕ ΤΟ ΛΑΒΑΡΟ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑ-
ΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΘΗΜΑ
«ΑΛΛΑΓΗ ΣΤΟ ΑΡΠΑΚΟΛΑ»

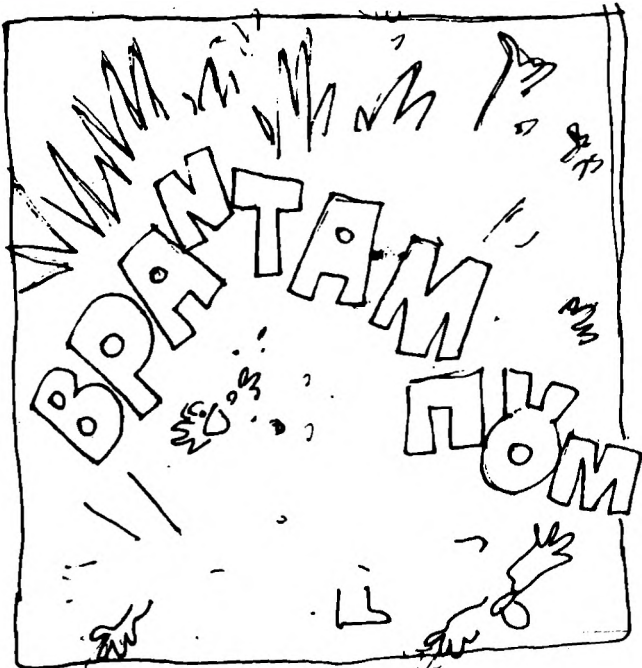
ΚΑΤΙ ΠΗΓΕ ΝΑ ΠΕΙ Ο ΟΥΛΟΥΣΟΥ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΟΥΣ ΤΗΣ
ΘΡΑΚΗΣ, ΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΜΟΣΕ Ο ΑΝΤΡΕΑΣ,
ΕΓΙΝΕ ΚΑΙ ΜΙΑ ΠΑΡΕΛΑΣΗ ΑΥΣΤΡΑΛΩΝ
ΣΤΗΝ ΜΕΛΒΟΥΡΝΗ ΚΑΙ ΚΕΙ ΠΟΥ ΤΟΥΣ
ΕΙΧΑΜΕ ΣΤΡΙΜΟΞΕΙ, ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ
ΚΟΗΞΑΝΕ

ΚΙ ΟΜΟΣ ΑΠΟ ΚΑΤΟ
ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ...

ΣΤΟ
ΕΠΟΜΕΝΟ

Ο Κ. ΑΡΕΤΑΚΗΣ
ΚΑΙ ΤΟ ΚΑΖΑΝΙ ΤΟΥ

10 χρόνια 200 τεύχη...

ΟΤΑΝ, στα τέλη του Δεκεμβρη, ξεκινήσαμε να συζητάμε και να προχωρούμε στις πρώτες ενέργειες για το ΑΝΤΙ-φεστιβάλ, δεν είχαμε καθόλου συλλάβει στο σύνολό-του αυτό που τελικά πραγματοποιήθηκε τις 4 μέρες στον «Τεχνοχώρο».

Αναζητούσαμε έναν μεγάλο κι ενιαίο χώρο όπου να μπορούν να συνυπάρχουν διαφορετικές εκδηλώσεις. Είχαμε μια διάθεση η γιορτή-μας να προσφέρει συζήτηση, γλέντι και κέφι, και να γίνονται όλα κάπως αυθόρμητα, χωρίς ένα αυστηρά στοιχημένο πρόγραμμα.

ΜΕΧΡΙ τη μέρα της έναρξης, εκτός από το πρόγραμμα που δημοσιεύσαμε, ενσυνειδήτα ελλειπτικό για να κρατηθεί ο αιφνιδιασμός, για το ίδιο το Φεστιβάλ, είχαμε μόλις υποτυπώδη γνώση του τι ακριβώς θα ήτανε.

ΥΠΟΚΛΙΣΗ στο «αυθόρμητο των μαζών», έλλειψη φαντασίας, τεμπελιά ή ξεπέρασμα του φόβου-σύνδρομου ότι πρέπει να καθοδηγούμε τα πάντα, «αφού πήραμε την ευθύνη»; Δεν ενδιαφέρει εδώ τόσο η απάντηση στα προηγούμενα ερωτήματα, όσο το αποτέλεσμα:

ΤΟ ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ το διαμόρφωσαν οι συμμετέχοντες, από τους ανθρώπους του ΑΝΤΙ μέχρι το κοινό, τους τραγουδιστές και τους τεχνικούς.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΕΣ ήρθαν επανειλημμένα, είτε επειδή άρεσαν, είτε επειδή τους άρεσε να ξαναπαιξουν, ή και τα δύο μαζί. Άλλοι είχαν πει ότι θα παίξουν μισή ώρα και κάθισαν δύο ώρες στην σκηνή, ενώ άλλοι δεν ήρθαν καν. Οι συζητήσεις κράτησαν περισσότερο από το προγραμματισμένο, επειδή όταν προσπαθήσαμε να τις κλείσουμε το κοινό αντέδρασε. Οι προβολείς άνοιγαν κι έκλειναν, ο ήχος διορθωνόταν από τους τεχνικούς, χωρίς υποδείξεις και, στο μέτρο που αυτό βοηθούσε τους ίδιους να εκφραστούν και να διασκεδάσουν καλύτερα. Και αντίστροφα, καλλιτεχνικά προγράμματα ή συζητήσεις έκλεισαν

πριν την ώρα-τους ή σε πνεύμα αντίθεσης με τον τρόπο και τα κίνητρα διοργάνωσης.

ΟΣΟ ΓΙΑ την «περιφρούρηση» του χώρου, θα πρέπει να πούμε πως πήραμε το ρίσκο να υποστηρίξουμε πρακτικά το ότι η πειθαρχία μπορεί να πηγάζει αποκλειστικά από τη συνείδηση των συμμετεχόντων. Αυτό, βέβαια, στηριγμένο πάνω στο συνδυασμό ατομικής και συλλογικής ευθύνης. Βέβαια και μπουκάλια έσπασαν και καρέκλες χάλασαν και η σκάλα του χώρου εμφάνισε τη δική-της υποχώρηση. Αλλά η λογική του διάλογου και της αυτοσυγκράτησης, της «συνειδητής πειθαρχίας που στηρίζεται στην πειθώ και τη δημοκρατία» επικράτησαν σ' όλη τη διάρκεια του Φεστιβάλ, χωρίς η διάθεση διασκέδασης και το κέφι να μειωθούν έστω και λίγο.

ΑΥΤΟΣ ο κόσμος που πέρασε από τον «Τεχνοχώρο» δεν ήταν ούτε, μόνο αναγνώστες του ΑΝΤΙ, ούτε ενδιαφέρονταν μόνο για κάποια ξεχωριστή εκδήλωση, ούτε ήρθε μόνο για να ακούσει κάποιο τραγουδιστή.

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ ο Τεχνοχώρος μεταβλήθηκε σε χώρο συνάντησης, συναναστροφής και διασκέδασης.

ΔΕΝ ΘΑ ήταν παράλογες οι κριτικές που θα έλεγαν ότι το να στήσει κανείς απλά ένα χώρο συνάντησης δεν αρκεί. Ή ότι το πολιτιστικό μέρος του Φεστιβάλ δεν υπήρξε, από την άποψη πολιτιστικής προσφοράς, κάτι το εντελώς καινούριο, ούτε ότι διαμόρφωσε μια εναλλακτική αντίληψη για την κουλτούρα. Εκείνο, όμως, που θα άξιζε να επισημανθεί είναι ότι στο χώρο του ΑΝΤΙ-φεστιβάλ συγκεντρώθηκε όχι αποκλειστικά, αλλά σε κάποιο ποσοστό, μια νεολαία που ενδιαφέρεται λίγο για την πολιτική.

ΑΥΤΗ η ελευθερία που έδωσε το ΑΝΤΙ είναι που επέτρεψε αυτή την προσέλευση και που έφερε αυτή τη νεολαία στο χώρο συνάντησης, όπου η πολιτική συζήτηση δεν έπαψε να λειτουρ-

γεί. Κάτι που, από τις πολιτικές οργανώσεις — ακόμη και με τη μεγαλύτερη δυνατή διακηρυγμένη διάθεση, αλλά και δυνατότητα προσέγγισης αυτής της νεολαίας — δεν θα ήταν επιτεύξιμο.

ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ μερίδα της νεολαίας αναμφίβολα ανήσυχη και ριζοσπαστική έχει ανάγκη να φλερτάρει, να «το ρίξει έξω» χορεύοντας και τραγουδώντας, αλλά φαίνεται πως τελικά δεν έχει αρνηθεί την ανάγκη της συζήτησης, φτάνει να αποκαταστήσει μια σχέση εμπιστοσύνης με όσους προκαλούν αυτή τη συζήτηση· ότι δηλαδή δεν προτίθενται να «καπελώσουν» και να «καθοδηγήσουν» και ό,τι άλλο σχετίζεται με τη γνωστή πρακτική από μέρους των κομμάτων που έχουν ήδη απορρίψει.

ΕΠΙΤΥΧΙΑ λοιπόν ή αποτυχία; Ποσοτικά είναι εμφανής μια ανταπόκριση του κοινού στην πρόσκληση-πρόκληση. Συγχρόνως, όμως, γίνεται φανερό πως το **ΑΝΤΙ** «ξεπεράστηκε» ως αντίληψη απ' αυτόν τον κόσμο και είναι εξαιρετικά αμφίβολο αν θα καταφέρει να αλλάξει τόσο, ώστε να μπορέσει να εκφράσει αυτό το νέο κοινό.

ΤΙ ΜΕΝΕΙ, λοιπόν, απ' αυτό το εγχείρημα, πέρα από τις ωραίες, ζεστές ώρες της συναναστροφής και της χαράς; Ίσως, μόνο αυτό το αίσθημα ελευθερίας που, παρά τις ανεπάρκειές-μας στάθηκε, νομίζουμε, ό,τι ισχυρότερο πρόκυψε μέσα στη

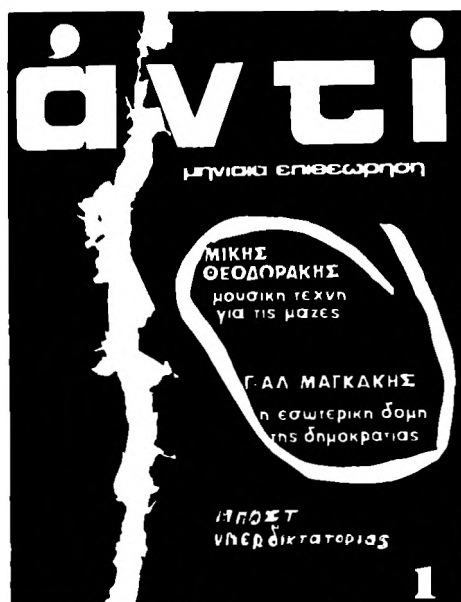
Ανοιξιάτικη βραδιά και συνωστισμός ακόμα και στους δρόμους γύρω απ' τον «Τεχνοχώρο».

δυναμική αυτών των ημερών.

ΙΣΩΣ, αυτή η ελευθερία που νιώσαμε να ξανακατακτούμε αυτές τις μέρες, νά 'ναι το στοιχείο που μπορεί να θεωρηθεί ως η πρόκληση που έθεσε το «**ΑΝΤΙ**-φεστιβάλ» σε όλους όσους από δω και μπρος θα θελήσουν, με μεγαλύτερη οργανωτική επάρκεια και περισσότερα, ίσως, μέσα να εμπλουτίσουν και να πραγματοποιήσουν έτσι πιο ολοκληρωμένα ανάλογες πρωτοβουλίες.

Ο ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΛΛΙΓΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ «ΑΝΤΙ»

Μέσα στο καθαρτήριο της τυραννίδας διατήρησαν την αρετή και την τόλμη...

Ο «**ΤΕΧΝΟΧΩΡΟΣ**» άνοιξε τις πύλες-του στο **ΑΝΤΙ**-φεστιβάλ νωρίς το απόγευμα την Παρασκευή 5 του Μάρτη. Κι αφού περιδιάβασαν το χώρο οι φίλοι του περιοδικού, σιγά-σιγά καταλάγιασαν στα καθίσματα μπροστά στο χώρο της σκηνής. Ένας φίλος-μας, με ομιλία-του, ξεκινούσε με την προϊστορία και την ιστορία του **ΑΝΤΙ**:

ΠΡΩΤΟΣ ομιλητής, ο Κωνσταντίνος Καλλιγάς, δημοσιογράφος, από τα μέλη της ομάδας που εξέδωκε το «**Αντί**», το Μάιο του 1972, εξέθεσε το ιστορικό της έκδοσης του περιοδικού και αναφέρθηκε, ειδικότερα, στις συνθήκες κάτω από τις οποίες εκδόθηκε το πρώτο — και μοναδικό στην περίοδο της δικτατορίας — τεύχος. Αναφέρθηκε στο ρόλο των εκδοτών Χρήστου Παπουτσάκη και Αντώνη Καρκαγιάννη και των βασικών συνεργατών του πρώτου τεύχους, με επί κεφαλής τον Δ. Παπαναγιώτου που είχε αναλάβει τη διεύθυνση της σύνταξης και έγραφε το κύριο άρθρο του τεύχους, το οποίο περιείχε τις θεμελιακές κατευθύνσεις και είχε γραφεί από τον ίδιο τον Δ. Παπαναγιώτου.

ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, ο ομιλητής αφηγήθηκε τα περιστατικά της «εφόδου» του χουντικού καθεστώτος κατά του περιοδικού και την περιπέτεια του εκδότη που οδήγησαν σε αδυναμία να συνεχισθεί η έκδοση.

Ο **ΟΜΙΛΗΤΗΣ** εξέθεσε μερικές γενικότερες σκέψεις και διατυπώσεις-του για την απριλιανή δικτατορία και για όσους αντιστάθηκαν σ' αυτήν. Την ε χαρακτήρισε ως την χειρότερη τυραννίδα απ' όσες ε γνώρισε ο νεότερος ελληνισμός, αλλά και ως τον πιο ταπεινωτικό εξευτελισμό, γιατί ένας λαός από τους πιο ιστορικούς, που έχει όσο λίγοι στο ενεργητικό-του αγώνες και θυσίες για ελευθερία και αξιοπρέπεια, βρέθηκε, μέσα σε μια νύχτα, εξανδραποδισμένος και δέσμιος μιας σπείρας άση-

Ο Κ. Καλλιγάς μιλά στο **ΑΝΤΙ**-ΦΕΣΤΙΒΑΛ.

μων και ασημαντών τυχοδιωκτών πραιτοριανών, που δεν είχαν άλλο σκοπό από την κάρπωση της εξουσίας και τη λαφυραγώγηση της χώρας.

ΚΑΤΑ πρώτο, η απριλιανή δικτατορία ήταν όχι μόνο οδυνηρή, αλλά και ατιμωτική. Είναι δε — κατά τον ομιλητή — η ατιμωση χειρότερη από την καταδούλωση καθ' εαυτή, γιατί είναι βιασμός και προσβολή της ζωϊκής τάξης φαινόμενο εκφυλιστικό και παρακμιακό.

ΑΦΟΥ, στη συνέχεια, αναφέρθηκε στις βαθύτερες εκφυλιστικές αλλοιώσεις στην ελληνική κοινωνία, που οδήγησαν ορατά, στο απριλιανό πραξικόπημα και επέτρεψαν στην εύκολη επιβολή-του — ανάμεσά-τους την επικράτηση ενός εξαχρειωτικού ωφελιμισμού — ο κ. Καλλιγάς απέτισε φόρο τιμής σε όσους «μέσα στο καθαρτήριο της τυραννίδας διατήρησαν την αρετή και την τόλμη» και είτε αντιστάθηκαν ενεργά, αψηφώντας τα δεινά που τους περίμεναν, είτε, μη έχοντας την ευκαιρία ή τη δυνατότητα να πράξουν, σιωπηλά και αξιοπρεπώς υπέφεραν ή καταθλίβονταν μέσα-τους «και έχασαν τη γεύση της ζωής».

ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ, από τη συντακτική ομάδα του **ΑΝΤΙ**, ο Πέτρος Ευθυμίου καλωσόρισε τους φίλους-μας και μας είπε ποιο περιεχόμενο δίνουμε στη γιορτή. Η συζήτηση για το πολιτικό άρχιζε σε λίγο...

συζητήσεις ...

Η ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΕΝΗ σειρά των ανοικτών συζητήσεων σε κρίσιμα θέματα πρόσφερε δυνατότητες ανταλλαγής απόψεων, ανάπτυξης του διάλογου αλλά και κριτικής. Δημιούργησε επίσης προϋποθέσεις και έδωσε ερεθίσματα συνέχειας μέσα από διαφορετικούς δρόμους και άλλες πρωτοβουλίες. Εκτός από τη γενική εικόνα των σημερινών προβληματισμών και αναζητήσεων αναδείχθηκαν και βασικά στοιχεία ιδιαίτερων απόψεων και θέσεων. Έτσι, αν και έμειναν έξω από το σύνολο των θεμάτων που συζητήθηκαν ζητήματα που σχετίζονται άμεσα με τη σημερινή πολιτική κατάσταση, στην Ελλάδα, τα όσα συζητήθηκαν έχουν ιδιαίτερη σημασία για την Αριστερά και τις προοδευτικές δυνάμεις.

Η ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ και η χρονική διάρκεια κάθε συζήτησης δεν μπορούμε να ισχυριστούμε ότι επέτρεπε την ικανοποιητική έκφραση όλων των δυνατών απόψεων. Ωστόσο, η όλη λειτουργία των εκδηλώσεων δεν στόχευε στην εξάντληση των θεμάτων ούτε και στο «κλείσιμο» της συζήτησης. Αντίθετα στην αρχή ενός διαλόγου που ελπίζουμε να βρει τη συνέχισή-του.

ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ παραθέτουμε ενδεικτικά στοιχεία από το περιεχόμενο των εισηγήσεων και ελπίζουμε αργότερα το ΑΝΤΙ να είναι σε θέση να ασχοληθεί ιδιαίτερα με κάθε ένα από τα θέματα που αποτέλεσαν τον κορμό των συζητήσεων στο «ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ».

ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ-ΤΟΥ

Παρασκευή 5 Μαρτίου — απόγευμα

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ αυτής της συζήτησης — που «εγκαινίασε» και το ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ αμέσως μετά την ομιλία του Κ. Καλλιγά — αποτέλεσε η παρουσία μεγάλου αριθμού ακροατών καθώς και οι ζωηρές παρεμβάσεις του ακροατηρίου μετά τις εισηγήσεις.

Η **Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος**, καθηγήτρια στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που συντόνισε και τη συζήτηση, τόνισε ότι δεν υπάρχει κατ' αρχή πολιτιστικό κίνημα αλλά πολιτιστικό πρόβλημα. Στη συνέχεια αναφέρθηκε στην παράδοση, στις σχέσεις παράδοσης και σύγχρονων κοινωνικών προβλημάτων και σε σημερινά πολιτιστικά προβλήματα.

Ο αρχιτέκτονας **Αρ. Προβελλέγγιος** τόνισε ότι υπάρχει κενό στην ενημέρωση γύρω από τα πολιτιστικά προβλήματα και επεσήμανε το χάσμα που υπάρχει στους τρόπους και μεθόδους ενημέρωσης. Το κοινό, συνέχισε, δεν ενημερώνεται όπως θα έπρεπε, ενώ επίσης αναφέρθηκε αναλυτικά στη γενικότερη κατάσταση των πολιτιστικών πραγμάτων, στην έλλειψη αισθητικής αγωγής και στη λειτουργία της αρχιτεκτονικής στη σημερινή σύγχρονη πόλη.

Ο **παπά-Γιώργης Χιωτάκης** από τα Σφακιά, αναφέρθηκε στην παράδοση της Κρήτης, καθώς και σε τοπικές πρωτοβουλίες με θέατρο και θιάσους οι οποίες είχαν μεγάλη επιτυχία. Τόνισε ακόμη την ανάγκη να υπάρξει αποκέντρωση και να μην γίνονται τα πάντα από το κέντρο και, ανεβάζοντας τον τόνο ο ίδιος τραγουδιστά αφηγήθηκε πως εννοεί μια πολιτιστική ενδυνάμωση. Ο ζωγράφος **Χρόνης Μπότσογλου**, αναφερόμενος ιδιαίτερα στην αποκέντρωση επέμενε στο ότι δεν πρέπει και δεν μπορούμε να μιλάμε γενικά για αποκέντρωση αν δεν μιλήσουμε και θίξουμε προβλήματα δομών.

ΤΕΛΟΣ η κριτικός τέχνης **Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάν** τόνισε ότι το σύνθημα του Μάη του '68 «η φαντασία στην εξουσία» αναφέρεται και στη δημιουργικότητα κάθε ατόμου και όχι μόνο του καλλιτέχνη. Η έφεση κάθε ανθρώπου για δημιουργία εκφράζεται με διαφορετικό τρόπο και αν η τέχνη ήταν πολυτέλεια, ο άνθρωπος στα προϊστορικά σπήλαια δεν θα είχε την α-

παρεμβάσεις ...

Οι εισηγητές στη συζήτηση για το πολιτιστικό κίνημα: Από αριστερά: Χρόνης Μπότσογλου, Άλκη Κυριακίδου-Νέστορος, Αρ. Προβελλέγγιος, Παπα-Γιώργης Χιωτάκης και Ντόρα Ηλιοπούλου-Ρογκάν.

νάγκη να ζωγραφίσει τη στιγμή που κινδύνευε η ζωή-του από στιγμή σε στιγμή. Τέλος, τόνισε, ότι η πολιτιστική αποκέντρωση είναι αναγκαία.

ΣΤΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ από το ακροατήριο τέθηκε επίμονα το πρόβλημα της αποκέντρωσης — αλλά πώς; Η πλειοψηφία των ομιλητών αντέδρασε στην ιδέα για μια αποκέντρωση του τύπου, «αντιγραφή» της Αθήνας. Επίσης συζητήθηκε αρκετά το πρόβλημα της λαϊκής παράδοσης και των σχέσεων με τη σημερινή κοινωνική πραγματικότητα.

ΤΟ ΚΥΠΡΙΑΚΟ: ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΔΙΚΑΙΗΣ ΕΠΙΛΥΣΗΣ-ΤΟΥ

Σάββατο 6 Μαρτίου — πρωί

ΣΤΗ ΣΥΖΗΤΗΣΗ που έγινε για το Κυπριακό πήραν μέρος οι **Πασχάλης Κιτρομηλίδης**, πολιτικός επιστήμονας, πανεπιστημιακός, **Γιώργος Τσαλακός**, δημοσιογράφος, **Ντίνος Μιχαήλ Γ.Γ.** της Σοσιαλιστικής Νεολαίας ΕΔΕΝ της Κύπρου και ο εκδότης του ΑΝΤΙ **Χρήστος Παπουτσάκης**.

ΑΠΟΦΑΣΙΣΤΙΚΗ συμμετοχή στην όλη συζήτηση είχε το ακροατήριο από το οποίο τέθηκαν μια σειρά ζητήματα ύστερα από τις σύντομες παρεμβάσεις των εισηγητών.

ΣΗΜΕΙΩΝΟΥΜΕ τα ζητήματα που μπήκαν προς συζήτηση χωρίς όμως τα... «αναγκαία συμπεράσματα». Πιστεύουμε πως η επισήμανση, των νέων στοιχείων που εμφανίστηκαν στο προσκήνιο του Κυπριακού, είναι αρκετή μια και δείχνει τα σημάδια της νέας φάσης του προβλήματος.

- Η αιφνίδια προβολή του Κυπριακού, στα πρωτοσέλιδα οκτάσχητων των εφημερίδων, που συνόδευσε το ταξίδι Παπανδρέου στην Κύπρο εξηγεί και την υποβάθμισή-του από τον ελληνικό Τύπο στην προηγούμενη οκταετία.

- Το ταξίδι Παπανδρέου στην Κύπρο σημειώνει μια νέα εξέλιξη στη διαλεκτική σχέση του Κυπριακού με την άσκηση της επίσημης ελληνικής πολιτικής.

- Μπορεί το Κυπριακό εσωτερικό μέτωπο, όπως σήμερα είναι διαμορφωμένο να «συμμορφωθεί και να διεκπεραιώσει» τη γραμμή της νέας ελληνικής κυβέρνησης;

- Το πρόβλημα μπορεί να λυθεί μέσα από την εθνικοποιητική διαδικασία ή το λόγο έχει η «ανεξαρτησιακή ιδεολογία»;

- Τι μπορεί κανένας ν' αναμένει από τις διακοινοτικές συνομιλίες; Μπορεί η διεθνοποίηση να οδηγήσει σε λύση;

- Πώς θα λυθεί το αδιέξοδο των προεδρικών εκλογών; Υπάρχει αυτή τη στιγμή υποψήφιος που να προσφέρει μια συγκεκριμένη προοπτική εξόδου από το τέλμα;

Συζήτηση για την Ειρήνη: Απ' αριστερά Κλάους Βάσνερ, Μ. Περιστεράκης, Χρ. Αργυρόπουλος, Στ. Κούλογλου, Ζαν Κλωντ Γκαρό, Ο. Γουάιζ, Θ. Μυλωνάς και η Τζούλια Τσακίρη που μετέφραζε.

ΚΙΝΗΜΑΤΑ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ

Σάββατο 6 Μαρτίου — βράδυ

Η κ. Όλντριν Γουάιζ, που μίλησε πρώτη, άσκησε κριτική στην κυβέρνηση της Μ. Βρετανίας για την πολιτική που ακολουθεί στο θέμα των εξοπλισμών.

Ο Ζαν-Κλωντ Γκαρό αναφέρθηκε ιδιαίτερα στο κίνημα για τον πυρηνικό αφοπλισμό στο Βέλγιο, σαν μια νέα μορφή κοινωνικής-πολιτικής παρέμβασης και ενοποίησης διαφορετικών πολιτικών τάσεων.

Ο Κλάους Βάσνερ στάθηκε κυρίως στην προσπάθεια ανίχνευσης ενός σοσιαλισμού διαφορετικού από τον «υπαρκτό», που να αποκαθιστά το πραγματικό περιεχόμενο της έννοιας, αξιοποιώντας τη μέχρι σήμερα πλούσια ιστορική εμπειρία.

ΑΠΟ ΤΗΝ ελληνική πλευρά, ο Θαλής Μυλωνάς εκπρόσωπος της «Κίνησης για την Εθνική Ανεξαρτησία τη Διεθνή Ειρήνη και τον Αφοπλισμό» αναφέρθηκε στην παγκοσμιότητα του προβλήματος ειρήνης, το ρόλο του ΟΗΕ στις σημερινές συνθήκες και την ανάγκη σεβασμού των αποφάσεών-του.

Ο Μιχ. Περιστεράκης, αναφέρθηκε στο ιστορικό του κινήματος ειρήνης στην Ελλάδα, στο προδικτατορικό κίνημα ειρήνης και τη σημερινή κατάσταση.

Ο Χριστόφορος Αργυρόπουλος εκπρόσωπος της «Αδέσμευτης Κίνησης Ειρήνης» αναφέρθηκε κύρια στη σημερινή κατάσταση του κινήματος για την ειρήνη στη χώρα-μας. Επεσήμανε την ανάγκη το Κίνημα Ειρήνης να παραμείνει ανεξάρτητο, να συνδεθεί με τα σημερινά προβλήματα και να αποκτήσει μαζικότητα. Προϋπόθεση γι' αυτό αποτελεί το ξεπέρασμα της σημερινής κομματικοποίησης η οποία συνθλίβει προσπάθειες που θα μπορούσαν να δώσουν μια άλλη πολιτική και κοινωνική διάσταση στο κίνημα για την ειρήνη και τον αφοπλισμό.

Εκπρόσωπος της «Ελληνικής Επιτροπής για τη Διεθνή Ύφεση και Ειρήνη» δεν παρευρέθηκε αν και είχε προσκληθεί, με τη δικαιολογία ότι «δεν συνεδρίασε η αρμόδια Επιτροπή».

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΟ της συζήτησης ήταν, όπως φάνηκε και από τις ερωτήσεις που υποβλήθηκαν στους εισηγητές, η ανάγκη για τη δημιουργία ενός πραγματικά αυτόνομου κινήματος για ειρήνη και αφοπλισμό στις σημερινές συνθήκες, έξω από τις κρατικές επιλογές των ΗΠΑ και της ΕΣΣΔ.

ΠΟΛΛΕΣ ερωτήσεις και παρεμβάσεις από το νεολαϊστικής σύνθεσης κοινό θα δώσουν στη συζήτηση ξεχωριστό ενδιαφέρον. Ιδιαίτερα ο Βάσνερ βομβαρδίστηκε με ερωτήσεις.

Την Παρασκευή το βράδυ ο Κογκολέζος ποιητής Τσικαγιά Ου Ταμσί, με φωνή παλλόμενη από συγκίνηση καθώς πρόφερε «Λουμούμπα, σαν ρούμπα, Κογκό!» καθήλωσε όλο τον κόσμο. Ο ηθοποιός Νίκος Αρμάος διάβασε ποιήματα του Ου Ταμσί στα ελληνικά και ο ποιητής απάντησε σε ερωτήσεις που κυρίως σχετιζόνταν με το πρόβλημα της πολιτιστικής συνειδησης στη Μαύρη Αφρική.

«Σ' αυτό το ρυθμό
θα κατρακυλήσουν άραγε τα σύννεφα;
Ή μήπως κι η θύελλα ξεσκίσει
Τα κορμιά;»

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ-ΤΟΥ

Κυριακή 7 Μαρτίου — πρωί

Από μέρους της σύνταξης του ANTI μίλησε ο Πέτρος Ευθυμίου, ο οποίος, ανάμεσα σε άλλα τόνισε, πως το πρόβλημα του «εναλλακτικού Τύπου» είναι συνδυασμένο με το πρόβλημα του «εναλλακτικού κοινού». Υποστήριξε την άποψη ότι μια «εναλλακτική» έκδοση δεν μπορεί να είναι αποτέλεσμα — και μόνο — της πρωτοβουλίας κάποιων εκδοτών, αλλά δείκτης της ωρίμανσης ενός προβληματισμού στους κόλπους κοινωνικών δυνάμεων. Απ' αυτή τη σκοπιά ο εναλλακτικός Τύπος στην Ελλάδα είναι καθρέφτης αυτής της πραγματικότητας. Πάντως, στον εναλλακτικό Τύπο, δεν πρέπει να χρεώσουμε μόνο έντυπα που καλύπτουν κάποιες ειδικές απαιτήσεις σε σχέση με θέματα αμφισβήτησης αλλά και κάθε απόπειρα να εκφραστούν έντυπα, ομάδες ανθρώπων που δεν καλύπτονται από τη συμβατική ενημέρωση.

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΟ ενδιαφέρον παρουσίασε η ομιλία του Ζαν-Κλωντ Γκαρό, εκπρόσωπου της συντακτικής επιτροπής του βδομαδιατικού POUH, της πιο μεγάλης σχετικής εκδοτικής προσπάθειας του Βελγίου.

Η **ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ** του POUH που άρχισε πριν δέκα χρόνια από αγωνιστές της Αριστεράς έξω από τα κόμματα και κυρίως από συνδικαλιστικά στελέχη αποτελεί πράγματι ένα εξαιρετικά ενδιαφέρον πείραμα, εξαιτίας ίσως της επιτυχίας-του, που δεν πρόδωσε τους αρχικούς-του σκοπούς. Για παράδειγμα το POUH, έχει καταργήσει στην εσωτερική λειτουργία τον καταμερισμό διανοητικής και χειρωνακτικής εργασίας (ο ίδιος ο Γκαρό δουλεύει στο πιεστήριο). Όλες οι δουλειές γίνονται από το σύνολο των εργαζομένων (27 άτομα), που παίρνουν τον ίδιο μισθό (φυσικά με διαφορά επιδομάτων για παιδιά κτλ.). Η «γραμμή» προκύπτει επίσης συλλογικά και οι διαφορές όταν δεν ξεπερνιούνται, καταγράφονται ανοιχτά.

ΤΟ POUH έχει κατευθύνει μεγάλες καμπάνιες εναντίον της Δεξιάς και των φασιστικών ομάδων στο Βέλγιο, πράγμα που πριν λίγους μήνες του στοίχισε την ανατίναξη και την πυρπόληση των γραφείων-του. Το ίδιο όμως έρριξε έναν πρωθυπουργό, όταν αποκάλυψε τις παράνομες οικονομικές συναλλαγές που ξεκινούσαν από το ιδιαίτερο γραφείο-του.

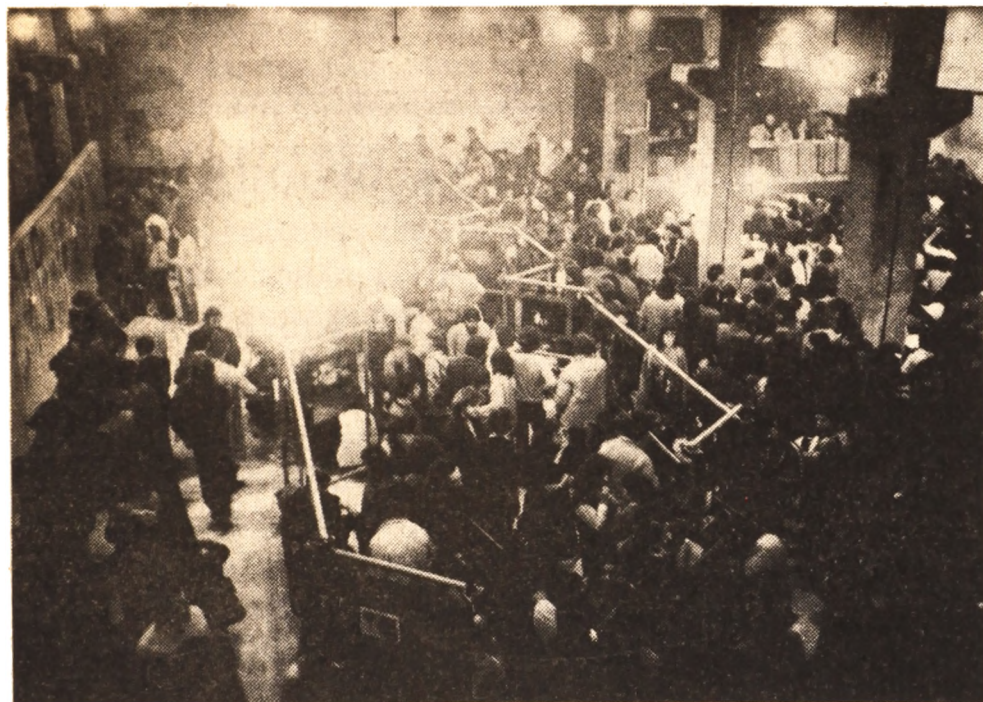
ΤΟ POUH ακολουθεί την αρχή της «άμεσης» δημοσιογραφίας, που συνδυάζεται με μια ανάδειξη του συνολικού πλαισίου που συντελείται ένα γεγονός — η «είδηση». Για παράδειγμα μια συμπλοκή σε κέντρο, όπου μπλέχτηκε μια μικρή μαροκινή

έγινε αφορμή ώστε μια δημοσιογράφος του POUH να περάσει μια βδομάδα ζώντας μαζί με την οικογένεια των μαροκινών, ακολουθώντας-τους στις δουλειές-τους και καταγράφοντας το ρατσισμό, τον σεξισμό και τη βαναυσότητα που αντιμετωπίζει καθημερινά ο έγχρωμος μετανάστης στο Βέλγιο.

Ο Κλάους Βάσνερ από την Tageszeitung έδωσε μια εικόνα των επιτυχιών και προσπαθειών του εναλλακτικού κινήματος στη Δυτ. Γερμανία και μέσω του Τύπου.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ εφημερίδα που εκδίδεται από ανεξάρτητη ομάδα σε σύνδεση πάντως — όχι όμως οργανωτική — με το κίνημα των πράσινων, καλύπτει μια πλούσια θεματολογία και πληροφόρηση.

ΣΥΝΔΕΕΤΑΙ στενά με διάφορα κινήματα και ομάδες, με τα οποία βρίσκεται σε διαρκή διάλογο. Πολλές φορές οι απόψεις δεν συγκλίνουν και δημοσιεύονται ισότιμα. Σε άλλες περιπτώσεις, οι έντονες συζητήσεις δεν επιτρέπουν καν την κάλυψη ενός θέματος. Έτσι, όταν κάποιες γυναικείες ομάδες επισκέφθηκαν τα γραφεία της εφημερίδας διαφωνώντας με την κάλυψη ενός θέματος, η συζήτηση που ακολούθησε είχε σαν αποτέ-

Οι εκθετικοί χώροι δεξιά από τις κολώνες ο χώρος συζητήσεων και συναυλιών.

λεσμα να κυκλοφορήσει η εφημερίδα με τέσσερις λευκές σελίδες, και την εξήγηση ότι η συζήτηση ήταν προτιμότερη από μια μισή άποψη.

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ του «ΠΟΛΙΤΗ» Άγγελος Ελεφάντης αναφέρθηκε στην προσπάθεια και απόπειρα έκδοσης, πριν ένα χρόνο του περιοδικού «Αριστερά σήμερα» στην αδυναμία του αριστερού κομματικού αλλά και περιοδικού Τύπου να διαμορφώσει μια νέα σχέση και πρακτική και στο κενό που υπάρχει στο σημερινό Τύπο στη χώρα-μας. Η απόπειρα αυτή — που τελικά δεν ολοκληρώθηκε — στόχευε να δημιουργήσει μια «καινούρια κατάσταση» στη μέχρι τώρα εκδοτική δραστηριότητα και να αναδείξει νέους προβληματισμούς σε πολιτικά, κοινωνικά και πολιτιστικά προβλήματα. Οι προβληματισμοί αυτοί μέχρι σήμερα παραμένουν «περιθωριακοί» ή καλύπτονται από τις τυπικές ανάγκες μιας συμβατικής πληροφόρησης. Η κρίση του Τύπου και ιδιαίτερα εκείνη του Τύπου της Αριστεράς, δεν μπορεί να αναιρεθεί και δεν είναι δυνατό να δημιουργηθούν όροι αλλαγής με το σημερινό τρόπο λειτουργίας-του και τις γνωστές αντιλήψεις των κομμάτων για το ρόλο-του.

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ των «ΑΝΤΙΘΕΣΕΩΝ» Δημήτρης Ψυχογιός διευκρίνισε πως οι «Αντιθέσεις» δεν διεκδικούν το χαρακτηρισμό του «εναλλακτικού Τύπου». Είναι βέβαια μια έκδοση-πρωτοβουλία μιας εκδοτικής ομάδας που επιχειρεί με τη λειτουργία-της να διαμορφώσει ένα κλίμα σχέσεων και πρακτικής έξω από κάθε συμβατικότητα. Παρόλα αυτά, οι «Αντιθέσεις» δεν στοχεύουν τόσο στην προβολή «εναλλακτικών θεμάτων» αλλά στη διαμόρφωση θεωρητικών και πολιτικών ερ-

γαλειών ή πληροφόρησης από μια συνολική σκοπιά προβλημάτων του κινήματος. Επιχείρησε ταυτόχρονα να αποσαφηνίσει τις έννοιες του «εναλλακτικού Τύπου», και τους κινδύνους η «εναλλακτικότητα» να διαμορφώσει ένα δικό-της καινούριο καθεστώς. Εξέφρασε επίσης επιφυλάξεις για το βιώσιμο των πειραμάτων εναλλακτικής έκφρασης υπό την έννοια ότι «εξ ορισμού» υπόκεινται σε περιορισμένες δυνατότητες χρονικής αντοχής καθώς ανασχηματίζονται διαρκώς οι σχετικές αντιλήψεις.

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ της «ΠΡΟΟΠΤΙΚΗΣ» Γ. Χατζηγώγας μεταξύ άλλων τόνισε, ότι η «Προοπτική» δεν μπορεί να ενταχθεί στα γνωστά σχήματα του Τύπου. Μ' αυτή την έννοια είναι ανένταχτη χωρίς αυτό να σημαίνει ότι είναι όργανο... των ανένταχτων. «Αποτελεί κύρια απόπειρα για διαφορετικό έντυπο και δεν ισχυριζόμαστε ότι, αποτελεί ήδη και ολοκληρωμένο «εναλλακτικό» έντυπο. Εμείς που βγάζουμε την «Προοπτική» δεν είμαστε επαγγελματίες αλλά εθελοντές με τα θετικά και τα αρνητικά της λειτουργίας αυτής. Δεν υπάρχει Συντακτική Επιτροπή ούτε αρχισυντάκτης.

Απευθύνεται σε ανθρώπους της Αριστεράς που έχουν αποχωρήσει από κόμματα και οργανώσεις αλλά επιμένουν να έχουν παρέμβαση. Τέλος δίνουμε μεγάλη σημασία στις σχέσεις έντυπου με αναγνώστη, με δυο έννοιες: α. ότι είμαστε αντίθετοι στην «ποιότητα» των ειδικών και β. προσπαθούμε να δουλεύουμε για τη χειραφέτηση της έκφρασης και τη συμμετοχή των αναγνωστών στο έντυπο».

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ του «ΔΙΑΛΟΓΟΥ» Ιωνάς Σακκής αναφέρθηκε στη λειτουργία του περιοδικού στο χώρο της συνοικίας Π. Φαλήρου. Ο όρος «εναλλακτικός Τύπος», είπε, είναι στενά δεμένος με την έννοια «εναλλακτικές» αξίες. Έτσι σαν «εναλλακτικός Τύπος» μπορεί να νοηθεί μόνον αυτός που εκφράζει ορισμένες εναλλακτικές αξίες και συμβάλλει στην εμπέδωσή-του και στην ανατροπή των σημερινών αστικών αξιών. Το πρόβλημα όμως είναι ότι αυτές καθαυτές οι εναλλακτικές αξίες είναι σήμερα κάτι το ζητούμενο.

ΜΠΟΡΟΥΜΕ επίσης να πούμε ότι ο «εναλλακτικός Τύπος» συνίσταται στην — από μια συγκεκριμένη σκοπιά — έκφραση των κοινωνικών αντιθέσεων. Στο βαθμό που οι αντιθέσεις αυτές δεν αναπτύσσονται και δεν οξύνονται ο «εναλλακτικός Τύπος» στερείται του οξυγόνου-του. Έτσι οποιαδήποτε προσπάθεια για την έκδοση ενός «εναλλακτικού» έντυπου αν δεν συνδεθεί μ' ένα κίνημα, αν τελικά δεν εκφράζει ένα κίνημα είναι μακροπρόθεσμα (και όχι άμεσα) καταδικασμένη είτε να πεθάνει είτε να εκφυλισθεί είτε να αποστεωθεί και να παραμείνει μια προσπάθεια εργαστηριακού χαρακτήρα χωρίς καμιά λειτουργικότητα.

Ο ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ του περιοδικού «ΔΡΟΜΟΣ» της Ρόδου δεν μπόρεσε να μετέχει στη συζήτηση γιατί η καθυστέρηση της συγκοινωνίας δεν του το επέτρεψε. Σε επόμενο τεύχος θα δημοσιευθεί σύντομη περίληψη της εισήγησής-του.

Η ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ της «Σύγχρονης Γυναίκας» δεν ήρθε στη συζήτηση.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΣΤΑ ΠΑΤΗΣΙΑ

Κυριακή, 7 Μαρτίου, πρωί

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ για τα σημερινά προβλήματα των νέων στα Πατήσια έγινε μεταξύ νεολαίων της περιοχής. Πέρα από γενικά ζητήματα που αφορούν το Κίνημα στη γειτονιά, θίχτηκαν ιδιαίτερα τοπικά προβλήματα. Οι τοπικές εφημερίδες «Μάχη» και «Τα Πατήσια» που έχουν ήδη ασχοληθεί με τα προβλήματα της συνοικίας, σε επόμενα φύλλα-τους θα κάνουν αναφορά σε απόψεις και θέσεις πολιτιστικών συλλόγων και φορέων της περιοχής και στη συζήτηση που έγινε στα πλαίσια του ΑΝΤΙ-Φεστιβάλ.

ΤΑ ΝΑΡΚΩΤΙΚΑ: ΜΥΘΟΣ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Κυριακή 7 Μαρτίου — απόγευμα

ΠΗΡΑΝ μέρος οι γιατροί-ψυχίατροι Διον. Λιάρος (ανέπτυξε το θέμα από την πλευρά της ψυχανάλυσης), Γ. Οικονομόπουλος (αναφέρθηκε στα φαρμακολογικά και κοινωνικά δεδομένα του προβλήματος), Κ. Σταμπουλόπουλος (έκανε κριτική στη διαδικασία αποτοξίνωσης όπως ασκείται στην Ελλάδα αντιπαραθέτοντας εμπειρίες από χώρες του εξωτερικού) και ο δικηγόρος Α. Κούνδουρος που μίλησε για το νομικό μέρος του προβλήματος.

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ που επακολούθησε ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρουσα. Στους εισηγητές υποβλήθηκαν πάνω από 50 ερωτήσεις (ορισμένες, από τους ακροατές του ραδιοφώνου) ενώ αρκετοί πήραν τον λόγο αναπτύσσοντας διαφορετικές — και διαμετρικές — απόψεις του προβλήματος.

ΕΞΕΧΩΡΙΣΑΝ νεολαίος του ΠΑΣΟΚ, που υποστήριζε τη σημερινή κρατική πολιτική και νέος που κατάγγειλε τα ναρκωτικά και τις ιδεολογίες (που κατά τη γνώμη-του λειτουργούν κι αυτές σαν ναρκωτικά), αντιπροτείνοντας τον... αναρχισμό σαν τη μόνη λύση.

Η ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Κυριακή 7 Μαρτίου — βράδυ

«Απευθυνόμενος σε σας, στην ουσία δεν κάνω τίποτα άλλο από το να σας προσφέρω μια μαρτυρία αυτού που σας οφείλω, σε ό,τι αφορά τις ρίζες αυτού του μεγάλου απελευθερωτικού κινήματος της ιστορίας των ανθρώπων, αυτής της μακριάς (και ακόμα ανολοκλήρωτης) πορείας της δημοκρατίας προς την αυτοδιαχείριση».

ΑΡΧΙΖΟΝΤΑΣ την εισήγησή-του με τις φράσεις αυτές, ο Υβόν Μπουρντέ, κοινωνιολόγος και θεωρητικός της αυτοδιαχείρισης, αφενός καταδειχνει τις ιστορικές καταβολές της αυτοδιαχειριστικής αντίληψης για την κοινωνία στην αρχαία ελληνική δημοκρατία — δημοκρατία άμεση και όχι αντιπροσωπευτική (republique) — αφετέρου μας βάζει μπροστά στις ευθύνες-μας για τη μελέτη όχι μόνο των θεσμών της αρχαίας δημοκρατίας, αλλά και της κοινοτικής-μας παράδοσης που συντρίφτηκε από το συγκεντρωτικό βουαρικό Κράτος και ρίχτηκε στο πυρ το εξώτερο από την κομμουνιστική ιντελιγκέντσια στο βωμό των «πέντε σταδίων».

ΤΟ ΑΙΤΗΜΑ που διατύπωσε το ακροατήριο, η συζήτηση αυτή να είναι η αρχή μιας σειράς συζητήσεων για την αυτοδιαχείριση, δείχνει ότι η προσπάθεια του ΑΝΤΙ έπεσε σε γόνιμο έδαφος.

ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ παρουσίασε και η εισήγηση της Όλντριν Γουάιζ, τέως βουλευτινας του Αγγλικού Εργατικού Κόμματος, με θέμα τις προσπάθειες των ίδιων των εργαζομένων να ξαναβάλουν οι ίδιοι σε λειτουργία τις επιχειρήσεις που έκλεισαν εξαιτίας της κρίσης και την πολιτική του κόμματός-της και των συνδικάτων απέναντι στις προσπάθειες αυτές.

ΑΠΟ ΤΗΝ ελληνική πλευρά, εισηγητές ήταν ο Σπήλιος Παπασπηλιόπουλος, ο οποίος και προήδρευσε, και ο Θόδωρος Πάγκαλος, βουλευτής του ΠΑΣΟΚ. Ο Σ. Παπασπηλιόπουλος έκανε μια γενική εισαγωγή στην έννοια της αυτοδιαχείρισης και αναφέρθηκε στις ιστορικές αυτοδιαχειριστικές εμπειρίες. Ο Θ. Πάγκαλος απαρίθμησε τις κύριες αντιφάσεις του καπιταλιστικού συστήματος και ανέπτυξε τις απόψεις-του για το πέρας σε μια αυτοδιαχειριστική κοινωνία.

ΔΥΣΤΥΧΩΣ η έλλειψη χρόνου δεν επέτρεψε την ολοκλήρωση της συζήτησης, μετά το τέλος των εισηγήσεων. Άλλωστε το ερώτημα «τί είναι αυτοδιαχείριση» δεν είναι δυνατό να απαντηθεί μέσα από μια θεωρητική συζήτηση. Γενικά, θα μπορούσαμε να πούμε ότι «μικρο- ή μακρο-αυτοδιαχείριση, αυτές είναι οι δυο βασικές επιλογές που, στο τέλος αυτού του αιώνα,

διαιρούν τους οπαδούς της αυτοδιαχείρισης». Όπως συμπεραίνει στο τέλος της εισήγησής-του ο Υβόν Μπουρντέ:

«Οι πρώτοι μπορούν να στηρίζονται σε έναν κάποιο πειραματισμό πάνω στη ζωή, στο περιθώριο, στις πολυάριθμες μικρές ομάδες, ενώ όλα τα μεγάλα σύνολα είναι ετεροδιαχειριζόμενα. Η μακρο-αυτοδιαχείριση δεν υπάρχει παρά σαν σχέδιο, αλλά δεν είναι και τόσο σίγουρο ότι αυτό το προκατασκευάσμα είναι κάτι παραπάνω από μια ουτοπία· μήπως είναι αντίθετα ο φόβος ότι «το φάντασμα» (άλλοτε του κομμουνισμού) σήμερα της αυτοδιαχείρισης δεν είναι ένα απατηλό όραμα αλλά η απειλή μιας άλλης κοινωνίας, εφικτής, χωρίς αφεντικά που επανειλημμένα αναγκάζει τις μεγάλες ετεροδιαχειριστικές δυνάμεις να επεμβαίνουν στρατιωτικά για να σταματήσουν την αμφίβολη πορεία του εγχειρήματος της αυτοδιαχείρισης που μπορεί να είναι γενική; Δε θα αφήνονταν με επιτήδειο τρόπο οι άνθρωποι να αναπαυθούν για λίγες ώρες στις φωλιές-τους; Στην Ουγγαρία το 1956, στην Τσεχοσλοβακία το 1968, στην Πολωνία πριν από μερικούς μήνες η επέμβαση ήταν ενάντια σε ανέφικτες ουτοπίες ή ενάντια σε μια εξισωτική και ελεύθερη κοινωνία που φαίνεται όχι μόνο

Στο πατάρι συζήτηση· οι πολλοί περιεργάζονται τα κόμικς.

πραγματοποιήσιμη αλλά και επικείμενη; Έτσι ο φόβος αυτών μπορεί να ερμηνευτεί από άλλους, από μας, σαν μια ελπίδα».

ΣΤΗΝ ΣΥΖΗΤΗΣΗ έκαναν επίσης παρεμβάσεις δύο Πολωνοί, μέλη της οργάνωσης φοιτητική «Αλληλεγγύη», μεταφέροντας απόψεις για τους στόχους της «Αλληλεγγύης» στην Πολωνία και στους οποίους υποβλήθηκαν αρκετές ερωτήσεις από το ακροατήριο.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥΡΚΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Δευτέρα 8 Μαρτίου — μεσημέρι

Η ΣΥΖΗΤΗΣΗ για τους Τούρκους πολιτικούς πρόσφυγες στο Λαύριο, επεφύλαξε εκπλήξεις. Έδωσε την ευκαιρία στο ελληνικό ακροατήριο να πάρει μια γεύση της πολυδιάσπασης που μαστίζει την τουρκική Αριστερά: οι εκπρόσωποι των οργανώσεων «Ντεβ-Γιολ», «Κουρτουλούς» και ΚΚΤ(μ-λ) δεν μπόρεσαν να καταλήξουν σε κάποιο κοινό κείμενο και έτσι ακούσαμε τρεις εισηγήσεις, χωρίς — ομολογουμένως — να αποσαφηνίσουμε τις διαφορές-τους.

ΕΤΣΙ η προσοχή συγκεντρώθηκε στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εγκλεισμένοι (προς δόξαν όλων των Ελλήνων αντιφασιστών και της κυβέρνησης) στο Λαύριο Τούρκοι αγωνιστές.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ Κοινωνικών Υπηρεσιών κ. Κυπριωτάκη-Περράκη που είχαμε καλέσει όπως μας πληροφόρησε με γράμμα-της δεν μπόρεσε να παρευρεθεί λόγω φόρτου εργασίας.

ΑΝΤΙ και ΦΕΜΙΝΙΣΤΙΚΑ

ΔΕΥΤΕΡΑ, 8 Μάρτη - η «μέρα της Γυναίκας». Περασμένες 12.30'. Η γενική ακαταστασία που επικρατούσε από την προηγούμενη μέρα εξακολουθούσε να επικρατεί — εν μέρει τουλάχιστον — στο χώρο... Όσες και όσοι είχαν έρθει με σκοπό να συμμετάσχουν στη συζήτηση για τις προοπτικές του φεμινιστικού κινήματος στην Ελλάδα ανυπομονούν. Και όπως είναι επόμενο, αρχίζουν με κριτική προς το περιοδικό για ελλιπή οργάνωση της συζήτησης.

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ γι' αυτό το θέμα δεν είναι ταυτόσημες. Αλλά καλύτερα ας αφήσουμε τις ίδιες τις απόψεις των γυναικών με τις διαβαθμίσεις που εμπεριέχουν να μας περιγράψουν τα όσα συνέβησαν.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ από τις ομάδες Καλλιθέας και Ν. Ιωνίας δίνουν το στίγμα της συζήτησης, όπως εκείνες το είδαν:

Στα πλαίσια της συζήτησης, που οργανώθηκε στο ΑΝΤΙ-φεστιβάλ, για το γυναικείο ζήτημα, ακούστηκε και αναπτύχθηκε ένας προβληματισμός, που, αν και δεν χαρακτηρίζεται από την πρωτοτυπία-του, αντιπροσωπεύει ωστόσο τον τρόπο σκέψης και εξηγεί εν μέρει τον τρόπο λειτουργίας πολλών αυτόνομων γυναικείων ομάδων.

Στη συζήτηση αυτή συμμετείχαν ενεργά και άντρες. Μας ρώτησαν τι επιτέλους θέλουμε, ποιο είναι το νόημα και η ουσία της γυναικείας καταπίεσης, εάν διεκδικούμε τα ιδιαίτερα γυναικεία δικαιώματα απ' αυτούς ή από το κράτος, τι να λογαριάζουν, σε τελευταία ανάλυση, τους εαυτούς-τους: εχθρούς ή φίλους του γυναικείου κινήματος. Γιατί, ακόμα, οι γυναικείες ομάδες είναι κλειστές, γιατί δηλαδή δεν θέλουν τη συμμετοχή και τη συνεργασία αντρών και αν αυτή η επιλογή προωθεί την απελευθέρωση των γυναικών.

Η επιλογή της «κλειστής» γυναικείας ομάδας δικαιώθηκε από πολλές γυναίκες, αλλά εξίσου μαχητικά υποστηρίχτηκε και η αντίθετη επιχειρηματολογία.

Πολλές γυναίκες τόνισαν ότι η ευαισθητοποίηση και η συνειδητοποίηση των γυναικών απέναντι στα προβλήματά-τους, το σπάσιμο της παθητικότητας και της σιωπής, που τους έχει επιβληθεί, η άρθρωση ενός «γυναικείου λόγου» ενάντια στην κυρίαρχη ιδεολογία, που καταπιέζει διπλά τις γυναίκες, μπορεί να αρχίσει ευκολότερα και αποκλειστικά μέσα από τις «κλειστές» γυναικείες ομάδες.

Στην αναγκαιότητα άρθρωσης «ενός γυναικείου λόγου», αντιπαρέθετο η αναγκαιότητα άρθρωσης «ενός ανθρώπινου λόγου», η αναγκαιότητα προσανατολισμού του γυναικείου κινήματος ενάντια στον καπιταλιστικό κοινωνικό σχηματισμό και τις σχέσεις εξουσίας, που τον στηρίζουν και τον αναπαράγουν, η αναγκαιότητα συνεργασίας και όχι *a priori* σύγκρουσης με τους άντρες.

Ένα άλλο πρόβλημα, που θίχτηκε στη συζήτηση, ήταν εκείνο της γυναικείας απλήρωτης οικιακής εργασίας.

Οι νοικοκυρές είναι «άχρηστες» και «αντιπαραγωγικές». Στην πραγματικότητα, οι «νοικοκυρές», «σύζυγοι» και «μητέρες» παράγουν και αναπαράγουν την εργατική δύναμη με τη γέννηση και την ανατροφή των παιδιών και με την οργάνωση της κατανάλωσης των μέσων διαβίωσης. Η οικονομική-τους εξάρτηση από τους άντρες, η απομόνωσή-τους, στην κουζίνα, η απλήρωτη και επομένως ανύπαρκτη (!) οικιακή εργασία, ο ατέλειωτος εργάσιμος χρόνος-τους, επισημάνθηκαν από πολλές γυναίκες.

Το γυναικείο κίνημα προσανατολίζεται ενάντια στους θεσμούς και στις σχέσεις που δημιουργούν και αναπαράγουν τον άντρα-φαλλοκράτη και κύρια ενάντια στην οικογένεια. Προσπαθούμε να κατακτήσουμε μια πολιτική συνείδηση και δράση, που να μας ανάγει, από αντικείμενα εκμετάλλευσης, σε υποκείμενα δράντων. Μέσα από αυτή τη διαδικασία απευθύνουμε τις ιδιαίτερες διεκδικήσεις-μας και ενάντια στους άντρες.

Η άποψη αυτή χαρακτηρίστηκε «αριστεριστική» από μια άλλη προβληματική, που θέλει σα στόχο και άμεσο αντίπαλο του γυναικείου κινήματος, τον άντρα, ξεκινώντας μάλλον από την αντίληψη ότι οι «γυναίκες αποτελούν θύματα των θυμάτων» πρέπει επομένως να στραφούν κατ' αρχή ενάντια στον άμεσο καταπιεστή-τους.

Τα προβλήματα της αντισύλληψης, του βιασμού και της μητρότητας, δεν αφορούν αποκλειστικά και κύρια τις γυναίκες, παρ' όλο που αποτελούν τα αιώνια και χρονίζοντα αντικείμενα ενασχόλησης των γυναικείων ομάδων. Με το να ασχολούνται κύρια και αποκλειστικά με αυτά τα προβλήματα, οι γυναικείες ομάδες αναπαράγουν τα στεγανά μεταξύ «σφαιρών αντρικής και γυναικείας δραστηριότητας».

Υποστηρίχτηκε ωστόσο μεμονωμένα από άντρες, ότι αυτά τα

Αλλού τα κακαρίσματα κι αλλού γεννάν οι κόττες

Έτσι είναι αγαπητό ΥΠΠΕ! Και για να το κάνουμε πιο καθαρό, άλλοι πρέπει να ενισχυθούν κι άλλοι ενισχύονται. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι άφθονοι πολιτιστικοί σύλλογοι που περιμένουν κι είναι ζήτημα ζωής γι' αυτούς, για τη συνειδητοποίηση τους, η ενίσχυσή τους απ' το Υπουργείο. Στη δεύτερη, πρόκειται για εκδηλώσεις που φιλοξενούν γνωστούς για τις αντιδραστικές τους απόψεις ομιλητές: τις εκδηλώσεις του «περιοδικού της Αριστεράς» «Αντί», που προσκάλεσε τους «πράσινους» οικολόγους της Δ. Γερμανίας (ποτέ δεν καταλάβαμε τί σχέση έχουν με την Αριστερά) ή ξέβαψε απ' το βαθύ του ύπνου τον Ντάνιελ Κον Μπέντιτ που ασχολιέται πια μόνο με τις χρηματικές του υποθέσεις... κι ίσως απορεί κι ο ίδιος για την πρόσκλησή του.

Στο όνομα του πλουραλισμού λοιπόν ενισχύονται και φιλοξενούνται τέτοιες «προσωπικότητες» κι αφήνονται ξεκράμαστοι τόσοι και τόσοι πολιτιστικοί φορείς με πλούσια δράση; Καλύτερα θά 'ταν να ακολουθούσε το ΥΠΠΕ το παράδειγμα ορισμένων Δήμων, αποδεικνύοντας και έμπρακτα την πίστη του στο ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το παράδειγμα του Δήμου Πετρούπολης, που δέχθηκε 700.000 δρχ. για τις δραστηριότητες του Πνευματικού Κέντρου, και του Δήμου Ν. Ιωνίας που έθεσε στη διάθεση του Πνευματικού του Κέντρου το ποσό των 10.000.000 δρχ.! Για την ενεργή ανάμιξη του λαού στην πολιτιστική ανάπτυξη και όχι την άνωθεν «φώτισή» του, από παράγοντες που μάλλον σκοτεινές δυνάμεις υπηρετούν και μάλλον το σκοταδισμό και τον αποπροσανατολισμό του επιδιώκουν.

«ΠΡΙΝ ΔΩΣΕΙΣ ΕΣΤΩ ΚΑΙ ΔΡΑΧΜΗ, ΔΙΑΒΑΖΕ ΤΟΝ ΟΔΗΓΗΤΗ»

Ορμητικός ο «Οδηγητής», ανέλαβε εκστρατεία κατά της διασπάθισης του χρήματος του Δημοσίου, αρχίζοντας από το ΑΝΤΙ, αφού ως γνωστόν το τελευταίο φιλοξένησε παράγοντες που μάλλον σκοτεινές δυνάμεις (sic) υπηρετούν και μάλλον το σκοταδισμό (sic) και τον αποπροσανατολισμό επιδιώκουν:

Πραγματικά ο γερμανοεβραίος Κον Μπεντίτ ηγείτο της αναρχοκομμουνιστικής εξεγέρσεως που έλαβεν χώραν εις την Γαλλίαν το 1968 και εκδίδει σήμερα γνωστό ανατρεπτικό εξτρεμιστικό έντυπο. Ο δε πράσινος οικολόγος, καθώς και οι ομοϊδεάτες-του χρηματοδοτούμενοι προφανώς από υπηρεσίας του διεθνούς ιμπεριαλισμού και εμφανιζόμενοι ως αριστεροί, προβάλλοντες εξτρεμιστικά και ανατρεπτικά συνθήματα, απέσπασαν όλους τους ψήφους του DKP (Γερμανικό Κομμουνιστικό Κόμμα) με αποτέλεσμα το τελευταίο μοναχό κι «αβοήθητο» να συρρικνωθεί μόλις στο 1%.

Έτσι είναι αγαπητό ΥΠΠΕ! «Πριν δώσεις έστω και δραχμή, διάβαζε τον Οδηγητή»!!

προβλήματα αφορούν μόνο τις γυναίκες!

Στο τέλος της συζήτησης, δόθηκε καταγγελία στους υπεύθυνους του ANTI, που διοργάνωσαν τη συζήτηση, η οποία έθιγε την πλημμελή διοργάνωση της συζήτησης εκ μέρους του περιοδικού και τη δευτερεύουσα σημασία που δόθηκε στο γυναικείο ζήτημα. Αν και η οργάνωση της συζήτησης, ήταν πράγματι πλημμελής, γεγονός που αποτέλεσε και αιτία αναχώρησης ορισμένων γυναικών από αυτήν, νομίζουμε ότι είχαμε την ευκαιρία μιας στοιχειώδους ανταλλαγής απόψεων και συντονισμού των συνοικιακών αυτόνομων γυναικείων ομάδων. Θεωρούμε όμως ότι η ανάγκη παραπέρα ανάπτυξης και συντονισμού των γυναικείων συνοικιακών ομάδων παραμένει.

Γυναίκες από τις ομάδες Καλλιθέας και Ν. Ιωνίας

ΕΝΤΕΚΑ γυναίκες υπόγραψαν μια καταγγελία για την οργάνωση αλλά και τη στάση του ANTI απέναντι στο θέμα και στη συνέχεια αποχώρησαν:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Στα πλαίσια του φεστιβάλ που διοργάνωσε το περιοδικό «ANTI» από 6 έως 8 Μαρτίου, το πρόγραμμα της Δευτέρας 8 Μαρτίου — Διεθνής μέρα της γυναίκας — περιελάμβανε θέμα: «Το γυναικείο κίνημα» χωρίς καμία διευκρίνιση εκτός της ώρας 12-2 μ.μ.

Το αποτέλεσμα ήταν να βρεθούμε ελάχιστες γυναίκες αντιμέτωπες σ' ένα απροετοίμαστο προεδρείο που προσπαθούσε να δημιουργήσει «συζήτηση» εκ των ενόντων — «μία μικρή Βουλή» — όπως δηλώθηκε.

Θεωρούμε ότι μια τέτοια αντιμετώπιση του γυναικείου ζητήματος (επιλογή ώρας και εργάσιμης μέρας, έλλειψη διοργάνωσης συζήτησης ίδιας μ' αυτήν που υπήρχε σε άλλα θέματα, όχι ίδια δημοσιότητα) αποτελεί στην ουσία-της ολοφάνερη υποτίμηση του θέματος.

Για μας δεν αρκεί η δήλωση ότι το γυναικείο «είναι σοβαρό ζήτημα», που άλλωστε μπορεί να την κάνει ο καθένας χωρίς συνέπειες. Μια τέτοια «διοργάνωση» είναι ενδεικτική της αντίληψης που υπάρχει για το γυναικείο (ας βάλουμε και λίγο απ' αυτό). Μιας αντίληψης που έρχεται σε πλήρη αντίθεση με τους διακηρυγμένους στόχους ενός περιοδικού προοδευτικού, που όπως ισχυρίζεται δεν περιορίζεται στην κυκλοφοριακή-του αύξηση, αλλά φιλοδοξεί να παίξει το ρόλο του «εναλλακτικού τύπου» με ουσιαστική παρέμβαση στην πολιτική και κοινωνική ζωή.

Φώφη Αλεβίζου, Αγγελική Σιδηροπούλου, Νανά Μάγγινα, Κατερίνα Σακελλαρίου, Φωτεινή Παπαδοπούλου, Αγγελική Παππά, Νανά Νταουντάκη, Λήδα Μοσχονά, Μιμή Βότση, Χαρά Ντάλη, Δώρα Σιδηροπούλου.

ΤΕΛΟΣ, η Κατερίνα Χριστοδούλου μας έδωσε τη δική-της άποψη που δίχως να αναιρεί τις ευθύνες του ANTI, αντλεί από αυτή την εμπειρία και άλλα στοιχεία άξια για επισήμανση και προβληματισμό:

Τη Δευτέρα 8/3, όσες και όσοι παραβρεθήκαμε στην ελεύθερη συζήτηση για το «γυναικείο ζήτημα» στο ANTI-φεστιβάλ, αντιμετωπίσαμε κι εκεί την υπεροψία και το σεχταρισμό ορισμένων γυναικών, που κατάγγειλλαν τη μεροληπτική στάση του «ANTI» απέναντι στο γυναικείο κίνημα και αποχώρησαν από τη συζήτηση. Γυναίκες «ικανές» να διαβλέπουν στις «κρίσιμες στιγμές» τις κακές διαθέσεις, τις ατιμίες, τις διακρίσεις σε βάρος-τους και προσπαθούν να διαλύσουν με παραινήσεις μια συγκέντρωση γυναικών και μια συζήτηση, που μπορούσε και τελικά πραγματοποιήθηκε εκ των «ενόντων».

Ας δούμε όμως στην ουσία-του το φαινόμενο. Αρχικά διαπίστωσα ότι οι υπεύθυνοι του ANTI-φεστιβάλ είχαν διοργανώσει τη συζήτηση για το γυναικείο ζήτημα στις 8 Μάρτη και σε χρόνο ασύμφορο (12-2 το μεσημέρι). Επίσης, δεν είχαν προσκαλεστεί εκπρόσωποι των γυναικείων οργανώσεων και δεν υπήρχαν εισηγή-

Μέσα στο κλίμα της γενικευμένης οικειότητας, ο Δήμαρχος Αθηναίων κ. Δ. Μπέης ήρθε και ξανάρθε στο «ANTI-Φεστιβάλ». Ήρθαν ακόμη: ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Ιωάννης Αλευράς, ο Γεν. Γραμματέας του ΥΠΠΕ κ. Μιχ. Δωρής, η υπεύθυνη για τα πολιτιστικά ζητήματα του Δήμου Αθηνών κ. Ελένη Δωρή, ο πολεοδόμος κ. Κ. Κανδήλης, ο σκηνοθέτης Νίκος Κούνδουρος, ο υποδιευθυντής της ΕΡΤ Βασίλης Βασιλικός, ο Μένης Κουμανταρέας, ο κ. και η κ. Ηλ. Ηλιού, η κ. Ελένη Αδριανοπούλου, η Τατιάνα Γκρίτση-Μιλλιέξ, ο Μπάμπης Δρακόπουλος, ο Αντώνης Μπριλλάκης, ο Γιώργος Ιωάννου, ο Μήτσος Αλεξανδρόπουλος, ο Αντώνης Σαμαράκης και πολλοί άλλοι γνωστοί και φίλοι του ANTI.

σεως. Σε ό,τι αφορά την πρώτη διαπίστωση, εκφράζεται όντως μια αδυναμία του «ANTI». Σε ό,τι αφορά τη δεύτερη, βρεθήκαμε μπροστά σε μια κατάσταση, που, κατά τη γνώμη-μου, αναδεικνυόταν σε ιδανική. Και αυτό γιατί πιστεύω ότι μια εγγενής αδυναμία του ελληνικού κινήματος και του γυναικείου, είναι η ανυπαρξία αυτοέκφρασης και ανάληψης πρωτοβουλιών, από την πλειοψηφία των απλών ανθρώπων, που το απαρτίζουν. Πρέπει κάποτε να μας απασχολήσει σοβαρά αυτή η αδυναμία, αν θέλουμε να κλονίσουμε το μοντέλο της αστικής διάρθρωσης των «ειδικευμένων» από τη μια και των «ανειδίκευτων» από την άλλη.

Αυτή την άνιση σχέση «διευθυντών» και «διευθυνόμενων» θέλουμε να καταργήσουμε. Γι' αυτό αντιμετωπίσαμε διαφορετικά, συμμετέχοντας δηλαδή στη συζήτηση, τις οποιεσδήποτε αδυναμίες από την πλευρά των υπεύθυνων του «ANTI». Αναλάβαμε λοιπόν εμείς, οι «μη ειδικοί» τη διεξαγωγή της συζήτησης και την πραγματοποιήσαμε.

Οι γυναίκες, που υπόγραψαν την καταγγελία, άρχισαν με το επιχείρημα της υποτίμησης από πλευράς του ANTI του «γυναικείου ζητήματος» για να φτάσουν στο θέμα της ανεντιμότητας των υπευθύνων. Αγανάκτησαν γιατί δεν καλέστηκαν οι «φορείς», γιατί δεν υπήρχε «εισήγηση» γιατί, ίσως, δεν καλέστηκε η συγκεκριμένη παρέα με μια προσεγμένη και εμπλουτισμένη από εμπειρίες (!!!) εισήγηση, ίσως δημοσιογραφικού περιεχομένου, γνωστού άλλωστε και σε μας (από φύλλα απογευματινής εφημερίδας) για τη ρηχότητά-τους.

Δυστυχώς είμαι αναγκασμένη να ομολογήσω ότι οι συνέπειες αυτού του χειρισμού από την πλευρά της παρέας, με οδηγούν στην αντίληψη ότι η πάλη μεταξύ των «ειδικευμένων» και των «ανειδίκευτων», των «επαϊόντων» και των «καταναλωτών - ακροατών», των «διευθυντών» και «διευθυνόμενων» πρέπει να διεξαγεται συνέχεια και στους κόλπους της ελληνικής Αριστεράς και μέσα στις γυναικείες ομάδες.

Κατερίνα Χριστοδούλου

ΓΡΑΜΜΑΤΑ, ΜΗΝΥΜΑΤΑ

Τα δέκα χρόνια έκδοσης του «ΑΝΤΙ», τα 200 τεύχη-του και το ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ προκάλεσαν ποικίλες αντιδράσεις — οι πιο πολλές θετικές. Τηλεγραφήματα, τηλεφωνήματα και γράμματα, προφορικά μηνύματα έφτασαν στα γραφεία-μας. Στις σελίδες αυτές δημοσιεύουμε μερικά από τα μηνύματα αυτά.

Αρχίζουμε με ένα γράμμα του φίλου-μας Σ.Π. — που θα ήθελε να κρατήσει την ανωνυμία-του. Η κριτική-του είναι φιλική και καθόλου βάνανυση — είναι μια άποψη που φτάνει ως εμάς. Όμως, εκ διαμέτρου μας βρίσκει αντιθετους, η προκατειλημμένη άποψη-του για το ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ. Ίσως σήμερα, μετά την πραγματοποίησή-του, να έχει κι ο ίδιος αλλάξει γνώμη. Αλλά ας δούμε όσα μας γράφει ο φίλος Σ.Π.:

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Χρόνια πολλά για τη γιορτή-σου. Επειδή δεν κατάφερα να σου στείλω εγκαίρως συμπληρωμένο το δελτίο και επειδή έχω αυτή την υποχρέωση, ως αναγνώστης-σου από το πρώτο τεύχος — παρά τις... προσπάθειές-σου κατά καιρούς να διώξεις τους αναγνώστες-σου που σ' αγαπούν — σου γράφω με την ευκαιρία των γενεθλίων σου, μαζί με τις ευχές να ζήσεις — τουλάχιστον ως την άλλη δικτατορία!...

Είμαι ψηφοφόρος του ΚΚΕ και από αυτούς που θέλουν το ΑΝΤΙ πραγματικά *αδέσμευτο* περιοδικό της Αριστεράς. Όμως τον τελευταίο χρόνο, το 1981, που ήταν κατά τη γνώμη μου η καλύτερη περίοδος του ΑΝΤΙ από πλευράς ποιότητας, η κλίση προς το Εσωτερικό υπήρξε σαφής, όπως άλλωστε φάνηκε και από την αντίστοιχη

άνοδο των οπαδών-του, αναγνωστών-σου. Βέβαια μπορεί να γεννιέται ένας στο εκατομμύριο, όπως λέει ο έσοχος Ευρωπαίος-σου, αλλά στο ΑΝΤΙ φαίνονται πολλοί. Είπα να μη σε ξαναπάρω ύστερα από τη στάση-σου στο Πολωνικό — αυτό δεν το λέω επειδή αποδέχομαι τη στάση του κόμματος που ψηφίζω — και το «τεύχος-αφιέρωμα», αλλά δεν το κατάφερα. Γιατί, με όλα-σου τα ελαττώματα, είσαι το μοναδικό πολιτικό περιοδικό στην Ελλάδα, που αξίζει τον έπαινο και του πιο απαιτητικού αναγνώστη. Μόνο που σ' ένα τόσο σημαντικό για την πορεία της κομμουνιστικής ιδεολογίας θέμα, θα είχα την απαίτηση από το ΑΝΤΙ, και μαζί φαντάζομαι όλοι οι κομμουνιστές αναγνώστες-σου, να αντιμετωπίσει το θέμα από όλες τις πλευρές και όχι με δεδομένη εξ αρχής την αποδοχή της Αλληλεγγύης. Το

κριτικό μάτι δεν σου λείπει — το απέδειξες ως τώρα σε σειρά άρθρων, που έθιξαν δύσκολα θέματα της νεότερης ιστορίας-μας. Γι' αυτό και δεν μπορώ να κατανοήσω την περιέργη θέση-σου στο Πολωνικό, που μπορεί να την έχει βέβαια ο από του εξώστη της Ομόνοιας συγκινών τις κυρίες πρώην κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του Εσωτερικού, δεν επιτρέπεται όμως να την έχει ένα περιοδικό πολιτικής έρευνας, όπως είναι το ΑΝΤΙ.

Για να μη λέμε όμως μόνο τα δυσάρεστα. Το ΑΝΤΙ έχει πετύχει πάρα πολλά — το κυριότερο, κατά τη γνώμη-μου, είναι ότι δεν υποχώρησε ποτέ στην ψευτοκουλτούρα που έπνιξε την Ελλάδα από τη μεταπολίτευση και μετά, όταν ξεχύθηκαν οι χιλιάδες αγράμματοι νέοι, που σήμερα οι αριστέστους αποτελούν τη νέα πολιτιστική-μας τάξη της περιόδου της ΠΑΣΟΚ-Κουλτούρ... Ακόμη ποτέ δεν είδαν το φως των σελίδων του ΑΝΤΙ τα θολά κατασκευάσματα της άλλης πληγής: των γαλλοθρεμένων εξοριστών, με ή χωρίς εισαγωγικά, της δικτατορίας, και το μέγα θύμα της δικτατορίας πρώτα, της μεταπολίτευσης ύστερα και της πασοκικής εισβολής τώρα, η γλώσσα-μας, διατηρήθηκε στις σελίδες του ΑΝΤΙ σε υψηλά επίπεδα — ελάχιστοι συνεργάτες-σου την ταλαιπώρησαν, με χαρά-μου όμως έβλεπα ύστερα από κάθε τέτοιο αρ-

θρο, πως ο δράστης δεν ξαναεμφανιζόταν. Πρέπει εξάλλου να επισημανθεί το σωστό μέτρο που διατηρείς ως προς τον χώρο που καταλαμβάνουν στο περιοδικό τα λογοτεχνικά και τα θέματα της τέχνης. Παρ' όλο που μ' ενδιαφέρουν ιδιαίτερα, βρίσκω το χώρο που τους διατίθεται επαρκή, γιατί το ΑΝΤΙ είναι περιοδικό πολιτικής έρευνας και μάχης, και όσο και αν ο λόγος και η τέχνη δεν πρέπει να διαχωρίζονται από την πολιτική, η έρευνα και η μάχη που καθιέρωσε το ΑΝΤΙ μας είναι πολυτιμότερα.

Καλή τύχη λοιπόν, αγαπητό ΑΝΤΙ, και μια παράκληση: μην αλλάξεις! ούτε χαρτί, ούτε εκτύπωση, ούτε ύφος, ούτε περιεχόμενο. Μόνο την τιμή, αν θέλεις, άλλαξε — εδώ το Συγκρότημα πουλάει «επιστήμη» με 300, εσύ γιατί ν' ασκείς πολιτική μόνο με 40; Καλή επιτυχία και στο Φεστιβάλ-σου, όπου όμως δεν θά 'ρθω, γιατί από το ΑΝΤΙ περίμενα κάτι άλλο και όχι ένα ΑΝΤΙ μπροστά από τη λέξη φεστιβάλ ως άλλοθι για το σουλβάκι, τη Μελίνα και τον Παπά-Γιώργη... Πότε-πότε κλείνεστε και σεις στα κανάλια των κυκλωμάτων ή των εκτός αυτών και αντί να ταραξέτε το τέλμα της πολιτικοκαλλιτεχνικής-μας ζωής, το προστατεύετε και από το σιγανότερο αεράκι, για να μη τυχόν ταραχτεί λίγο η αρυτιδωτή επιφάνειά-του.

Με πολλή αγάπη
Σ.Π.

Έσπασαν πολλές συμβατικότητες...

Κάποτε, και ίσως τις περισσότερες φορές, η πηγαία έκφραση μερικών χιλιάδων νεαρών μας λέει περισσότερα από πολλές βαθυστόχαστες αναλύσεις. Στον Τεχνοχώρο δεν έγινε απλά και μόνο μια εκδήλωση για να γιορτάσει το «ΑΝΤΙ» τα δέκα χρόνια-του. Αυτό ήταν μάλλον η αφορμή — μια αφορμή που σχετίζεται φυσικά με τις τόσες λίγες δυνατότητες έκφρασης που έχουν οι νέοι στις μέρες-μας. Στον Τεχνοχώρο έσπασαν πολλές απ' τις συμβατικότητες που δεσποζουν στην καθημερινή-μας ζωή. Έσπασαν απλά, ήρεμα, όπως πετάει κανείς κάτι το άχρηστο, αρκεί να το χωνέψει πως αυτό του είναι πια άχρηστο.

Οι τέσσερις μέρες στο παλιό παγοποιείο του ΦΙΕ ήταν περισσότερο ένα πανηγύρι παρά μια σειρά από προγραμματισμένες εκδηλώσεις. Οι αυθόρμητες εκδηλώσεις των νέων, το πηγαίο χιούμορ και η οικειότητα, αυτή η ζεστή οικειότητα όλων προς όλους ήταν διάχυτα στην ατμόσφαιρα. Θύμιζε τη ζωή στο χωριό, όπου αισθάνεσαι την ανάγκη να πεις το πρωί σε όποιον συναντάς στο δρόμο, «Καλημέρα», να τον χαιρετήσεις ή μάλλον καλύτερα να χαιρετήσεις την παρουσία-του και την παρουσία-σου, στον κόσμο, στο μικρό δικό-σου κόσμο. Δεν ήσουν ένας απλός

αριθμός, ένας ανταγωνιστής που πρέπει να σπρώξεις και να σε σπρώξουν για να περάσεις το δρόμο.

Οι νέοι, και μαζί-τους και οι μεγάλοι — που δεν ήταν λίγοι στις εκδηλώσεις — έσπασαν το πρόγραμμα και μαζί μ' αυτό έσπασαν και τη συμβατική καθημερινότητα. Άλλωστε κυριαρχούσαν οι ανεξάρτητοι αριστεροί, οι ανένταχτοι και οι αυτόνομοι, όλοι όσοι έχουν σπάσει από καιρό τις κομματικές δεσμεύσεις-τους. Γι' αυτό και τραγουδούσαν με τόσο κέφι τα τραγούδια που έσπασαν τη συμβατική λογική: «Τι να τα κάνω τα λεφτά, όταν δεν έχω φράγκο». Οι νεαροί αυτοί δεν είχαν φράγκο οι περισσότεροι, αλλά αυτό δεν τους ενδιέφερε, μπορούν να ζήσουν και χωρίς λεφτά. Όπως μπορούσαν και έκαναν κέφι με το σκέτο ποτήρι με κρασί που αγόραζαν από τη φτωχική καντίνα του «αντι-φεστιβάλ». Έλειπαν οι πολυτέλειες, οι οργανωμένες ταβέρνες, οι μελετημένες διακοσμήσεις των χώρων, κι ίσως γι' αυτό το κέφι να ήταν καλύτερο, πιο πηγαίο και πιο ζωντανό. Πρόσφερε ο καθένας, ό,τι καλύτερο μπορούσε απ' τον εαυτό-του, το κέφι-του, τη ζεστασιά-του, και το χαμόγελό-του.

Δεν είχαν ανάγκη τα λεφτά όσοι γύριζαν

στο «αντι-φεστιβάλ» γιατί τα λεφτά τους έδεναν με την καταναλωτική κοινωνία της Αθήνας και που απ' αυτήν ήθελαν να ξεφύγουν. Τους καταπιέζει αρκετά σε όλες τις άλλες πτυχές της ζωής-τους, δεν μπορούσαν να την ανεχτούν ακόμα κι ανάμεσα στους τέσσερις σκέτους τσιμεντένιους τοίχους του Τεχνοχώρου. Μπήκαν εκεί για να ξεχάσουν και ν' αρνηθούν την τσιμεντούπολη, και τα κατάφεραν, γιατί μπόρεσαν κι άφησαν ελεύθερους τους εαυτούς-τους να πετάξουν πάνω απ' την καθημερινότητα.

Ήταν μάλλον κι επίκαιρη η εκδήλωση γιατί ήρθε λίγο καιρό μετά τις εκλογές, όταν έχουν γκρεμιστεί πολλοί από τους μύθους που βάραιναν, και βαραίνουν ίσως ακόμα, την Αριστερά στη χώρα-μας. Ο σοσιαλισμός έγινε κυβέρνηση, οι σύντροφοι δεν είναι πια μια απαγορευμένη λέξη, την ακούμε κι απ' την Τηλεόραση. Στην παραδοσιακή Αριστερά, η συμβατικότητα και η μονολιθικότητα φαίνονται ακόμα πιο έντονα τώρα, παρά λίγο καιρό πριν όταν ήταν η Δεξιά στην εξουσία, κάτι που αποτελούσε εύκολη πρόφαση για χίλιες δυο αποδοχές. Τώρα οι αποδοχές δεν είναι ούτε εύκολες, ούτε και ανεκτές ίσως. Γι' αυτό και τα παιδιά ξέσπασαν με την «παράλογη» στροφή «τι να τα κάνω τα λεφτά». Δεν τα ήθελαν τα λεφτά, γιατί τα λεφτά τους θύμιζαν όλες τις συμβατικότητες, αστικές και

και ΑΝΤΙ - ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ...

Ο Παπα-Γιώργης Χιωτάκης, που ήρθε απ' το χωριό-του, από τα Σφακιά, μαζί με άλλους φίλους για να συζητήσει και να τραγουδήσει μαζί-μας, μας έστειλε ένα γράμμα-χαιρετισμό με τις εντυπώσεις-του για το ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ:

Αγαπητό-μου ΑΝΤΙ,

Στο «ΑΝΤΙ-Φεστιβάλ»-σου σαν καλεσμένος αισθάνθηκα πολύ ικανοποιημένος. Στο σύνολο του προγράμματός-σου αποδείχτηκε η μεγάλη δίψα του λαού για ΑΛΗΘΕΙΑ, ΑΓΑΠΗ και ΛΕΥΤΕΡΙΑ!

Ομολογώ ότι σαν ιερέας και μάλιστα ο (μοναδικός) ήταν λεπτή η θέση-μου σ' ένα χώρο ανακατωμένων κοινωνικών και πολιτικών ρευμάτων με μια προσπάθεια συντονισμού όμως, σε κοινούς στόχους.

Στόχους που δεν θα έπρεπε να απουσιάζει η ποιμένουσα εκκλησία-μας διότι ο ιδρυτής-της Ιησούς Χριστός, προπαγνός, εμίλησε γι' αυτή και απόδειξε την Αλήθεια.

Επαρατήρησα με ιδιαίτερη χαρά ότι μέσα στις χιλιάδες αυτές ανθρώπων, μοναχός εγώ σε καμιά περίπτωση δεν με ειρωνεύτηκαν, απόδειξη ότι έχουμε λαό και νέους που αξίζουν, ίσως εμείς δεν αξίζουμε!

Ευχαριστώ και πάλι για την ευκαιρία που μου δώσατε και οφείλω να το ΔΙΑΛΑΛΩ πάντα. Στο εξής είμαι πρόθυμος να μελετήσουμε από κοινού σε μικρότερη έκταση βέβαια και σε εναλλακτικούς χώρους παραλήψεις παρουσιάσεις.

Οι χιλιάδες νέοι που έτρεξαν στη γιορτή αυτή είναι σαν να μας λένε — εμείς τα παιδιά-σας σας αγαπούμε, εμείς τα παιδιά-σας δεν είμεθα για σπρώξιμο ή πέταμα — είμεθα τα σπλάχνα-σας, η ψυχή-σας, εσείς είμαστε εμείς. Δέστε-μας με απλή και ανυπόκριτη αγάπη — γινήτε και εσείς παιδιά κοντά-μας για να γίνουμε και ΕΜΕΙΣ κοντά-σας ΓΕΡΟΝΤΕΣ και ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ.

Για έναν κόσμο ΕΙΡΗΝΗΣ για μια «ΕΛΛΑΔΑ» ΣΕΒΑΣΤΗ.

Με σεβασμό και αγάπη
Παπα-Γιώργης
Σφακιά, 9.3.82

ΚΑΙ ΜΕΡΙΚΑ ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑΤΑ

● Εκτός από γράμματα, κάρτες, σημειώματα (ανάμεσα σ' αυτούς κι ο διευθυντής του περιοδικού «ΤΟΜΕΣ» Δημ. Δούκαρης και πολλοί άλλοι άνθρωποι του Τύπου), πήραμε και αρκετά τηλεγραφήματα ευχετήρια για τα «γενέθλια» του ΑΝΤΙ και για τη γιορτή-μας:

Από την Ένωση Συντακτών Περιοδικού Τύπου:

ΧΑΙΡΕΤΙΖΟΥΜΕ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΛΕΥΡΑ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΩΝ ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΧΩΡΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ ΤΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΑΝΤΙ». ΠΑΝΤΟΤΕ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ.

ΓΙΑ ΤΟ ΔΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΩΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΤΥΠΟΥ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΟΜΑΡΗΣ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜ. ΤΑΚΗΣ ΨΑΡΑΚΗΣ.

Από τον φίλο Γ. Λεπενιώτη του Τρικαλινού περιοδικού «Παρέμβαση»:
ΔΕΧΘΕΙΤΕ ΘΕΡΜΑ ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ ΓΙΑ ΔΕΚΑ ΧΡΟΝΙΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΑΝΤΙ» ΚΑΙ ΕΥΧΕΣ ΓΙΑ ΝΕΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ.

ΛΕΠΕΝΙΩΤΗΣ ΣΥΝΤΑΚΤΗΣ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ «ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ» ΤΡΙΚΑΛΑ.

Από τον εκδότη Μπ. Μπαρμπουνάκη από τη Θεσσαλονίκη:

«ΑΝΤΙ» ΚΑΙ ΣΤΑ ΕΚΑΤΟ-ΣΟΥ ΧΡΟΝΙΑ ΠΑΝΤΑ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ.

ΜΠΑΜΠΗΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ.

Από το Γιώργο Χειμωνά:

ΠΑΝΤΑ ΚΟΝΤΑ ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΙ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΕΣ ΕΠΕΤΕΙΟΥΣ

ΓΙΩΡΓΟΣ ΧΕΙΜΩΝΑΣ.

Από μια «ομάδα ναυτών αναγνώστών»-μας:

ΑΓΑΠΗΤΟ ΑΝΤΙ

ΕΠ' ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΩΝ 200 ΤΕΥΧΩΝ-ΣΟΥ ΕΥΧΟΜΕΘΑ ΝΑ ΤΑ ΕΚΑΤΟΣΤΗΣΕΙΣ. ΤΑ ΑΡΘΡΑ ΣΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟ ΕΙΝΑΙ ΠΟΛΥΤΙΜΟ Ο-ΕΥΓΟΝΟ ΓΙΑ ΜΑΣ ΣΤΙΣ ΔΥΣΚΟΛΕΣ ΚΑΙ ΑΝΥΠΟΦΟΡΕΣ ΣΤΙΓΜΕΣ ΠΟΥ ΠΕΡΝΑΜΕ. ΣΥΝΕΧΙΣΤΕ.

ΟΜΑΔΑ ΝΑΥΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΤΙ.

Και τέλος από την κ. Άννα Συνοδινού, βουλευτίνα της «ΝΔ»:

ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ ΠΟΛΥ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΝΑ ΕΡΘΩ ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΟΥ ΟΡΓΑΝΩΝΕΤΕ ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ ΤΟΥ 200ΟΥ ΤΕΥΧΟΥΣ ΚΑΙ ΤΗ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΗ 10 ΧΡΟΝΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ. ΛΥΠΟΥΜΑΙ ΠΟΥ ΛΟΓΩ ΑΣΘΕΝΕΙΑΣ-ΜΟΥ ΔΕΝ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΘΩ. ΕΥΧΟΜΑΙ ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΣΤΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΑΣ. ΜΕ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΥΣ ΑΝΝΑ ΣΥΝΟΔΙΝΟΥ.

κομματικές. Αν και πολλά παιδιά στον Τεχνοχώρο γνώριζαν και άλλα έμαθαν τις τέσσερις αυτές μέρες, πως οι δύο αυτές συμβατικότητες δεν διαφέρουν και πολύ. Αποκαλύπτοντας, στην εξουσία τώρα, τα όρια και τις δυνατότητες της «αλλαγής» που υπόσχονταν στα παιδιά, τα άφησαν οι συμβατικότητες, χωρίς να το θέλουν, ελεύθερα να δουν και τις κομματικές δεσμεύσεις πιο έντονα, σε όλους το μεγαλείο. Γι' αυτό δεν τα θέλουν τα λεφτά, γι' αυτό ξεσπούν, εκφράζονται με ένα ποτήρι κρασί κι ένα κρύο σάντουιτς.

Ζουν έντονα στον Τεχνοχώρο, τα παιδιά ερωτεύονται κι αγαπάνε, αν και οι τέσσερις μέρες ήταν πολύ λίγος χρόνος για να φανεί η διαφορά ανάμεσα στον έρωτα και στην αγάπη. Αρχίζοντας όμως τη χειραφέτησή-τους απ' την αστική και την κομματική εξάρτηση άνοιξαν και το δρόμο για να δουν και τη διαφορά ανάμεσα στον έρωτα και στην αγάπη. Όταν έσπασαν την εξάρτησή-τους απ' τα κόμματα μπόρεσαν και χαμογέλασαν στο διπλανό-τους, μπόρεσαν και του έπιασαν το χέρι, χειραφετήθηκαν πια απ' την ιδεολογία. Την ιδεολογία που τους σφίγγει ως το λαιμό χρόνια τώρα με τα αόρατα οράματα, τα οράματα που δεν μπορούν να είναι τίποτα άλλο παρά μόνο θρησκευτικά: γιατί όλα τα οράματα είναι θρησκευτικά. Και τα παιδιά έχουν βαρεθεί πια τη θρησκεία και τα ευαγγέλια,

θέλουν να ζήσουν μόνα-τους, όπως αυτά ξέρουν, μαθαίνοντας βήμα - βήμα, αλλά μαθαίνοντας μόνα-τους.

Ξεσπούν σε ξέφρενο ενθουσιασμό όταν ακούν το τραγούδι: «Μη φοβάσαι τη μαμά-σου, βάλε-με στην κάμαρά-σου». Γιατί τώρα δεν τη φοβούνται τη μαμά-τους, το κόμμα, την έχουν γκρεμίσει κι αυτή μαζί με όλα τα άλλα ιδεολογικά συμπληρώματα. Την πραγματική-τους μαμά είχαν πάψει να τη φοβούνται όταν πήγαν στο κόμμα, αλλά αυτό τους οδήγησε στις σταθερές συναισθηματικές σχέσεις, παίζοντας τον ίδιο το ρόλο της μαμάς. Γι' αυτό τώρα χειροκροτούν και χορεύουν ελεύθερα ακούγοντας το στίχο «κι απ' τη μάντρα βγάλε-με». Δεν μπορούν πλέον να μένουν κλεισμένα στη μάντρα, σε οποιαδήποτε μάντρα, κομματική, αστική ή οικογενειακή, θέλουν να πετάξουν ελεύθερα.

Το ρεμπέτικο απ' τη Σμύρνη εκφράζει το σπάσιμο της γλώσσας, της γλώσσας της καθημερινής και γι' αυτό συμβατικής. Όπως στη Σμύρνη το τραγουδούσαν οι περιθωριακοί της εποχής, έτσι και τώρα στον Τεχνοχώρο το παλιό ρεμπέτικο ζωντάνευε στα παιδιά το κέφι να βγουν απ' τη σημερινή συμβατικότητα. Κι έβγαιναν χορεύοντας και τραγουδώντας ως το πρωί. Ξεπερνούσαν τη συμβατική γλώσσα και ζούσαν τα λόγια, τα λόγια της στιγμής, τα λόγια που έπαιρναν άλλες

διαστάσεις στην εκρηκτική-τους διάθεση. Ξεπερνώντας τη γλώσσα ξεπερνούσαν όλες τις συμβατικότητες της καθημερινότητάς-τους: οικογένεια, κόμμα, αλλαγή, υποσχέσεις. Μάθαιναν να ζουν χωρίς υποσχέσεις, δηλαδή μάθαιναν να ζουν αυτόνομα, να κατακτούν μόνοι-τους τις υποσχέσεις. Αλλά τότε οι δικές-τους υποσχέσεις είναι πολιτική χειραφέτηση και αυτοκαθορισμός.

Τότε κατακτούσαν μαζί με τον αυτοκαθορισμό και το χιούμορ, τη σάτιρα, το απαραίτητο και αναπόσπαστο συμπλήρωμα της δημοκρατίας. Της δημοκρατίας της άμεσης, όταν όλοι μπορούν και εκφράζονται ελεύθερα. Αυτές τις κρυφές δυνατότητες έδειξαν οι τέσσερις μέρες στο παλιό παγοποιείο, το εγκατελειμμένο και έρημο. Το τσιμέντο πήρε άλλες διαστάσεις ανθρώπινες κι ο γύρω χώρος γέμισε μηχανάκια και ζωή. Κάθε μέρα όλο και περισσότεροι μεγάλοι στην ηλικία προσπαθούσαν να στριμωχθούν ανάμεσα στους νεαρούς ελπίζοντας να πάρουν κι αυτοί κάτι απ' τη ζωντάνια-τους και τον αυθορμητισμό-τους. Χαμογελούσαν, συμμετείχαν στο χιούμορ, χαιρετούσαν τις γνωστές φυσιογνωμίες απ' την προηγούμενη μέρα κι έβλεπαν πως δεν είναι και τόσο δύσκολο να σπάσουν κι αυτοί την καθημερινότητά-τους.

Χρήστος Καρανίκας

Ήλθαν, είδαν και μας είπαν

Έμεινα ενθουσιασμένος από τη μεγάλη προσέλευση νεολαίας. Αυτό είναι το κυρίως χαρακτηριστικό του «ΑΝΤΙ-φεστιβάλ». Αυτό δείχνει το ενδιαφέρον για τα πνευματικά και πολιτιστικά ζητήματα του τόπου-μας και τις πολιτιστικές τάσεις και ροπές της νεολαίας.

Για μας τους μεγαλύτερους και απερχόμενους, αποτελεί στοιχείο μεγάλης ικανοποίησης. Διαπιστώνουμε ότι οι νέοι είναι καλύτεροι από μας και έχουμε την ελπίδα ότι θα κάνουν την Ελλάδα καλύτερη από ό,τι εμείς.

Ηλίας Ηλιού

Η προσέλευση των νέων, η επικοινωνία και το κλίμα ευφορίας μου θύμισε το Μπέρκλεϋ της Καλιφόρνιας στα 1968.

Άλαν Φράνκοβιτς

Ο «Γύφτος» παίρνει την εκδίκησή-του...

Το ενδιαφέρον του «ΑΝΤΙ-φεστιβάλ» προσδιορίζεται από το γεγονός ότι προσέφερε ερεθίσματα για αναζήτηση νέων δραστηριοτήτων στα πολιτιστικά ζητήματα. Η συμμετοχή νέων ανθρώπων είναι ενδεικτική της στάσης της νεολαίας σήμερα και των αναζητήσεών-της, σε πολιτιστικά και πολιτικά προβλήματα. Αυτό σηματοδοτεί και μια νέα κινητικότητα στη νεολαία, στην Αριστερά και ευρύτερα. Το φεστιβάλ δεν δικαιολόγησε μια γραμμή και δεν «έκλεισε» ο γραμματέας ή ο πρόεδρος του κόμματος. Επειδή όμως, το ΑΝΤΙ-φεστιβάλ εκτός από την πολιτιστική διάσταση, είναι και πολιτική λειτουργία έπρεπε να περιλάβει στις εκδηλώσεις-του και θέματα που σχετίζονται άμεσα με την πολιτική κατάσταση, τα σημερινά κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα, που αποτελούν στοιχεία έντονου προβληματισμού στη νεολαία και γενικότερα σ' όλους τους χώρους της Αριστεράς. Και αυτό γιατί σήμερα η κρίση της Αριστεράς μπορεί και πρέπει να αποτελέσει στοιχείο διαλόγου.

Ένα ιδιαίτερο σημείο που πρέπει να τονισθεί αλλά και να αποτελέσει αφορμή για προβληματισμό, σε κόμματα και οργανώσεις, ήταν η άμεση συμμετοχή των ανθρώπων στο σύνολο των εκδηλώσεων του φεστιβάλ.

Αντώνης Μπριλλάκης

Ένα φεστιβάλ ολοκληρωτικά, ΑΝΤΙ. Μια εμπειρία σοκ για τους στεγανοποιημένους θαμώνες των διαφόρων κομματικών-ισμών, αν τυχόν πέρασαν από κει, που καλό θα τους έκανε να αναπνεύσουν και λίγο, μη «καπελωμένο» αέρα. Ένα συγκλονιστικό αλισβερίσι με το χώρο και τα δρώμενα από νέες φάτσες νέων ανθρώπων που δεν συναπαντάς σ' αυτό το βαθμό στα αποπνικτικά καλουπαρισμένα κομματικά φεστιβάλ. Μια πνοή, μη καναλιζαρισμένη, «ελευθερίας» κυριαρχούσε σ' αυτό το πανηγύρι αυτές τις τέσ-

σερεις μέρες. Κάτι που έλειπε από την Ελλάδα και που είχε την ελαστικότητα και το μεράκι του ΑΝΤΙ να το δημιουργήσει. Ένα μπράβο θα ηχήσει μίζερο για την πραγμάτωση αυτής της έμπνευσης των οργανωτών.

Ελένη Ανδριανοπούλου

Η γιορτή που οργάνωσε το ΑΝΤΙ για τα 10 χρόνια-του στον «ΤΕΧΝΟΧΩΡΟ» και η επιτυχία-της δείχνει την ανάγκη παρόμοιων εκδηλώσεων σε αντίστοιχους χώρους που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αφορμή για νέες πολιτιστικές αναζητήσεις. Υπάρχουν πλήθος εγκατελειμμένα οικήματα, κλειστά εργοστάσια και αποθήκες που πολλά απ' αυτά ελέγχονται από Νομικά Πρόσωπα ή και Τράπεζες, υπάρχουν ακόμη παροπλισμένα πλοία στο Πέραμα και στην Ελευσίνα που θα μπορούσαν να γίνουν τόποι γιορτής. Το ΥΠΠΕ, το Άρμα Θέσπιδος και οι φιλότεχνες διοικήσεις των Τραπεζών, όπως η Εθνική, πρέπει να χρηματοδοτήσουν το ζωντανή-τους. Εκεί μπορούν να εμφανίζονται όχι μόνο γνωστά καλλιτεχνικά ονόματα, αλλά και άγνωστα μικρά συγκροτήματα ή θεατρικές ομάδες. Εκεί μπορούν να γίνονται συζητήσεις από διανοούμενους πάνω σε μικρά καθημερινά εναλλακτικά προβλήματα, όπως η συζήτηση για τον Τύπο που έγινε από το ΑΝΤΙ. Ακόμη και σε κεντρικά πολιτικά θέματα. Μπορούν ποιητές να διαβάζουν την ποίησή-τους και άγνωστοι ζωγράφοι ή φωτογράφοι να εκθέτουν τα έργα-τους. Μπορεί, τέλος, το κοινό να συμμετέχει όχι σαν απλός θεατής που απαγορεύεται να αγγίζει το θέαμα, αλλά σαν συν-τελεστής του θεάματος.

Το τετραήμερο του «ΑΝΤΙ-φεστιβάλ» δείχνει πως η κουλτούρα μπορεί να περάσει χωρίς πατρώνους-εμπόρους, αλλά και χωρίς πατρώνους-κόμματα. Η κουλτούρα αναδεικνύεται παντού και ξαφνικά γιατί απεχθάνεται τη «στημένη» εμπορική οργάνωση των γκαλερί του Κολωνακίου και την εξίσου στημένη πολιτική αγκύλωση-της, στα φθινοπωρινά φεστιβάλ.

Το πρωτόγνωρο με το φεστιβάλ του ΑΝΤΙ είναι ότι το ΑΝΤΙ που το οργάνωσε απουσίαζε εντελώς.

Γιώργος Βέλτσος

Ήταν σαν την πρώτη γιορτή της «Λιμπερασιόν».

Σολό

Είχε κάτι κοινό με την Αρχαία Αγορά.

Υβόν Μπουρντέ

Έκπληξη. Ένας τεράστιος χώρος, κάτι ανάμεσα σε βομβαρδισμένο αεροδρόμιο και καπναποθήκη, αφιλόξενος με μαύρους τσιμεντένιους τοίχους και λασπωμένη αυλή τριγύρω. Σ' αυτή την «έρρημη χώρα» το ΑΝΤΙ καλεί κάποιον κόσμο νά 'ρθει να τα πούνε... Κι ο κόσμος ήρθε, και τ'άπαν και τα ξανά 'παν, και τ'άλεξαν για μέρες, και κανένας δεν έφευγε, τα αντίθετο μάλιστα, οι ομάδες πολλαπλασιάστηκαν, τα θέματα πολλαπλασιάστηκαν, οι ομιλητές πολλαπλασιάστηκαν. Αυτοί που ήρθαν την πρώτη μέρα ήρθαν και τη δεύτερη και την τρίτη. Το βομβαρδισμένο τοπίο άνθισε, φούντωσε, ξεχειλίστηκε στους γύρω δρόμους. Τι τράβηξε λοιπόν τόσο κόσμο να στριφογυρνά ως τις 4 το πρωί μέσα στη χειμωνιάτικη παγωνιά της νυχτερινής Αθήνας; Σκέφτομαι δυο λόγους: Η Αθήνα είναι πόλη εχθρική, στα σπίτια ασφυξία, στους δρόμους πανικός, στις σκοτεινές αίθουσες των κινηματογράφων ερημιά. Όλα σπρώχνουν τον Αθηναίο στην αναζήτηση ενός άλλου πρόσωπου... Του γείτονα άραγε ή του δικού-του; Λόγος δεύτερος: Το ίδιο το ΑΝΤΙ, που με συνέπεια στον τίτλο-του συντηρεί πεισματάρικα το ασικλίκι της ελεύθερης γνώμης που δε ζητά μετερίζια αλλά προτιμά τον κλεφτοπόλεμο με τους Ιμπραήμηδες της Πράσινης, της γαλάζιας και κόκκινης εξουσίας. Πολιτικός προβληματισμός λοιπόν, διαλεκτικό πάθος, υπαρξιακή αγωνία, και — γιατί όχι — ψυχοπαθολογική αντανάκλαση του χώρου-μας και του χρόνου-μας.

Νίκος Κούνδουρος

Συνωστισμός στην είσοδο και το μπαρ.

Ο Βαγγέλης Γερμανός.

Στιγμές γιορτής και συναναστροφής

ΚΑΝΤΙΝΑ-ΜΠΑΡ ΚΑΙ ΣΥΜΠΑΘΕΙΑ

ΤΟ αντιμπεριαλιστικό μπαρ επιβεβαίωσε τη Μαρξιανή θεωρία περί αναγκών και την ουσιαστική υπεροχή των προτάσεων ικανοποίησής-τους. Έτσι, αν και το μπαρ δεν διέθετε επαρκή αγαθά, η σαφής πνευματικότητα που διείπε τη σχέση με το φαγητό ή το ποτό, δεν δημιούργησε πρόβλημα στη διακίνηση των σχετικών αποθεμάτων.

ΑΛΛΩΣΤΕ για πολλούς, ίσχυσε η εξαγγελία για την κατάργηση των μεσαζόντων και την άρνηση του μεταπρατισμού. Εκατοντάδες σάντουιτς και γλυκά έφυγαν από τις θέσεις-τους και βρέθηκαν σε στομάχια χωρίς την ταπεινή πράξη της πληρωμής-τους στο ταμείο.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ, περί τα ποτά υπήρξε μια εύχαρις διάθεση, που κυριεύσε τόσο τους φίλους όσο και το επιτελείο του ΑΝΤΙ που διαχειριζόταν το μπαρ. Αργά κάθε πρωί ο Διόνυσος θριάμβευε και το κλίμα του μπαρ επιβεβαίωνε την κλασική αρχή ότι το κρασί είναι η κινητήρια δύναμη του αντιμπεριαλιστικού αγώνα...

ΕΚΘΕΣΕΙΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ γελοιογραφία και κόμικς, ή έκθεση φωτογραφικών ντοκουμέντων του «Θεάτρου των Αντιθέτων». Το δίλημμα μεγάλο για τους επισκέπτες που βρέθηκαν ανάμεσα στα πυρά έμπνευσης και γέλιου των Σουλάς, Σολό, Κερλερού, Κουρέιγ, Πύμ και Μπερνάρ και στο πατάρι των ΚΥΡ, Κ. Μητρόπουλου, Γ. Ιωάννου, Μποστ, Γήση, Μίλτου Σκούρα, της Σόνιας, και των κόμικς από τα περιοδικά «Βαβέλ», «Μαμούθ» και το βελγικό «POUR».

ΑΠΟ ΤΗΝ άλλη πλευρά η έκθεση φωτογραφίας του «Θεάτρου των Αντιθέτων» αποτέλεσε ίσως το πιο πρωτοποριακό καλλιτεχνικό δείγμα στους εκθετικούς χώρους. Η έκθεση αυτή ήταν μέρος της δουλειάς της μετα-πρωτοποριακής ομάδας που αποτελούσαν οι: Alessandro Figurelli, Αλίκη Θρομπουλοπούλου και Κώστας Γουζέλης. Στην έκθεση φωτογραφίας που μας παρουσίασαν, εξιστορούσαν χαρακτηριστικές «στιγμές» από τις εκδηλώσεις της Κίνησης. Μέσα στον αδρό «Τεχνοχώρο» οι άψογα φινιρισμένες φωτογραφίες, πάνω στο αστάλι, στραφτάλιζαν από το φως των προβολέων και δημιουργούσαν μια νέα όψη στην πρόταση του «Θεάτρου των Αντιθέτων».

Το ΑΝΤΙ, περιορίστηκε αθόρυβα με την έκθεση μερικών τευχών και ντοκουμέντων σε μια μικρή γωνιά.

ΣΤΟΝ ένα από τους τέσσερις τοίχους του «Τεχνοχώρου» η εντυπωσιακή έκθεση του Χιλιανού ζωγράφου Φίλιπς ντε Πάο-

λα έδενε με τα συμβαινόντα «επί σκηνής και πλατείας» και με τις αδρές επιφάνειες των τοίχων του παλιού παγοποιείου.

ΘΕΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΓΙΑ θέατρο ο χώρος προσφέρονταν ιδιαίτερα. Θέατρο καθημερινό, ζωνρό, όπου όλοι-μας συμμετείχαμε.

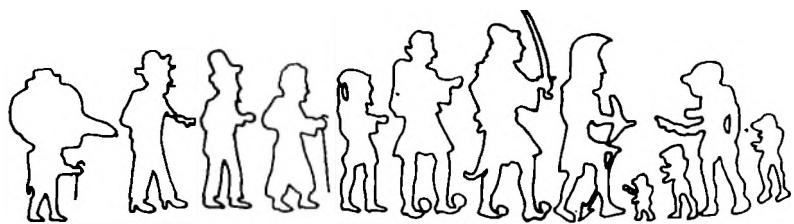
ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ νωρίς το απόγευμα οι «Θεατροποιοί», μια καινούρια ομάδα, πειραματίστηκαν με επιτυχία πάνω στο γνωστό έργο του Λ. Πιραντέλλο, πραγματοποιώντας μια ενδιαφέρουσα διασκευή με τίτλο «Γι' απόψε αυτοσχεδιάσαμε». Ο κόσμος αφοσιωμένα παρακολούθησε και γλέντησε το ωραίο ξάφνιασμα του διαλείμματος, όπου οι ηθοποιοί ανακατεύτηκαν με το κοινό, πήγαν στο μπαρ και αστειεύτηκαν.

ΜΕΣΑ στο πλαίσιο αυτό τη Δευτέρα είδαμε αποσπάσματα από την επιθεώρηση «Αλλαγή κι απάνω τούρλα», που παρουσίασαν οι ηθοποιοί της «Ελεύθερης Σκηνής». Μια δεικτική, αλλά διασκεδαστική κριτική της πολιτικής-μας ζωής.

Ακολούθησε η εξαιρετική προσπάθεια της Εύας Κοταμανίδου, παρουσιάζοντας ένα μονόπρακτο από το έργο της Φράνκα Ράμε και του Ντάριο Φο «Όλο σπίτι, κρεβάτι, εκκλησία». Μέσα σ' ένα κινούμενο και άστατο ακροατήριο η Εύα Κοταμανίδου έδωσε μια παλικάρισια παράσταση και κατάφερε να ακουστεί και να συγκινήσει.

«Γι' απόψε αυτοσχεδιάσαμε».

ΟΙ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ

Η ΚΑΚΗ ανατροφή των γονέων και των οργανωτών του ΑΝΤΙ, που ξενυχτούσαν τα βράδια, οδήγησε στην αργοπορία έναρξης όλων των παιδικών εκδηλώσεων.

ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ με τους αγουροξυπνημένους γονείς βρέθηκαν μπροστά στην ακαταστασία από την προηγούμενη βραδιά, στην καθυστέρηση των υπεύθυνων του ΑΝΤΙ και κινδύνευαν να παρακολουθήσουν την εκδήλωση για το... Κυπριακό.

ΤΕΛΙΚΑ ο Μιχόπουλος με τον Καραγκιόζη-του Σάββατο και Κυριακή, το παιδικό «εργαστήρι» το Σάββατο, η Μαρία Κυνηγού με τα τραγούδια και παιχνίδια και το κουκλοθέατρο «Κόσκινο» την Κυριακή, διασκέδασαν μικρούς και... **μεγάλους.**

Ορισμένοι από τους «Χειμερινούς Κολυμβητές» — οι ντυμένοι...

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ — ΝΤΟΚΙΜΑΝΤΕΡ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ αργά τη νύχτα ήρθε να δώσει μια νότα πρόσθετης οικειότητας στο χώρο. Οι προβολές στο πατάρι είχαν ένα φανατικό κοινό που σχολίαζε μεγάλωφωνα — σα στο σπίτι-του — τα διαδραματιζόμενα επί οθόνης. Το «Ελληνικό-μας πρόσωπο» χάρισε ώρες ερωτικής φουστάνελας με τον «Αγαπητικό της βοσκοπούλας», μελό μέχρι θανάτου με το «Γολγοθά μιας αθώας» και το αβίαστο γέλιο των πατεράδων-μας με την «Κάλπικη λίρα». Ο Θανάσης Βέγγος πάλι τρέχοντας, όπως πάντα, μας έδωσε το γνώριμο στίγμα του σύγχρονου μέσου Έλληνα.

ΜΙΚΡΕΣ-μικρές συντροφιάς έρχονταν τα μεσημέρια ειδικά για τα ντοκιμαντέρ. Οι φίλοι του είδους είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν άγνωστα στην Ελλάδα ντοκουμέντα. Για τις χώρες της Λατινικής Αμερικής, τη Χιλή, για τη Τζαμάικα, την Κίνα, τη δοκιμή της ατομικής βόμβας στο Μπικίνι, το Ταξίδι της Τζέην Φόντα στο Βιετνάμ. Επίσης μια σύντομη ιστορία

του Βρετανικού Εργατικού Κινήματος (1921-1971).

Η ΠΡΟΒΟΛΗ της ταινίας του Άλαν Φράνκοβιτς σε συνεργασία με τον Φίλιπ Αιητζή «On the Company», καθήλωσε το κοινό για τρεις ώρες. Γιατί δεν ήταν μόνο τα εξαιρετικά αποκαλυπτικά ντοκουμέντα της δράσης της CIA σ' όλο τον κόσμο που είδαμε, αλλά και η παρουσία του Α. Φράνκοβιτς, που έδωσε τον τόνο σ' αυτό το συγκλονιστικό έργο. Με ζωντανή μετάφραση από την Τζούλια Τσακίρη, παρακολουθήσαμε με κομμένη την ανάσα αυτό το συγκλονιστικό ντοκουμέντο που αφορά τη ζωή όλων-μας, ιδιαίτερα αν σκεφτούμε πως στη χώρα-μας έχουν δράσει για πρώτη φορά στον κόσμο οι πράκτορες της CIA, όπως χαρακτηριστικά είπε ο σκηνοθέτης.

Η ΠΡΟΒΟΛΗ της ταινίας επαναλήφθηκε στη κατάμεστη αίθουσα του Κινηματογράφου «ΑΙΑΣ» της Θεσσαλονίκης, όπου η ζωντανή συζήτηση με τον Α. Φράνκοβιτς που ακολούθησε, ανέδειξε πλήθος από λεπτομέρειες της συνωμοτικής δράσης της CIA.

Η ΠΡΟΒΟΛΗ αυτή πραγματοποιήθηκε την Τετάρτη 10 Μαρτίου σε μια μεταφεστιβαλική και εξω-αθηναϊκή εκδήλωση.

Απρόοπτα;...

ΤΑ ΓΕΝΕΘΛΙΑ θέλουν πάντα κεράκια. Έχετε σκεφτεί όμως την τούρτα των διακοσίων κεριών; Εμείς πάντως είχαμε ο καθένας το δικό-του γλυκό — μικρά ταρτάκια — έτσι που βγήκαμε, κανονική πομπή, τα σβήσαμε όλοι μαζί και... όσοι πρόλαβαν!

ΘΥΜΙΖΟΝΤΑΣ λίγο Μονμάρτη και λίγο... Μοναστηράκι ο Γάλλος σκιτσογράφος Solo σκαρώνει προς 150 μόνο(!) δραχμές, τις καρικατούρες αυτών που... δέχονται να δουν τον εαυτό-τους καρικατούρα.

ΟΣΟΙ όμως δεν θέλουν να χαλάσουν την ωραία εικόνα για τον εαυτό-τους μπορούν να αυτοθαυμαστούν στους καθρέφτες εισόδου του «Τεχνοχώρου». Καθρέφτες για όλα τα γούστα. Πρισμένα μάγουλα και λυμφατικά πόδια, το κεφάλι ανάποδα και το στόμα στο λαιμό. Όλες οι απρόοπτες εκδοχές του εαυτού-σας. Ποιός είπε ότι ήταν καθρέφτες παραμορφωτικοί;

ΣΕ ΜΙΑ φωτοσυνθετική μονάδα Compugraphic της εταιρείας "GRAFIGO" (που με μηχανήματά-της φωτοστοιχειοθετείται το ΑΝΤΙ) μπορεί ο καθένας να γράψει ποιηματάκια, ραβασάκια ή πολιτικές διακηρύξεις και να τα πάρει τυπωμένα λίγο αργότερα.

Ευτυχείτε...

Η ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ του ΑΝΤΙ-φεστιβάλ θα ήταν πολύ πιο δύσκολη αν πολλοί φίλοι δεν πρόσφεραν την πολύτιμη βοήθειά τους.

ΘΕΛΟΥΜΕ κι απ' αυτή τη θέση να ευχαριστήσουμε την Υπουργό Πολιτισμού και Επιστημών κ. Μελίνα Μερκούρη για την οικονομική ενίσχυση των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ και την παραχώρηση του εξοπλισμού του «Άρματος Θέσπιδος». Την κ. Μαρίνα Ηλιάδη, τους Karen και Jean Bernier, όπως και το Σωματείο Εργαζόμενων του ΦΙΕ, για την παραχώρηση του «Τεχνοχώρου».

ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ του «Άρματος» και ιδιαίτερα τους τεχνικούς του ήχου και του φωτισμού για την πολύτιμη συμβολή-τους στην ηχητική - φωτιστική κάλυψη των εκδηλώσεων. Τον Δήμαρχο Υμηττού κ. Ανδρέα Λεντάκη και τον «Φιλοπρόοδο Όμιλο Υμηττού», το Τεχνικό Επιμελητήριο της Ελλάδας και την εταιρεία «Βιοσώλ» που μας πρόσφεραν φιλικά μέρος του τεχνικού εξοπλισμού του Φεστιβάλ. Και την ασφαλιστική εταιρεία «Φοίνιξ» που κάλυψε το χώρο σε περίπτωση πυρκαγιάς.

ΤΗΝ ΓΚΑΛΕΡΙ ΩΡΑ, το «Πολυπλάνο», και το Ισπανικό και Λατινοαμερικάνικο Κέντρο Σπουδών «Al Andar» για τη συμβολή-τους στην οργάνωση του Φεστιβάλ με υποδείξεις και τεχνική βοήθεια.

ΤΗΝ ΤΑΙΝΙΟΘΗΚΗ της Ελλάδας και τον Ντίνο Κατσουρίδη για τα φιλμ της σειράς «Το Ελληνικό-μας πρόσωπο». Την εταιρεία GRAFICO για την επί 4 μέρες εγκατάσταση της φωτοσυνθετικής μονάδας. Το Λούνα-Παρκ «Rodeo» που μας δάνεισε τους — αποκαλυπτικούς — παραμορφωτικούς-του καθρέφτες.

ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ Catherine Saint-Martin, τον Solo, τον Νίκο Ράπτη, τον Κώστα Γουζέλη που έστησαν τις εκθέσεις, τον Γιώργο Δρίβα που μας βοήθησε να στήσουμε το μπαρ και την Ελένη Φραντζεσκάκη που στόλισε τη γωνιά του ΑΝΤΙ με τις λαϊκές-της ζωγραφιές. Την Τζούλια Τσακίρη που σήκωσε μεγάλο βάρος του μεταφραστικού έργου. Την ηθοποιό Βάσια Τριφύλλη που παρουσίασε το καλλιτεχνικό πρόγραμμα και το σκηνοθέτη Νίκο Αρμάο που είχε την καλλιτεχνική επιμέλεια. Τους μνημονευόμενους σε άλλες στήλες ξένους φίλους, καλλιτέχνες, και διανοούμενους που πήραν μέρος ή επισκέφτηκαν το Φεστιβάλ.

ΤΟΥΣ ΠΟΛΛΟΥΣ φίλους, ανώνυμους συντελεστές της γιορτής που βοήθησαν όταν χρειάστηκε. Τα παιδιά του μπαρ και του ραδιοφωνικού σταθμού. Τον Τύπο και τα μέσα ενημέρωσης που κάλυψαν τις εκδηλώσεις-μας. Τη σκάλα προς το πατάρι που δεν έπεσε και τη μεγάλη σιδερένια πόρτα που έπεσε, χωρίς να χτυπήσει κανέναν. Ούφ!!!

ΑΡΓΑ ΤΗ ΝΥΧΤΑ...

ΟΙ ΜΟΥΣΙΚΕΣ-μας εκδηλώσεις χαρακτηρίζονται κύρια από την έντονη συμμετοχή του κοινού — γενικότερο άλλωστε γνώρισμα του Φεστιβάλ. Πολλές φορές είχαμε την αίσθηση μιας τεράστιας παρέας που σιγοτραγουδούσε γνώριμα ρεφραϊν, χειροκροτούσε μ' ενθουσιασμό τους νέους καλλιτέχνες, χόρευε με τις λαϊκές πενιές και συχνά ανάτρεπε το πρόγραμμα... παρασύροντας και τους τραγουδιστές που συχνά έσπαζαν τα χρονικά όρια, μένοντας πάνω στη σκηνή και... πάνω από δύο ώρες!

ΟΛΟΙ οι φίλοι τραγουδιστές και μουσικοί ήρθαν κοντά-μας με κέφι και αγάπη, επικοινωνούσαν με τον κόσμο, δίχως βεντετισμούς, ανατρέποντας τον μύθο του επί σκηνής ειδώλου που ατενίζει από ψηλά το πλήθος των «πιστών».

Η Χαρούλα Αλεξίου με την κιθάρα-της, απλή και ζεστή παρουσία, άνοιξε το πρόγραμμα τραγουδώντας μπαλάντες, αλλά και την «γκαρσόνα», δείχνοντας ότι μπορεί να σταθεί πολύ ωραία ακόμα και χωρίς ορχήστρα μπροστά σε μεγάλο κοινό. Η Μαρίνα, με εκφραστική βαθιά φωνή, τραγούδησε με την κιθάρα-της λατινοαμερικάνικες μελωδίες. Αργότερα οι «γκέστ στάρ» της γιορτής Μαθιός Μπαλαμπάνης και Γιάννης Σούλης, παίζο-

ντας τουμπελέκι και ούτι δημιούργησαν μια εντελώς διονυσιακή ατμόσφαιρα με τους μικρασιάτικους σκοπούς-τους. Μας συντρόφεψαν τρεις μέρες και τα τσιφτετέλια έδωσαν και πήραν πάνω και κάτω από τη σκηνή με πρωταγωνίστρια την φίλη Έλσα από τη Νέα Ιωνία, ένα από τα δημοφιλή πρόσωπα του Φεστιβάλ. Στη συνέχεια ο Γιώργης Βεστάκης, ένας Κρητικός από τα εννιά χωριά της Κισσάμου, με την περίφημη φωνή-του, μας τραγούδησε ριζίτικα με αυθεντικότητα και παλμό. Αργά τη νύχτα ο Λουκιανός Κηλαϊδόνης συνεπήρε το κοινό με παλιά και καινούρια τραγούδια-του και έκλεισε την πρώτη νύχτα της γιορτής.

ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ ο Κύπριος τραγουδιστής Κώστας Καμμένος, με την «Ασταθή Κομπανία», καταχειροκροτήθηκε ιδιαίτερα για τα τραγούδια που μιλούσαν για την αντίσταση του Κυπριακού λαού. Ακολούθησε το χορευτικό συγκρότημα των Κυπρίων φοιτητών ο «Αγώνας», με όμορφους χορούς της πατρίδας-τους. Ο Κώστας, ένας νεαρός τραγουδιστής, μας έπαιξε αμερικάνικες μπαλάντες. Το συγκρότημα «Χάνομαι γιατί ρεμβάζω» μας έκανε πραγματικά να ονειροπολήσουμε με τις μελωδίες-του και όπως πάντα ο Μαθιός Μπαλαμπάνης με το τουμπελέκι-του, και ο Γιάννης Σούλης με το ούτι-του. Λίγο μετά ο Νίκος Παπάζογλου από τη Θεσσαλονίκη αποθεώθηκε με την «Εκδίκηση της γυφτιάς» και τα «Δήθεν» και έμεινε, παρά την κούραση τη δική-του, αλλά κύρια των μουσικών που μόλις είχαν φτάσει από τη Θεσσαλονίκη με αυτοκίνητο, πάνω από δύο ώρες στη σκηνή. Τη βραδυά έκλεισε μέσα σε φοβερό κέφι και χορό με τον Δημήτρη Κοντογιάννη και τη Ρεμπέτικη Κομπανία, που παρ' όλο που έπαιζε στο κέντρο-του ως τις τρεις, ήρθε κοντά-μας και έμεινε χαρίζοντάς-μας τη λαϊκή φωνή-του, ως τις πρωινές ώρες.

ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ μια καταπληκτική νέα τραγουδίστρια, η Σοφία Βόσσου, έπαιξε στο πιάνο και τραγούδησε παλιά και καινούρια τραγούδια Ελλήνων συνθετών και καταχειροκροτήθηκε με το "Sometimes I Feel" και το "Summertime". Η Μαρίκα Κλαμπατσέα, στη συνέχεια, μ' όλη την αυθόρμητη χάρη-της, μας έπαιξε όμορφους, οικείους σκοπούς στο πιάνο. Ακολούθησαν δυο τραγουδιστές από το Φεστιβάλ τραγουδιού της Κέρκυρας: ο Γιώργος Μακρής και ο Βασίλης Νικολαΐδης με τους τολμηρούς-του στίχους ενθουσίασαν το νεανικό-μας κοινό. Μια από τις γλυκές στιγμές της γιορτής, ο Βαγγέλης Γερμανός με τα τραγούδια-του και το κοινό να σιγοντάρει με θερμή, συνοδευόταν από τον κιθαρίστα Θανάση Μπίκο. Στη συνέχεια οι «Χειμερινοί Κολυμβητές» και ο Αργύρης Μπακιρτζής από την Καβάλα, με τους μουσικούς Ισιδώρο Παπαδάμου, Κώστα Σιδέρη, Δημήτρη Πολυζωΐδη, Μιχάλη Σιγανίδη, Γιώργο Ταμκατζόγλου και Παναγιώτη Πάσπα, μας πρόσφεραν, ίσως, την πιο ευαίσθητη μουσική στιγμή της γιορτής.

ΤΗ ΒΡΑΔΥΑ έκλεισαν και αυτή τη φορά τα ρεμπέτικα με την κομπανία «Ταξιμ».

ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ μέρα του Φεστιβάλ η Μαρίζα Κωχ με το συνθέτη Γιάννη Γλέζο στο πιάνο, μας τραγούδησαν για πολλή ώρα τραγούδια δικά-τους και άλλων συνθετών, καθώς και δημοτικά και καταχειροκροτήθηκαν. Οι αγαπημένοι Μικρασιάτες Μαθιός Μπαλαμπάνης και Γιάννης Σούλης δημιούργησαν πάλι στους γνωστούς πια ήχους, ατμόσφαιρα. Αργά, μετά τα μεσάνυχτα, ζήσαμε ίσως τις πιο όμορφες, σχεδόν συγκινητικές στιγμές της γιορτής με το Λουκιανό Κηλαϊδόνη στο πιάνο το Γιάννη Κούτρα με τη κιθάρα-του και τον Γιώργο Σιδερέ με το μπουζούκι-του, που μας τραγούδησαν παλιά λαϊκά, ρεμπέτικα και... ό,τι ποθούσε η ψυχή-μας και η ψυχή-τους. Ο Λουκιανός,

ΔΥΣΤΥΧΟΥΜΕ

Το Φεστιβάλ δεν είχε βέβαια κερδοσκοπικούς σκοπούς. Εισοδος δωρεάν, φτηνές τιμές στο ΒΑΡ και... καλή

καρδιά. Το αποτέλεσμα «τσουχτερό».

Θα ανασκουμπωθούμε...

Ισολογισμός

ΕΞΟΔΑ		ΕΣΟΔΑ	
Αφισκολήσεις - Δημοσιότητα	68.800	Υπουργείο Πολιτισμού	400.000
Αεροπορικά εισιτήρια και φιλοξενία ξένων προσκαλεσμένων	288.577	Κέρδη Μπάρ	141.450
Μουσικός - Τεχνικός εξοπλισμός και αμοιβές	125.968	Εισφορές φίλων	43.000
Δαπάνες μεταφορών και εγκατάστασης	111.700	Σύνολο	584.450
Αμοιβές τεχνικών και εργατών	145.500		
Ασφάλιση και επισκευές «Τεχνοχώρου» και λοιπού εξοπλισμού	70.400		
Γενικά Έξοδα	83.501	ΕΞΟΔΑ	894.446
Σύνολο	894.446	ΕΣΟΔΑ	584.450
		ΖΗΜΙΑ	309.996

σε ένα τραγουδιστικό... μαραθώνιο, μετά την αποχώρηση του αποκαμωμένου Γιάννη Κούτρα στις τεσσερισημίσι, συνέχισε τραγουδώντας μαζί-μας ως τις έξι το πρωί, κλείνοντας μελωδικά μέσα σε μια πολύ ζεστή και φιλική ατμόσφαιρα το Φεστιβάλ του Αντί και... χωρίς τα παπούτσια-του, που κάποια φανατική θαυμάστρια (!) του είχε πάρει σε στιγμή γενικής... έκστασης.

ΤΕΛΟΣ, θα θέλαμε να πούμε δυο λόγια για τις ασυνέπειες του προγράμματος. Από τους φίλους καλλιτέχνες που είχαν αναγγελθεί ότι θα συμμετέχουν και τελικά δεν εμφανίστηκαν,

άλλοι μας ανέφεραν τους λόγους για τους οποίους δεν μπόρεσαν να φανούν συνεπείς στην υποσχέση-τους και άλλοι όχι. Και στις δυο περιπτώσεις, πάντως, τους ευχαριστούμε έστω, και για την καλή-τους πρόθεση.

ΡΑΔΙΟ: «ΜΙΑ ΖΩΗ ΠΑΡΑΝΟΜΙΑ»

ΤΟ ΑΝΤΙ-φεστιβάλ είχε μια ακόμη έκπληξη. Σε όλη τη διάρκεια του τετραήμερου λειτουργούσε παράλληλα ραδιοσταθμός, το ράδιο: «Μια ζωή παρανομία», που μετέδιδε απ' ευθείας όλες τις εκδηλώσεις. Επιδίωξη της ομάδας πρωτοβουλίας ήταν η παρουσίαση ενός λεπτομερούς προγράμματος, άποψη που καταρρίφθηκε από την αμεσότητα και τη συμμετοχή των ακροατών.

ΕΚΑΤΟΝΤΑΔΕΣ ερωτήσεις έγιναν από ακροατές σ' όλα τα θέματα των συζητήσεων, παρεμβάσεις στη μετάδοση και τη μουσική, παρατηρήσεις και συζητήσεις με άλλους ερασιτέχνες. Συνεντεύξεις πάρθηκαν μέσα στο χώρο των εκδηλώσεων, ενώ ο σταθμός μετέδωσε σχόλια αλλά και άμεσες εντυπώσεις από το κοινό που παρακολουθούσε τις εκδηλώσεις.

ΟΙ ΕΚΠΟΜΠΕΣ του σταθμού ξεκίνησαν την Παρασκευή με την έναρξη του ΑΝΤΙ-φεστιβάλ με απ' ευθείας αναμετάδοση των εκδηλώσεων μέχρι αργά το βράδυ.

ΤΗ ΔΕΥΤΕΡΗ μέρα στις 11 π.μ. διαβάστηκαν αποσπάσματα από τα περιώνυμα κατασκοπευτικά... μυθιστορήματα του κ. Μπάλκου. Στις 12 η θεατρική ομάδα Χαλανδρίου «Αστεγοί» παρουσίασε μια εκπομπή για τη γυναίκα. Στη συνέχεια διαβάστηκαν κείμενα για τη μουσική και το οικολογικό κίνημα, ενώ από τις 6 μ.μ. και μέχρι τα ξημερώματα ο σταθμός μετέδωσε απ' ευθείας το πρόγραμμα των εκδηλώσεων.

του Νίκου Σιδέρη

ΤΗΝ ΤΡΙΤΗ μέρα (Κυριακή 7 Μαρτίου) η εκπομπή άρχισε με τη μετάδοση του Καραγκιόζη που παιζόταν για μικρούς και μεγάλους και στη συνέχεια έγινε απ' ευθείας αναμετάδοση των συζητήσεων και των μουσικών εκδηλώσεων. Τέλος, την τελευταία μέρα, στις 12 έγινε αναμετάδοση της εκπομπής του «Ράδιου του Δρόμου» που ήταν αφιερωμένη στο Nueva Canción, πολιτικό λατινοαμερικάνικο τραγούδι. Ο σταθμός διέκοψε μέχρι τις 6 μ.μ., εξ αιτίας τεχνικής βλάβης που, ευτυχώς, αποκαταστάθηκε σύντομα και συνέχισε με την αναμετάδοση των εκδηλώσεων ως το πρωί.

Η ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ του ράδιο «Μια ζωή παρανομία» έδωσε ένα ιδιαίτερο τόνο στη συνολική λειτουργία των εκδηλώσεων του Φεστιβάλ.

Η ΡΙΚΑ ΡΩΜΑΙΟΥ σχολιάζοντας το Φεστιβάλ απ' το ραδιοσταθμό στάθηκε με συγκίνηση μπρος στο γεγονός: «Με τη θλίψη αυτή του τέλους, βγαίνουμε προς τα ερτζιανά που δίνουν ένα απέραντο αίσθημα ελευθερίας με τις ποικίλες συχνότητες-τους και τις τρομερές-τους δυνατότητες. Με την αίσθηση ότι απέναντι σ' αυτά υπάρχουν χιλιάδες άγνωστα πρόσωπα, που η φωνή-μας τα φτάνει σ' όλες τις γειτονιές της Αθήνας, περνώντας από τον κάλυκα του μικροφώνου κι από το σύρμα το ηλεκτρικό...».

Κι οι μέρες πέρασαν...

ΕΙΧΕ πια γύρει η κλεψύδρα προς το τέλος. Κι η επανάληψη ήρθε να ολοκληρώσει τον κύκλο της γιορτής. Οι Μικρασιάτες παππούδες με το τουμπελέκι και το ούτι-τους ήρθαν πάλι για να εμπνεύσουν με παλιούς ήχους τη νέα ορμή. Και κάπου γίναμε απλοί.

ΕΤΣΙ, μέσα στη θλίψη του τέλους, ήρθε ο Λουκιανός με την παρέα-του και μας συντρόφεψε ως το πρωί. Σε μια ατμόσφαιρα που γίνονταν όλο και πιο ευφρόσυνη, εκεί όπου ο χώρος βρήκε τις διαστάσεις-του και εμείς φιλιώσαμε με τους διπλανούς-μας, υποδεχτήκαμε το πρωινό φως...

ΑΝΤΙΘΕΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΟΠΕΚ:

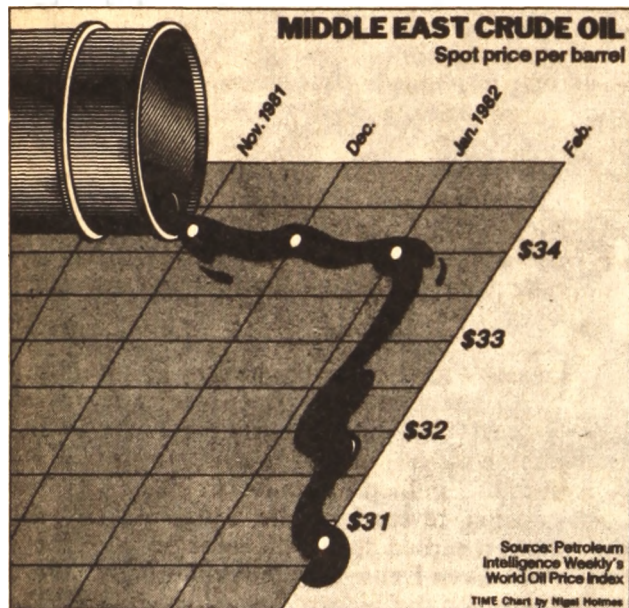
Έμεινε από καύσιμα;

ΜΕΣΑΝΑΤΟΛΙΚΟ ΑΡΓΟ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ

Τιμή σποτ ανά βαρέλι

Διακύμανση από Νοέμβριο 1981 ως Φεβρουάριο 1982

Πηγή: Petroleum Intelligence Weekly's World Oil Price Index

Το «ολίσθημα» του μαύρου χρυσού.

Απίστευτο και όμως αληθινό. Πέφτει η τιμή του μαύρου χρυσού. Και πώς; Σε απόλυτους αριθμούς. Δηλ. πέφτει... πολύ. Και που εισ' ακόμα, λένε οι εμπειρογνώμονες της αγοράς. Άλλο αν στην Ελλάδα οι τιμές των πετρελαιοειδών τσιμπάνε ανεπαισθήτως προς τα πάνω. Ας είναι καλά τα ελείμματα του δημόσιου τομέα.

Αλλά πως φτάσαμε σ' αυτό το «θαύμα» εννιά χρόνια μετά το περιβόητο πετρελαϊκό σοκ του 1973; Μήπως επανερχόμαστε σε μια περίοδο φτηνής ενέργειας, ή μήπως στήνεται το σκηνικό για νέο άλμα προς τα πάνω;

Οπωσδήποτε, όλη την προηγούμενη χρονιά διαπίστωνε κανείς κάποια δυσχέρεια του ΟΠΕΚ να αναπροσαρμόζει τις τιμές-του προς το μέσον όρο πληθωρισμού των χωρών του ΟΟΣΑ. Εκεί που οι ιερακες του πετρελαϊκού καρτέλ έσκουζαν για γενναίες ανατιμήσεις, εμφανιζόταν, ως λευκή περιστέρα, ο σείχης Γιαμανί και, με το κύρος των εννέα εκατομ. βαρελιών-του την ημέρα, φρενάριζε τις αυξήσεις. Παράλληλα, όλο και πλήθαιναν οι πληροφορίες ότι οι ΗΠΑ, η ΕΟΚ, και η Ιαπωνία, οι «χοντροί» καταναλωτές δηλ., έχουν δημιουργήσει πολύ μεγάλα αποθέματα πετρελαίου, πράγμα που τους επιτρέπει να «απορροφήσουν» επιτυχώς οποιαδήποτε προσπάθεια των παραγωγών για απότομη ανατίμηση. Κανείς, ωστόσο, δε ρισκάριζε την πρόβλεψη ότι οι τιμές θα πέσουν. Αλλά να που πριν δύο βδομάδες, το λεγόμενο «αραβικό αργό» γλυστράει για πρώτη φορά προς τα κάτω, γύρω στο 10% και πάνω στο γλύστρημα, ο ... αιώνιος βρετανικός λέων με τις τρικλοποδιές-του: την επόμενη κιόλας, η Θάτσερ μειώνει την τιμή του αργού της Βόρειας Θάλασσας κατά 15%. «Είμαστε ακόμα στην αρχή», ψιθυρίζουν «εμπιστευτικά» στο Ρότερνταμ.

Δε θά 'ταν λάθος να αποδώσουμε, σε τελική ανάλυση, τη σημερινή πτώση της τιμής του μαύρου χρυσού στην «στρατηγική» υπεροχή του προηγμένου καπιταλιστικού κόσμου - καταναλωτή απέναντι στον υπανάπτυκτο - παραγωγό. Με τη ριζική μεταβολή των δεδομένων της παγκόσμιας αγοράς ενέργειας από το 1973 και μετά, διαμορφώνονται δύο νέες πολιτικές. Από τη μια, η πλούσια Δύση, αξιοποιώντας και τελειοποιώντας όλη την τεχνολογική-της δεινότητα και την υπεροχή-της στον τομέα της παραγωγικότητας, αρχίζει να προσανατολίζει την παραγωγική μηχανή-της προς την κατεύθυνση της μειούμενης εξάρτησης από το πετρέλαιο. Τούτο δε σημαίνει οπωσδήποτε ότι καταναλώνει λιγότερο πετρέλαιο (παρότι στις περιπτώσεις ορισμένων δυτικών χωρών συνέβη ακόμη κι αυτό), αλλά ότι ο μέχρι τότε ρυθμός αύξησης της κατανάλωσής-της σε πετρέλαιο πέφτει ραγδαία. Παράλληλα, οι αυξημένες τιμές του πετρελαίου καθιστούν αυτομάτως συμφέρουσα την ανάπτυξη υποθαλάσσιων κοιτασμάτων, όπως εκείνο της Βόρειας Θάλασσας, και τη χρησιμοποίηση εναλλακτικών ενεργειακών πόρων. Συγχρόνως, η αύξηση της τιμής του μαύρου χρυσού κάνει αξιοποιήσιμα εκατοντάδες (ναι, εκατοντάδες) κοιτάσματα που με τις πριν το '73 τιμές, η αξιοποίησή-τους θεωρούνταν ασύμφορη. Τούτο πολλαπλασιάζει και τους παραγωγούς και την παραγωγή πετρελαίου ανά τον κόσμο. Όποια χώρα κρύβει στα έγκατά-της μαύρο χρυσό γίνεται «ανφάν γκατέ» του διεθνούς χρηματιστικού κατεστημένου. Πριν ακόμη το πετρέλαιο-σου βγει στην επιφάνεια, εσύ βγαίνεις απ' την αφάνεια. Το Μεξικό γίνεται δύναμη υπολογισμού.

Από την άλλη μεριά τώρα, τα καθεστώτα των χωρών του ΟΠΕΚ βρίσκουν το μήνα που θρέφει τους έντεκα. Βασισμένα στις αστρονομικές εισροές δολαρίων από την πώληση αργού, στηρίζουν πλήρως τη χρηματοδότηση της ανάπτυξής-τους στην άντληση μαύρου χρυσού. Κι όσο αυξάνονται οι τιμές, τόσο μπλέκονται σε δαπανηρότερες αναπτυξιακές φιλοδοξίες βασισμένες αποκλειστικά στην αγορά τεχνολογίας απ' τη Δύση. Κι όσο αυξάνονται οι ανάγκες-τους, τόσο αυξάνουν την παραγωγή-τους σε πετρέλαιο. Κι αυτά μέσα σ' έναν κόσμο όπου τα ηνία του συστήματος των διεθνών εμπορικών σχέσεων ελέγχονται σφιχτά από τον προηγμένο καπιταλισμό κι όπου (ας μην το ξεχνάμε) νόμισμα των διεθνών συναλλαγών είναι το αμερικάνικο δολάριο.

Μέσα σ' αυτό το σκηνικό, πρέπει να επισημάνουμε δύο ακόμη παράγοντες. Ο ένας είναι ότι η Σαουδαραβία και τα Εμιράτα του Κόλπου (από κοινού παραγωγή-τους φτάνει στο 50% σχεδόν της παγκόσμιας) δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα κολοσιαία-τους χρηματικά περισσεύματα παρά μόνο σε συνεργασία και απόλυτη

εξάρτηση από τη Δύση. Σε σημείο μάλιστα που αναρωτιέται κανείς μήπως το Ριάντ έχει περισσότερα να χάσει και λιγότερα να κερδίσει από τις δυσχέρειες που θα προκαλούσε στη μαστιζόμενη από την ύφεση δυτική οικονομία μια συνέχιση των αυξήσεων στις τιμές του πετρελαίου. Άλλωστε, τα αποθέματα της Σαουδαραβίας είναι τόσο μεγάλα ώστε έχει όλη την άνεση να ξετινάξει, με υπερπροσφορά, τους δύστροπους εταίρους-της μέσα στο καρτέλ του ΟΠΕΚ. Υπό την προϋπόθεση, πάντα, της πολιτικής σταθερότητας στο βασίλειό-της ερήμου, κάτι που δεν είναι δεδομένο στην περιοχή.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι η Σοβιετική Ένωση που αποτελεί αυτή τη στιγμή τον πρώτο παραγωγό πετρελαίου στον κόσμο. Με το χάλι που έχουν οι οικονομίες του υπαρκτού σοσιαλισμού και τις διεθνείς δεσμεύσεις που έχει αναλάβει η ΕΣΣΔ (Βιετνάμ, Κούβα, Αιθιοπία, Αφγανιστάν, κι επ' εσχάτους Πολωνία), το πετρέλαιο αποτελεί για το Κρεμλίνο σανίδα σωτηρίας, μια από τις πιο βασικές πηγές σκληρού συναλλάγματος. Αυξάνει, λοιπόν, κι η Σοβιετική Ένωση την προσφορά μαύρου χρυσού στη διεθνή αγορά.

Αλλά, όπως επισημάναμε παραπάνω, η αύξηση της ζήτησης άρχισε πια να υπολείπεται της αύξησης της προσφοράς. Κάτι με την ύφεση που πλήττει άγρια τις δυτικές οικονομίες, κάτι με την ασταμάτητη άνοδο του δολαρίου, να που οι ρόλοι αντιστράφηκαν πριν δυο βδομάδες. Στο Ρότερνταμ, η τιμή σποτ πήρε την κατιούσα. Η μονοκαλλιέργεια, είτε στη ζάχαρη, είτε... στο πετρέλαιο πληρώνεται με τίμημα την εξάρτηση και τελικά τη φτώχεια.

Εξόρμηση

ΒΔΟΜΑΔΙΑΤΙΚΗ

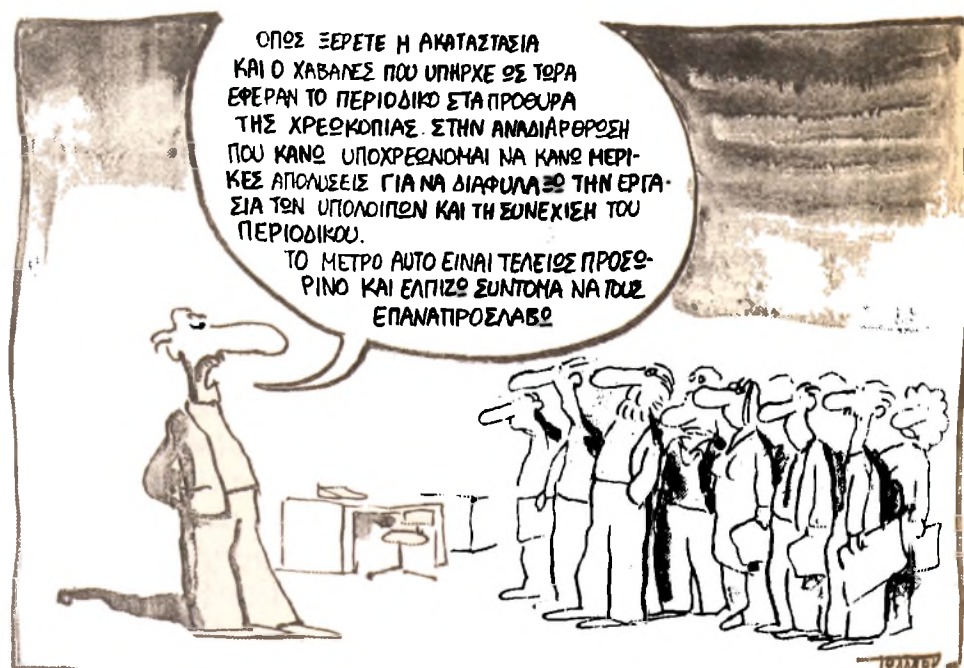
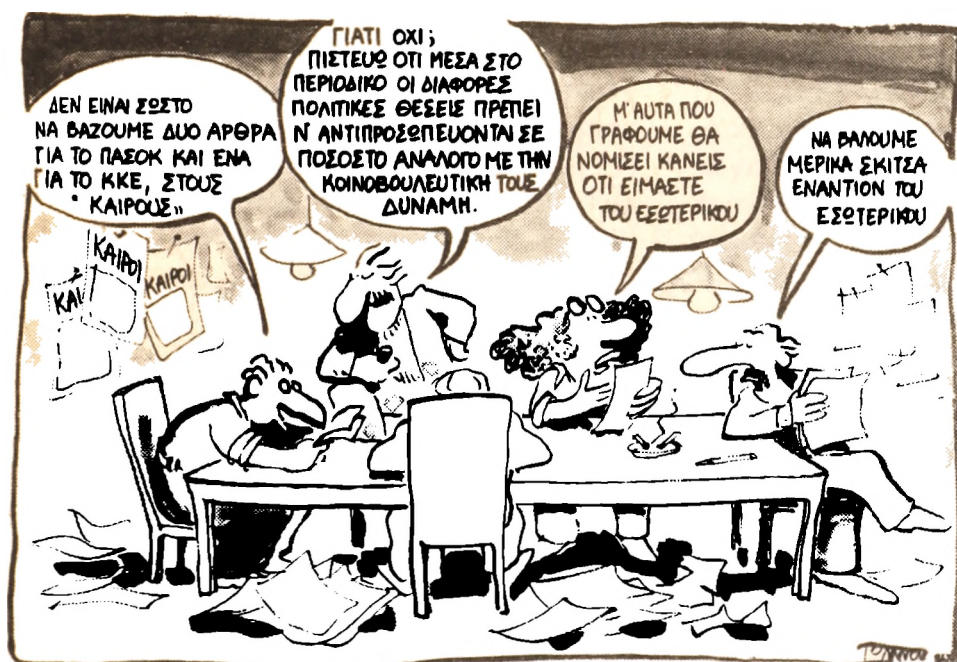
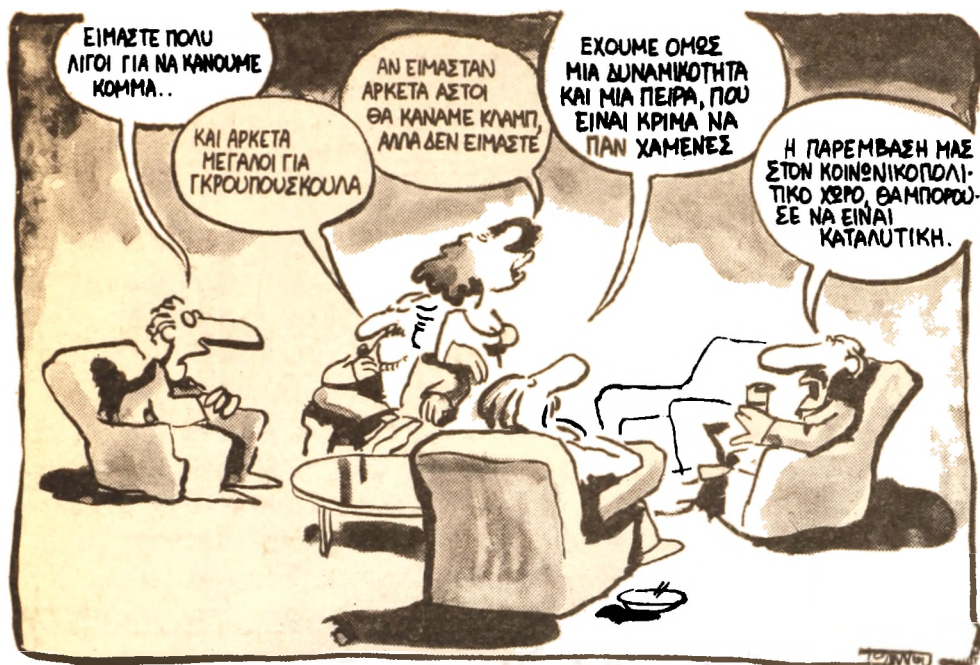
ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

δίνουμε
παραστάσεις
κουκλοθεάτρου
σέ σπίτια
σέ παιδικές γιορτές
καί γενέθλια
ΚΟΥΚΛΟΘΙΑΣΟΣ
«ΤΟ ΚΟΣΚΙΝΟ»
Τηλέφ. 83.23.714

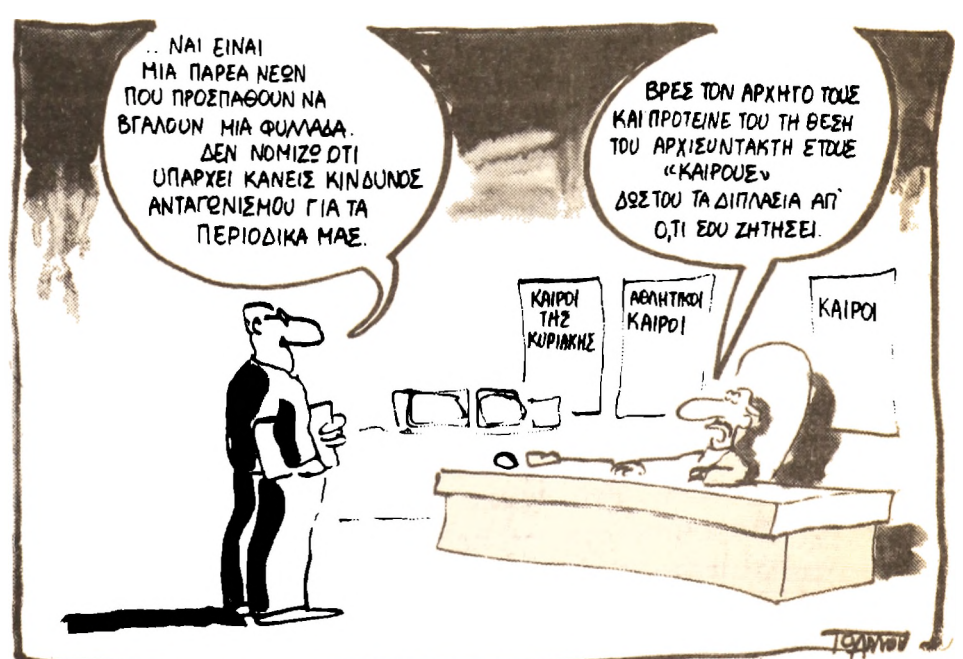
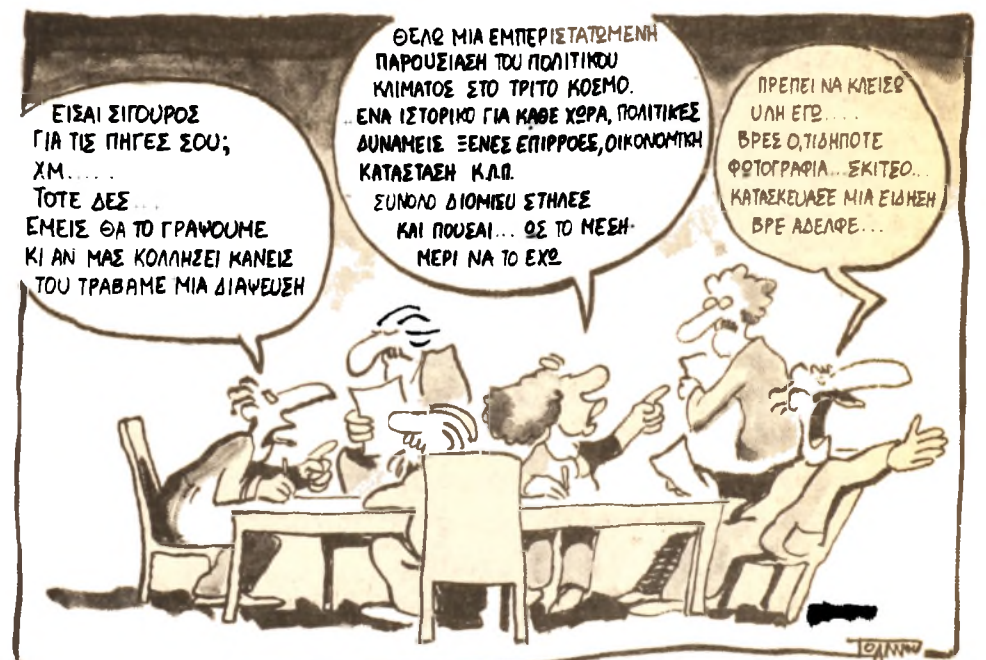

"ΚΑΙΡΟΙ"

ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ
ΙΩΑΝΝΟΥ

Η ΣΕΙΡΑ ΑΥΤΗ ΕΚΤΕΘΗΚΕ ΣΤΟ ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΤΟΥ «ΑΝΤΙ»

ΕΛ ΣΑΛΒΑΔΟΡ:

Η πορεία ενός αγώνα

ΤΑ ΞΗΜΕΡΩΜΑΤΑ της 27ης Νοεμβρίου 1980, ακροδεξιοί παραστρατιωτικοί δολοφονούν στην πρωτεύουσα Σαν Σαλβαδόρ 6 ηγετικά στελέχη του Δημοκρατικού Επαναστατικού Μετώπου. Την ευθύνη της δολοφονίας αναλαμβάνει η δεξιά παραστρατιωτική ομάδα «Ταξιαρχία Μαξιμιλιάνο Χερνάντες Μαρτίνες».

ΣΤΙΣ 4 Δεκεμβρίου 1980 ανακαλύπτονται κάπου 40 χιλιόμετρα νοτιοανατολικά της πρωτεύουσας, σε φρεσκοσκαμένο τάφο, τα πτώματα τεσσάρων Αμερικανίδων (τρεις καθολικές καλόγριες και μία κοινωνική λειτουργός). Η δολοφονία αποδίδεται σε ακροδεξιούς παραστρατιωτικούς. Στις 5 Δεκεμβρίου, η κυβέρνηση Κάρτερ αναστέλλει την παροχή πρόσθετης στρατιωτικής και οικονομικής βοήθειας 25 εκ. δολαρίων προς τη χούντα του Ελ Σαλβαδόρ.

ΣΤΙΣ 7 Δεκεμβρίου, απομακρύνεται από τις τάξεις της χούντας ο συνταγματάρχης Αντόλφο Αρνόλντο Μαχιάνο επειδή θεωρείται υπερβολικά «φιλελεύθερος». Στις 13 Δεκεμβρίου, ύστερα από έντονες αμερικανικές πιέσεις, διορίζεται πρόεδρος της τετραμελούς χούντας ο χριστιανοδημοκράτης Χοσέ Ναπολέον Ντουάρτε, ο πρώτος μη στρατιωτικός πρόεδρος του Ελ Σαλβαδόρ τα τελευταία 50 χρόνια.

ΣΤΙΣ 17 Δεκεμβρίου, το Σταιήτ Ντηπάρτμεντ ανακοινώνει ότι η χούντα θα λάβει 20 εκ. δολάρια «ως οικονομική βοήθεια», και την επόμενη μέρα, η Διαμερικανική Τράπεζα Αναπτύξεως εγκρίνει δάνειο προς τη χούντα ύψους 45,4 εκ. δολαρίων. Σύμφωνα με δηλώσεις αμερικανικών αξιωματούχων, το δάνειο προορίζεται για τη χρηματοδότηση αγροτικών συνεταιρισμών με σκοπό την άρση της υποστήριξης των αγροτών προς τους αντάρτες.

ΣΤΙΣ 26 Δεκεμβρίου 1980 ο Φερνάν Σιενφουέγκος, από τις κορυφαίες φυσιογνώμιες του αντάρτικου κινήματος, δηλώνει ότι οι επαναστατικές δυνάμεις θα εξαπολύσουν μεγάλης κλίμακας επίθεση πριν αναλάβει καθήκοντα η νέα αμερικανική κυβέρνηση του Ρόναλντ Ρήγκαν. Επίσης, ο Σιενφουέγκος διατυπώνει την πρόβλεψη ότι αν τα καθεστώτα της Βενεζουέλας, της Κολομβίας, της Γουατεμάλας ή της Ονδούρας στείλουν δυνάμεις για να βοηθήσουν τη χούντα του Ντουάρτε, ο εμφύλιος πόλεμος θα γενικευτεί σ' ολόκληρη την Κεντρική Αμερική. Την επόμενη μέρα, οι δυνάμεις του Μετώπου Φαραμπούντο Μαρτί πραγματοποιούν μεγάλης κλίμακας επιθέσεις κατά των κυβερνητικών στρατευμάτων στα βόρεια της χώρας. Οι δυνάμεις των ανταρτών υπολογίζονται από 2.500-10.000 άνδρες.

ΣΤΙΣ 2 Ιανουαρίου 1981, ο Φερνάν Σιενφουέγκος, μιλώντας

εξονόματος της πενταμελούς στρατιωτικής διοίκησης του Ενιαίου Επαναστατικού Διευθυντήριου των αντάρτικων δυνάμεων, δηλώνει ότι σύντομα οι επαναστάτες θα πραγματοποιήσουν «τελική επίθεση» για την ανατροπή της κυβέρνησης Ντουάρτε. Ο Σιενφουέγκος δηλώνει ακόμα ότι οι αντάρτικες δυνάμεις αριθμούν πέντε χιλιάδες ένοπλους.

ΣΤΙΣ 3 Ιανουαρίου, ακροδεξιοί δολοφονούν στην ύπαιθρο δύο Αμερικανούς εμπειρογνώμονες που εργάζονταν στο πρόγραμμα αναδασμού της γης. Την ίδια μέρα, σκληρές μάχες συνάπτονται ανάμεσα σε αντάρτες και κυβερνητικούς στις παρυφές της πρωτεύουσας. Στις 6 Ιανουαρίου, ανακοινώνεται η εξαφάνιση αμερικανού δημοσιογράφου ο οποίος, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, έπεσε θύμα ακροδεξιών δολοφόνων. Στις 10 Ιανουαρίου, δυνάμεις του Μετώπου Φαραμπούντο Μαρτί πραγματοποιούν τετράωρη βομβιστική επίθεση μέσα στην ίδια την πρωτεύουσα της χώρας. Στις 16 Ιανουαρίου, η αμερικανική κυβέρνηση αποφασίζει να παραδώσει «έκτακτα» στη χούντα στρατιωτικό υλικό αξίας 5 εκ. δολαρίων. Για να δικαιολογήσει την απόφασή-της επικαλείται «πληροφορίες» ότι οι αντάρτες εξοπλίζονται από τρίτες χώρες. Στις 22 Ιανουαρίου, οι αντάρτικες δυνάμεις αποσύρονται από τις επαρχιακές πόλεις που είχαν καταλάβει.

ΣΤΙΣ 6 Φεβρουαρίου, οι «Τάιμς της Νέας Υόρκης» δημοσιεύουν την «είδηση» ότι, όπως προκύπτει από έγγραφα που έπεσαν στα χέρια της χούντας, οι αντάρτες εφοδιάζονται με τεράστιες ποσότητες όπλων από τη Σοβιετική Ένωση και την Κούβα. Κατά το δημοσίευμα, τα όπλα αυτά είναι αμερικανικής κατασκευής κι έχουν περιέλθει στα χέρια των «ερυθρών» στο Βιετνάμ και στην Αιθιοπία. Η αμερικανική κυβέρνηση κατηγορεί τη Νικαράγουα ότι επιτρέπει στην Κούβα να χρησιμοποιεί το έδαφός-της για να στέλνει όπλα στους αντάρτες του Σαλβαδόρ. Στις 12 Φεβρουαρίου, η κυβέρνηση των Σαντινιστών κάνει έκκληση στο Μέτωπο Φαραμπούντο Μαρτί να επιδιώξει πολιτικό συμβιβασμό με το καθεστώς Ντουάρτε. Ταυτόχρονα, οι ΗΠΑ κόβουν την ισχνή οικονομική βοήθεια προς τη Νικαράγουα. Μέσα στις επόμενες μέρες, Σοσιαλδημοκρατικά Κόμματα της Λατινικής Αμερικής και της Ευρώπης, καθώς και οι κυβερνήσεις της Νικαράγουας, του Μεξικού, του Παναμά και του Ισημερινού κάνουν έκκληση για κατάπαυση του πυρός και διαπραγματεύσεις στο Ελ Σαλβαδόρ. Στις 24 Φεβρουαρίου 1981, ο Ρόναλντ Ρήγκαν επαναλαμβάνει δημόσια την υποστήριξή-του προς τη χούντα, δηλώνοντας παράλληλα ότι δεν έχει την πρόθεση να στείλει αμερικανικά στρατεύματα.

Δημοκρατία του Έλ Σαλβαδόρ

Πληθυσμός: 4.810.000. Μέση ηλικία (%): 0-14, 46,2%, 15-59, 48,4%, 60 και άνω, 5,4%. Ποσοστό αστικού πληθυσμού: 38,8%.

Φυλετική σύνθεση: Μιγάδες 89%, Ινδιάνοι 10%, Λευκοί 1%.

Γλώσσες: Ισπανικά, Ναχουάτι (ινδιάνικη διάλεκτος).

Θρησκεία: Ρωμαιοκαθολική.

Γεωγραφία: Έκταση: 8.260 τ.μίλια. Πρωτεύουσα: Σαν Σαλβαδόρ, 400.000 κάτοικοι.

Διοίκηση: Η χώρα κυβερνιέται από πολιτικοστρατιωτική χούντα με πρόεδρο το χριστιανοδημοκράτη Χοσέ Ναπολέον Ντουάρτε. Διαιρείται σε 14 διοικητικές περιφέρειες οι κυβερνήτες των οποίων διορίζονται από τον πρόεδρο.

Οικονομία: Βιομηχανίες: Τσιμέντα, κλωστοϋφαντουργικά, ζαχαρουργεία. Κυριότερα αγροτικά προϊόντα: Καφές, μπαμπάκι, ρύζι, καλαμπόκι, κακάο, κα-

πνός, ζάχαρη, ελαστικό, ξυλεία. Κατά κεφαλήν καλλιεργήσιμη γη: ένα στρέμμα. Εργατική δύναμη: 47% αγροτική, 8% στη μεταποίηση, 14% στις υπηρεσίες.

Νόμισμα: Κολόν (Απρ. 81: 2,5 κολόν = 1 δολ. ΗΠΑ).

Εισόδημα: Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (1980): 3,77 δισ. δολάρια. Κατά κεφαλήν εισόδημα (1978): 639 δολάρια.

Εισαγωγές (1979): 1,02 δισ. δολάρια, κυρίως από Ηνωμένες Πολιτείες 29%, Γουατεμάλα 13%, Ιαπωνία 11%, Βενεζουέλα 9%.

Εξαγωγές (1979): 1,13 δισ. δολ. κυρίως προς Ηνωμένες Πολιτείες 33%, Ομοσπονδιακή Γερμανία 19%, Γουατεμάλα 13%, Ολλανδία 9%.

Τουρίστες (1976): 277.900. Εισροή τουριστικού συναλλάγματος (1977): 23 εκ. δολάρια.

Κρατικός προϋπολογισμός (1980): 412 εκ. δολ. έσοδα, 569 εκ. δολ. έξοδα.

Άνοδος τιμαρίθμου (1980): 17,4%.

Επικοινωνίες: Δέκτες τηλεόρασης (1976): 136.000. Ραδιόφωνα 1,4 εκατ. το 1976. Τηλεφωνικές συνδέσεις (1978): 70.400. Μέση κυκλοφορία όλων των εφημερίδων (1976): 331.000 φύλλα.

Υγεία: Προσδοκώμενη διάρκεια ζωής για τους ανθρώπους 20 ετών: 56 οι άνδρες, 60 οι γυναίκες. Γεννητικότητα (1980): 34,7‰. Θνησιμότητα: 7,9‰. Πληθυσμιακή αύξηση (1977): 3,4‰ ετησίως. Νοσοκομειακές κλίνες (1977): 161 ανά 100.000 ανθρώπους. Γιατροί (1977): 27 ανά 100.000 κατοίκους. Παιδική θνησιμότητα (1979): 60%.

Μορφωτικό επίπεδο: Αναλφάβητοι 40%, ποσοστό μαθητών στις ηλικίες (5-19) 50%. Υπάρχουν 11 διδάσκοντες ανά 1000 μαθητές και σπουδαστές.

Το Ελ Σαλβαδόρ απέκτησε την ανεξαρτησία του από την Ισπανία το 1821 και από την Κεντροαμερικανική Ομοσπονδία του 1839.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ, σ' όλη τη διάρκεια του Μάρτη 1981, πολλές πρωτοβουλίες της κυβέρνησης Ρήγκαν προς την κατεύθυνση της στρατιωτικής ενίσχυσης της χούντας με αποστολή νέων συμβούλων και παροχή ολοένα και μεγαλύτερης χρηματικής βοήθειας, παρά τις επιφυλάξεις μεγάλου μέρους της αμερικανικής κοινής γνώμης και τις αντιρρήσεις πολυάριθμων βουλευτών και γερουσιαστών του Δημοκρατικού Κόμματος.

ΣΑΛΟΣ προκαλείται στις Ηνωμένες Πολιτείες καθώς αποκαλύπτεται, στις 6 Μαΐου, ότι οι Αμερικανίδες καλόγριες δεν δολοφονήθηκαν από «άγνωστους τρομοκράτες» αλλά από την ίδια την Εθνοφρουρά της χούντας. Στις 11 Μαΐου, η Επιτροπή Εξωτερικών Σχέσεων της Αμερικανικής Γερουσίας αποφασίζει να επιβάλει περιορισμούς στην αποστολή στρατιωτικής βοήθειας προς τη χούντα αν ο πρόεδρος των ΗΠΑ δεν «πιστοποιήσει ότι πραγματοποιείται πρόοδος στο θέμα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων» στο Ελ Σαλβαδόρ.

ΝΕΕΣ μεγάλες συγκρούσεις μεταξύ ανταρτών και κυβερνητικών ξεσπάνε στις 5 Ιουνίου καθώς οι τελευταίοι πραγματοποιούν εκκαθαριστικές επιχειρήσεις στην περιοχή του ηφαιστείου Τσιστοντέπεκ. Στις 6 Ιουνίου, η χούντα της Αργεντινής αποφασίζει να στείλει «οικονομική και τεχνική βοήθεια» ύψους 15 εκ. δολαρίων στη χούντα του Ελ Σαλβαδόρ. Στις 13 Ιουνίου, οι αντάρτες καταλαμβάνουν για πολλές ώρες την βορεινή πόλη Αρκατάο προκαλώντας βαριές απώλειες στα κυβερνητικά στρατεύματα. Στις 28 Ιουνίου, οι αντάρτες πραγματοποιούν επίθεση στην παράκτια πόλη Λα Ουνιόν.

ΤΗΝ 1η Αυγούστου, σκοτώνεται σε αεροπορικό δυστύχημα ο στρατηγός Ομάρ Τορίχος Χερέρα, πρώην πρόεδρος του Παναμά.

ΣΤΙΣ 3 Αυγούστου, τα στρατεύματα της χούντας υφίστανται δεινή ήττα στην προσπάθειά τους να εκτοπίσουν τους αντάρτες από την περιοχή του ηφαιστείου Γκασάπα, 30 χιλιόμετρα βόρεια της πρωτεύουσας. Εννιά αποκεφαλισμένα πτώματα πολιτών βρίσκονται την ίδια μέρα στους δρόμους της πρωτεύουσας. Στις 7 Αυγούστου, ο Έκτορ Μετόν, αξιωματούχος της Επιτροπής Προσφύγων του ΟΗΕ, ανακοινώνει ότι 305 χιλιάδες σαλβαδοριανοί έχουν εγκαταλείψει τη χώρα-τους κατά τους τελευταίους δώδεκα μήνες, κι έχουν καταφύγει σε γειτονικά κράτη. Στις 13 Αυγούστου, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ δημοσιεύει έκθεση στην οποία αναφέρει ότι μόνο κατά την πρώτη βδομάδα του Αυγούστου 1981, η Εθνοφρουρά του Ελ Σαλβαδόρ δολοφόνησε 96 άμαχους, μεταξύ

των οποίων 46 παιδιά. Η έκθεση αναφέρει επίσης ότι ο στρατός της χούντας χρησιμοποιεί τοξικά αέρια, λευκό φωσφόρο, και βακτηριολογικά όπλα προκαλώντας το θάνατο χιλιάδων παιδιών και ηλικιωμένων.

ΣΤΙΣ 13 Αυγούστου, οι αντάρτες ανακοινώνουν ότι κατέλαβαν στρατόπεδο της Εθνοφρουράς στην κωμόπολη Περκίν. Στις 25 Αυγούστου, οι αντάρτες ανατινάζουν λεωφορείο που μετέφερε μέλη δεξιάς παραστρατιωτικής ομάδας. Εβδομήντα ακρωτηριασμένα πτώματα αμάχων βρίσκονται στις 25 Αυγούστου κατά μήκος του Παναμερικανικού Αυτοκινητόδρομου, ανεβάζοντας σε 26 χιλιάδες τον αριθμό των νεκρών από την έναρξη του εμφύλιου πολέμου, τον Οκτώβριο 1979.

ΣΤΙΣ 28 Αυγούστου, το Μεξικό και η Γαλλία, σε κοινό ανακοινωθέν των υπουργών εξωτερικών-τους, αναγνωρίζουν το Μέτωπο Φαραμπούντο Μαρτί ως αντιπροσωπευτική πολιτική δύναμη της χώρας εκφράζοντας υποστήριξη για τις θέσεις-του. Ο Ντουάρτε χαρακτηρίζει το ανακοινωθέν «έργο του Φιντέλ Κάστρο».

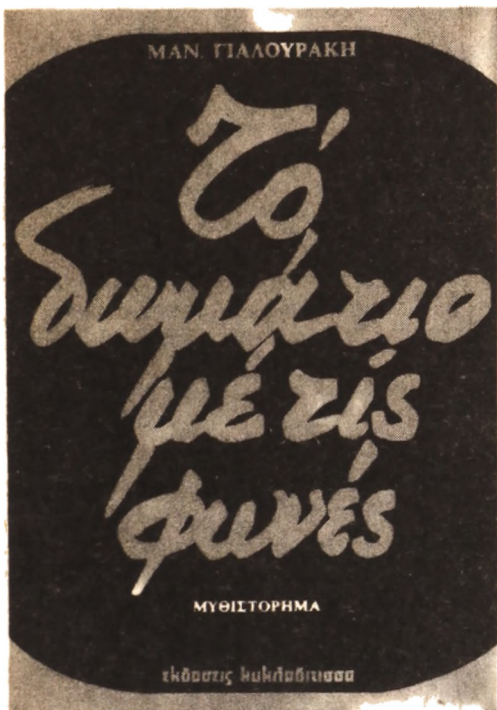
ΣΤΑ ΜΕΣΑ Νοεμβρίου 1981, ο Οργανισμός Αμερικανικών Κρατών εκφράζει την υποστήριξη-του προς το σχέδιο της χούντας να πραγματοποιήσει «ελεύθερες εκλογές» στις 28 Μαρτίου 1982. Το Δημοκρατικό Επαναστατικό Μέτωπο καταγγέλει τις εκλογές ως φάρσα προσθέτοντας ότι ο αριθμός των δολοφονημένων από τη χούντα αμάχων μέσα στο Νοέμβριο έφτασε τους 820. Η Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία ανακοινώνει ότι, σύμφωνα με τους υπολογισμούς-της, ο συνολικός αριθμός των θυμάτων του εμφύλιου πολέμου κατά τους πρώτους 11 μήνες του 1981, ανήλθε σε 11.958.

ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ της επιχειρησιακής δραστηριότητας των ανταρτών και ένταση της καταστολής από την πλευρά της χούντας με ολοένα και πιο εκτεταμένες σφαγές αμάχων είναι τα βασικά στοιχεία που χαρακτηρίζουν την κατάσταση στο Ελ Σαλβαδόρ κατά τους πρώτους «προεκλογικούς» μήνες του 1982. Ο τόνος της αμερικανικής κυβέρνησης γίνεται καθημερινά και πιο απειλητικός, αλλά παράλληλα πολλαπλασιάζονται οι αντιδράσεις της κοινής γνώμης στο εσωτερικό των Ηνωμένων Πολιτειών καθώς μάλιστα ακόμα και τα κατεστημένα μέσα ενημέρωσης αποκαλύπτουν τη συμμετοχή των αμερικανών συμβούλων σε επιχειρήσεις σφαγής αμάχων. Υπ' αυτές τις συνθήκες, το καθεστώς Ντουάρτε οδεύει προς την εκλογική φάρσα της 28ης Μαρτίου χωρίς, ωστόσο, να είναι βέβαιο πως θα επιβιώσει μέχρι τότε.

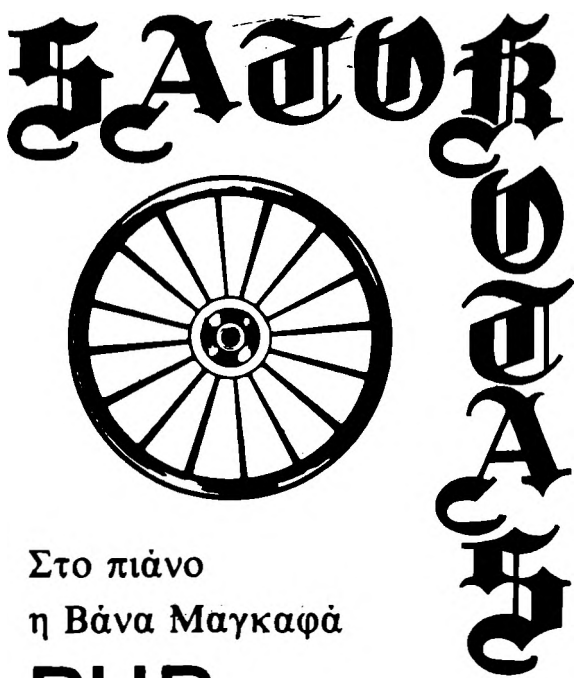
Βιβλία —
εκδόσεις

«μαστορίδη»
κλήμης μαστορίδης
μακεδονίας 57
Τηλ: 845-882
με τις καλύτερες τιμές
στη θεσσαλονίκη

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΥΚΛΑΔΙΤΙΣΣΑ
ΤΗΛ. 6823.178

Στο πιάνο
η Βάνα Μαγκαφά
PUB

Θεμιστοκλέους και Δερβενίων
ΕΞΑΡΧΕΙΑ Τηλ. 36.02.796

Ιταλικό Κομμουνιστικό Κόμμα:

Η ρήξη με τη Μόσχα ανοίγει τον «Τρίτο Δρόμο»

του Δημήτρη Δεληολάνη

Γίνεται για πρώτη φορά ξεκάθαρο ότι, στο επίπεδο της διεθνούς πολιτικής, ο «τρίτος δρόμος» συμπίπτει, ούτε λίγο ούτε πολύ, με τη γραμμή του προέδρου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς, Βίλυ Μπράντ, με τον οποίο ο Μπερλινγκουέρ συναντήθηκε λίγες μέρες πριν δημοσιευτεί το περιβόητο άρθρο της «Πράβντα».

Οτι οι σοβιετικοί κομμουνιστές δεν θα άφηναν αναπάντητες τις κατηγορίες που εκτόξευσαν εναντίον του «υπαρκτού σοσιαλισμού» οι ηγέτες του Ιταλικού Κομμουνιστικού Κόμματος, την επαύριο των πολωνικών γεγονότων, ήταν κάτι που μπορούσε εύκολα να προβλεφτεί. Αλλά ότι η αντίδρασή-τους θα έφτανε μέχρι του σημείου να μιλούν (με μία πραγματικά άστοχη έκφραση) για «ιεροσυλία» και για «ταύτιση των θέσεων του Μπερλινγκουέρ με κείνες του ιμπεριαλιστικού στρατοπέδου» δεν ήταν και τόσο προβλέψιμο. Όχι μόνον επειδή, όπως είναι γνωστό, η πολεμική μεταξύ των δύο κομμάτων διαρκεί εδώ και 15 τουλάχιστον χρόνια, αλλά προπαντός επειδή και οι δύο πλευρές φαίνονταν να μην έχουν την πρόθεση να οξύνουν την αντιπαράθεση ως το σημείο της οριστικής ρήξης. Παραδόξως, και οι εμπνευστές-της, οι ιταλοί κομμουνιστές, και οι σοβιετικοί, φαίνονταν να εφαρμόζουν πιστά, στις μεταξύ-τους σχέσεις, εκείνη τη διπλωματική φόρμουλα που επινόησε ο Τολιάττι και που πέρασε στην ιστορία ως «ενότητα στη διαφορά».

Ύστερα όμως από τη σφοδρή επίθεση της «Πράβντα» στις 24 του Γενάρη, το διπλωματικό αυτό διφορούμενο έδειξε τα αδύνατα σημεία-του. Οι Σοβιετικοί επιβεβαίωσαν, για μία ακόμη φορά, ότι τα πρωτεία που κατέχουν (χάρης σε μία παράδοση, που πολλοί θεωρούν ότι έχει καταλήξει πιά σε σφετερισμό) στην καθοδήγηση του διεθνούς κομμουνιστικού κινήματος, έχουν πολύ μεγαλύτερη αξία από την «ενότητα» και έπρεπε να προστατευτούν από κάθε «διαφορά», η οποία επιπλέον έφερε εμφανή στοιχεία αμφισβήτησης. Κι έτσι, ακολουθώντας μία ολέθρια παράδοση ex cathedra αφορισμών, θεώρησαν ότι ήρθε η ώρα του εξορκισμού της ιταλικής κομμουνιστικής αίρεσης.

Μία πρώτη αιτία της σημερινής ρήξης πρέπει να αναζητηθεί στη ριζοσπαστικοποίηση της κριτικής που ασκούν επι του «υπαρκτού σοσιαλισμού» οι ιταλοί κομμουνιστές. Ο

Μπερλινγκουέρ μίλησε για την αναγκαιότητα μίας «τρίτης φάσης» στον αγώνα για το σοσιαλισμό, αφού η «ωστική δύναμη της Οκτωβριανής επανάστασης εξαντλήθηκε». Η μέχρι τώρα θέση-του ήταν, αντίθετα, ότι η ανάπτυξη του αγώνα για το σοσιαλισμό στη Δύση θα είχε σαν επακόλουθο την ανανέωση των σοσιαλιστικών καθεστώτων στην Ανατολή. Επρόκειτο δηλαδή για γενίκευση της πολωνικής εμπειρίας του «σοσιαλισμού με πλουραλισμό» που, γι' αυτόν ακριβώς το λόγο, παρακολουθήθηκε και με τόση προσοχή στη Ρώμη. Η βίαιη και τραυματική διακοπή όμως αυτής της πορείας έκανε το ΙΚΚ να βγάλει τα οδυνηρά συμπεράσματά-του: στην Ανατολή δεν είναι δυνατή καμία σοσιαλιστική και δημοκρατική ανανέωση, και η ευθύνη αυτής της πολιτικής ακαμψίας δεν είναι δυνατό να αποδίδεται μόνο στις τοπικές άρχουσες τάξεις με τα γνωστά ελαττώματα, αλλά στην ίδια την «αρνητική επιρροή» της Σοβιετικής Ένωσης.

Μπροστά σ' αυτή την τραγική διάψευση των ελπίδων-του που ήρθε με την επιβολή του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία στις 13 του Δεκέμβρη, ο Μπερλινγκουέρ αποφάσισε να προσανατολιστεί προς νέους στόχους, ή, καλύτερα, να καταστήσει πιο σαφές το περιεχόμενο του ήδη διακηρυγμένου, στο παρελθόν, «τρίτου δρόμου». Με την πολεμική-του προς την «Πράβντα», ύστερα από το δημοσίευμα της 24 του Γενάρη, δεν έκανε τίποτε άλλο παρά να γνωστοποιήσει τυπικά κι επίσημα στη διεθνή κοινή γνώμη τη στροφή αυτή. Στο ντοκουμέντο που δημοσίευσε στις 25 του Γενάρη η «Ουνιτά», το ΙΚΚ αναφέρεται στην αναγκαιότητα να υπερφαλαγγιστούν οι δύο ανταγωνιστικοί συνασπισμοί, επισημαίνοντας ρητά τη σχετική θέση της γερμανικής σοσιαλδημοκρατίας ως σημαντικότατο σημείο αναφοράς. Μία αναφορά δόλου τυχαία, βέβαια, και της οποίας η πολιτική αξία συνίσταται στο ότι βοηθά κατά πολύ στην αποσαφήνιση της έννοιας του «τρίτου δρόμου»: γίνεται για πρώτη φορά ξεκάθαρο

ότι στη διεθνή πολιτική, ο «τρίτος δρόμος» συμπίπτει ούτε λίγο ούτε πολύ με τη γραμμή του προέδρου της Σοσιαλιστικής Διεθνούς Μπραντ, με τον οποίο ο Μπερλινγκουέρ συναντήθηκε λίγες μέρες πριν δημοσιευτεί το περίφημο άρθρο της «Πράβντα».

Στη διεθνή πραγματικότητα, οι ιταλοί κομμουνιστές έχουν ήδη από καιρό τοποθετηθεί στο πλευρό των αδεσμεύτων, επιδιώκοντας να υποβοηθήσουν μία ιστορικής σημασίας στροφή των απελευθερωτικών κινήματων του Τρίτου Κόσμου, τα οποία καλούνται να πλουτίσουν τις διεθνείς σχέσεις-τους και να μην τις περιορίζουν μόνον στις χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού». Μέσα στις προθέσεις του Μπερλινγκουέρ είναι να δημιουργηθεί κατ' αυτό τον τρόπο, ένας τρίτος πόλος — έμπρακτη και δυναμική αμφισβήτηση του διπολισμού των υπερδυνάμεων — στον οποίο πρωτεύοντα ρόλο θα πρέπει να παίξουν οι υπο σοσιαλιστική κυβέρνηση χώρες της δυτικής Ευρώπης. Και κατά ευτυχή σύμπτωση, στον αριθμό των κυβερνήσεων αυτών προστέθηκαν δύο διόλου ευκαταφρόνητες μονάδες, το περασμένο έτος, ύστερα από την εκλογή του Φρανσουά Μιτεράν στη Γαλλία και του Ανδρέα Παπανδρέου (ο οποίος κατονομάστηκε ρητά στην εισήγηση του κομμουνιστή γραμματέα στη σύνοδο της Κεντρικής Επιτροπής που πραγματοποιήθηκε στα τέλη του Δεκέμβρη) στην Ελλάδα. Αυτό το σχέδιο συμπίπτει, βήμα προς βήμα, με τις προσπάθειες που καταβάλλουν, με διαφορετικά βέβαια μέσα, η Σοσιαλιστική Διεθνής και ο Μπραντ, ο καγκελλάριος Σμιτ και ο πρόεδρος Μιτεράν.

Σ' αυτήν την κοινή οπτική οφείλονται οι επανειλημμένες επαφές ανωτάτου επιπέδου μεταξύ ιταλών και γιουγκοσλάβων κομμουνιστών, το πρόσφατο ταξίδι του Μπερλινγκουέρ στην Κούβα και η περιοδεία-του στην κεντρική Αμερική, η αποστολή του Ανταλμπέρτο Μινούτσι, μέλους της καθοδήγησης του ΙΚΚ στην Αιθιοπία, το ταξίδι του υπεύθυνου διεθνών σχέσεων Τζανκάρλο Παγιέττα στην Αλγερία, οι όλο και πιο στενοί δεσμοί που ύφαναν όλα αυτά τα χρόνια οι απεσταλμένοι του ΙΚΚ με τους άγγλους εργατικούς, τους σουηδούς σοσιαλδημοκράτες, τους ισπανούς σοσιαλιστές και κομμουνιστές.

Όπως είναι αυτονόητο, ένα τέτοιο σχέδιο δεν μπορούσε, κατά κανέναν τρόπο, να γίνει ανεκτό από τη Μόσχα. Στο περιβόητο άρθρο της «Πράβντα» υπάρχει ένα σημείο που εξηγείται μόνο αν εκτιμηθεί από αυτήν τη σκοπιά: το ΙΚΚ κατηγορείται διότι εγκατέλειψε

την ΕΣΣΔ προς όφελος της Δ. Ευρώπης ως εξισορροπτικού παράγοντα στη διεθνή σκηνή και ως σημείον αναφοράς για τις χώρες και τα απελευθερωτικά κινήματα της Αφρικής, της Ασίας και της Λατινικής Αμερικής.

Η ανάδειξη της δυτικοευρωπαϊκής Αριστεράς ως αυτόνομου και φερέγγυου συνομιλητή στο διάλογο Βορρά - Νότου είναι, κατά το σκεπτικό της ηγετικής ομάδας του ΙΚΚ, όχι μόνο εφικτή, αλλά και αναγκαία: πώς μπορεί να γίνει νοητή η οικονομική, αλλά κυρίως η στρατιωτική απαλλαγή της δυτικής Ευρώπης από την αμερικανική «πυρηνική ομπρέλα», πώς μπορούν να αποκρουστούν με επιτυχία οι προσπάθειες του Ρήγκαν για επαναφορά των ενδοατλαντικών σχέσεων σε πλαίσια παρόμοια με εκείνα της δεκαετίας του '50, αν η Ευρώπη δεν ρίξει στην πλάστιγγα όλο το κεφάλαιο πολιτικής αξιοπιστίας που έχει μέχρι τώρα συσσωρεύσει από τις σχέσεις-της με τον υπό ανάπτυξη Νότο; Αυτή είναι, εξάλλου, και η βαθύτερη έννοια της παρέμβασης της Σοσιαλιστικής Διεθνούς και του προέδρου Μιτεράν στην κεντρική Αμερική υπέρ της σαντινιστικής Νικαράγουας και των ανταρτών του Ελ Σαλβαντόρ. Σε αυτό το επίπεδο, μέσα από χίλιες δυο αντικρουόμενες τάσεις (που γίνονται ιδιαίτερα εμφανείς στην ετερογενή στάση των Δέκα απέναντι στο μεσανατολικό πρόβλημα), διακυβέβεται το διαρκές αγαθό όχι μόνον της αυτονομίας από την αμερικανική κηδεμονία, αλλά, όπως ο ίδιος ο έλληνας πρωθυπουργός δεν παρέλειψε να υπογραμμίσει πρόσφατα, της ίδιας της επιβίωσης των αριστερών κυβερνήσεων στις χώρες της Δυτικής Ευρώπης.

Συγχρόνως, το ΙΚΚ εξυπηρετεί και έναν ιδιαίτερο, κομματικό, σκοπό-του. Δεν είναι μυστικό για κανέναν ότι ύστερα από μία περίοδο εύκολων ενθουσιασμών, η ευρωκομμουνιστική υπόθεση συνάντησε όχι λίγες δυσκολίες: σαν να μην έφτανε η υπαναχώρηση των γάλλων, οι ισπανοί κομμουνιστές βρέθηκαν αντιμέτωποι με μία σειρά από πολιτικά και θεωρητικά προβλήματα στα οποία ο «ευρωκομμουνιστικός λενινισμός» του Καρίγιο δεν μπόρεσε προφανώς να δώσει επαρκείς απαντήσεις. Και οι ίδιοι οι ιταλοί κομμουνιστές είδαν τις ελπίδες-τους για μία πανηγυρική είσοδο στον κυβερνητικό συνασπισμό της χώρας-τους να καταρρέουν. Ακόμη και σήμερα η στρατηγική και η τακτική της «δημοκρατικής εναλλακτικής λύσης», που αντικατέστησε τον «ιστορικό συμβιβασμό», παραμένουν κάτι το ασαφές. Μία αυστηρή κριτική, ακόμη και ρήξη, με τις χώρες του «υπαρκτού σοσιαλισμού» γύρω από το ακανθώδες θέμα του συνδιασμού του σοσιαλισμού με τη δημοκρατία, ήταν αναγκαία ίσως προϋπόθεση για να δοθεί νέα ώθηση στον ευρωκομμουνισμό από τη μια, και στην ευρωαριστερά από την άλλη, ώστε να ξεπεραστούν οριστικά οι μέχρι τώρα δυσπιστίες ορισμένων σοσιαλιστικών βορειοευρωπαϊκών φορέων. Η ρήξη αυτή προσφέρει, συν τοις άλλοις, διόλου ευκαταφρόνητα αποτελέσματα στον τομέα της εσωτερικής πολιτικής της Ιταλίας, αν κρίνει κανείς από την εμφανή ικανοποίηση με την οποία η ηγεσία του ΙΚΚ δέχτηκε τα εγκώμια των άλλων ιταλικών κομμάτων κατά τη διάρκεια της πολεμικής-της με τη Μόσχα.

ΔΕΛΗΘΑΝΑΣΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ

ΔΙΑΘΕΣΗ:

ΝΙΚΟΣ ΚΑΛΛΕΝΤΗΣ
Κολοκοτρώνη 15, Αθήνα
τηλ. 32.34.270 - 32.35.241
Γ. ΚΟΠΙΔΑΚΗΣ
Κ. Μελενίκου 34 - Θεσ/νίκη
τηλ. 212.610

ΣΤΗ ΣΕΙΡΑ
ΛΑΤΙΝΟΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ
ΕΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΑΝ

Μαυρομυχάλη 93Α - ΑΘΗΝΑ, τηλ. 36.13.629 - 32.35.241

Αναζητώντας το αντίπαλο «σχήμα»

Η ΑΠΟΨΗ ότι, στη φάση αυτή, η Κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ δεν έχει τίποτε άλλο να φοβηθεί παρά τον εαυτό-της, αν και ακούγεται παράξενα, μδιάζει να ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, στο μέτρο τουλάχιστον, που υπαινίσσεται ότι η κυβέρνηση ασκεί τα καθήκοντά-της χωρίς πολιτικό αντίπαλο.

ΚΙ ΑΝ η τακτική που τηρεί το ΚΚΕ, στα πλαίσια της αντιπολιτευτικής-του λογικής, χαρακτηρίζεται περισσότερο από μια, έστω επιφυλακτική, «κριτική υποστήριξη» χωρίς την έννοια της αντιπαλότητας — την έλλειψη πολιτικού αντιπάλου θα πρέπει να την αναζητήσουμε στα δεξιά του ΠΑΣΟΚ, όπου σαν φορέας δεν υπάρχει άλλος από τη Νέα Δημοκρατία.

★ ★ ★

ΚΙΝΟΥΜΕΝΗ καιρό πριν τις εκλογές από... συνεδρίου εις συνεδριον στην «εκ των άνω υπαγορευομένη» προσπάθεια να οργανωθεί πολιτικά σαν κόμμα που εκφράζει το συντηρητικό χώρο, η σημερινή αξιωματική αντιπολίτευση έφθασε στις 18 Οκτωβρίου του 1981 έχοντας αποκρυσταλλώσει σαν μοναδική «ιδεολογική» αρχή τη διατήρηση της εξουσίας.

ΦΥΣΙΚΟ ήταν, όταν η «αρχή» αυτή από τα πράγματα καταρρίφθηκε, στο κόμμα της Δεξιάς να συμβούν όσα συνέβησαν, αφού οι κεντρομόλες πριν τις εκλογές δυνάμεις μετατράπηκαν μετεκλογικά σε κεντρόφυγες.

ΚΑΙ ΟΤΑΝ ήρθε η ώρα να κλείσουν οι παλιοί λογαριασμοί, διαμορφώθηκαν στο κόμμα της Δεξιάς νέοι συσχετισμοί δυνάμεων και άρχισαν νέες αναμετρήσεις.

ΕΤΣΙ σήμερα η ήρεμη επιφάνεια που παρουσιάζει το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν καταφέρει να αποκρύψει τους κλειδωνισμούς που κύρια οφείλονται στην:

- Αμφισβήτηση που εκφράζεται στο πρόσωπο του κ. Ευάγγελου Αβέρωφ εξαιτίας της αδυναμίας-του να δώσει την αποτελε-

σματική οργανωτική δομή στο κόμμα ώστε αυτό να ανταπεξέλθει στα αντιπολιτευτικά-του καθήκοντα, φθείροντας την κυβέρνηση και παίζοντας το ρόλο του «υποδοχέα» των σταδιακά απογοητευμένων ψηφοφόρων-της.

- Αμφισβήτηση, όμως, που ταυτόχρονα εκφράζεται και προς τις έγκυρες και δοκιμασμένες φυσιογνωμίες του κόμματος, που κατηγορούνται σαν «φθαρμένες», οι οποίες πλην των άλλων υποτάσσουν το κόμμα στις προσωπικές φιλοδοξίες και τις ιδεολογικές-τους αποκλίσεις.

ΑΥΤΟ ΤΟ δεύτερο στοιχείο ίσως έχει μια ιδιαίτερη βαρύτητα, δεδομένου ότι, πέρα από ιδεολογικές τάσεις και συσπειρώσεις η αμφισβήτηση εκφράζεται κατά των εμφανιζόμενων με κάποια... υπερκινητικότητα στελεχών της ΝΔ. Η κριτική αυτή αφορά εξίσου τους κ. Γ. Ράλλη, Ι. Μπούτο αλλά και τον κ. Χρ. Στράτο καθώς και τα νέα στελέχη που αναδείχθηκαν στα πλαίσια των κυβερνητικών σχηματισμών της τελευταίας επταετίας και που, θεωρητικά τουλάχιστον, εκφράζουν τις πιο προωθημένες θέσεις, όπως οι κ. Α. Ανδριανόπουλος, Β. Κοντογιαννόπουλος κ.ά.

ΜΕ ΔΕΔΟΜΕΝΗ την ανανέωση της κοινοβουλευτικής φυσιογνωμίας της Νέας Δημοκρατίας η «σιωπηλή πλειοψηφία» δεν διατάζει να παίρνει πρωτοβουλίες για συναντήσεις («κατ' οίκον» κι αυτές — από τις πολλές που πραγματοποιούνται κάθε βδομάδα πρωτοστατούντων των «υπερκινητικών» παραγόντων που ήδη αναφέραμε) παίζει, όπως τουλάχιστον δείχνουν τα πράγματα και ανασχετικό ρόλο στην εξέλιξη των ομαδοποιήσεων και συσπειρώσεων, αφού παραμένει πάντοτε «χώρος προς αναγνώριση».

Θα έπρεπε να επισημανθεί ότι ένα πρόσθετο στοιχείο που εκτείνει τις ανησυχίες της «ανώνυμης κοινοβουλευτικής βάσης» της Νέας Δημοκρατίας είναι η απόφαση της Κυβέρνησης να προχω-

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ στis Βρυξέλλες

διοργανώνει διαγωνισμό για κατάρτιση πίνακα επιτυχόντων έλληνόφωνων

διοικητικῶν υπαλλήλων

για καθήκοντα σύλληψης και μελέτης

- ☐ Πλήρεις πανεπιστημιακές σπουδές (κατά προτίμηση: νομικών ή οικονομικών ή πολιτικών ή κοινωνικών επιστημών) ή επαγγελματική πείρα αντίστοιχου επιπέδου
 - ☐ Τρία χρόνια επαγγελματικής δραστηριότητας τουλάχιστον και ήμερομηνία γέννησης μετά τις 31 Δεκεμβρίου 1946.
- Κατώτερος μηνιαίος μισθός 125.000 δραχ., στον οποίο συμπεριλαμβάνεται αποζημίωση έκπατρισμού και ένδεχόμενα, οικογενειακό επίδομα.

Για λεπτομερείς προϋποθέσεις συμμετοχής και τό σχετικό έντυπο της αίτησης υποψηφιότητας, ή χρήση του οποίου είναι υποχρεωτική για τούς υποψήφιους, γράψτε στη διεύθυνση:

Secrétariat Général du Conseil des Communautés Européennes, rue de la Loi 170,
B-1048 Bruxelles (Belgique),

ή στο

Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, Βασιλίσσης
Σοφίας 2, Ταχ. θυρ. 1602, Αθήνα 134. Τηλ.: 743982.

Προσοχή: Οί αίτήσεις υποψηφιότητας πρέπει νά σταλούν τό αργότερο μέχρι και τις
26 Απριλίου 1982.

ρήσει σε ένα σύστημα απλής αναλογικής. Η ανησυχία αυτή είναι οπωσδήποτε εύλογη καθώς, όπως οι ίδιοι αφήνουν να εννοηθεί, αν συνεχιστεί η ίδια κατάσταση στο κόμμα με τα ίδια όργανα και με δεδομένη τη διάρθρωσή-τους από τα ίδια πάντοτε κοινοβουλευτικά ή μη, στελέχη, κανείς δεν εγγυάται τα κριτήρια της επιλογής και τη σειρά κατάταξης των υποψήφιων βουλευτών με κομματικά και αξιοκρατικά κριτήρια.

ΕΤΣΙ ενώ το «ιδεολογικό πιστεύω» του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης παραμένει πάντοτε ανοιχτό, μέσα στους κόλπους-του — και μιλάμε πάντοτε για το μόνο κατ' ουσία υφιστάμενο όργανο, την Κοινοβουλευτική ομάδα, διατυπώνεται ανοιχτά το ερώτημα: «Ποιούς επιτέλους εκπροσωπούμε;» Ταυτόχρονα εκφράζονται επιφυλάξεις για το κατά πόσο... αιώνια θα προβάλλονται σαν αρχηγικοί, παράγοντες που εκφράζουν τα μεγάλα επιχειρηματικά και οικονομικά συμφέροντα.

ΤΑΣΕΙΣ σαν κι αυτές που περιγράψαμε, συνθέτουν το ψηφιδωτό της αξιωματικής αντιπολίτευσης ενώ επιμέρους ομαδοποιήσεις υπό τους κ. Χρ. Στράτο, Γ. Ράλλη, Ι. Μπούτο συγκροτούνται σιγά-σιγά. Η εικόνα συμπληρώνεται από την «πειθήνια» στάση αναμονής του κ. Κωστή Στεφανόπουλου (που έχει πολλά προβλήματα με ηγεσία, όπως αναφέρεται και στο άρθρο του Θ. Φουριώτη στο τεύχος αυτό) και τις δραστηριότητες του Κ. Μητσotάκη, ο οποίος εμφανίζεται από μερικούς αισιόδοξους σαν το... λιγότερο φθαρμένο πρόσωπο.

★ ★ ★

ΕΝ ΟΨΕΙ αυτής της ελάχιστα ενθαρρυντικής, για τους εκφραζόμενους από τη Νέα Δημοκρατία, κατάστασης δεν είναι καθόλου τυχαίο το «πνεύμα συνεργασίας» με την Κυβέρνηση που επιδεικνύουν παράγοντες (κύρια οικονομικοί), οι οποίοι δεν έδειχναν ούτε την ελάχιστη διάθεση να εκδοθούν σε «γόνιμο διάλογο» όταν το ΠΑΣΟΚ βρισκόταν στην αντιπολίτευση.

ΣΤΟΧΟΣ της προσπάθειας είναι να πέσουν «στα μαλακά», βλέποντας πως δεν είναι καθόλου συμφέρον να εκδοθούν σε μια «εκ του συστάδην» μάχη με τη νέα κυβέρνηση, συντασσόμενοι με την αξιωματική αντιπολίτευση και να εναπόθεταν αποκλειστικά σ' αυτήν την υπεράσπιση των συμφερόντων-τους.

ΩΣΤΟΣΟ δεν θα πρέπει να διαφύγει της προσοχής και η σκέψη για κάποια εναλλακτική λύση. Αυτήν, της δημιουργίας ενός νέου εξαρχής συγκροτούμενου κόμματος που θα έπαιζε το ρόλο του «υποδοχέα» των δυσареστημένων «ένθεν και ένθεν» του ΠΑΣΟΚ.

ΕΝΑ ΑΠΟ τα διλήμματα που σχετικά εμφανίσθηκαν, ήταν αυτό του ιδεολογικού προσανατολισμού ενός νέου φορέα. Αν, δηλαδή, η ύπαρξή-του θα έπρεπε να σχετίζεται άμεσα με τις εξελίξεις στο χώρο της Νέας Δημοκρατίας ή αν θα επιχειρούσε αποστασιωποιημένος απ' αυτήν, να εμφανιστεί μ' ένα κοινωνικό και οικονομικό πρόγραμμα «κεντρογενούς» χαρακτήρα που θα επιχειρούσε να δώσει απάντηση στα οξύτα προβλήματα που θα αποτύγγανε να λύσει η επαγγελλόμενη την Αλλαγή, σοσιαλιστική κυβέρνηση.

ΤΟ ΟΝΟΜΑ του τέως διοικητή της Αγροτικής Τράπεζας Ελλάδας κ. Αδαμάντιου Πεπελάση ακούστηκε ταυτόχρονα με κάποιες ειδήσεις περί διεργασιών και προβληματισμών για τη σύσταση ενός νέου πολιτικού φορέα, που δυνητικά θα μπορούσε να παίξει ρόλο εναλλακτικής λύσης στη δεδομένη στιγμή. Ταυτόχρονα, σχεδόν, ακούστηκε το όνομα του κ. Ι. Μπούτου στην περίπτωση εκείνη που επιταχύνονταν οι εξελίξεις στους κόλπους του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης.

ΟΜΩΣ, κατά πληροφορίες, τόσο η άμεση παρέμβαση πολιτικού παράγοντα, όσο και μια πρόωγη γνωστοποίηση των σχετικών κινήσεων, όπως παρατήρησε σχετικά παλαιά μαχο στέλεχος της ΝΔ σε συνδυασμό με οξύτατη κυβερνητική αντίδραση, έπαιξαν ανασχετικό ρόλο στην εξέλιξη των πραγμάτων.

ΠΑΡ' ΟΛΑ αυτά, δεν θα μπορούσε να ισχυρισθεί κανείς πως ανάλογοι προβληματισμοί και διεργασίες έχουν εντελώς αποτελεματωθεί. Ακαδημαϊκός ο ίδιος ο κ. Α. Πεπελάσης, που μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του 1960 ανήκε στο περιβάλλον του σημερινού πρωθυπουργού, φαίνεται να βρίσκει κάποια απήχηση σε άλλους ακαδημαϊκούς παράγοντες μα και στελέχη του επιστημονικού δυναμικού κεντρώου κόμματος — συγκεκριμένα του ΚΟΔΗΣΟ.

ΤΟ ΑΜΕΣΟ περιβάλλον-του, χωρίς να δίνει ευθεία απάντηση στο πρόβλημα που έχει διαμορφώσει η αρνητική εμπειρία από την προηγούμενη δημιουργία αντίστοιχων κομμάτων (ιδιαίτερα όταν εκείνα περιλαμβάνουν στους κόλπους-τους κοινοβουλευτι-

κές δυνάμεις που απεσκίρτησαν από άλλα ισχυρότερα), εμμένει στην επισήμανση των διαφορετικών συνθηκών, μη παραλείποντας να σημειώσει την απήχηση που ο ίδιος ο κ. Πεπελάσης θα έχει σε ορισμένα τουλάχιστον κοινωνικά στρώματα. Ειδικότερα παρατηρούσαν μια «απευθείας επαφή» που θα μπορεί να έχει ο ίδιος με τους αγρότες, για παράδειγμα, — πράγμα που δεν ήταν εφικτό για τους ηγέτες άλλων — μικρών πολιτικών σχηματισμών που εμφανίσθηκαν από το 1974 και ύστερα για να σβύσουν ή αντικειμενικά να υποβαθμισθούν, μετά την πρώτη εκλογική-τους αναμέτρηση.

ΗΔΗ αναμένεται ότι ο κ. Αδαμάντιος Πεπελάσης θα προχωρήσει δημιουργώντας με άλλους πολιτικούς και ακαδημαϊκούς παράγοντες μίαν «εταιρεία» πολιτικού προβληματισμού που θα επεξεργάζεται τρέχοντα πολιτικά θέματα μα και ζητήματα οικονομικής, αγροτικής, εργατικής και κοινωνικής πολιτικής.

ΜΙΑ ΤΕΤΟΙΑ πρωτοβουλία που οπωσδήποτε αναμένεται να σημειωθεί μέσα στο 1982 δεν αποκλείεται να είναι ο προάγγελος του εναλλακτικού εκείνου πολιτικού σχήματος «που χωρίς ιδεολογικές ταμπέλες» αλλά «με πρόγραμμα οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής» θα επιχειρήσει ν' αποτελέσει τον «υποδοχέα» των δυνάμεων εκείνων που θα εγκαταλείπουν, όπως οι έχοντες την πρωτοβουλία πιστεύουν, το ΠΑΣΟΚ.

ΑΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΙ κανείς ότι μέσα στο 1982 αναμένεται να σημειωθούν έντονες εξελίξεις και στο Νεοδημοκρατικό χώρο, θα πρέπει να υπολογίζει κανείς ότι οι «παγιωμένες» καταστάσεις που προέκυψαν από τις εκλογές του 1981, σ' επίπεδο πολιτικών σχηματισμών, τείνουν ν' ανατραπούν έστω σε επίπεδο κορυφών ενώ οι ιδιαίτερα προβληματιζόμενοι... «μνηστήρες της εξουσίας» αναζητούν όπλα για να συνταχθούν απέναντι στην κυβερνητική πολιτική που προχωρεί με περισσότερο — σ' ορισμένους τομείς — θαρρετά βήματα απ' όσο περίμεναν οι, εκ δεξιών, επικριτές-της...

□

ΕΝΑ ΑΥΘΕΝΤΙΚΟ ΕΡΓΟ του ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΕΡΟΥ

Ο «Αθώς Κρατούμενος», από τα καλύτερα έργα του ΔΗΜΗΤΡΗ ΓΕΡΟΥ

κυκλοφορεί σε πολυχρωμή μεταξοτυπία μεγάλου μεγέθους 50x70, σε ευρωπαϊκό χαρτί 350 γρ., από την ART NOUVEAU. Το έργο κυκλοφορεί μόνο σε 70 αριθμημένα κι υπογραμμένα αντίτυπα, την εκτύπωση των οποίων επιμελήθηκε ο ίδιος ο καλλιτέχνης. Τιμή κάθε μεταξοτυπίας 7.000 δρχ. Στην επαρχία αποστέλλεται ταχυδρομικά. Οι κάτοικοι της Αθήνας μπορούν να παραγγείλουν στον αριθμό 9231028 και θα τους παραδοθεί σπίτι τους.

ART NOUVEAU, Προπυλαίων 20 Αθήνα 402

πό την άλλη οι φτωχοί (μέχρι σήμερα) συγγενείς της ομάδας που όσο υπάρχει αυτή η κατάσταση δεν φαίνονται διατεθειμένοι να περιοριστούν στο ρόλο του να δουλεύουν για λογαριασμό-του και μόνο.

ΣΕ ΤΟΥΤΟ ακριβώς το σημείο ο κ. Στεφανόνουλος δέχτηκε αρκετές επικρίσεις και κατά τη διάρκεια, αλλά και μετά την εκδήλωση.

ΤΟ ΤΡΙΠΤΥΧΟ της επανεμφάνισης του κ. Στεφανόνουλου στην Αχαΐα συμπλήρωσε η πρόθεσή-του να παρευρεθεί και να συνεπικουρίσει στην — προγραμματισμένη από τις διάφορες εκκλησιαστικές οργανώσεις — «διαμαρτυρία» των «πιστών» της πόλης κατά του πολιτικού γάμου.

Η ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑ για την παρουσία-του στον Άγιο Ανδρέα — τόπο της εκδήλωσης — είχε έντεχνα δοθεί αρκετές μέρες πριν, όταν η επίσημη εκκλησία και οι ποικιλώνυμοι παραεκκλησιαστικοί κύκλοι είχαν αποδωθεί σε μια δραστηριότητα κινητοποίηση για την προετοιμασία-της — κινητοποίηση που βέβαια δεν έφερε τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, αφού δεν κατόρθωσε τελικά να συσπειρώσει πάνω από 3.000 άτομα (μαζί με τους περιεργούς αλλά και τους διαφωνούντες). Η αποτυχία της εκδήλωσης — που το «κλου»-της ήταν το κυνήγι υπογραφών με το γνωστό ανά το πανελλήνιο πλέον τρόπο — σταθμίζεται και από το γεγονός πως ενώ ο μοναδικός ομιλητής και πρωτεργάτης της εκδήλωσης ήταν ο ίδιος ο Μητροπολίτης Πατρών Νικόδημος, το «ποίμνιο» δεν προσήλθε παρά κατά ένα πολλοσθημόριο-του.

ΠΡΟΣΗΛΘΕ όμως ο κ. Στεφανόνουλος καθώς και άλλοι παράγοντες της δεξιάς που η επικρατούσα τάση-της ήταν να εκμεταλλευθεί την εκδήλωση και να τη στρέψει για ιδιόφυσικά σκοπούς κατά της κυβέρνησης — και ιδιαίτερα κατά του κ. Παπανδρέου που, όπως ειπώθηκε, «δεν τήρησε τις υποσχέσεις-του» —. Το όλο θέμα πολιτικοποίησε βέβαια και ο Μητροπολίτης Νικόδημος.

ΣΕ ό,τι αφορά πάντως τον κ. Στεφανόνουλο, πέρα από το ότι με την εκεί παρουσία-του θέλησε να αποδείξει ότι συνιστά ισχυρό παράγοντα έστω και σ' αυτό το επίπεδο, πρέπει να σημειωθεί ότι συνδέεται με στενή φιλία με τον κ. Νικόδημο. Με μια φιλία που είχε επιτρέψει στον υπουργό Προεδρίας (τότε) κ. Στεφανόνουλο το 1978 παραμονές δημοτικών εκλογών να ξυπνήσει βαθιά μεσάνυχτα τον Δεσπότη και να του ζητήσει, όπως επισήμανε σε κύριο άρθρο-της η τοπική εφημερίδα «Τα Νεώτερα» (30.1.82) «τη συνδρομή-του στο να κατανοήσουν οι πιστοί ότι δεν πρέπει να ψηφίσουν τον Γκολφινόπουλο αλλά τον συνδυασμό της δικής-τους έμπνευσης, δηλαδή την κεντροδεξιά "Δημοτική Συνεργασία"».

ΗΤΑΝ βλέπετε, η εποχή της «διεύρυνσης» που ο κ. Στεφανόνουλος φάνηκε να υλοποιεί στο έπακρο στην Πάτρα με την υποστήριξή-του προς τον Κεντρώο (μα και «διεύρυνσία») κ. Παπαγιαβή, ο οποίος αποτελούσε την «εναλλακτική» λύση για όσους Πατρινούς δεν ήθελαν ούτε τον κ. Θ. Άννινο, ούτε και τον χουντικό Δήμαρχο κ. Γκολφινόπουλο που σημειωτέον «κατέβαζε» η ΝΔ...

ΟΣΟ για τον κ. Γκολφινόπουλο ήταν και αυτός παρών στην εκδήλωση του Αγίου Αν-

δρέα — σαν επικεφαλής της μειοψηφίας του δημοτικού συμβουλίου σήμερα. Από τη «διαμαρτυρία» της Κυριακής δεν έλειψε βέβαια ο κ. Β. Μπεκίρης όπως και άλλοι πολιτευτές της ΝΔ (Πετρόπουλος-Αργυρόπουλος). Έλειψαν όμως και πάλι οι Αβερωφικοί ηγέτες κ. Ζαΐμης και Πατρώνης πράγμα που ο Κωστής δεν παρέλειψε, όπως λέγεται, να το εκμεταλλευτεί «τονίζοντας-το» στους νεοδημοκράτες-πιστούς...

Οι καθαιρέσεις στην ΟΝΝΕΔ (Με φωτιά και με τσεκούρι...)

ΟΠΩΣ όμως και νά 'χάν τα πράγματα, όλα έδειχναν από καιρό πως και στην περίπτωση του Ν. Αχαΐας η τελική αναμέτρηση θα δινόταν παράλληλα με τις πολλαπλές διαδικασίες εν όψει των επερχόμενων δημοτικών εκλογών. Οι παραιτήσεις άλλωστε «για να γίνει ό,τι είναι να γίνει όσο είναι καιρός» ήταν πολλές — όσες και οι «εκκλήσεις για ενότητα».

ΤΑ ΟΣΑ συνέβησαν τις τελευταίες μέρες όμως, ανέτρεψαν και τις πιο απαισιόδοξες προβλέψεις. Στον πόλεμο των φατριών που επί μήνες συνεχιζόταν, στην πλήρη αποδιοργάνωση και στα γενικότερα προβλήματα που έπαιρναν ολοένα εκρηκτικότερες διαστάσεις, απάντησε ο ίδιος ο αρχηγός της ΝΔ. Και μάλιστα με τρόπο άμεσο και δυναμικό: Με φωτιά και με τσεκούρι!

ΤΟ ΒΡΑΔΥ της Τετάρτης 3 Μαρτίου, η Νομαρχιακή Επιτροπή της ΟΝΝΕΔ Αχαΐας καθαιρείται και στη θέση-της διορίζεται νέα (ή, κατά την επίσημη εκδοχή, «αλλάζει η ηγεσία της ΟΝΝΕΔ Πατρών»). Με μια συνοπτική διαδικασία καθαιρούνται ο Πρόεδρος της ΝΕ Γιάννης Παναγόπουλος, και οι υπεύθυνοι: Ιδεολογικού, Κώστας Σταματάκος, Δημ. Σχέσεων, Κώστας Ρηγόπουλος, εργατικού, Μάρω Καψωμίδου και φοιτητικού Άγγελος Πουλέας. Στη θέση-τους διορίζονται οι «αρεστοί» στην ηγεσία της ΝΔ: Θ. Γιοβάννης (γνωστός αβερωφικός) σαν Πρόεδρος, Νίκος Νικολόπουλος, αντιπρόεδρος και υπεύθυνοι τομέων: Ματίνα Ευσταθίου, διοικητικού, Κ. Χριστόπουλος, μαθητικού, Ηλίας Ζώγας, κινητοποιήσεων, Χρήστος Λύτρας οργανωτικού, Γιάννης Γιάννου, φοιτητικού, Γιώργος Δελάκης, σπουδαστικού, Κ. Καραπάνος εργατικού - αγροτικού.

ΗΤΑΝ «ηλιού φαεινότερον» πως η νέα ηγεσία της ΝΔ φαινόταν αποφασισμένη να μην επιτρέψει στο εξής να αλωνίζουν στο κόμμα άνθρωποι με απόψεις και επιλογές διαφορετικές από τις δικές-της. Υπήρχαν άλλωστε και οι παλιοί ανοιχτοί λογαριασμοί. Γι' αυτό και η επιλογή των «νέων προσώπων» έγινε από όσους δεν συμμετείχαν στον κομματικό μηχανισμό της παλιάς ηγεσίας ή απ' αυτούς που είχαν νιώσει στο πετσί-τους την άνιση μεταχείριση από τους πάλοι ποτέ «ημέτερους».

ΚΑΠΩΣ ΕΤΣΙ, στο επίκεντρο της όλης ιστορίας βρέθηκε και πάλι ο κ. Στεφανόνουλος — αλλά σαν ο κύριος χαμένος της υπόθεσης, αυτή τη φορά. Αρκετοί από τους φίλους-του βρέθηκαν εν μια νυκτί «εκπαρθυρωμένοι» ενώ ο ίδιος δέχτηκε τα πυρά εχθρών και «φίλων».

ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ φυσικά του παρόντος να σχο-

λιάσουμε το πώς αυτές οι καθαιρέσεις επιβεβαίωσαν το ότι στη ΝΔ είναι αδύνατο να υπάρξουν είτε δημοκρατικά εκλεγμένα όργανα, είτε σεβασμός προς τη θέληση της βάσης. Και πρέπει να υπενθυμίσουμε ότι παρά τα «παχιά λόγια» — για διπλές μάλιστα εκλογές για την ανάδειξη ανωτέρων τοπικών οργάνων — οι εκλογές αυτές δεν έδιναν παρά το στίγμα της εκάστοτε αναμέτρησης στελεχών ή οπαδών των διάφορων πολιτευτών — μιας αναμέτρησης από την οποία τη μερίδα του λέοντος εξασφάλιζε μέχρι πρόσφατα ο κ. Στεφανόνουλος και οι περί αυτόν... Αλλά άς πάρουμε τα πράγματα με τη σειρά:

● Τέλη Φλεβάρη η Νομαρχιακή Επιτροπή Αχαΐας ανεβαίνει σύσσωμη στην Αθήνα και συναντιέται εσπευσμένα με τον «αρχηγό». Συζητά μαζί-του το θέμα της καθαιρέσεως του (Ραλλικού) τοπικού Γραμματέα της ΟΝΝΕΔ Γ. Παναγόπουλου, αλλά και το τι θα γίνει με τα χρέη του κόμματος που έμεναν απλήρωτα από τις εκλογές...

● Ο κ. Αβέρωφ υπόσχεται να ρυθμίσει άμεσα το ζήτημα της εξόφλησης των χρεών της ΝΕ (για τα οποία, όπως έγραφαν «Τα Νεώτερα», ο οικονομικός διαχειριστής της ΝΔ, που τα είχε στο μεταξύ ξοφλήσει απ' την τσέπη-του, απειλούσε με αγωγή (!) το κόμμα) ενώ αφήνει έντεχνα «ανοιχτό» το θέμα της καθαιρέσεως «για να αντιμετωπισθεί συνολικότερα».

● Μια μόλις βδομάδα αργότερα η λύση έχει βρεθεί. Η έλευση του υπευθύνου Επαρχιακού της ΟΝΝΕΔ Δημ. Σιαμόπουλου, από την Αθήνα στην Πάτρα, επισημοποιεί την απόφαση της ηγεσίας για μια «εδώ και τώρα» λύση στο πρόβλημα — με τις γνωστές καθαιρέσεις...

ΟΤΑΝ ΤΟ πραξικόπημα του κ. Αβέρωφ έρχεται στο φως μέσω του Τύπου, οι αντιδράσεις από την πλευρά της ΝΔ είναι άμεσες αλλά διόλου καθησυχαστικές. Δύο εσπευσμένες επιστολές από την ΟΝΝΕΔ και την ΔΑΠ (γραμματεία φοιτητικού - σπουδαστικού) προς την εφημερίδα «Τα Νεώτερα» το μόνο που κάνουν είναι να επιβεβαιώσουν τις σχετικές αποκαλύψεις αφού δεν διαψεύδουν τα γεγονότα.

ΠΡΟΣΠΑΘΟΥΝ όμως να ξορκίσουν «όπως ο διάβολος το λιβάνι» το εύλογο συμπέρασμα για την επικράτηση των ακροδεξιών στον τοπικό κομματικό μηχανισμό — αυτό δηλαδή που «πονούσε» πιο πολύ κι απ' το γεγονός των καθαιρέσεων.

Η ΔΑΠ μάλιστα δεν παραλείπει να «τονίσει» πως όλη η ιστορία δεν αφορά παρά «μια προσπάθεια σπίλωσης συνδικαλιστών-της εν όψει των φοιτητικών εκλογών με προβοκατόρικες και αναληθείς πληροφορίες που αποβλέπουν στον επηρεασμό της ψήφου των νέων σπουδαστών».

Ένας δήμαρχος που... χουντίζει και το δις εξαμαρτείν

ΠΡΟΤΟΥ όμως να εκδηλωθεί καλά - καλά ο θόρυβος από το σφαγιασμό στην ΟΝΝΕΔ, ένα άλλο γεγονός ήρθε να ταραξεί εκ νέου τα κοχλάζοντα νερά στο χώρο της ΝΔ:

ΣΤΙΣ αρχές του Μάρτη, τόσο η «ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ» όσο κι ο «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΞ

ΠΑΤΡΩΝ» επισημοποιούν ότι ο «εκλεκτός» για την αναμέτρηση των δημοτικών εκλογών θα είναι ο κ. Γκολφινόπουλος. Η είδηση δεν αφήνει πλέον κανένα περιθώριο παρερμηνείας για το τι πραγματικά συντελείται μέσα στο κόμμα.

ΠΩΣ αλλιώς θα μπορούσε άραγε να εκληφθεί αυτή η (χωρίς πολλές ταλαντεύσεις απ' ό,τι φαίνεται) απόδοση του χρίσματος στον γνωστό δήμαρχο της χούντας — και μάλιστα για δεύτερη φορά — αν όχι σαν απόδειξη ότι η ακροδεξιά πτέρυγα ζει και βασιλεύει αυτή την περίοδο μέσα στη ΝΔ;

ΜΙΑ ΚΑΙ είναι γνωστό πλέον σήμερα, πως οι αντιαβερωφικοί αντιδρούσαν σφόδρα από καιρό στη «λύση Γκολφινόπουλου» θεωρώντας πως κάποιος άλλος, ευρύτερα αποδεκτός υποψήφιος — και χωρίς... χουντιζόν παρελθόν — θα ήταν ο καταλληλότερος άνθρωπος για μια πετυχημένη αντιπαράθεση με τον τωρινό δήμαρχο κ. Θ. Άννινο — ένα δήμαρχο που κατάφερε τα τέσσερα τελευταία χρόνια να συγκεντρώσει την εντονότερη δυσανεμία των δημοκρατικών ψηφοφόρων και των οπαδών τόσο του ΠΑΣΟΚ, όσο και του ΚΚΕ εσ., που, από κοινού με το ΚΚΕ, συνιστούσαν το συνδυασμό «Δημοκρατία - Πρόοδος» (με το 73% των ψήφων το 1975 και 54% το 1978).

Η ΗΓΕΣΙΑ όμως της ΝΔ είχε απ' ό,τι φαίνεται άλλη γνώμη. Και με μια έκτακτη σύσκεψη στην Αθήνα — δυο μόλις μέρες μετά την «κρίση» στην ΟΝΝΕΔ — αποφάσισε ... να αμαρτήσει δις και να παραμερίσει με δυναμικό τρόπο τους αντιπάλους-της που μάταια επέμεναν πως το όλο θέμα θα έπρεπε να

αντιμετωπισθεί και με γνώμονα τις διεργασίες στο αντίπαλο στρατόπεδο.

ΟΦΕΙΛΟΥΜΕ πάντως να ομολογήσουμε πως ο κ. Γκολφινόπουλος «εργάστηκε σκληρά» για να μην χάσει το χρίσμα. Γνώστης του τι στην ουσία συμβαίνει θέλησε να κρατήσει με νύχια και με δόντια τον μέχρι σήμερα ρόλο-του — αυτόν του επικεφαλής της μειοψηφίας.

ΕΤΣΙ, πύκνωσε από την αρχή του χρόνου τις επαφές-του, τόσο με παράγοντες από τις ευρύτερες δυνάμεις της δεξιάς, όσο και με τα στελέχη της ΝΔ (λέγεται πως πλησίασε ακόμα και τον κ. Στεφανόπουλο) για να ισχυροποιηθεί σαν ο μόνος υποψήφιος δήμαρχος, και μάλιστα μιας συμπαγούς Δεξιάς.

ΟΣΟ ΓΙΑ τον κ. Στεφανόπουλο, όπως και στην περίπτωση της ΟΝΝΕΔ βρέθηκε «εκτός νυμφώνος». Η διαδικασία της περιθωριοποίησής-του που είχε προ πολλού αρχίσει είχε στη συγκεκριμένη περίπτωση το χρίσμα να μην δοθεί σε δικό-του άνθρωπο και τα βέλη — απ' όσους «καταδυνάστευε» τόσα χρόνια — να είναι πολλά και ... φαρμακωμένα.

★ ★ ★

ΑΠ' ΤΗΝ πλευρά των δημοκρατικών δυνάμεων, στο μεταξύ, τα πράγματα εξακολουθούν να παραμένουν συγκεχυμένα. Οι αντιθέσεις που συμπυκνώνονται στο πρόσωπο του κ. Άννινου είναι πολλές. Ωστόσο, το ΠΑΣΟΚ δεν έχει ακόμα διευκρινίσει το τι τελικά θα πράξει. Πάντως ο προσκεείμενος στη Δεξιά τοπικός Τύπος από τις αρχές Φλεβάρη κιόλας, προσπαθεί να πείσει πως υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ και του ΚΚΕ θα είναι και πάλι ο

κ. Άννινος.

● Η «Γνώμη» στις 8 Φλεβάρη παρουσίασε σαν σίγουρο υποψήφιο του ΠΑΣΟΚ τον κ. Άννινο — και μάλιστα με την έγκριση του κ. Παπανδρέου.

● Ενώ, μαζί με την αναγγελία της υποψηφιότητας του κ. Γκολφινόπουλου ο «ΗΜΕΡΗΣΙΟΣ ΚΗΡΥΞ» ανακοίνωσε με σιγουριά πως κοινός υποψήφιος του ΠΑΣΟΚ, του ΚΚΕ και του ΚΚΕ εσ. θα είναι και πάλι ο τωρινός δήμαρχος. Η πληροφορία αυτή, βέβαια, περισσότερο σαν πυροτέχνημα της Δεξιάς πρέπει να θεωρηθεί, παρά σαν υπαρκτή λύση — μιας και, για όσους ξέρουν τα εν οίκω του δήμου Πατρέων, θα την «βόλευε» πάρα πολύ.

ΟΛΑ ΛΟΙΠΟΝ δείχνουν πως για τη ΝΔ η πορεία προς τις εκλογές θα είναι καταλυτική. Ήδη μετά τις καθαιρέσεις στην ΟΝΝΕΔ, ανάλογες προοπτικές διαφαίνονται για τη ΝΕ Αχαΐας της ΝΔ όπου ο τοπικός αβερωφικός τοποτηρητής κ. Παπαδημάτος εποφθαλμιά — εν γνώσει της ηγεσίας — τη θέση του Προέδρου — που μέχρι σήμερα την κατέχει ο κ. Ματσούκης. Για το ποιός θα βγει τελικά νικητής απ' αυτή την αναμέτρηση — που με επιτυχία ως τώρα πιλοτάρει αυτοπροσώπως ο κ. Αβέρωφ — δεν χρειάζεται να πάμε πολύ μακριά:

ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ επόμενο μήνα (ή το πολύ το Μάιο) ο κ. Αβέρωφ θα επισκεφτεί τα μεγάλα επαρχιακά κέντρα — μεταξύ των οποίων και την Πάτρα. Κι οι αντίπαλοί-του — φημολογείται — του ετοιμάζουν για τότε αρκετές «εκπλήξεις».

Εν αναμονή λοιπόν...

ΕΜΕΙΣ ΚΑΙ ΤΟ ΣΩΜΑ ΜΑΣ

αγιάδας γυναικων βοστωνης

ΕΚΔΟΣΕΙΣ
ΥΠΟΔΟΜΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΥΠΟΔΟΜΗ

- Συνειδητοποίηση τουῦ ἑαυτοῦ μας
- Σεξουαλικότητα
- Ζώντας μόνες μας καί μέ τούς ἄλλους
- Διατροφή
- Γυμναστική καί κίνηση
- Βιασμός καί αὐτοάμυνα
- Ἀφροδίσια νοσήματα
- Ἀντισύλληψη
- Ἐκτρωση
- Ἐπιλογή τῆς μητρότητας
- Ἐγκυμοσύνη καί τοκετός
- Ἐμμηνόπαυση

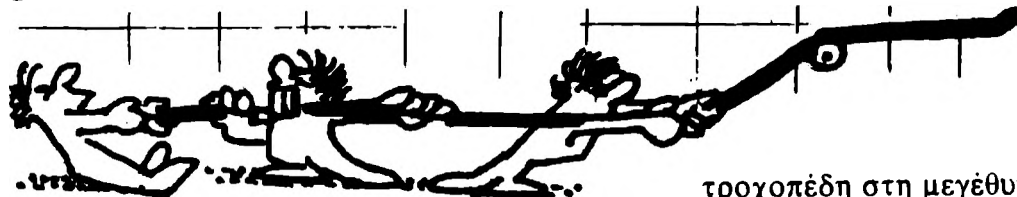
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΥΠΟΔΟΜΗ

● ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Μ. ΚΟΤΖΙΑ και Σία ● Τσιμισκή 78 ● τηλ. 27.97.20

● τηλ. 52.34.790

Είναι δυνατή η ουσιαστική βελτίωση της οικονομίας-μας;

του Θόδωρου Παπαηλία

Ο απρογραμμάτιστος τρόπος εκβιομηχάνισης που επιχειρήθηκε μετά το 1923 και εντατικοποιήθηκε μεταπολεμικά μέσω της λεηλασίας του αγροτικού τομέα από τον βιομηχανικό και συσώρευσης στον τελευταίο, καθώς και μέσω της κρατικής επενδυτικής προσπάθειας και εισροής ξένου κεφαλαίου, είχε σαν αποτέλεσμα τη συγκέντρωση του μεγαλύτερου τμήματος της βιομηχανίας, αλλά και του 40% του συνολικού πληθυσμού στην Αττική και την Θεσσαλονίκη. Εκεί, δηλαδή, όπου υπήρχαν ήδη στοιχειώδη έργα υποδομής, και που με την συνεχή ανάπτυξη των βιομηχανικών εγκαταστάσεων επεκτεινονταν και βελτιώνονταν. Το εργατικό δυναμικό συγκεντρώνεται εκεί που υπάρχουν υψηλότεροι μισθοί, καλύτερη νοσοκομειακή περίθαλψη και συνθήκες εργασίας, με οργανωμένα συνδικάτα κτλ. Αυτή ακριβώς η διαλεκτική σχέση εργασίας - κεφαλαίου είναι που δημιουργήσε την ανάπτυξη αυτών των δύο πόλων - έλξης. Με συνέπεια, στην Αττική και στη Θεσσαλονίκη να υποβαθμιστεί η ποιότητα της ζωής και η μόλυνση της ατμόσφαιρας να φθάσει στα γνωστά υψηλά επίπεδα.

Με πληθωρισμό της τάξης του 25%, που στην πραγματικότητα ξεπερνάει το 30%, γίνονται άμεσα κατανοητές οι επιπτώσεις του φαινομένου, ιδιαίτερα στα χαμηλότερα εισοδηματικά επίπεδα. Ο πληθωρισμός — η άδηλη αυτή μορφή φορολογίας, για την ήδη πολύ υψηλή άμεση και έμμεση — θεωρήθηκε ότι με την αναδιανομή του εισοδήματος που δημιουργεί, θα μπορούσε να ενισχύσει την τάση για επένδυση. Η μακρόχρονη και διαρκώς αυξανόμενη πληθωριστική τάση, όταν μάλιστα δεν φαίνεται κάποιος άμεσος τερματισμός-της, γεννά σε μεγάλα στρώματα του πληθυσμού μια συνεχή αβεβαιότητα. Αν λάβει κανείς, μάλιστα, υπόψη-του ότι τα επιτόκια είναι χαμηλότερα από την επίσημη άνοδο των τιμών, το αποτέλεσμα είναι η μείωση της τάσης για αποταμίευση και η αύξηση της κατανάλωσης. Έτσι, ένα μέρος των δανείων προς τις επιχειρήσεις καλύπτεται από έκδοση νέου χρήματος. Ο δημόσιος τομέας επιδεινώνει την κατάσταση με τη δυσκίνητη γραφειοκρατική διοίκηση και με τις κρατικά ελεγχόμενες επιχειρήσεις χαμηλής παραγωγικότητας, με αποτέλεσμα τη μεγιστοποίηση του ελλειμματικού προϋπολογισμού. Η βελτίωση του εισοδήματος, σε πραγματικά μεγέθη, από το 1974 έως το 1981, ήταν μικρή. Ιδιαίτερα των χαμηλόμισθων που αποτελούν ένα σημαντικό τμήμα του πληθυσμού. Η άνιση κατανομή του εισοδήματος είχε, δηλαδή, οξυνθεί. Η μικρή καλύτερευση της αγοραστικής ικανότητας του μεγαλύτερου τμήματος του πληθυσμού στέκεται η σημαντικότερη

τροχοπέδη στη μεγέθυνση της εσωτερικής αγοράς — τα ημερομίσθια και οι αγροτικοί πρόσοδοι παραμένουν ακόμα σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Το μεγαλύτερο τμήμα των εσόδων των λαϊκών στρωμάτων καταναλώνεται στα πολύ υψηλά ενοίκια και στη διατροφή που συνεχώς ακριβαίνει, με αποτέλεσμα το κόστος ειδών πρώτης ανάγκης να βρίσκεται σε ανεπίτρεπτα υψηλά επίπεδα. Έτσι, η διεύρυνση της εσωτερικής αγοράς γίνεται με αργό ρυθμό, που έχει ως επακόλουθο την αναιμική βιομηχανική μεγέθυνση και συνακόλουθο την ασήμαντη απορρόφηση της πλεονάζουσας εργατικής δύναμης.

Η ανεργία, επομένως, παραμένει σε υψηλά επίπεδα και μάλιστα υπάρχουν και τάσεις διόγκωσης του προβλήματος. Λοιπόν, ο Γόρδιος δεσμός που φάνηκε αδύνατο να λυθεί από την προηγούμενη κυβέρνηση, συνοψίζεται στη σχετική αδυναμία της βιομηχανίας να επεκταθεί στην εσωτερική και εξωτερική αγορά, στην τακτική της οικονομικής πολιτικής να κρατά τους μισθούς σε χαμηλά επίπεδα, ώστε το ποσοστό του κέρδους να παραμένει υψηλό και να μην μειώνονται, έτσι, οι επενδύσεις. Αυτό συρρικνώνει τις εσωτερικές ανταλλαγές και έχει σαν αποτέλεσμα τον πολλαπλασιασμό των αποθεμάτων, την πτώση της παραγωγής, τις απολύσεις ή την αδυναμία δημιουργίας νέων θέσεων απασχόλησης. Ένα τμήμα από τα κεφάλαιά-τους οι βιομήχανοι το επενδύουν στην κυκλοφορία των προϊόντων. Συχνά δανείζουν άλλες μικρότερες επιχειρήσεις, αφού τα εμπόδια χρηματοδότησης από τις τράπεζες για τις μικρές βιομηχανίες ή βιοτεχνίες είναι συνήθως πολλά. Ή, τέλος, τα σπαταλούν σε υπερπολυτελείς κατασκευές κτλ.

Η αυταπάτη αυτών των κύκλων διαλύεται μόνο αν εγκαταλείψει κανείς την επιφανειακή περιγραφή του φαινομένου και εισχωρήσει στην ανάλυση των γεγονότων.

Οι ανταγωνιστικές συνθήκες της αγοράς είναι στην πραγματικότητα σπάνιες. Οι ολιγοπωλιακές καταστάσεις στους περισσότερους κλάδους της ελληνικής οικονομίας αποτελούν πλέον δεδομένο. Αυτό που ο Σουμπέτερ καλούσε «αμοιβαίο σεβασμό» μεταξύ των μεγάλων επιχειρήσεων, έχει σαν συνέπεια οι τιμές να είναι ανελαστικές (προς τα κάτω). Το ίδιο και οι μισθοί. Ούτε οι επιχειρηματίες, άλλωστε, φαίνονται διατεθειμένοι να μειώσουν τα κέρδη-τους.

Αν κατά την Κεϋνσιανή λογική η ανεπάρκεια των αποταμιεύσεων είναι ικανή να τροφοδοτεί την ύφεση, υπάρχει κάτι ακόμη ουσιαστικότερο: οι χαμηλές επενδύσεις είναι ανεξάρτητες σχεδόν από το λίμπασμα των αποταμιεύσεων. Το κυριότερο, ίσως, πρόβλημα βρίσκεται στη φύση του ελληνικού κεφαλαίου, αφού στην πλειοψηφία-του παραμένει περισσότερο εμπορικό και λιγότερο βιομηχανικό. Ενδιαφέρεται για ένα εύκολο και σί-

γουρο κέρδος. Σαν λογική συνέπεια αυτής της πρακτικής παρατηρείται ένα σταμάτημα στις επενδύσεις, που πλησιάζει τα όρια του «μπλοκαρίσματος». Από την άλλη, οι κυβερνητικές διακυμάνσεις στην οικονομική πολιτική χειροτέρεψαν την κατάσταση. Η νοοτροπία αυτή των όψιμων βιομηχάνων, σε μια αναπτυσσόμενη χώρα, φαίνεται πια να έχει γίνει κλασικό σύνδρομο. Μεγάλο μέρος του κεφαλαίου μεταφέρεται, με διάφορους μηχανισμούς, στο εξωτερικό: οι υποτιμολογήσεις και υπερτιμολογήσεις αποτελούν πλέον μόνιμο κανόνα. Η μεταπολεμική οικονομική πολιτική αντίληψη, γνήσια νεοκλασική, έδωσε πολλά κίνητρα στο κεφάλαιο. Παραχωρήσεις μονοπωλιακές, δάνεια με εξαιρετικούς όρους για τις δυτικές χώρες, επιδοτήσεις κτλ., συνεπικουρούμενες από κατασταλτικούς μηχανισμούς και αυταρχική νομοθεσία. Τέλος, οι φορολογικές απαλλαγές θεωρήθηκαν ότι δημιουργούσαν ένα ευνοϊκό επενδυτικό κλίμα. Ο «τύπος επιχειρηματία» του Βέμπερ, στην σημερινή τουλάχιστον εποχή, δεν είναι παρά το κακέκτυπο ή η εξαίρεση. Το κύρος επιχείρησης και επιχειρηματία αυξάνει μέσα από μια διαδικασία συνεχούς προβολής και σπατάλης.

Είναι φανερό, όμως, ότι η ανικανότητα για μια σοβαρή φορολογική μεταρρύθμιση οξύνει τα προβλήματα. Πλάι στη φορολογική ασυδοσία των ανώτερων στρωμάτων, προστέθηκε και η σχεδόν ολοκληρωτική φοροδιαφυγή των μεσαίων. Οι ελλείψεις έργων υποδομής γίνονται συνεχώς οξύτερες. Η ιατροφαρμακευτική και νοσοκομειακή περίθαλψη παραμένει υποτυπώδης, χωρίς ουσιαστικές βελτιώσεις από την εποχή του 1950. Ένας μεγάλος αριθμός γιατρών, κλινικαρχών, εταιρειών φαρμάκων κερδοσκοπεί αδιάκοπα. Πλάι σ' αυτούς, δικηγόροι, έμποροι, μικροβιομήχανοι, βιοτέχνες κερδίζουν μεγάλα αφορολόγητα ποσά. Οι μεσάζοντες είναι τόσο ισχυροί, ώστε, εν ονόματι του φιλελευθερισμού, με σχεδόν ανύπαρκτο αγορανομικό έλεγχο, μπορούν να καθορίζουν οι ίδιοι, σχεδόν, τις τιμές, με επακόλουθο να τροφοδοτούν διττά τον πληθωρισμό τόσο ως προς την αύξηση των τιμών των προϊόντων που διακινούν, όσο και ως προς τον τρόπο διάθεσης των εισοδημάτων-τους. Έτσι, ανδρώθηκε μία μεσαία τάξη ιδιαίτερα καταναλωτική, κινούμενη στα δυτικοευρωπαϊκά πρότυπα, βαθιά αντιδραστική σε κάθε τι το ντόπιο ή βαλκανικό, που μέσω της διαφήμισης διαμόρφωσε καινούριες, παράλογες σχεδόν ανάγκες και που τελικά διαστρέβλωσε τη συνάρτηση ζήτησης. Το έλλειμμα του ισοζυγίου πληρωμών έφθασε σε μεγέθη εξαιρετικά υψηλά για την αντοχή της οικονομίας. Ένα μεγάλο μέ-

ρος των εισαγωγών αφορά πολυτελή αγαθά ή έργα βιτρίνας. Η μόδα της Δύσης όχι μόνο φθάνει στην πρωτεύουσα, αλλά και εξαπλώνεται γρήγορα σε κύκλους νέων, σπουδαστών, εργαζομένων, και σ' όλο γενικά το σύνολο του πληθυσμού. Η ανάπτυξη της επικοινωνίας και συγκοινωνίας που διευκολύνει την επαφή της υπαίθρου με το κέντρο, η τηλεόραση, ο Τύπος διαδίδουν αυτή τη νοοτροπία, έτσι που κάθε τι το ξένο ειδωλοποιείται. Ο εύκολος πλουτισμός, η ανάπτυξη των μεσαίων στρωμάτων, καθώς και η δημιουργία «εργατικής αριστοκρατίας» αυξάνουν τη διαφθορά της κοινωνικής ζωής. Έτσι, τόσο η αστική τάξη φαίνεται ανίκανη να προχωρήσει από μόνη-της σε μια αυτοδύναμη οικονομική ανάπτυξη, με αποτέλεσμα να παραμένει στο μεταπρατικό τομέα, ή να επιδιώκει κάποτε επέκταση της επιχείρησης στο εξωτερικό, για καλύτερη πρόσβαση στη διεθνή αγορά, όσο και ο καταναλωτισμός του συνεχώς ογκούμενου μεσαίου στρώματος, με τις επιδράσεις-του και στα λαϊκά στρώματα, επιδεινώνει το πρόβλημα. Ούτε η καινούρια κυβέρνηση, κοντοπρόθεσμα τουλάχιστον, είναι δυνατό να επιτύχει μια ουσιαστική βελτίωση της κατάστασης.

Η επενδυτική αποχή — αυτό δυστυχώς δεν έχει κατανοηθεί — δεν είναι θέμα συγκυρίας, αλλά δομών. Το ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις είναι προσωπικές και όχι ανώνυμες και μάλιστα από τις τελευταίες οι περισσότερες χαρακτηρίζονται κατ' επίφαση έτσι, δεν είναι ένα τυχαίο γεγονός. Η ελληνική βιομηχανία πλησιάζει στα όρια της ανάπτυξής-της, εισέρχεται — με την ρικαρντιανή έννοια του όρου — στη φάση της στασιμότητας βουλιάζει συνεχώς κάτω από το βάρος των προβλημάτων που η ίδια η ανάπτυξή-της δημιούργησε.

Η συγκεντροποίηση των βιομηχανιών σε περιορισμένες περιοχές δεν επιτρέπει εγκατάσταση νέων ή επέκταση αυτών που ήδη υπάρχουν. Αντίθετα, απαιτείται μια μετακίνηση πολλών «οχλουσών» βιομηχανιών σε άλλες περιοχές. Θα πρέπει πλέον, όταν υπολογίζεται η αποδοτικότητα μιας επένδυσης να αθροίζεται και το κοινωνικό κόστος, η ζημία που προκαλείται στο περιβάλλον κτλ., και όχι μόνο το ιδιωτικό κόστος που ενδιαφέρει τον κεφαλαιούχο. Για τη ρύπανση που ήδη υφίσταται, πάντως, το πρόβλημα τίθεται επιτακτικά: ποιοί θα πρέπει να πληρώσουν το καινούριο κόστος, αγορά ειδικών φίλτρων, εξοικονομήσεις ενέργειας κτλ., και σε μακροχρόνια βάση, το κόστος μεταφοράς των βιομηχανιών, ιδιαίτερα από την Αττική. Αν αυτό επιβαρύνει αποκλειστικά τους βιομήχανους, τότε το κόστος θα ανέβει, με συνέπεια την επιδείνωση του πληθωρισμού.

Με δεδομένη την κυβερνητική εξαγγελία για 40 ώρες εργασίας υπάρχουν δύο ενδεχόμενα σχετικά με την αύξηση της συσσώρευσης του κεφαλαίου:

- Η βελτίωση της παραγωγικότητας.

- Η ύψωση των τιμών, έτσι ώστε να γίνουν δυνατές οι αυξήσεις μισθών. Το τελευταίο είναι πολύ δύσκολο να πραγματοποιηθεί, τη στιγμή που η μεγάλη εξάρτηση της χώρας από το εξωτερικό κάνει αισθητή την διεθνή ύφεση και εισάγει πληθωρισμό και η μονομερής, σχεδόν, εξάρτηση των περισσό-

τερων βιομηχανιών από τα πετρελαιοειδή, επιδεινώνει την κατάσταση. Έτσι, οι αυξήσεις των τιμών μόνο κοντοπρόθεσμα και στιγμιαία μπορούν να ωφεληθούν τους κεφαλαιούχους. Τέλος, η πολιτική πρακτική της υποτίμησης της δραχμής, ώστε τα προϊόντα να «φαίνονται» φθηνότερα, με τα συνακόλουθα ωφέλη για την απασχόληση, αποδείχτηκε από τα πράγματα ότι φέρνει περιορισμένα αποτελέσματα. Η βελτίωση των εξαγωγών πρέπει να στηριχθεί στην βελτίωση της ποιότητας των εμπορευμάτων, ώστε η χώρα να μην περιορίζεται στην εξαγωγή ακατέργαστων ή ημικατεργασμένων προϊόντων.

Για να βγει η οικονομία από την καταστροφική ύφεση απαιτούνται ριζικές αλλαγές. Τα κίνητρα και οι επιδοτήσεις — σ' αυτό τουλάχιστον το στάδιο — μπορούν να έχουν μόνο περιθωριακό χαρακτήρα. Η συγχώνευση πολλών εταιριών, ή, αν τελικά ακολουθηθούν οι στόχοι της κυβέρνησης, οι κρατικοποιήσεις, — ή κοινωνικοποιήσεις — στρατηγικών τομέων της οικονομίας, θα πρέπει να είναι ο μόνος στόχος. Νομίζουμε ότι η υποστήριξη της άποψης ότι ήδη μεγάλο μέρος των επιχειρήσεων είναι υπό κρατική εποπτεία και περιτεύουν οι κρατικοποιήσεις — κοινωνικοποιήσεις είναι καιροσκοπική, από τη στιγμή που μια οικονομία στηρίζεται στον μηχανισμό της αγοράς και προσκρούει σε διαρθρωτικά εμπόδια που από μόνη-της είναι ανίκανη να τα ξεπεράσει. Από την άλλη, η εξουδετέρωση της φοροδιαφυγής, θα μειώνει αισθητά τις πληθωριστικές πιέσεις, ενώ παράλληλα η ενίσχυση των κατωτέρων εισοδηματικών στρωμάτων, θα τόνωνε την ζήτηση βασικών προϊόντων και θα βοηθούσε την ανάκαμψη της οικονομίας. Όλα αυτά, όμως, θα έχουν μόνο προσωρινά αποτελέσματα, αν δεν ιδρυθούν νέες βιομηχανίες και δεν γίνουν μεγάλες επενδύσεις σε καιρίους τομείς αν δεν ενισχυθεί η υπάρχουσα βιομηχανία, ώστε να αποκτήσει εξαγωγικό προσανατολισμό αν δεν πραγματοποιηθούν αλλαγές στην καμπύλη ζήτησής, που μεταφράζεται σε κοινωνικές αλλαγές.

Η κυβέρνηση, αντιμετωπίζοντας προβλήματα που ζητούν επιτακτική λύση, δηλαδή αφενός την ύφεση και τον πληθωρισμό, αφετέρου την συνεχή υποβάθμιση της ζωής, έχει σκοπό να μεταφέρει τις βιομηχανίες, προχωρώντας σε αποκέντρωση. Αλλά πρακτικά και άμεσα — στη διάρκεια μιας βουλευτικής περιόδου — αυτό φαίνεται αδύνατο. Έτσι, φαίνεται το ίδιο αδύνατο και η εξαφάνιση του πληθωρισμού ή έστω η κύμανσή-του σε χαμηλά επίπεδα (πληθωρισμός σαν αυτόν της Δ. Γερμανίας φαίνεται ανέφικτος) η αισθητή μείωση της ανεργίας η σημαντική αποκέντρωση, η περιφερειακή ανάπτυξη και η ουσιαστική ενίσχυση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης (εκτός από ορισμένες διοικητικές ρυθμίσεις) η λύση του κυκλοφοριακού και η αισθητή βελτίωση της ποιότητας ζωής στην Αθήνα. Γιατί η φύση των προβλημάτων είναι τέτοια, ώστε αυτά δεν μπορούν να λυθούν παρά με διαρθρωτικές μεταβολές. Πρέπει να ξεκαθαριστεί η σύγχυση που υπάρχει σχετικά με τους στόχους της νέας κυβέρνησης, τι μεταβολές, δηλαδή, προτείνει και σε ποιούς μηχανισμούς πρέπει να στηριχθεί για να πετύχει την αλλαγή.

«μουσική γωνιά» Βουλής 12 - 32.34.269 Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΥΛΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΕΙ

(ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΖΩΝΤΑΝΕΣ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ)

- 1) MAHLER: ΣΥΜΦΩΝΙΑ 'Αρ. 6
ZIMMERMANN: ΚΟΝΤΣΕΡΤΟ ΓΙΑ ΟΜΠΟΕ ΚΑΙ ΟΡΧΗΣΤΡΑ
Συμφωνική Ορχήστρα WDR της Κολωνίας
Ηχοληψία 31/8/59 2 Δ (Δρχ 900)
- 2) MAHLER: ΣΥΜΦΩΝΙΑ 'Αρ. 3 - Lucretia WEST,
κοντράλτο - Συμφωνική Ορχήστρα WDR της Κολωνίας
Ηχοληψία 24/10/60 2 Δ (Δρχ 900)
- 3) RICHARD STRAUSS:
ALSO SPRACH ZARATHUSTRA έργ. 30
DON QUIXOTE op 35
ELEKTRA: Μονόλογος της 'Ηλέκτρας
Astrid VARNAY, σοπράνο - Συμφωνική Ορχήστρα WDR
της Κολωνίας
Ηχοληψία 7/9/59 2 Δ (Δρχ 900)
- 4) MOZART: DON GIOVANNI K. 527 - C. SIEPI -
F. CORENA - L. DELLA CASA - G. FRICK - L. SIMONEAU
- Φιλαρμονική Ορχήστρα της Βιέννης
Ηχοληψία 24/7/56 - SALZBURG 4 Δ (Δρχ 2.000)
- 5) BIZET: CARMEN - R. STEVENS - M. DEL MONACO -
F. GUARRERA - L. AMARA - Ορχήστρα και Χορωδία της
METROPOLITAN OPERA της Νέας Υόρκης
Ηχοληψία 12/1/57 3 Δ (Δρχ 1.200)
- 6) VERDI: FORZA DEL DESTINO - R. TEBALDI -
M. DEL MONACO - A. PROTTI - F. BARBIERI - C. SIEPI -
R. CAPECCHI - Ορχήστρα και Χορωδία του Μουσικού
Μαΐου της Φλωρεντίας
Ηχοληψία 1953 3 Δ (Δρχ 1.200)
- 7) MAHLER: ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ 'Αρ. 5 και 10 - Φιλαρ-
μονική Ορχήστρα της Νέας Υόρκης
Ηχοληψία 15/6/55 2 Δ (Δρχ 1.000)

Προσφορές Δεκαπενθήμερου

BEETHOVEN: ΚΟΥΑΡΤΕΤΤΑ ΓΙΑ ΕΓΧΟΡΔΑ (ΕΚ-
ΔΟΣΗ ΠΛΗΡΗΣ) - QUARTETTO ITALIANO
10 Δ Philips (Δρχ 3.550 αντί 5.400)

J.S. BACH: LES MESSES BREVES - ENSEMBLE
VOCAL ET INSTRUMENTAL DE LAUSANNE ★ Δ/νει ο MICHEL
CORBOZ 3 Δ ERATO (Δρχ 1.400 αντί 1.620)

HÄNDEL: 16 ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ ΓΙΑ ΟΡΓΑΝΟ ΚΑΙ
ΟΡΧΗΣΤΡΑ - MARIE-CLAIRE ALAIN, όργανο - Ορχήστρα
Δωμάτιου J.F. PAILLARD 4 Δ ERATO (Δρχ 1.900 αντί 2.160)

VIVALDI: 12 ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ έργ. 3 - I SOLISTI VENETI
Δ/νει ο CLAUDIO SCIMONE 3 Δ ERATO (Δρχ 1.400 αντί 1.620)

TCHAIKOVSKY: ΚΑΡΥΟΘΡΑΥΣΤΗΣ, ΜΠΑΛΕ-
ΤΟ έργ. 71α - Ορχήστρα του Θεάτρου Μπολσόι ★ Δ/νει
ο GUENNADI ROZHDESTVENSKI 2 Δ CDM (Δρχ 960 αντί 1.080)

COUPERIN: ΟΛΑ ΤΑ ΕΡΓΑ ΓΙΑ ΤΣΕΜΠΑΛΟ
- LAURENCE BOULAY, τσέμπαλο
4 ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΩΝ 3 ΔΙΣΚΩΝ ERATO (Δρχ 1.400 αντί 1.620
τό κάθε άλμπουμ)

BEETHOVEN: ΟΙ ΣΟΝΑΤΕΣ ΓΙΑ ΒΙΟΛΙ ΚΑΙ
ΠΙΑΝΟ - HENRYK SZERYNG, βιολί - INGRID HAEBLER, πιάνο
5 Δ Philips (Δρχ 2.050 αντί 2.700)

Δεχόμαστε παραγγελίες
απ' όλη την Ελλάδα
ΜΑΜΠΟ Ε.Π.Ε.

Βουλής 12 - Σύνταγμα
32.34.269

Η θρησκεία καταργεί το έθνος στις ΗΠΑ

Μετά τις 18 Οκτώβρη '81 στον ελληνικό Τύπο της Νέας Υόρκης έχουν δει το φώς της δημοσιότητας διάφορα άρθρα γύρω από το καυτό θέμα της παιδείας που παρέχεται στα ελληνικά πρωινά και απογευματινά σχολεία.

Εκείνο που συστηματικά αποφεύγεται να θιχτεί είναι η ουσία του προβλήματος και συγκεκριμένα: το διοικητικό status των σχολείων, το περιεχόμενο της παρεχόμενης εκπαίδευσης και ο χαρακτήρας της αρχής που την παρέχει.

1. Σχολεία και διοίκηση

Τα ελληνικά σχολεία της Νέας Υόρκης μπορούν να χωριστούν σε πρωινά και απογευματινά. Η διάκριση είναι αναγκαία επειδή διαφέρει μεταξύ-τους ο χρόνος δι-

δασκαλίας και τα διδασκτρά. Και στις 2 περιπτώσεις επικεφαλής των σχολείων — συχνότερα στ' απογευματινά — βρίσκεται εκπρόσωπος της Εκκλησίας. Για να γίνουν δεκτές στα σχολεία οι μαθήτριες (μαθητές), οι γονείς-τους πρέπει να είναι μέλη της Εκκλησίας που σημαίνει οικονομικό χαράτσωμα συν \$200 το χρόνο διδασκτρά για τ' απογευματινά και πολύ περισσότερα για τα πρωινά. Αλλιώς αποκλείεται η εγγραφή-τους.

Η απουσία εκπαιδευτικής διοίκησης στα ίδια τα σχολεία είναι καθοριστική για την όλη πορεία του σχολείου. Οι δάσκαλοι, συνήθως πτυχιούχοι από Ακαδημίες της Ελλάδας, δεν έχουν, όχι μόνο δυνατότητα παρέμβασης στον καθορισμό του

προγράμματος αλλά ούτε καν δικαίωμα λόγου. Η συγκρότηση των τάξεων γίνεται όχι με αξιοκρατικά κριτήρια (γνώσεις, δυνατότητες) αλλά με γνώμονα το «συμπλήρωμα» των τάξεων. Έτσι μια φοβερή σε έκταση ανομοιογένεια είναι το κύριο χαρακτηριστικό-τους με τις γνωστές για την απόδοση των παιδιών συνέπειες.

Σε κάθε σχολείο υπάρχει σύλλογος γονέων και κηδεμόνων. Δεν πρόκειται για όργανα που εκλέγονται μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες (Γενικές Συνελεύσεις), αλλά για επιτροπές που ορίζονται από την Αρχιεπισκοπή. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να τονιστεί ο καταναγκαστικός χαρακτήρας της συμμετοχής των γονέων που, στην καλύτερη περίπτωση, πρέπει να

Ο ΑΠΟΔΗΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ

ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ Έλληνες, που υπολογίζεται να ξεπερνούν τα δύο εκατομμύρια, αποτελούν μία από τις πιο ζωντανές δυνάμεις του ελλήνισμού. Διασκορπισμένοι οι περισσότεροι στις πιο πλούσιες χώρες του κόσμου, αντιμετώπισαν και εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν ιδιαίτερα και κρίσιμα κοινωνικά, πολιτιστικά και οικονομικά προβλήματα. Όμως παρέμειναν για δεκαετίες στη σκιά του ενδιαφέροντος των κυβερνήσεων της Δεξιάς με μόνη εξαίρεση το ύψος του συναλλάγματος που εισέρεε στη χώρα-μας.

ΜΕΧΡΙ τώρα στην Ελλάδα δεν συγκροτήθηκε ποτέ μια μόνη και κεντρική υπηρεσία, η οποία να φροντίζει για την προβολή και υπεράσπιση των συμφερόντων-τους, να διεκδικεί την εφαρμογή μιας ιδιαίτερης πολιτικής από τις κυβερνήσεις των κρατών που εργάζονται έλληνες, για την προστασία των συμφερόντων των μεταναστών, τη μόρφωση των παιδιών-τους, τη διατήρηση της γλώσσας, τη διάσωση της εθνικής-τους ταυτότητας και τη δημιουργία συνθηκών και όρων προσαρμογής στο νέο κοινωνικό περιβάλλον.

ΣΤΗ ΧΩΡΑ-ΜΑΣ, σε αντίθεση με τις προηγμένες χώρες που «φιλοξενούν» έλληνες μετανάστες, δεν έγινε καμία σοβαρή προσπάθεια για αξιόλογη επιστημονική έρευνα με κατεύθυνση τη μελέτη των σύγχρονων προβλημάτων των μεταναστών, τις συνθήκες ζωής και διαβίωσης-τους. Από τις μέχρι τώρα κυβερνήσεις δεν διατυπώθηκε, αλλά ούτε και προσπάθειες έγιναν να διατυπωθεί και να εφαρμοσθεί, μια άποψη μεταναστευτικής πολιτικής, έτσι ώστε να χαραχθεί ένα πολύπλευρο πλαίσιο πάνω σ' όλα τα προβλήματα του απόδημου ελληνισμού. Ένα πλαίσιο το οποίο να δημιουργεί τις προϋποθέσεις εφαρμογής μιας πολιτικής που να λαμβάνει υπόψη-της το σύνολο των προβλημάτων των ελλήνων στις χώρες που βρίσκονται, αλλά, και όσων αντιμετωπίζουν όταν επιστρέφουν στην πατρίδα.

Η ΟΞΥΝΣΗ πολλών παλιών προβλημάτων και η προσθήκη νέων βάζει την κυβέρνηση, όπως άλλωστε και το ΠΑΣΟΚ είχε τονίσει προεκλογικά, μπροστά στο καθήκον της πραγματοποίησης βαθιάς τομής και αλλαγών στη μέχρι τώρα πολιτική, που ουσιαστικά ήταν ανύπαρκτη, στο θέμα του απόδημου ελληνισμού. Το κείμενο που δημοσιεύει το ΑΝΤΙ, του συνεργάτη-μας Γ. Θάνου, θίγει ορισμένες πλευρές της εκπαίδευσης των ελλήνων πουλων στις ΗΠΑ, το ρόλο της θρησκείας και ιδιαίτερα τους δεσμούς της Αρχιεπισκοπής με το μηχανισμό, που σήμερα είναι υπεύθυνος για την παιδεία των νέων ελλήνων εκεί.

Η ΑΛΛΑΓΗ ΚΑΙ ο κ. ΠΡΟΞΕΝΟΣ

● Χαρακτηριστικό για το κλίμα — και την πολιτική συμπεριφορά — της ζωής στις ελληνικές παροικίες των ΗΠΑ είναι το γράμμα του παλιού φίλου του περιοδικού Χρήστου Αλεξανδρή από το Σικάγο.

Ένα απόσπασμα — που αναφέρεται σε δεξίωση που οργάνωσε περσι το ελληνικό προξενείο — δημοσιεύουμε στις σελίδες αυτές: Αγαπητή σύνταξη του ΑΝΤΙ,

Αν και καθυστερημένα ο Γ. Πρόξενος Βλαντής σκέφθηκε να κάνει δεξίωση για την επέτειο, 28 Οκτωβρίου 40 - 41. Την ημέρα του Όχι του λαού-μας και όχι όπως μας έλεγαν ως τώρα ότι τό'πε ο Μεταξάς. Τιμή και Δόξα στον αδούλωτο λαό-μας για όλους τους αγώνες που 'χει κάνει.

Στις 5 του Νοέμβρη έγινε δεξίωση για την επέτειο. Κάλεσε ο Πρόξενός-μας την ομογένεια και με την άφιξη της κ. Παπανδρέου έγινε η δεξίωση. Για πρώτη φορά έγινε τέτοια δεξίωση, όπου η σάλα ήταν γεμάτη από απόδημους Έλληνες. Ειδικά ήταν χαρακτηριστική η συμμετοχή νέων που για πρώτη φορά πήραν μέρος σε τέτοια εκδήλωση. Όλοι-τους με το χαμόγελο στα χείλη συζητούσαν για την Αλλαγή και τη νέα κυβέρνηση που αποτελείται από παιδιά του λαού και για πρώτη φορά όλοι οι υπουργοί-τους έγιναν υπουργοί από παιδιά του λαού.

Αυτή τη φορά και ο Πρόξενος άλαξε διπλωματία και διάλεξε το λαϊκό κέντρο των συνηθισμένων ανθρώπων. Βλέπε πόσο κάτω κατέβηκε η διπλωματία του προξένου-μας. Ενώ πρώτα σε όλη την περίοδο γίνονταν σε πολυτελής λέσχες των βαθύπλουτων και το χαρακτηριστικό αυτή τη φορά ήταν

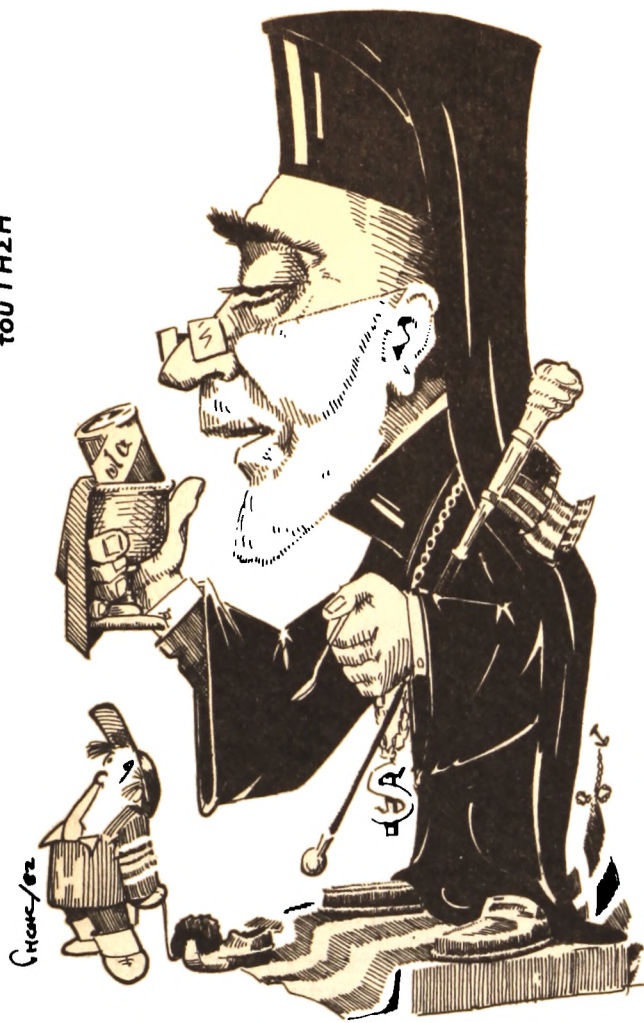
ότι έλειψαν οι βαθύπλουτοι με τα φαρδιά καπέλα και με τις κυρίες, σε επιδείξεις με τις πανάκριβες γούνες. Αλλά η δεξίωση έγινε χωρίς αυτούς τους μπιζνες-μεν και είχε τέτοια επιτυχία και απήχηση που το αναγνώρισε και ο Πρόξενος, ότι για πρώτη φορά βλέπει τόσους ομογενείς σε δεξίωση.

Η δεξίωση διεξήχθη με πλήρη τάξη και ησυχία, ήρθε μετά και η κ. Μ. Παπανδρέου που ενθουσιωδώς με επευφύμιες και χειροκροτήματα την δεχτήκαμε. Τέλος πήρε το λόγο ο Πρόξενος και μίλησε. Εξήρε το έργο του Α. Παπανδρέου, παίνεψε και την κ. Παπανδρέου, είπε ότι ο Α. Παπανδρέου βασανίστηκε, φυλακίστηκε, εξορίστηκε και συνέχισε τον αγώνα, και σήμερα είναι κυβέρνηση του ελληνικού λαού. Αλλά ο Πρόξενος δεν μας είπε ούτε εξήγησε από ποιούς βασανίστηκε και φυλακίστηκε. Μετά από όλα αυτά αρκέστηκε να τραγουδήσουμε τον Εθνικό Ύμνο, και έτσι έκλεισε την ομιλία-του. Μετά έδωσε το λόγο την κ. Μ. Παπανδρέου η οποία μίλησε πρώτα στα Ελληνικά μετά στα Αγγλικά. Η ομιλία της ήταν ήρεμη και οι κουβέντες σωστές και λογικές.

Εγώ πάντως τώρα έχω ξαλαφρώσει και βλέπω ότι για την ώρα πάνε καλά, προς όφελος του λαού-μας, και δεν έχω άλλο να πω, εμπρός για νέες κατακτήσεις του λαού-μας. Και αναφωνώ, εμπρός Ανδρέα προχώρα και σε θέλει όλη η χώρα και όλος ο Απόδημος Ελληνισμός του μόχθου και της δουλειάς.

Να μας ζήσει η καινούρια κατάσταση.

Με αγάπη
Χρ. Αλεξανδρής

τους καταλογιστεί η ευθύνη της αποχής από θέματα που ενδιαφέρουν άμεσα τους ίδιους και τα παιδιά-τους. Είναι γνωστός ο διαφορετικός χαρακτήρας της εδώ κοινωνίας και δεδομένη η κοινωνική προέλευση των ελλήνων ματναστών, καταντά όμως εγκληματική η συστηματική αποφυγή ανάληψης ευθυνών από μέρους των άμεσα ενδιαφερομένων.

2. Περιεχόμενο

Στις ελάχιστες παρεχόμενες ώρες διδασκαλίας (4-6) τη βδομάδα οι δάσκαλοι πρέπει να διδάξουν ανάγνωση, ορθογραφία - γραμματική, ιστορία, γεωγραφία, θρησκευτικά. Τα βιβλία είναι ελληνοαμερικανικά και αισχρά από άποψη περιεχομένου και γλώσσας. Η Αρχιεπισκοπή στην αρχή του σχολικού χρόνου δίνει την εντύπωση ότι θα δοθούν τα βιβλία του οργανισμού (ΟΕΔΒ), σε συνέχεια τραινάρει το θέμα, προωθεί τα ελληνοαμερικανικά — που με αυτά γίνεται η διδασκαλία — και γύρω στα μέσα του χρόνου δίνει τα βιβλία. Είναι όμως πολύ αργά για ξεκίνημα. Αυτό αφορά μόνο τα αναγνωστικά. Όσο για ιστορίες και γεωγραφίες αυτές δίνονται μόνο στους δασκάλους. Το βασικό κύτταρο του ελληνισμού, το σχολείο, μέσα απ' όπου, πετυχαίνεται η διατήρηση των εθνικών χαρακτηριστικών (γλώσσας, ιστορίας, παράδοσης), βρίσκεται στο επίπεδο φροντιστηρίου γλώσσας που καταντά ανιαρό και ανεπιθύμητο.

Τελικά το περιεχόμενο της ελληνικής εκπαίδευσης ούτε ελληνικό ούτε εκπαιδευτικό είναι. Από την αστείρευτη ελληνική ιστορία και παράδοση δεν παρέχεται τίποτα σχεδόν στα εδώ σχολεία. Αυτό πιστοποιείται από την τεράστια προσπάθεια (χρονική και υλική) που καταβάλλεται στις θρησκευτικές γιορτές σε σύγκριση με τις μεγάλες του έθνους (1821, Εθνική Αντίσταση) στιγμές. Όσο για Πολυτεχνείο,

αυτό αναφέρεται μόνο για τους μηχανικούς και ηλεκτολόγους. Οι στόχοι και οι κατευθύνσεις του προγράμματος υποθάλπουν και ευνοούν τον αφομοιωτικό χαρακτήρα της εδώ κοινωνίας με αποτέλεσμα να θεωρείται η Ελλάδα — το Ελλάντα — τόπος παραθερισμού και τίποτα παραπάνω.

3. Εκκλησία

Η πολιτική κυριαρχία του χώρου — και ιδιαίτερα αυτού της παιδείας — από την Εκκλησία δεν είναι ασύνδετη με τις ίδιες τις ΗΠΑ. Οι ΗΠΑ ούτε Γερμανία, ούτε Αυστραλία, ούτε Καναδάς είναι. Η εθνική περιθωριοποίηση - γκετοποίηση και η πολιτιστική αφομοίωση των «μειονοτήτων», εδώ στις ΗΠΑ, αποτελούν προαπαιτούμενα για την ομαλή ένταξη σε μια ανταγωνιστική κοινωνία. Η Εκκλησία της Β. και Ν. Αμερικής είναι ο κύριος εκφραστής αυτής της πολιτικής. Ναι μεν θα διατηρήσουμε τις αξίες-μας, παραδόσεις-μας και χαρακτηριστικά-μας αλλά μόνο στο βαθμό που δεν είναι «επικίνδυνα» για την ίδια την Αμερικανική κοινωνία και την «αρμονική» ένταξη-μας μέσα σ' αυτή. Έτσι, η Αρχιεπισκοπή, «πιστός εκφραστής των ελληνικών συμφερόντων», επιβάλλει στους δασκάλους να μιλούν για ΝΑΤΟ, ΕΟΚ και Αιγαίο όπως αυτή θεωρεί σκόπιμο και σωστό.

Σε μια περίοδο που 200.000 Κύπριοι εξακολουθούν να είναι πρόσφυγες και το 40% ενός ανεξάρτητου κράτους - μέλους του ΟΗΕ να κατέχεται από τον εισβολέα όχι μόνο με τις ευλογίες αλλά και με υλική και ηθική στήριξη των ΗΠΑ, δεν βλέπουμε τον κατά τ' άλλα πολυπράγμονα Αρχιεπίσκοπο να στρέφει τα πυρά-του προς τη σωστή κατεύθυνση. Αντίθετα, απειλεί με επακόλουθα «απρόβλεπτων συνεπειών» σε περίπτωση αφαίρεσης των προνομίων της Εκκλησίας-του από το ελληνικό κράτος, δηλώνει ότι η διατήρηση της Ελληνικής γλώσσας δεν είναι αναγκαίο στοιχείο για τη διάσωση της εθνικής-μας ταυτότητας, και βρίσκει την ευκαιρία να υψώσει «φωνή διαμαρτυρίας» για την επιβολή του στρατιωτικού νόμου στην Πολωνία. («Πρωινή», φύλλο 19ης-20ης Δεκέμβρη 1981 σελίδα 5η στήλη 4η). Οι λαοί της Τουρκίας, της Χιλής, του Ελ Σαλβαδόρ δεν είναι απ' ανθρώπινα κόκκαλα φτιαγμένοι...

Η ρήξη του δεσμού με την Εκκλησία και η σταδιακή απαγκίστρωση της παροικίας από το άρμα-της είναι σ' αυτή τη φάση επιτακτικά αναγκαία. Η κυβέρνηση της αλλαγής, εάν θέλει η πολιτική-της παρέμβαση να είναι αποτελεσματική στο χώρο της ομογένειας, θα πρέπει να προχωρήσει με θάρρος και συνέπεια. Το Υπουργείο Απόδημου Ελληνισμού που θα συσταθεί πρέπει να διατηρεί στενές επαφές με τους άμεσα ενδιαφερομένους εδώ. Γιατί αν πιστεύουμε ότι ο ελληνισμός της ξενιτιάς — το προδομένο από τις κυβερνήσεις της Δεξιάς κομμάτι του ελληνικού λαού — δεν είναι μόνο πηγή συναλλάγματος αλλά και οντότητα με τα δικά-της προβλήματα, τότε μόνο θα το προσελκύσουμε και θα είμαστε πολιτικά αποτελεσματικοί. □

οργανα εξοπλισμού εγκαταστάσεων παιδικής χαράς

ΑΠΟ ΞΥΛΟ

- για
- πλατείες
- παιδότοπους
- παιδικούς σταθμούς
- σχολεία

Αρχιτεκτονικό Γραφείο:
Μ. Βλέσσα - Δ. Καθθαδία - Ε. Παπαρρόδου
Ζαίρη 27, Αθήνα Τηλ. 8229433, 3618492

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

Στά τεύχη του δημοσιεύονται:

- Αφιέρωμα σε κλασικούς συγγραφείς με τη συνεργασία του Magazine Littéraire
- Κριτική παρουσίαση των 30 σημαντικότερων βιβλίων του μήνα
- Συνεντεύξεις με γνωστούς συγγραφείς
- Βιβλιογραφίες για θέματα έπιστήμης και τέχνης
- Σελίδες αφιερωμένες στο παιδικό βιβλίο
- Πορτραίτα εκδοτικών οίκων, βιβλιοπωλείων και βιβλιοθηκών
- Τά best-seller του μήνα
- Άνταποκρίσεις απ' όλη την Ελλάδα και τό εξωτερικό
- Βιβλιογραφικό δελτίο με όλες τις νέες εκδόσεις
- Κριτικογραφία του ήμερήσιου και περιοδικού τύπου
- Άρθρα, σχόλια, χρονογράφημα

ύπεύθυνο - άδέσμευτο - άντικειμενικό

Το Τρίτο Πρόγραμμα

Βιαστήκαμε φαίνεται να χαιρετήσουμε την αμφίπλευρη ευφυΐα ΕΡΤ και Μάνου Χατζιδάκι για την προ ολίγου καιρού συμφωνία-τους ως προς το Γ' πρόγραμμα. Από αμφίπλευρες αφετηρίες ή από μονόπλευρες πρωτοβουλίες, ο αρραβών χάλασε και ο γάμος ακυρώθηκε οριστικά.

Δεν ξέρουμε τι συνέβη, δεν μας αναλογεί κάποιος ρόλος κριτή ούτε μας αφορά η κουτσομπολική αιτίαση κινήτρων. Μας ενδιαφέρει όμως το Γ' πρόγραμμα - μια συγκροτημένη δηλαδή πολιτιστική παρουσία. Η παράδοση του Γ' προγράμματος είναι θετική. Και φρονούμε πως θα 'ταν λάθος αν οι δυσχέρειες της κορυφής έθιγαν και το βάθος του έργου που έχει επιτελεστεί.

Πρέπει λοιπόν, η Διοίκηση της ΕΡΤ, που νουν, γνώση και ευαισθησία διαθέτει να προσπαθήσει ώστε οι διοικητικοί αυτοσχηματισμοί του Γ' προγράμματος να μην καταργήσουν την ιδιαίτερη λειτουργία που είχε κατακτήσει και μια ποιότητα που είχε επιβάλλει.

Το Γ' είχε αποδείξει άλλωστε ότι ένα σωστό έργο, ξεπερνά και τους ίδιους τους δημιουργούς και εμπνευστές-τους. Γίνεται κοινωνικό κτήμα και λειτουργεί στην κοινή συναίνεση. Είμαστε βέβαιοι πως οι απόψεις που αναπτύξαμε δεν είναι καθόλου ξένες στη Διοίκηση της ΕΡΤ. Ευελπιστούμε λοιπόν...

ΤΟ ΑΝΤΙ-ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΣΤΗΝ ΞΑΝΘΗ

Η Κινηματογραφική Λέσχη της «Φιλοπρόοδου Ένωσης Ξάνθης» σε συνεργασία με το ΑΝΤΙ παρουσιάζουν σε «πρώτη προβολή» ντοκιμαντέρ για το διεθνές εργατικό, απελευθερωτικό κίνημα σε μια μεταφεστιβαλική εκδήλωση.

Προβολές: Σάββατο 20 και Κυριακή 21 Μαρτίου, ώρες 7-10 μ.μ. στην αίθουσα της «ΦΕΞ».

του Νίκου Μπουκλή

ΚΑΙ ΤΕΛΕΙΩΝΟΝΤΑΣ
ΕΝΑ
ΣΑΣ ΛΕΩ
ΘΑ ΉΤΑΝ ΑΣΤΟΧΟ
ΝΑ ΜΕ ΒΓΑΛΕΤΕ
ΑΠΟ ΤΗ ΜΕΣΗ
ΓΙΑΤΙ ΤΟΤΕ
ΚΑΠΟΙΟΣ ΠΙΟ
ΑΓΡΙΟΣ ΑΠΟ
ΕΜΕΝΑ
Θ' ΑΝΕΒΕΙ
ΣΤΗ
ΘΕΣΗ ΜΟΥ!..

Νίκος Μιθελιάς 82.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

● Κυκλοφόρησε για τέταρτο στη συνέχεια χρόνο το **Βιβλίο της Χρονιάς**. Καλύπτει 15 μήνες (από 1.10.80 έως 31.12.81) και συμπεριλαμβάνει τις αλλαγές που πραγματοποιήθηκαν στη χώρα-μας, μετά τις τελευταίες εκλογές. Περιλαμβάνει ημερολογιακά τα γεγονότα και τις εξελίξεις που συντελέστηκαν το προηγούμενο δωδεκάμηνο στην Ελλάδα και το εξωτερικό καθώς και σελίδες του παγκόσμιου άτλαντα με γεωγραφικά, ιστορικά και τα πρόσφατα πολιτικο-κοινωνικά και οικονομικά στοιχεία επικεντρωμένα στις σχέσεις κάθε χώρας με την Ελλάδα. Τέλος ένα αναλυτικό INDEX βοηθά τον αναγνώστη στην αναζήτηση του θέματος που τον ενδιαφέρει.

● Εκδήλωση για τον Τύπο και τους δημοσιογράφους της **Εθνικής Αντίστασης** οργανώθηκε, από Επιτροπή πρωτοβουλίας δημοσιογράφων της Εθνικής Αντίστασης και νεότερων συναδέλφων-τους, την Τετάρτη 10 Μαρτίου στην αίθουσα της Ενώσεως Συντακτών. Στην εκδήλωση

Ο ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ

Τιμητική Έκδήλωση

μίλησαν οι: Ν. Καραντηνός, Γ. Κάτρης, Η. Πετιμεζάς, Δ. Σωτηρίου, Θ. Τσουπαρόπουλος και Β. Γεωργίου. Διαβάστηκαν κείμενα των αντιστασιακών δημοσιογράφων και λογοτεχνών Κ. Βάρναλη, Κ. Βιδάλη, Ν. Καρθούνη και Δ. Χατζή από τους καλλιτέχνες Μ. Κατράκη, Α. Κατσέλη, Α. Παπαθανασίου, Κ. Αρσένη.

Την Επιτροπή πρωτοβουλίας που οργάνωσε την ωραία αυτή τιμητική εκδήλωση την αποτελούν οι: Γ. Κάτρης, Η. Πετιμεζάς, Β. Γεωργίου, Κ. Νίτσος, Θ. Τσουπαρόπουλος, Δ. Σωτηρίου, Γ. Ρωμαίος, Α. Φραγκιάς, Σ. Λιναρδάτος, Ν. Καραντηνός, Ν. Αλεξίου και Α. Αλεξίου.

του Νίκου Μπουκλή

● Άρχισε να ανεβαίνει ο «πυρετός» των δημοτικών εκλογών... Και η αρχή στην εφημερίδα «ΕΒΔΟΜΗ» που εκδίδεται στην Καβάλα. Διαβάζουμε δήλωσή: «Δεν πιστεύω στα κόμματα, μόνο στους φίλους» ανήκει στον κ. Μ. Κουτσογιάννη πρώτο υποψήφιο δήμαρχο Καβάλας για τις επικείμενες εκλογές. Αποφάσισε να κατέβει υποψήφιος, όπως εξηγεί ο ίδιος στη συνέντευξή-του, «Γιατί μόνο έτσι πιστεύω πως θα βρει η Καβάλα την παλιά-της αϊγλή. Είδα στην Πελοπόννησο πόλεις να αστράφτουν σαν καθρέφτης. Σαν να βρισκόμουν σε άλλη χώρα! Γιατί, να μην γίνουν όλα αυτά στην Καβάλα-μας;» Σε ερώτηση ποιο κόμμα θα τον υποστηρίξει τονίζει: «Κανένα! Κατεβαίνω ανεξάρτητος. Στηρίζομαι στους φίλους-μου και τους συνεργάτες-μου. Δεν πιστεύω σε κανένα κόμμα». Και δίνει σε γενικές γραμμές το πρόγραμμά-του: «Πρώτα-πρώτα θα μειώσω όλα τα... τέλη! Κατάντησε η Καβάλα να 'ναι η πιο ακριβή πόλη της χώρας. Επιτρέπεται αυτό; Πού πάμε; Έπειτα θα κάνω ένα μεγάλο πάρκο με παιδική χαρά στη θέση της Ροδόπης, να πηγαινουν μάνες και παιδιά να χορταίνουν παιχνίδι! Τα βλέπω να τρέχουν στους δρόμους και μου σφίγγεται η ψυχή. Θα πάρω θέση βέβαια στα Πετροχημικά...».

● «Μουσική εκδήλωση γνωριμίας» διοργανώνεται τη Δευτέρα 22 Μάρτη στο γήπεδο Μίλωνα, από το Σύλλογο Νέων Νέας Σμύρνης.

Θα πάρουν μέρος ο Βαγγέλης Γερμανός, ο Πολυδεύκης, η Οπισθοδρομική Κομπανία και το ρόκ συγκρότημα Cactus.

Ο ΚΑΘΡΕΦΤΗΣ ΤΗΣ ΜΑΡΙΖΑΣ ΚΩΧ

Ο δίσκος που περιμέναμε από την Μαρίζα. Εδώ τη γνωρίζουμε σαν συνθέτη, στιχουργό και ερμηνεύτρια της αλήθειας που φέρνει μέσα-της.

Έξαντας / Λογοτεχνία

Μαρκήσιος ντε Σάντ Ίουλιέτα, τ. Β΄

ΜΕΛΕΤΕΣ + ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΑΡΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ

Τό βιβλίο περιέχει όλη τη δουλειά του αρχιτέκτονα Άρη Κωνσταντινίδη από τό 1938 ως τό 1978: έργατικές κατοικίες, ξενοδοχεία, μοτέλ, μονοκατοικίες, μουσεία, συμμετοχές σέ διαγωνισμούς κ.ά.

Ή κάθε μελέτη καί κατασκευή παρουσιάζεται μέ μιά μεγάλη σειρά από φωτογραφίες, κατόψεις, τομές, όψεις καί κατασκευαστικές λεπτομέρειες.

Ή σελιδοποίηση καί ή επιμέλεια του βιβλίου έγινε από τόν ίδιο τόν αρχιτέκτονα, πού έγραψε καί μερικές σκέψεις πάνω στή δουλειά του καί τήν αρχιτεκτονική γενικότερα. Τό βιβλίο περιλαμβάνει ένα πλήρη κατάλογο τών εκθέσεων, τών διαλέξεων καί δημοσιεύσεων του Άρη Κωνσταντινίδη. Ή έκδοση είναι δίγλωσση (έλληνικά καί άγγλικά).

Σχήμα βιβλίου: 19,5 x 28 εκ.

Αριθμός σελίδων: 288

Έγχρωμες φωτογραφίες: 32

Μαυρόασπρες φωτογραφίες καί σχέδια: 950

Τιμή: 1.600 δρχ.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΡΑ

Πλατεία Σταδίου 5, Άθήνα 501, τηλ. 728.263
Διανομή στήν Άθήνα: Σόλωνος 114, τηλ. 36.30.214

ΚΕΡΑΜΙΚΑ

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Δημητρίου Γούναρη 30 Θεσσαλονίκη

ΣΤΑΧΥ

Ξάνθοι 7 Κολωνάκι

ΝΑΙ ΜΕΝ, ΑΛΛΑ...

ΝΑΙ ΜΕΝ

υπάρχουν κι άλλα έντυπα γιά Συλλέκτες

ΑΛΛΑ

ένα είναι τό πιο υπεύθυνο!

ή **ΣΥΛΛΕΚΤΙΚή**

Έπιθεώρηση

Κρατική, ρεσιτάλ, μουσική δωματίου

1. Ο πιανίστας Αντ. Πημπλς

Μετά το θαυμάσιο τρίο «Μουσικός Όμιλος Λονδίνου» (βλ. «ΑΝΤΙ» αρ. 197, 22.1.1981, σ. 42) το Βρετανικό Συμβούλιο παρουσίασε ένα πιανίστα με πολλές αρετές, τον Άντονι Πημπλς (Peables), που αρχικά μας φάνηκε του ίδιου υψηλού επιπέδου.

Στο α' μέρος του προγράμματος-του (Σονάτα σε σι υφ. ελ., έργο D.960 του Σούμπερτ, 1828) χαρήκαμε ένα απαλότατο άγγιγμα των πλήκτρων και μια έφεση προς την εσωτερικότητα: φώτιζε τη μελωδική γραμμή και τις αρμονικές προόδους, αρθρώνοντας κάθε νότα και τραγουδώντας κάθε μοτίβο με γαλήνη σχεδόν απόκοσμη. Ο ρυθμός δεν απονευρωνόταν αλλά περνούσε φανερά σε δεύτερο πλάνο — κι αυτό ήταν η μόνη-μας μικροεπιφύλαξη. Όμως τα λοιπά έργα του προγράμματος αποκάλυψαν πως ό,τι στο Σούμπερτ θεωρήσαμε ερμηνεία του συγκεκριμένου συνθέτη και του συγκεκριμένου έργου δεν ήταν παρά μια υψηλής ποιότητας «μανιέρα» που ο πιανίστας εφάρμοζε σχεδόν ομοιόμορφα και στα άλλα έργα: από τις νεοκλασικές 4 Σπουδές Κοντσέρτου του σερ Λέννοξ Μπέρκλεϋ (γ. 1903) ως την εμπρεσιονιστική «Κρεμάλα» από το «Γκασπάρ της Νύχτας» του Ραβέλ και το Σκέρτσο αρ. 3 σε ντο ελ. (με τη μοναδική κάμψη — παροδική — της τεχνικής του εκτελεστή) και της Μπαλλάντα αρ. 4 του Σοπέν. Όσο για το έργο του Μπέρκλεϋ ο συνθέτης έχει γράψει δύο σειρές από 4 Σπουδές Κοντσέρτου: μία το 1940 και μία το 1972. Όμως το πρόγραμμα δεν καθόριζε ποιά ακριβώς ήταν! (Βρετανικό Συμβούλιο, 11.2.1982).

2. Χωραφάς — Μπακοπούλου

Παρά τα ανατριχιαστικά, κάποτε, τονικά παραπατήματα των βιολιών, θετικότερη εντύπωσή-μας από τη συναυλία αυτή της ΚΟΑ ήταν η πλαστικότητα αρχιτεκτονημένη, έξοχα τραγουδημένη και με καθαρά ηχητικά επίπεδα Συμφωνία σε ντο μείζ. του Μπιζέ: από τις ωραίες στιγμές του μαέστρου Δημήτρη Χωραφά. Η συναυλία είχε αρχίσει με μια ατυχέστατη ανάγνωση του Ντιβερτιμέντου για έγχορδα του Μπαρτοκ: όργιο ηχητικής σκουριάς και τονικής αστάθειας καθώς και μια μεσογειακά «εκφραστική» πλειοδοσία του α' βιολιού ξεστράτισαν την εκτέλεση του τόσο δύσκολου αυτού έργου από τη «γραμμή» που φανερά προσπάθησε να επιβάλλει ο μαέστρος. Τραγικό το κατόντημα του μεγάλου Ούγγρου τη στιγμή που τα αφτιά-μας ακόμη αντηχούσαν από τη μυσταγωγία του μαγυαρι-

του Γιώργου Λεωτσάκου

κου κουαρτέτου Τάκατς (βλ. «ΑΝΤΙ» αρ. 199, 19.2.1982, σ. 42).

Όσο για τη σολίστ, Ντόρα Μπακοπούλου — Μαρκιανού έπαιξε το 2ο Κοντσέρτο του Σοπέν χωρίς εκείνες τις διαλείψεις μνήμης και τεχνικής με τις οποίες άλλοτε μας τρόμαζε. Ωραίες στιγμές ενός λαμπερού «περλέ» δεν κορυφώθηκαν σε πηγαίο τραγούδι και ευαίσθητη έκφραση. Μονοδιάστατο εκφραστικά παρά τις προθέσεις της σολίστ, το ακρόαμα μας οδήγησε βαθμιαία από την άμβλυνση του ενδιαφέροντος στην κόπωση («Ολύμπια», 15.2.1982).

3. Μια Καταλανή πιανίστα

Μαλακός και στιλπνός ήχος σε παίξιμο στιβαρό και άσπογης ακρίβειας και τεχνικής όσο και αν σε μερικά γρήγορα περάσματα (δευτερεύουσες φωνές στο Πρελούντιο, του Φρανκ) οι νότες έπρεπε να ακουστούν καθαρότερα. Από την άλλη όμως πλευρά την Καταλανή πιανίστα Λουίζα Κάντος χαρακτήριζε μια ένδεια εκφραστικής ευαισθησίας. Έπαιζε πιάνο σαν αθλήτρια του κλαβιέ εξομοιώνοντας με το παίξιμό-της το Φρανκ (Πρελούντιο, Χορικό και Φουγκα), το Ντεμπυσσύ («Για το πιάνο»), τον ανυπερβλητό Ισπανό πάδρε Αντόνιο Σολέρ (1729-83) δύο σονάτες, σε ντο ελ. και σε φα δίεση μείζ., το συμπατριώτη-της Καταλανό Φεδερίκο Μονπόου (έτσι αποδίδεται ηχητικά η ακρίβεια στην ελληνική ο Μομπου, γ. 1893 «Κανθιον ο Ντάντσα» αρ. 4) και το «Αλλέγκρο Κοντσέρτου» του Ενρίκε Γρανάδος: πυροτέχνημα λαμπερής δεξιοτεχνίας που αποδόθηκε με άτεγκτη ψυχρότητα και άσπογη δακτυλική υπερκινητικότητα (Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, 17.2.1982).

4. Βιολοντσέλλο και πιάνο

Είμαστε (και είμαστε) ενάντια στην τονική αστάθεια και το φάλτσο στα έγχορδα με δοξάρι σε καιρούς που ελάχιστοι κριτικοί τολμούσαν υπαινικτικά να τα επισημάνουν σε Έλληνες εκτελεστές. Όταν όμως εμφανίζονται στο ηλιόγεμα μιας λαμπρής σταδιοδρομίας πλαισιωμένα από σπάνιο μουσικό ήθος και ευαισθησία που δονεί ό,τι βαθύτερο κουβαλούμε μέσα-μας ως μουσικοί, η εμμονή-μας στην κατακεραυνώσή-τους θα μας μεταμόρφωσε σε στυγνούς ιεροεξεταστές. Και θά 'πρεπε όλοι οι Ρωμηοί ερασιτέχνες της μουσικής δωματίου (έχομε δα και τίποτε άλλο;) να πάρουν τρανά μαθήματα από το γνωστό-μας (5η επίσκεψη στην Ελλάδα) γερμανικό ντούο Γκέρχαρντ Μάντελ — βιολοντσέλλο και Έρικα Φρήζερ —

πιάνο: για να μάθουν πως στη μουσική δωματίου πρέπει ν' αγγίζει πρώτα - πρώτα το δοξάρι τη χορδή, για να μάθουν πως δύο μουσικοί συμπνέουν, συνεκφράζονται, διαλέγονται και, κυρίως, επικοινωνούν ψυχικά, δίνοντας στον ήχο όλο το μυστήριο της γένεσής-του μέσα από τη σιγή.

Οι μετοβενικές Παραλλαγές πάνω στο «Μια κοπελλιά ή μια γυναίκουλα» από το μοτσάρτειο «Μαγικό Αυλό», η Σονάτα έργο 40 του Σοστακόβιτς (ποιός άλλος στον 20ό αιώνα έγραψε τόσο προσωπικά μελωδικά αραβουργήματα;), η Σονάτα σε ρε μείζ., έργο 58 του Μέντελσον, αριστούργημα της ρομαντικής μουσικής δωματίου γνωστό στους παλιότερους χάρη στη Λήδα Κουρούκλη και στο Σπύρο Φαραντάτο, από τις ωραιότερες φετινές εμπειρίες μας, μας αποζημίωσαν περίσσεια για την τονική αστάθεια στο φινάλε της Σονάτας «Αρπετζιόνε» του Σούμπερτ.

Η συναυλία εγκαινίασε ευτυχέστατα τη νέα, ωραιότατη, αίθουσα του Ινστιτούτου «Γκαίτε», στην οδό Ομήρου, Σύνθεση ανοιχτόχρωμου γυαλιστερού ξύλου και μοκέτας ο διάκοσμός-της ήταν μια έκπληξη τόσο ευχάριστη όσο και η αίθουσα του Γαλλικού Ινστιτούτου, το 1976. Η πρώτη επαφή με την ακουστική-της ήταν ικανοποιητικότατη. Όμως η ακουστική μιας αίθουσας δεν κατακυρώνεται παρά ύστερα από πολλές ακροάσεις. Στο μεταξύ το ελληνικό Μέγαρο Συναυλιών μένει γιαπύ, μεταξύ του πάλαι ποτέ ΕΑΤ - ΕΣΑ και της Αμερικάνικης πρεσβείας, πάνω στο ζωδιακό της Ρωμείκης κακοδαιμονίας... (Ινστιτούτο «Γκαίτε» οδός Ομήρου, 18.2.1982).

5. Θυμής — Βατικιώτη

Επικεφαλής της ΚΟΑ αυτή τη φορά ο Γιώργος Θυμής, γενικός διευθυντής της ΚΟ Θεσσαλονίκης, σε πρόγραμμα, ως συνήθως, ρουτίνας: εισαγωγή — κοντσέρτο — συμφωνία... Κυρίαρχη εντύπωσή-μας δεν ήταν όμως η πεντακάθαρη ηχητικά και άσπογα συγχρονισμένη ορχήστρα στη στέρεα χτισμένη και παραδοσιακά ερμηνευμένη «Λεωνόρα» αρ. 3 του Μπετόβεν. Ήταν η εξίσου ρωμαλέα χτισμένη αλλά συχνά εκκωφαντικών εντάσεων και ηχητικής τραχύτητας Συμφωνία αρ. 3, «Σκωτική» του Μέντελσον. Η «ερμηνεία»-της ήταν μια παρωδία των μεγαλύτερων υπερβολών μιας ρομαντικής κομπορημοσύνης εντελώς άγνωστης στους σεμνούς ρομαντικούς της εποχής του συνθέτη. Λίγες στιγμές υπαινίχθηκαν τη λεπτότητα της ενορχήστρωσής-του: όλες οι εκφραστικές ενδείξεις της παρτιτούρας αποδίδονταν παραμορφωτικά αν όχι γελοιογραφικά διογκωμένες...

Προς έλπιον της πιανίστας Αλίκης Βατικιώτη, η επίδοσή-της στο 4ο Κοντσέρτο για πιάνο του Μπετόβεν δε μας άφησε στιγμή

αδιάφορους. Δίπλα όμως σε ένα πηγαίο τραγούδι και σε κατακάθαρες «γκάμες» υπήρχε έκδηλη νευρικότητα σε περάσματα αυξημένων τεχνικών και δεξιοτεχνικών απαιτήσεων. Η προσπάθεια της σολίστ να εξαρθεί στο ύψος-τους δε δικαιώθηκε πάντα: υπήρξαν διαλείψεις καθαρότητας και φθογγικής ακρίβειας. Ανάμεσα στο «καντάμπιλε» και στον τεχνικό προβληματισμό χάνονταν και η ομοιογένεια του ήχου και η ενότητα έκφρασης και μορφής. Κι αυτό τελικά επιβλήθηκε μέσα-μας ως εντύπωση, παρά τις υψηλού εκφραστικού ήθους στιγμές του μεσαιού μέρους. Κάτω από τις πάγιες συνθήκες της μουσικής-μας ζωής, παραμένουν, φαίνεται ασυμβίβαστα στον τόπο-μας σολιστική σταδιοδρομία και διδακτική δραστηριότητα σε ωδείο: η Αλίκη Βατικιώτη είναι από τα πιο υπολογίσιμα διδακτικά στελέχη του Ωδείου Αθηνών («Ολύμπια», 22.2.1982).

6. Τρίο εγχόρδων

Από τις μεγάλες αδυναμίες της μουσικής ζωής-μας η μουσική δωματίου. Πώς να επιδοθεί σε είδος που απαιτεί ολόψυχη αφοσίωση ο μουσικός ελληνικής ορχήστρας; Ωστόσο έκαμε δειλά την πρώτη-του εμφάνιση ένας νέος, ασυνήθιστος σχηματισμός — τρίο εγχόρδων: Οι Πάνος Βαλεντής (βιολί), Γιάννης Βατικιώτης (βιόλα) και Φίτα Βαλεντή (βιολοντσέλλο) παρουσίασαν ένα ωραιότατο πρόγραμμα έργων 18ου, κυρίως, αιώνα: Ντιβερτιμέντο αρ. 2 σε σολ μείζ. του Χάυντν, «Σχολαστικό Τρίο», σε ντο μείζ. του Αυστριακού συνθέτη και εκδότη Φραντς Άντον Χόφμαϊστερ (1754 - 1812), το θαυμάσιο Πρώτο Τρίο, σε σι υφ. μείζ. σε ένα μέρος (1816) του Σούμπερτ και το Ντιβερτιμέντο σε μι υφ. μείζονα (όχι μι, όπως ήθελε το πρόγραμμα) του Μότσαρτ (1788), αριστούργημα «άψογο και βαθύ» κατά το μουσικό λόγο Χανς Κέλλερ, μοναδικότητα στη δημιουργία του συνθέτη.

Έχει προϋποθέσεις βελτίωσης της επίδοσής-του το νέο σύνολο. Όσο κι αν όλοι διαβάζουν και συμπορεύονται άνετα, τις αντιπροσωπεύει κυρίως ο Πάνος Βαλεντής με το λεπτό-του ήχο και την εκφραστική ευαισθησία-του στη μουσική που ερμηνεύει (Μότσαρτ, Σούμπερτ). Οι σύντροφοί-του παίζουν ακόμα (θέλουμε να ελπίζουμε) με ήχο βαρύ και πηχτό, ελληνικής ορχήστρας. Αν όλοι όμως το θελήσουν αυτό διορθώνεται. Ενδημικό μειονέκτημα των εγχόρδων-μας η τονική αστάθεια, αυτή τη φορά ήταν εμφανέστερη στο Γιάννη Βατικιώτη, πράγμα που δεν πολυεπιμέναμε. Στο νέο σύνολο ευχόμαστε από καρδιάς καλή και σωστή δουλειά. Την μπορεί, (Εταιρεία Φίλων του Λαού, 23.2.1982).

7. Ντανιέλα Αντόνοβα

Θα ορκιζόμαστε ότι η Ντανιέ-

λα Αντόνοβα, η νέα Βουλγάρα πιανίστα που ακούσαμε στον «Παρνασσό» ήταν άλλη από την Ντανιέλα Αντόνοβα Α' βραβείο πιάνου του Διεθνούς Διαγωνισμού «Μαρία Κάλλας» (1981) που οργανώνει το Athenaeum. Πλήθος ερωτηματικά μας είχε αφήσει τότε, σε δύο ακροάσεις, το εκφραστικά επίπεδο παιξίμο-της (βλ. κριτική-μας «Μεσημβρινή», 15.4.1981). Τις προάλλες ανακαλύψαμε, γοητευμένοι, όχι μόνο μια ερμηνευτική προσωπικότητα σε εκκόλαψη αλλά και τι σημαίνει η φοίτηση ενός προικισμένου ατόμου σε μια υπέροχη πιανιστική σχολή: η Αντόνοβα είναι επίσης μαθήτρια του γνωστού στην Ελλάδα, θαυμάσιου πιανιστικού ζευγαριού Κωνσταντίν και Τζούλιας Γκάνεφ, δασκάλων και του ανεπανάληπτου Ντίμο Ντίμοφ.

Ακούσαμε ένα παιξίμο άψογης τεχνικής, στέρεο, φινό και γεμάτο αιχμηρές λάμψεις, επικοινωνήσαμε με μια ευαισθησία που βλέπει το πιάνο σαν πλουσιότητα παλέττα ηχοχρωμάτων και φωτοσκιάσεων. Τις διαφορές πυκνότητας της γραφής η Αντόνοβα τις βλέπει συχνά σε διαφορές χρωμάτων και ζωγραφικής ματιέρας. Μέσα απ' αυτή την παλέττα βγάζει το εσωτερικό-της τραγούδι, βαθύ και γεμάτο γυναικεία ευαισθησία, όπως στο Λάργκο ε μέστο (αλησμόνητη εμπειρία!) και στο Μενουέτο της Σονάτας έργο 10, αρ. 3 του Μπετόβεν. Η ζωγραφική αυτή αίσθηση μας εν' σε μια άλλη διάσταση-στο Σούμαν (Συμφωνικές Σπουδές), όπου συνήθως το πυκνό συγχορδιακό γράψιμο δε διαφέρει σε χρώμα και ματιέρα από το αραιότερο, μελωδικό. Παλέττα λεπτότερη και λαμπερότερη χρη-

σιμοποιήθηκε για τη Σονάτα αρ. 5 του Σκριάμπιν, παιγμένη ρυθμικά με σχεδόν χορευτική χάρη, φινέτσα και ευφορία. Τέλος η σουίτα από τον «Πετρούσκα» του Στραβίνσκυ μας έκαμε να ξεχάσουμε τη θαυμάσια ορχηστρική γραφή του έργου, παρακολουθώντας τη νέα να το ανακαλύπτει εξ αρχής όχι μόνο ρυθμικά, αλλά και να το «κενορχηστρώνει» με το δικό-της τρόπο στο κλαβιέ. Να μας ξανά 'ρθει, παίζοντας αυτή τη φορά και Βούλγαρους συνθέτες — τους οποίους, δυστυχώς, αγνοούμε σχεδόν. («Παρνασσός», 24.2.1982).

8. «Τραβιάτα» άνευ... Τραβιάτας!

Ψυχή δεν αμφιβάλλει πως ο σπανιότατος για τη Λυρική συνδυασμός μιας υψηλού επιπέδου μουσικής διδασκαλίας με μια ανάλογων φιλοδοξιών σκηνική, στόχευε στην προβολή της πρωταγωνίστριας της «Τραβιάτας» Τζέννης Δριβάλα, Alias κ. γενικού διευθυντού Τζων Μοδινού. Όσο όμως κι αν οι δαπάνες για τα νέα σκηνικά και κοστούμια θα έπιαναν πιότερο τόπο ως επένδυση σε έργα (ανύπαρκτης ως τώρα) υποδομής αυτή η μία ακόμη, δίχως επαύριο, παράσταση βιτρίνας έδειξε ξανά αυτό που φωνάζουμε πάντα: πόσο ανυποψίαστα αξιοποιήσιμο μπορεί να είναι, με τους κατάλληλους δασκάλους, το έμψυχο υλικό της ΕΛΣ. Μάθημα πάντα χρήσιμο, έστω κι ακριβοπληρωμένο...

Τελικά — σκορδαλιά χωρίς... σκόρδο! — είδαμε μια «Τραβιάτα» χωρίς... Τραβιάτα! Η κ. Μοδινού έχει φωνή στερεή, ομοιογενή σε πάστα αλλά αγύμναστη και δύσκαμπτη. Αττακάρει νότες όπως — όπως και, το χειρότερο, υπολείπεται σε έκφραση και ηθο-

ποιία. Καμιά συγκίνηση δεν της εμπνέουν οι θείες μελωδίες του Βέρντι. Ξεκουκκίζει τις νότες-τους μηχανικά έτσι που κάθε καινούρια φράση να σβήνει την εντύπωση της προηγούμενης. Όσο για παιξίμο... Στο πρώτο μισό σχεδόν του έργου η Βιολέττα-της ήταν μια σαχλή, κατωματού και κακομαθημένη Ρωμηά μικροαστή που κουνούσε τα χέρια-της σαν ανεμόμυλος. Ο Μιχάλης Κακογιάννης φαίνεται ότι δεν μπόρεσε να της μάθει τίποτε! Μόνο στο φινάλε έγινε κάπως πειστική. Από τη λοιπή διανομή ξεχώρισαν κυρίως ο Ανδρέας Κουλουμπής σε μια από τις ωραιότερες επιδόσεις-του: φωνή μαλακή και εκφραστική και ψυχολογημένο παιξίμο που άφησε γρήγορα να πέσει η μάσκα της σκληράδας (επιβεβλημένης από μια άτεγκτη αστική κοινωνία) για να φανεί η βαθύτερη τρυφεράδα και ανθρωπιά του Ζερμόν. Επίσης ο Θάνος Πετράκης (Αλφρέδος), πάντα στέλεχος αξιόπιστο, βρήκε τον καλύτερο εαυτό-του στο δεύτερο μισό του έργου. Των λοιπών η συμβολή στάθηκε θετικότατη: Γιολάντα ντι Τάσσο (Φλόρα), Μάρθα Χαρίτου (Ανίτα), Μάκης Γαβριηλίδης (Γκαστόνε), Β. Κουντούρης (βαρώνος), Μιχ. Πλατανιώτης (μαρκήσιος), Θέμης Σερμιέ (γιατρός), Ευ. Παλαιολόγος (Τζουζέππε), Ον. Σώχος (υπηρέτης, αγγελιαφόρος). Αλλά και η χορωδία (διευθ. Φανή Παλαμίδα) είχε μια από τις ωραιότερες εμφανίσεις-της: απά-λόχη στα «φόρτε», καθαρή στα περιγράμματα, αβίαστη, διακριτική, μουσική.

Όλη η διδασκαλία των φωνών (σύνολο ομοιογενές και πειθαρχημένο πλην σποραδικών εξαιρέ-

σεων) στις οποίες είχε δοθεί απόλυτη πρωτοκαθεδρία σε σχέση με την ορχήστρα έφερε τη σφραγίδα της χαρισματικής παρουσίας του Οδυσσέα Δημητριάδη. Τέλεια δουλεμένα τα φωνητικά σύνολα, άψογη η ισορροπία του ήχου ανάμεσά-τους κι ανάμεσα στα σόλι. Θαυμάσια όμως η ορχήστρα, σ' όλο το έργο κινήθηκε σε μοτσάρτεια επίπεδα ηχητικής ευγένειας, διακριτικότητας, καθαρότητας γραμμών και πνευματικότητας στην έκφραση. Κυρίως όμως λίγες φορές την έχομε ακούσει τόσο σωστή τονικά. Ο μαέστρος παρακολουθούσε τις φωνές τις άφηνε να αναπνέουν άνετα, κρατώντας ή «μπάζοντας» την ορχήστρα με ακρίβεια κλάσματος δευτερολέπτου στο οργανικά φυσιολογικότερο σημείο. Αξίζει ο Δημητριάδης κάθε χιλιοστό του εκτενούς λήμματος που του αφιερώνει η «Μεγάλη Σοβιετική Εγκυκλοπαιδεία»!

Τελευταία αλλ' όχι έσχατη η σκηνοθεσία του Μιχάλη Κακογιάννη πάνω σε πολυτελέστατα (με το παραπάνω: στην τελευταία σκηνή αντέφασκαν με την οικονομική κατάσταση της ηρωίδας!) και εντυπωσιακά μάλλον αν όχι εντυπωσιασθηρικά σκηνικά εποχής του Γ. Ζιάκα. Η σκηνοθεσία αυτή ήταν φανερότερη σε σκηνές ομαδικές και πληθών. Λίγες φορές στην ΕΛΣ σκηνοθεσία ξεπέρασε την απλή τροχονόμηση των επί σκηνής και λειτούργησε τόσο οργανικά προβάλλοντας με ενάργεια τις εναλλαγές των δραματικών κατστάσεων, προετοιμάζοντάς-τες, όπως λ.χ., στην αναμέτρηση Αλφρέδου - βαρώνου. («Ολύμπια», 11.3.1982).

Τα βιβλία του ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ στις εκδόσεις ΚΕΔΡΟΣ

ΟΙ ΣΥΝΥΠΑΡΧΟΝΤΕΣ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑΤΑ
(6η έκδοση)

Η ΠΕΙΡΑ ΚΑΙ Η ΠΥΡΑ
ΠΟΙΗΜΑΤΑ - ΚΕΙΜΕΝΑ

Η ΕΞΑΦΑΝΙΣΗ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ
(3η έκδοση)

ΣΤΗΝ ΚΙΤΡΙΝΗ ΩΡΑ
ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ο ΚΟΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΛΛΟΣ
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ - ΑΦΗΓΗΣΕΙΣ
(2η έκδοση)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΕΔΡΟΣ

Γεωργίου Γενναδίου 6 (πάροδος 'Ακαδημίας) - Τηλ.: 36.15.783

Ο Γιώργος Δ. Κοντογιώργης, γράφει για το βιβλίο του Παύλου Πετρίδη, **Νεοελληνική Πολιτική Ιστορία (1828-1843)**, τ. Α' Εκδ: «Παρατηρητής», Θεσσαλονίκη 1981

Το βιβλίο του Παύλου Πετρίδη **Νεοελληνική Πολιτική Ιστορία**, καλύπτει την περίοδο από την αναστολή του Συντάγματος της Τροιζήνας (1828) ως το κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1848.

Το έργο παρόλο που προορίζεται, με σεμνότητα, να αποτελέσει ένα διδακτικό εγχειρίδιο για τους φοιτητές της Νομικής Σχολής του Παν/μίου Θεσσαλονίκης, παρουσιάζει εντούτοις μια συστηματικότητα και πρωτοτυπία, η οποία υπερκαλύπτει το συγκεκριμένο αυτό στόχο. Πολύ περισσότερο μάλιστα αφού είναι

εμφανές, από την ανάγνωση του κειμένου, ότι ο συγγραφέας άντλησε ένα μεγάλο μέρος του υλικού-του από πρωτογενείς και συχνά ανέκδοτες πηγές.

Από την άποψη αυτή και σε συνδυασμό με το γεγονός ότι θέτει ως κεντρικό άξονα της προβληματικής-του, τη μελέτη του φαινομένου της πολιτικής εξουσίας, το βιβλίο παρουσιάζει, επίσης, ένα ειδικό ενδιαφέρον για την πολιτική επιστήμη.

Στην εισαγωγή ο συγγραφέας αναπτύσσει τα μεθοδολογικά-του εργαλεία και οροθετεί επακριβώς το αντικείμενό-του: «η εξέταση και ανάλυση της οργάνωσης και άσκησης της κρατικής ή πολιτικής εξουσίας». Η εξέταση, ωστόσο, αυτή δεν είναι μονοσήμαντη. Ο Π. Πετρίδης διείδε εύστοχα ότι η δυναμική της πολιτικής (κρατικής) εξουσίας είναι μια υπόθεση που αναπτύσσεται σε περισσότερα επίπεδα και παίρνουν μέρος σ' αυτήν όλοι οι ατομικοί ή συλλογικοί φορείς κοινωνικής ισχύος: Τα διάφορα κόμματα, η πολιτική ηγεσία, οι ξένες δυνάμεις, τέλος οι κοινωνικές μάζες. Παράλληλα, επισημαίνεται ότι η πολιτική δυναμική και η πορεία της νεοελληνικής πολιτικής κοινωνίας επηρεάστηκε ή και προσδιορίστηκε από μια

σειρά παραγόντων, όπως η γεωγραφική θέση της χώρας, η οικονομική-της κατάσταση, ο τρόπος που κατάκτησε την ανεξαρτησία-της, κ.ά.

Στο πρώτο μέρος αντιμετωπίζεται η διακυβέρνηση της χώρας από τον Ιω. Καποδίστρια (1828-1831). Ο συγγραφέας εξετάζει σημαντικές πτυχές της καθοριστικής αυτής για την εξέλιξη της νεοελληνικής ιστορίας περιόδου, όπως τα συνταγματικά και πολιτικά δεδομένα πριν από την άφιξη του Καποδίστρια και οι πραγματικότητες της εκλογής-του ως κυβερνήτη της Ελλάδας. Στο ίδιο μέρος επιχειρείται η διατύπωση μιας σειράς από υποθέσεις για την ιδεολογία, τις πεποιθήσεις και την πολιτική του Καποδίστρια, τόσο στον εσωτερικό όσο και στον εξωτερικό τομέα.

Στο πλαίσιο ακριβώς αυτό εξετάζονται ειδικότερα ζητήματα όπως τα αίτια και οι συνέπειες της αναστολής από τον Κυβερνήτη του Συντάγματος της Τροιζήνας για τη διαμόρφωση και λειτουργία του ελληνικού πολιτικού συστήματος: το έργο της Δ' Εθνικής Συνέλευσης, η συμβολή του Κυβερνήτη στην τελική χάραξη των εθνικών συνόρων και την αναγνώριση της εθνικής ανεξαρτησίας: η αντιπολίτευση εναντίον του Καποδίστρια και τέλος τα αίτια που οδήγησαν στη δολοφονία-του και στην εγκαθίδρυση της απόλυτης μοναρχίας.

Το δεύτερο μέρος είναι αφιερωμένο στην εγκαθίδρυση της απόλυτης μοναρχίας (1831-1843) και στη λειτουργία του πολιτικού αυτού συστήματος υπό την Αντιβασιλεία και τον Όθωνα. Εξετάζονται ειδικότερα θέματα όπως: οι συνθήκες που προηγήθηκαν από την εγκαθίδρυση της απόλυτης μοναρχίας: οι συνταγματικές και πολιτικές εξελίξεις μετά τη δολοφονία του κυβερνήτη και μέχρι την άφιξη του Όθωνα στην Ελλάδα. Ο ρόλος των ξένων δυνάμεων στην επιβολή και τη λειτουργία του πολιτεύματος της απόλυτης μοναρχίας κτλ. Αναλύεται επίσης το πολιτικό σύστημα της οθωνικής μοναρχίας και η λειτουργία-του υπό την Αντιβασιλεία και τον Όθωνα.

Στα τελευταία κεφάλαια εξετάζονται διεξοδικά οι πολιτικοί αγώνες για τη φιλελευθεροποίηση του πολιτεύματος, οι μεταρρυθμιστικές προσπάθειες του Αλέξ. Μαυροκορδάτου προς την κατεύθυνση αυτή, και τέλος, η αποτυχία-του και η κατάληξη στο κίνημα της 3ης Σεπτεμβρίου 1843 και στην πολιτειακή μεταβολή.

Το βιβλίο συνοδεύεται από πολυσέλιδο παράρτημα με σημαντικά κείμενα - πηγές της εποχής που αποτελούν ασφαλώς, μαζί με τις αναλύσεις του συγγραφέα, ένα χρήσιμο ερέθισμα και εργαλείο για παραπέρα εμβάθυνση και μελέτη.

□

τά βιβλία της «γνώσης»

ANDRE JAQUES

ΧΙΛΗ: ΑΡΠΙΓΙΕΡΑΣ

ΕΝΑΣ ΛΑΟΣ ΚΕΝΤΑ

ΤΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΥ

Ένα λεύκωμα με μία επιλογή από τις εκπληκτικής όμορφιάς και δύναμης κεντητά χαλιά — γνωστά σαν ΑΡΠΙΓΙΕΡΑΣ. Στο βιβλίο υπάρχουν, εκτός από αντιπροσωπευτικά δείγματα Άρπιγιέρας, συνεντεύξεις από τις γυναίκες δημιουργούς (φυλακισμένες ή γυναίκες ανέργων) και πληροφοριακά στοιχεία για αυτή την πράξη επιβίωσης που τελικά γίνεται καλλιτεχνικό έργο.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ «ΓΝΩΣΗ», ΓΡΗΓ. ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ 26, ΙΛΙΣΙΑ,
ΑΘΗΝΑ 621, ΤΗΛ. 7794879-7786441

Βιβλιο-παρουσίαση

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ ΣΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ ΠΟΛΕΜΟ

Επιμέλεια: Μάριον Σαράφη

Εισαγωγή: Νίκος Σβορώνος

Εκδ: Νέα Σύνορα, Αθήνα 1982

Στο βιβλίο παρουσιάζονται τα πρακτικά του Σεμιναρίου που οργάνωσε, το Μάιο του 1978, η ΕΛΕΜΕΠ Αγγλίας, με τίτλο: «Ελλάδα: Κατοχή — Αντίσταση — Εμφύλιος Πόλεμος».

Δημοσιεύονται οι εισηγήσεις — και οι εξαιρετικά ενδιαφέρουσες συζητήσεις που επακολούθησαν — των Elisabeth Barker («Η Ελλάδα στο πλαίσιο των αγγλοσοβιετικών σχέσεων 1941-1947»), Προκόπη Παπαστρατή («Οι Βρετανοί και οι αντιστασιακές οργανώσεις του ΕΑΜ και του ΕΔΕΣ»), George Alexander («Ο άγνωστος γύρος»), Ανδρέα Κέδρου («Λάθη των συμμάχων — Λάθη της αντίστασης»), Θανάση Χατζή («ΕΑΜ-ΕΛΑΣ: Αντίσταση ή εθνικοαπελευθερωτικό κίνημα;»), Heinz Richter («Η Μάχη της Αθήνας, Δεκέμβρης 1944, και ο ρόλος των Άγγλων»), και Hagen Fleischer («Υπόθεση Don Scott: πρελούδιο για μια ξεχωριστή αγγλο-γερμανική ειρήνη;»).

Όπως σημειώνει στην εισαγωγή του ο Ν. Σβορώνος, «οι μελέτες που παρουσιάζονται εδώ, αποτελούν όλες, πραγματικές συμβολές στη μελέτη της ελληνικής αντίστασης είτε γιατί προσφέρουν, έστω και σύντομα, οργανωμένο νέο υλικό, είτε γιατί η καθεμία-τους παρουσιάζει ορισμένες όψεις του πολυεδρικού αυτού φαινομένου: κεντρίζουν έτσι τη σκέψη και βοηθούν στην ολοένα και μεγαλύτερη διεύρυνση και στον πλουτισμό της προβληματικής».

ΕΡΣΗ ΛΑΓΚΕ

Ισπανία — *Tierra del sol*

Εκδ: Γνώση, Αθήνα 1982

Η Λάγκε αποκρυπτογραφεί τα γνωστά μνημεία της Ισπανίας. Ταυρομαχίες κάτω από τον ήλιο της Σεβίλλης, Μαυριτανικά τεμένε, Κάζα Ρεάλ στη Γρανάδα, τον πράσινο αφρισμένο ωκεανό που κυκλώνει χωριά και πόλεις. Η συγγραφέας μας ξεναγεί σ' όλα αυτά εγκαινιάζοντας ταυτόχρονα και ένα νέο τρόπο οδοιπορικής γραφής.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΟΥ

Η νεορομαντική βιοθεωρία του Καζαντζάκη. Η ποίηση της ζωής
Εκδ: Θεμέλιο, Αθήνα, 1981

Αποτελεί μια πολυδιάστατη, αλλά οργανικά δεμένη ανάλυση και διαλεκτική ανασύνθεση της δεολογικής δομής του έργου του κατεξοχήν στοχαστικού λογοτέχνη της σύγχρονης Ελλάδας, Νίκου Καζαντζάκη. Με τη βοήθεια της κριτικής μεθοδολογίας της γυγγραφέως, παρακολουθούμε την κοινωνικο-ιστορική γένεση

του όλου προβληματισμού του Καζαντζάκη και τις απαντήσεις που προσπάθησε να δώσει σ' αυτόν, με τη φιλοσοφία που διαμόρφωσε για την τέχνη και τη ζωή γενικότερα.

Όπως σημειώνει η συγγραφέας στη σύντομη εισαγωγή-της, «στην πραγματικότητα, ο Καζαντζάκης κινείται διιστορικά και διανθρώπινα μέσα σ' έναν σπιριτουαλιστικό μυθολογικό χώρο που στις δομές-του καθρεφτίζεται η αιώνια διχασμένη μπρος στο πρόβλημα της διυστικής-της υπόστασης Συνείδηση του Ανθρώπου». Η ανάλυση της Κ. Λεονταρίτου αποτελεί σημαντική και πρωτότυπη συμβολή στη μελέτη του έργου του Καζαντζάκη. Τοποθετεί ολοκληρωμένα πλήθος προβλημάτων γύρω από την εκλεκτική στοχαστική φύση του Καζαντζάκη, του πλατιά συμβολιστικού έργου-του, και δείχνει διεξοδικά το σύνολο του προβληματισμού-του.

ANDRE JACQUES

Χιλή: Ένας λαός κεντά τη ζωή και τους αγώνες-του

Μετ: Ν. Ταμιολάκης

Εκδ: Γνώση, Αθήνα 1982

Ένα λεύκωμα που παρουσιάζει μερικές από της εκπληκτικής ομορφιάς και δύναμης Arpilleras της Χιλής. Οι Αρπιγιέρας που είναι μικρά μάλλινα κεντητά χαλιά, είναι μία μορφή έκφρασης που ανακάλυψαν οι γυναίκες της Χιλής ράβοντας κουρέλια και κομματάκια από ύφασμα πάνω σε παλιά χαλιά. Φτιάχνονται από γυναίκες ανέργων ή φυλακισμένων, που εκτός από την εξοικονόμηση λίγων χρημάτων αποτελεί μια στάση αξιοπρέπειας και μια μορφή αντίστασης για τα δεινά της χώρας-τους.

Στο λεύκωμα υπάρχουν, εκτός από αντιπροσωπευτικά δείγματα Αρπιγιέρας, συνεντεύξεις με γυναίκες δημιουργούς και μερικά πληροφοριακά στοιχεία για αυτή την πράξη επιβίωσης που γίνεται τελικά καλλιτεχνικό έργο.

ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΟΣ

ΧρονοΓραφήματα

Εκδ: Μπαμπουνάκης, Θεσσαλονίκη

Περιέχει κείμενα του Β. Βασιλικού που έχει γράψει κατά καιρούς στα «ΝΕΑ» με το γενικό τίτλο «Εντός και εκτός των τειχών».

Το βιβλίο χαρακτηρίζεται από μια πλατιά θεματολογική ποικιλία. Μαρτυρίες και σκέψεις για τον Γ. Κεμάλ, τον Γκράμσι, τον Λόρκα, τον Γαβρά, τον Σαρτρ, την Κ. Θεοτοκά, τον Καζαντζάκη και πολλές άλλες προσωπικότητες. Εικόνες και προβλήματα της ελληνικής επαρχίας καθώς και αναλύσεις θεμάτων όπως η γλώσσα, τα επαναπατρισμένα παιδιά των πολιτικών προσφύγων, η τηλεόραση, οι πειρατικοί

σταθμοί και πολλά άλλα. Μέσα από τις σελίδες του βιβλίου παρουσιάζονται αρκετές πτυχές της πρόσφατης επικαιρότητας με άμεσο και κριτικό τρόπο.

Κ.Δ. ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ

Το πρόβλημα της αυτονομίας, σοσιαλισμός και κοινοτισμός

Εκδ: Παπαζήση, Αθήνα 1982

Ο δεύτερος, κατά σειρά, τόμος των «Απάντων» του Κ.Δ. Καραβίδα, η δημοσίευση των οποίων άρχισε πριν τέσσερα χρόνια με την επανέκδοση της βασικής εργασίας-του «Τα Αγροτικά» (εισαγωγή Ν. Μουζέλη). Στο δεύτερο αυτό τόμο (με πρόλογο του Π. Κανελλόπουλου και εισαγωγή του Κ. Βεργόπουλου, περιέχονται σε φωτογραφική ανατύπωση τρεις μελέτες του Κ.Δ. Καραβίδα. Οι δύο πρώτες («Η Δημοκρατία και η Αυτοδιοίκησης εν Ελλάδι» και «Σοσιαλισμός και Κοινοτισμός»), πρωτοδημοσιεύτηκαν το 1929-30' ειδικότερα μάλιστα η δεύτερη, που είναι και το πιο εκτεταμένο μελέτημα αυτού του τόμου, αποτελεί την απάντηση του Κ.Δ. Καραβίδα στον Ν. Γιαννιό, για την κριτική που έγραψε ο τελευταίος σχετικά με την ιδέα του κοινοτισμού.

Η επιτυχία που συνάντησε η επανέκδοση των «Αγροτικών», η κυκλοφορία σήμερα του δεύτερου τόμου των «Απάντων» του Κ.Δ. Καραβίδα και η παράλληλη έκδοση από την ΑΤΕ του έργου-του «Γεωοικονομία και Κοινοτισμός» (εισαγωγή Β. Καραποστόλη, 1980) αποτελούν αδιάψευστες μαρτυρίες για την επικαιρότητα, που διατηρεί το έργο του Κ.Δ. Καραβίδα και για την επίδραση που ασκεί σε μια σχολή της σύγχρονης κοινωνιολογίας.

ΑΝΑ ΓΚΟΥΑΝΤΑΛΟΥΠΕ ΜΑΡΤΙΝΕΣ

El Salvador, μια γυναίκα του απελευθερωτικού μετώπου καταγγέλει

Εκδ: Ανδρομέδα, Αθήνα 1982

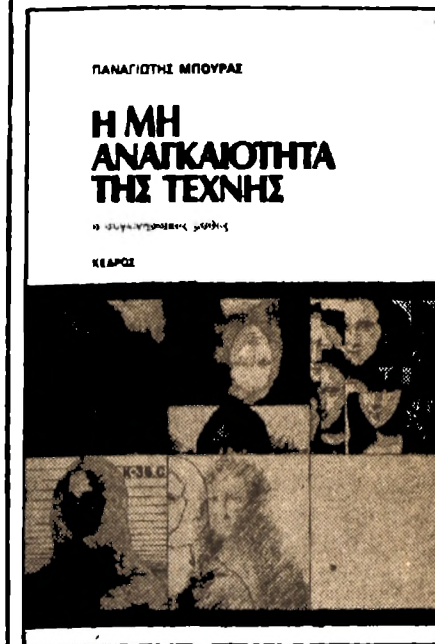
Το βιβλίο της Άνα Γκουανταλούπε Μαρτίνες, ηγετικού στελέχους του Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου (FMLN), είναι μια συγκλονιστική μαρτυρία για τον αγώνα του λαού του Σαλβαδόρ. Η συγγραφέας εξιστορεί την απαγωγή-της, (τον Ιούλιο του 1976), την εφτάμηνη κράτησή-της στις μυστικές φυλακές της Εθνοφρουράς, τις ανακρίσεις - βασανιστήρια, και τέλος την επιχείρηση που οδήγησε στην απελευθέρωσή-της.

Το βιβλίο προλογίζει η Άνα Μαρία Ετσεβερία, που σε μια εκτεταμένη εισαγωγή αναφέρεται και στα γεγονότα της πιο πρόσφατης σχετικά περιόδου και παράλληλα υπογραμμίζει την ιδιαίτερη σημασία που έχει το γεγονός ότι το βιβλίο αυτό είναι γραμμένο από μια γυναίκα και αντανάκλα τη μαζική ένταξη των γυναικών στην καθημερινή πάλη και τη συνακόλουθη συνειδητοποίηση-τους.

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ

Σταθμός στη σύγχρονη σκέψη

Θεμελιώνει τη μη αναγκαιότητα της Τέχνης ανεξάρτητα απ' τις οποιεσδήποτε συνθήκες μέσα στις οποίες γεννιέται και διαμορφώνεται το αισθητικό φαινόμενο.

Εκδόσεις «ΚΕΔΡΟΣ»
Γ. Γένναδιου 6
τηλ: 36.15.783

ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Ιδιαίτερα μαθήματα
καθώς και σε ομάδες
τριών μαθητών
από πεπειραμένο καθηγητή
Τηλ. 726.107

ΚΥΚΛΟΦΟΡΗΣΕ

η θεωρία της αργοσχολής ταξης

THORSTEIN VEBLEN

Κλασικό κι επίκαιρο έργο που μαστιγώνει την κενότητα της καπιταλιστικής φιλοσοφίας και την απανθρωπιά των κάθε λογής εξουσιαστών.

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
τηλ.: 52.46.241

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΤΗΤΕΣ

● Στο γράμμα που ακολουθεί, ο συνεργάτης του «ΒΗΜΑΤΟΣ» κ. Β. Μαθιόπουλος απαντά στο άρθρο που δημοσίευσε το «ΑΝΤΙ» (τχ. 199, σελ. 10) με τίτλο «Συνταγή για "αποκλειστικές" συνεντεύξεις». Σύμφωνα με την άποψη του κ. Β.Μ. την ευθύνη για την επανάληψη στη συνέντευξη του «ΒΗΜΑΤΟΣ», όσων είχε πει ο Χ. Σμιτ προηγούμενα στο NOUVEL OBSERVATEUR, φέρει το γραφείο Τύπου του Γερμανού Καγκελάρου. Εμείς μόνον θέλουμε να επανέλθουμε σημειώνοντας ότι δεν πρόκειται για «περίπου ταυτόσημα», αλλά για ακριβώς ταυτόσημα κείμενα.

Η επιστολή του κ. Β. Μαθιόπουλου έχει ως εξής:

Στις 2 Φεβρουαρίου, στις εξήμισι το βράδυ, ο καγκελάριος Χέλμουτ Σμιτ με δέχθηκε στο γραφείο του και, παρουσία του υφυπουργού Τύπου της γερμανικής κυβέρνησης κ. Μπέκερ, μου έδωσε αποκλειστική συνέντευξη για «Το Βήμα». Η συνομιλία κράτησε μία ώρα και στενογραφήθηκε από Γερμανό υπάλληλο της Καγκελαρίας.

Κατά τη συνομιλία αυτή, ο καγκελάριος απάντησε σ' όσες ερωτήσεις του έθεσα για τις ελληνογερμανικές σχέσεις, τη θέση της Ελλάδας στη Μεσόγειο, τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, το Κυπριακό και, γενικότερα, για τα θέματα που είχε συζητήσει το πρωί της ίδιας μέρας με τον Έλ-

ληνα πρωθυπουργό κ. Ανδρέα Παπανδρέου.

Στις ερωτήσεις που είχα — προηγουμένως και γραπτώς — θέσει στον καγκελάριο για διεθνή ζητήματα, για την πολωνική κρίση και για τη γερμανική στάση, μου είχαν ήδη δοθεί, από την προηγούμενη, οι γραπτές απαντήσεις του καγκελάρου.

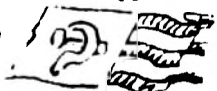
Εάν ο καγκελάριος έδωσε ταυτόσημες περίπου απαντήσεις σε ταυτόσημα περίπου ερωτήματα που του είχαν τεθεί τις ίδιες εκείνες μέρες από δύο διαφορετικά ξένα έντυπα, αυτό δεν αφορά το δημοσιογράφο που έλαβε τη συνέντευξη αυτή, ούτε και τον αποκλειστικό χαρακτήρα της.

Η συνέντευξη αυτή μοιράστηκε από το γερμανικό Υπουργείο Τύπου προς τους ξένους και τους Γερμανούς δημοσιογράφους, αποσπάσματά της μεταδόθηκαν από το Γερμανικό Πρακτορείο Ειδήσεων και γερμανικές εφημερίδες της 4ης και της 5ης Φεβρουαρίου δημοσίευσαν σημειώματα αναφέροντας πως η συνέντευξη δόθηκε προς την ελληνική εφημερίδα «Το Βήμα».

Για την ιστορία σημειώνω πως, κατά την οκταετία που κυβερνά στη Βόννη, ο καγκελάριος Σμιτ έχει δώσει μόνο δύο συνεντεύξεις προς τον ελληνικό Τύπο — και τις δύο προς «Το Βήμα».

Βάσος Π. Μαθιόπουλος

ΚΚΕ εσωτ.: Αναζητήσεις και προβλήματα πολιτικής φυσιογνωμίας

● Από την οργάνωση Παντείου της ΕΚΟΝ ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ πήραμε και δημοσιεύουμε το παρακάτω κείμενο. Αποτελεί απάντηση σε προβληματική η οποία εκφράστηκε από τις ίδιες στήλες του ΑΝΤΙ στο τχ. 194, από τους Γουρνέλλη Ρουσσέτο και Κυριακίδη Νίκο, μετά τα αποτελέσματα των βουλευτικών εκλογών και δείχνει, χωρίς ωστόσο να αποτελεί χαρακτηριστικό, στοιχεία της μετεκλογικής κατάστασης στο χώρο του ΚΚΕ εσωτ.

Η προβληματική των σ. δεν είναι βέβαια ούτε άγνωστη — τουλάχιστον στα μέλη του Κόμματος και στον ανανεωτικό χώρο — ούτε τίποτε το νεότερο έρχεται να προσθέσει, σαν εξήγηση ή λύση, στην δύσκολη πραγματικότητα που διαμόρφωσε το εκλογικό αποτέλεσμα για το ΚΚΕ εσ. Είναι όμως αποκαλυπτική σ' ό,τι: 1. αφορά την κομμουνιστική ανανεωτική ιδιότητά της και 2. για το γεγονός ότι πολλά σημεία αυτής της γνώστης προβληματικής για πρώτη φορά καταγράφονται σε κείμενο. Το θεωρούμε αυτό το τελευταίο τίμιο και θετικό για ο-

ποιονδήποτε διάλογο.

Το κείμενο προσπαθεί να απαντήσει στο πρόβλημα της συγκρότησης της φυσιογνωμίας του Κόμματος. Πρόβλημα υπαρκτό, που σφράγισε την πορεία του και καθόρισε τη σημερινή του κατάσταση. Δεν θα διαφωνήσει κανείς με την ύπαρξη του προβλήματος. Η διαφωνία βρίσκεται στο πραγματικά εκπληκτικό αναποδογύρισμα της πραγματικής πορείας και στάσης του κόμματος που επιχειρεί αυτό το κείμενο. Το επιχειρεί μέσα από δύο άξονες: την πορεία εξέλιξης της γραμμής του, από το '74 μέχρι σήμερα και την αντίληψή του, για την ανανέωση του κομμουνιστικού κινήματος στη χώρα-μας, που στο κείμενο εντοπίζεται κύρια στη στάση, σχέση του απέναντι στο «ΚΚΕ». Σ' ό,τι αφορά την πορεία εξέλιξης της γραμμής του κόμματος η εγκατάληψη της ΕΑΔΕ θεωρείται από τους σ. η κύρια παραβίαση των στρατηγικών επιλογών, η κύρια παραμόρφωση της φυσιογνωμίας του. Σ' ό,τι αφορά τη στάση, σχέση του με το «ΚΚΕ» οι σ. θεωρούν ότι μπορεί αυτό να υπάρξει σαν «κίνηση ευρωκομμουνιστών» ή «σαν μια δύναμη πίεσης στο ΚΚΕ» δηλαδή σαν συμπληρωματικό του «ΚΚΕ». Αυτό το τελευταίο είναι που για πρώτη φορά καταγράφεται και αποκαλύπτει την «ανανεωτική» ιδιότητα αυτής της προβληματικής.

Για μας είναι φανερό ότι η φυσιογνωμία ενός κόμματος είναι αποτέ-

ΤΟ ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ... ΤΗΣ ΔΑΝΙΜΑΡΚΙΑΣ

● Πότε επιτέλους θα τελειώσουν τα έντυπα του «Βασιλείου της Ελλάδος»; — αναρωτιέται ένας φίλος από τον Πειραιά:

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»,

Φαίνεται ότι, ακόμα και μ.Α. (μετά Αλλαγή) «ορισμένοι» δεν έχουν καταλάβει ότι εδώ και κάμποσα χρόνια το πολίτευμα είναι δημοκρατία και όχι βασιλεία.

Δεν εξηγείται αλλιώς το γεγονός ότι στις 23 Φλεβάρη πήγα στο Ι' παράρτημα Ασφάλειας Πειραιά και ζήτησα μια βεβαίωση τύπου διαμονής για να την χρησιμοποιήσω στην έκδοση του εκλογικού-μου βιβλίου. Τη βεβαίωση την πήρα αλλά αντί να γράφει πάνω - πάνω «Ελληνική Δημοκρατία», όπως και όφειλε να γράφει, δέσποζε φαρδύς - πλατύς ο τίτλος «Βασιλείον της Ελλάδος».

Όταν έκανα την παρατήρηση στον υπεύθυνο μου απάντησε ότι «αυτά έχουμε, αν θες να πας να βρεις άλλο».

Δε θέλω να καταχραστώ τον πολύτιμο χώρο-σου αλλά τελειώνοντας θέλω να κάνω μια παρατήρηση: ως πότε οι κύριοι αυτοί θα προκαλούν τους δημοκρατικούς πολίτες με τα φαντάσματα του, σίγουρα πιά, ανεπίστρεπτου παρελθόντος;

Αυτά προς το παρόν.

Φιλικά

Γιώργος Καβαδίας
Φοιτητής Φιλοσοφικής

Η ΠΟΡΕΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΘΝΟΥΣ

● Ένας Νεοδημοκράτης από τη Δράμα «νομίζει» και ειρωνεύεται με τον τρόπο-του:

Μα τι έξυπνος λαός τέλος πάντων τούτοι οι Έλληνες!

Κατόπιν ημίσειας χιλιετηρίδος υποδουλώσεως εις τους αλλοφύλους και αλλοθρήσκους και αφού διήλθον μετ' επιτυχίας εκατόν είκοσι και πλέον έτη βασιλείας το σύνολον, ολοκληρώσαντες την καπιταλιστικήν-των ανάπτυξιν εντός επταετίας, ιδού τώρα μετέβησαν εις το στάδιον του σοσιαλισμού!

Ένας Νεοδημοκράτης

Η ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑ ΤΟΥ ΠΑΣΟΚ

● Μ' αφορμή το άρθρο του Χρ. Πατρινού για το ΠΑΣΟΚ Αχαΐας (τχ. 197) ο αναγνώστης-μας Τ. Πεστιώτης από την Πάτρα σε εκτενή επιστολή-του εκθέτει την άποψή-του. Γράφει μεταξύ άλλων:

Αγαπητο ΑΝΤΙ,

Διάβασα το άρθρο του Χρήστου Πατρινού (τχ. 197) το σχετικό με το ΠΑΣΟΚ Αχαΐας. Πέρα από μερικές επιφυλάξεις ή διαφονίες για την αξιολόγηση ορισμένων φαινομένων, πιστεύω ότι το άρθρο δίνει μια ικανοποιητική — αν και γενική — περιγραφή της εσωκομματικής κατάστασης του ΠΑΣΟΚ στην Αχαΐα. Θά ήθελα να συμπληρώσω αυτή την ει-

λεσμα της συνολικής πολιτικο-ιδεολογικής-του συγκρότησης και όχι μόνον της πολιτικής-του γραμμής ή της σχέσης-του με τους εργαζόμενους. Έτσι πριν από οτιδήποτε πρέπει να σημειώσουμε ορισμένες συγχύσεις στη σκέψη των σ. για να μπορέσει να υπάρξει διάλογος.

1. Η ΕΑΔΕ αναφέρεται σαν η μορφοποίηση σε πολιτική γραμμή των στρατηγικών-μας αντιλήψεων και την ίδια στιγμή σαν «γραμμή πλαίσιο ολόκληρης της πορείας των λαϊκών αγώνων» δηλ. σαν στρατηγική αντίληψη. Εμείς θα θεωρήσουμε σωστό το πρώτο.

2. Θεωρούν ότι η στρατηγική αντίληψη του ΚΚΕ εσ. είναι μόνον η «αντίληψη της αναγκαιότητας ύπαρξης, δημοκρατικού πλαισίου». Δηλ. ο αγώνας για το σοσιαλισμό δεν καθορίζει την πολιτική-μας πρόταση, αλλά αυτή καθορίζεται μόνο από την αναγκαιότητα διεύρυνσης της δημοκρατίας.

Εμείς θεωρούμε ότι ο αγώνας για τη διεύρυνση της δημοκρατίας δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά συνδέεται άμεσα και άρρηκτα με την οικοδόμηση του σοσιαλισμού.

Επανερχόμενοι στον πρώτο άξονα της προβληματικής των σ. πιστεύουμε ότι το κόμμα σωστά εγκατέλειψε τη γραμμή της ΕΑΔΕ. Αργοπώρησε μάλιστα. Γιατί:

α) Η θέση (πολιτική της ΕΑΔΕ) για τη «βαθύτερη αντίθεση ανάμεσα στα ιμπεριαλιστικά σχέδια και

την τότε κυβέρνηση της Δεξιάς» έμεινε ανίκανη να παρέμβει και να ανακόψει το δρόμο της ενίσχυσης των αστικών μονοπωλιακών συμφερόντων και του χτυπήματος της ανάπτυξης του λαϊκού κινήματος, μέσα σε αστικό-κοινοβουλευτικό καθεστώς. Δηλ. η γραμμή της ΕΑΔΕ έμεινε ανίκανη να διακρίνει την αποδοχή από μέρους «των κύκλων της ανωμαλίας» του αστικού-κοινοβουλευτικού καθεστώτος, μέσα σε μια πορεία ύψωσης φραγμών προς κάθε κατάκτηση του λαϊκού κινήματος.

β) Εκτιμούμε την ύπαρξη δικτατορικών πολιτικών δυνάμεων, δηλ. δυνάμεων που έχουν ιδεολογία, μηχανισμούς, μάζες, πολιτική πρακτική. Μα η δικτατορία έπεσε επειδή χρεοκόπησαν και οι ελάχιστες τέτοιες δυνάμεις. Άλλο πράγμα η ύπαρξη δικτατορικών πολιτικών δυνάμεων και άλλο πράγμα η ύπαρξη φιλοδικτατορικών «θυλάκων». Έτσι λοιπόν υπερεκτιμήθηκαν και απολυτοποιήθηκαν μερικά στοιχεία, που σίγουρα ήταν προϊόντα της κοινωνίας-μας, ωστόσο δεν ήταν οι φιλοδικτατορικοί «θύλακες» που διαμόρφωναν την πολιτική και κοινωνική ζωή του τόπου. Παράλληλα ο κίνδυνος για δικτατορία όλο και γινόταν απόηχος του παρελθόντος όπου τελικά μείναμε χωρίς πολιτικό αντίπαλο.

γ) Οι αντιθέσεις μεταξύ των μερίδων του άρχοντος συγκροτήματος εκτιμήθηκαν με πολύ επιφα-

κόνα με ένα κείμενο που γράφτηκε πριν καιρό (20.4.81) και προσπαθεί να εκτιμήσει την πολιτική της «αριστερής» τάσης στον ιδιάμορφο χώρο της σπουδάζουσας των ΑΕΙ Πάτρας για το χρονικό διάστημα '79 - '80:

«Όταν μιλάμε για σεχταρισμό στη δράση-μας στη σπουδάζουσα Πάτρας, δεν πρέπει να τον συγχέουμε με τη σταλινοειδή εκκίνη μορφή σεχταρισμού που χαρακτηρίζει τους αριστεριστές μαοϊκούς και είναι μια αριστερή εκδοχή του σταλινισμού. Ο σεχταρισμός-μας δεν χαρακτηρίζεται από μια αστυνομική αντίληψη για την ιστορία και οργανωτικές μεθόδους προκειμένου να ελέγξουν και να συντηρήσουν τους δυσχετισμούς δύναμης μέσα στο κίνημα.

Σ' αντίθεση μ' αυτά ο σεχταρισμός που διέπνεε την τάση αμφισβήτησης («Αριστερά») στα πλαίσια της σπουδάζουσας του ΠΑΣΟΚ Πάτρας πρόβαλλε σκοπούς που χαρακτηρίζονταν από ένα πνεύμα α γ ω ν ι σ τ ι κ ο υ ο υ τ ο π ι σ μ ο υ και κατά βάθος στις μεθόδους-του βρίσκονταν τ ά σ ε ι ς καθαρά α ν τ ι γ ρ α φ ε ι ο κ ρ α τ ι κ έ ς. Η τάση αυτή της αμφισβήτησης έρεπε προς τον αγωνιστικό σεχταρισμό γιατί προσπαθούσε να χρησιμοποιεί όσο πιο ριζοσπαστικές μεθόδους μπορούσε με στόχο μια ολοκληρωτική τομή με όλες τις δομές του αστικού συστήματος.

Και ακριβώς εδώ αρχίζει να εκδηλώνεται — όταν αρχίζουμε να πλειοψηφούμε στα καθοδηγητικά όργανα — η δυϊστική αντίθεση μεταξύ των ουτοπικών-μας επιδιώξεων και των συγκεκριμέ-

νων αποφάσεων που έπρεπε να λάβουμε. Και η αντίθεση αυτή φαίνεται στον εμπειρικό χαρακτήρα αυτών των αποφάσεων.

Το δίλημμα εντεινόταν ακόμα περισσότερο λόγω της παρουσίας στην αντίθετη πλευρά της καθοδήγησης μιας συντηρητικής τάσης γραφειοκρατικού τύπου.

Στην προσπάθειά-μας να ξεμπερδέσουμε με τη συντηρητική αυτή τάση παρουσιάστηκαν δύο α π ο κ λ ι ν ο υ σ ε ς απόψεις μεταξύ-μας. Η μία που επεδίωκε άμεσα αποτελέσματα καταπολεμώντας τα χοντρά λάθη της συντηρητικής τάσης με μεθόδους όμως διοικητικών ποινών και με μια λογική «κοινοβουλευτική» (να μην δυσχεστήσουμε τους αμφιταλαντευόμενους), ενώ η άλλη άποψη που χωρίς να αγνοεί την αναγκαιότητα της λύσης των άμεσων προβλημάτων προσπαθούσε — χωρίς ξεκάθαρο προσανατολισμό — να δημιουργήσει την υποδομή εκείνη που να της επιτρέψει να λύσει τη δυϊστική αντίθεση που αναφέραμε παραπάνω.

Και εδώ πρέπει να σταθούμε στις ευθύνες της δεύτερης άποψης που δεν κατόρθωσε να πείσει την υπόλοιπη «αριστερή» τάση για την ορθότητα-της, αλλά και που δεν συγκρούστηκε μαζί-της μέσα στις ολομέλειες, για να μην φανερωθεί η «ενδοαριστερή» αντίθεση που πίστευε ότι θα εκμεταλλευόταν η συντηρητική άποψη. Οι λόγοι που η δεύτερη άποψη δεν κατόρθωσε να επιβληθεί είναι το χαμηλό θεωρητικό επίπεδο των μελών της οργάνωσης και ο ιδιόρρυθμος χαρακτήρας των φορέων - μελών της άποψης.

Το αποτέλεσμα ήταν η «Αριστερά» να 'ναι η «Αριστερά της Δεξιάς», η «Αριστερά» να ηττηθεί από τις «έντρικές» της Δεξιάς και πολλά — αν όχι όλα — απ' τα ηγετικά μέλη-της να βρεθούν στο περιθώριο.

Τ. Πεστιώτης
Πάτρα

• Απαντά στην επιστολή του αναγνώστη-μας «Γ.Π. από την επαρχία» που δημοσιεύθηκε στο τεύχος 197, ο φοιτητής της ΑΒΣΠ Μ.Α. Δημητρίου. Μεταξύ άλλων γράφει:

Αγαπητό ΑΝΤΙ,

Κατ' αρχήν όσον αφορά το χαρακτηρισμό του ΠΑΣΟΚ σαν σοσιαλδημοκρατικού κόμματος, θα πρότεινα στον επιστολογράφο να συγκρίνει τις θέσεις του ΠΑΣΟΚ με τις θέσεις της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας για να φανεί η απόσταση που χωρίζει τους δύο χώρους. Η επιλογή επίσης του ΠΑΣΟΚ να μη μετέχει στη Σοσιαλιστική Διεθνή τονίζει ακόμα περισσότερο αυτή τη διαφορά.

Ένα άλλο σημείο που η κριτική του «Γ.Π. από την επαρχία» είναι ιδιαίτερα βιαστική και ατεκμηρίωτη είναι το θέμα της ρήξης της νέας σοσιαλιστικής κυβέρνησης με την οικονομική ολιγαρχία καθώς και με τους μηχανισμούς του ΝΑΤΟ και της ΕΟΚ που τη στηρίζουν. Νομίζω ότι η σύγκρουση με το μεγάλο κεφάλαιο και τα διεθνή στηρίγματά του καθώς και οι προοπτικές νίκης των προοδευτικών δυνάμεων μετά από τέτοια σύγκρουση αποτελούν το βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η αριστερά τα τε-

νειακό τρόπο και με κάποια ανάλυση «νομοτελειακή» για τον καπιταλισμό στην Ελλάδα. Πιστεύουμε ότι δεν υπάρχει «νομοτελειακά» «μη επιθετική» μονοπωλιακή μερίδα.

Αντίθετα λοιπόν από την προβληματική των σ. πιστεύουμε ότι αυτό που θα μπορούσε να προσδιοριστεί ΣΑΝ ΤΟ ΛΑΘΟΣ στη πορεία του ΚΚΕ εσωτ. από το '74 μέχρι σήμερα ήταν η πολιτική λογική και οι συνεπαγόμενες πολιτικές εκτιμήσεις, που καθόριζαν τη στάση-του απέναντι σε δυο επίπεδα:

Πρώτο: στην πραγματικότητα που είχε διαμορφωθεί με την πτώση της δικτατορίας και τη δυναμική που αυτή συνεπάγονταν.

Δεύτερο: στ' άλλα κόμματα της Αριστεράς (ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ).

Στο πρώτο επίπεδο η λαθεμένη πολιτική λογική εκδηλώθηκε με την ΕΑΔΕ, ΑΣΔΗΣ, Συμμαχία, Δημοκρατική διέξοδο που αποτέλεσαν απόρροια αυτής και όχι λαθεμένοι χειρισμοί στις συγκυρίες. Ας σημειώσουμε ότι τελικά το ΠΑΣΟΚ μόνο-του και όχι ένα μπλοκ δημοκρατικών δυνάμεων, που εκτιμούσε σαν μοναδική δυνατότητα το ΚΚΕ εσωτ., βρίσκεται στην Κυβέρνηση.

Στο δεύτερο επίπεδο οδήγησε στο ακαθάριστο της φυσιογνωμίας του ΚΚΕ εσωτ. απέναντι στο ΠΑΣΟΚ και «ΚΚΕ» που ακραία έκφρασή-του είναι η θέση που διατυπώνουν οι σ.

Η σχετική προβληματική των σ. ολοκληρώνει επίσης την αντιστρο-

φή της πραγματικότητας. Εδώ εκείνο που εκπλήσσει είναι το πώς είναι δυνατόν να θέτει κάποιος το πρόβλημα της φυσιογνωμίας ενός κόμματος όταν μέσα από τις θέσεις-του, του αρνείται το δικαίωμα να έχει φυσιογνωμία. Γιατί αυτό κάνουν οι σ. Εάν το ΚΚΕ εσ. είναι «μοχλός πίεσης», στο «ΚΚΕ» αυτός ο λόγος δεν συγκροτεί την αναγκαιότητα υπάρξης-του, τουλάχιστον σαν κόμμα. Έτσι συνεπείς στην αντίληψή-τους μας προτείνουν να υπάρξουμε σαν «Κίνηση ευρωκομμουνιστών». Γράφουν συγκεκριμένα για το ΚΚΕ εσ.: «... είναι σίγουρα πολύτιμο με τη στρατηγική του ευρωκομμουνισμού σαν μια δύναμη πίεσης μέσα στην κομμουνιστική Αριστερά που διατηρώντας την αυτοτέλειά-της (π.χ. «Κίνηση ευρωκομμουνιστών») αγωνίζεται να μπολιαστούν με τις ευρωκομμουνιστικές αντιλήψεις οι έλληνες κομμουνιστές».

Προφανώς οι σ. δεν θα πρέπει να γνωρίζουν βασικά στοιχεία συγκρότησης ενός οποιουδήποτε πολιτικού οργανισμού. Κανένα πολιτικό κόμμα δεν μπορεί να υπάρξει με το δικό-του πολιτικό-ιδεολογικό πλαίσιο λειτουργίας εφ' όσον υπάρχει στην πολιτική ζωή σε συνάρτηση με τις επιλογές ενός άλλου κόμματος.

Ορισμένοι στο ΚΚΕ εσωτ. βλέπουν τη διάσπαση του '68 σαν το μεγάλο σφάλμα που βαραίνει στο κίνημα και που γι' αυτό πρέπει να

ευχόμαστε την ενότητα του κομμουνιστικού κινήματος. Γι' αυτό και όσες φορέςμίλαγαν για ενότητα στρέφονταν στο χώρο της παραδοσιακής Αριστεράς («προς τους συντρόφους του άλλου κόμματος») και απέστρεφαν το βλέμμα-τους απ' τις νέες ιδέες και δυνάμεις που αναπτύσσονταν γύρω-τους.

Πιστεύουμε ότι οποιαδήποτε τάση σήμερα για ενότητα μ' αυτούς που το 1968 πήραμε διαζύγιο μια για πάντα, είναι καταδικασμένη σε αποτυχία. Γιατί το «ΚΚΕ» εκφράζει σήμερα το βαθύτερο πολιτικό και κοινωνικό συντηρητισμό, η πολιτική-του πρακτική πηγαινει παράλληλα μ' αυτήν της Δεξιάς.

Οι κομμουνιστές της ανανέωσης είναι κατηγορηματικά αντίθετοι «στην προοπτική ενότητας με το δογματικό ΚΚΕ» γιατί αρνούνται την πολιτική ιδεολογία που προσανατολίζει στα πρότυπα των ανατολικών καθεστώτων, την ιδεολογία που αποδέχεται το σταλινισμό, την ιδεολογία που υπαγάγει τους αυτόχθονους κοινωνικούς προβληματισμούς και αγώνες στο δογματικό και εξαρτημένο κομματικό λόγο.

Οι δυνάμεις της ανανέωσης οργανωμένες και ανοργάνωτες, αναγνωρίζοντας την κρίση της Αριστεράς αγωνίζονται σήμερα για την πλήρη οικοδόμηση του επαναστατικού φορέα της ανανέωσης.

Ελληνική Κομμουνιστική Νεολαία
Ρήγας Φεραίος Ο.Β. Παντείου

ΟΔΥΣΣΕΑΣ

Μάνα Τζόουνς

• ΑΥΤΟΒΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ένα σημαντικό ντοκουμέντο για τον ταξικό αγώνα στις Ήνωμένες Πολιτείες την κρίσιμη περίοδο από τον εμφύλιο μέχρι τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο.

Τζέιμς Μπόλντουν

• ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΧΩΡΑ

Ο τρόμος του ρατσισμού, η δύναμη του μίσους και του έρωτα, οι φραγμοί του φύλου και του χρώματος είναι τά νήματα που κινούν τά πρόσωπα του βιβλίου και δίνουν ταυτόχρονα τό στίγμα της σημερινής αμερικάνικης κοινωνίας.

Τσάρλς Μπουκόφσκι

• ΑΝΘΡΩΠΟΣ ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΟΥΛΕΙΕΣ • ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ

Δυό ακόμη βιβλία του γνωστού από τίς Έρωτικές ιστορίες καθημερινής τρέλας συγγραφέα τό αληθινό πρόσωπο μιας κοινωνίας που αντιμετωπίζει τον άνθρωπο σαν αντικείμενο, τον στραγγίζει και τον εξουθενώνει, του αφαιρεί κάθε δυνατότητα ζωής και τον καταδικάζει στη μοναξιά και τον καθημερινό θάνατο.

• ΑΛΜΠΕΡΤΟ ΜΟΡΑΒΙΑ

Άγκοστινό

• ΒΙΡΤΖΙΝΙΑ ΓΟΥΛΦ

Μέχρι τό φάρο

• ΝΤΟΡΙΣ ΛΕΣΙΝΓΚ

Μάρθα Κουέστ

• ΙΤΑΛΟ ΚΑΛΒΙΝΟ

Ο διχασμένος υποκόσμος

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΔΥΣΣΕΑΣ

ΣΟΛΩΝΟΣ 116

ΤΗΛ. 36.19.724

λευταία χρόνια, κυρίως μετά το αποτυχημένο πείραμα της Χιλής. Άρα εδώ οι κινήσεις πρέπει να είναι προσεκτικές και σε κάθε βήμα να λαμβάνεται υπόψη ο συσχετισμός δυνάμεων των δύο πλευρών. Η κριτική δεν θα πρέπει να απευθύνεται στο αν έγινε ή όχι η σύγκρουση της νέας κυβέρνησης με την οικονομική ολιγαρχία, αλλά, στο αν προετοιμάζονται οι συνθήκες που θα δημιουργήσουν ευνοϊκό συσχετισμό δυνάμεων ανάμεσα στους εργαζόμενους και τα μονοπώλια. Η κατάργηση που προγραμματίζεται, των αντεργατικών νόμων (330 κτλ.), η εξυγίανση της Δημόσιας Διοίκησης, στον εσωτερικό τομέα, και οι διαπραγματεύσεις με τη Γαλλία για προμήθεια και συμπαράγωγή πολεμικού υλικού από άλλες χώρες εκτός των ΗΠΑ, αποτελούν θετικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση.

Όσον αφορά το χαρακτηρισμό του Ανδρέα Παπανδρέου σαν «σοσιαλδημοκράτη που του αρέσει να περνιέται για μαρξιστής» νομίζω ότι είναι ένας άστοχος χαρακτηρισμός. Η επιλογή του Α. Παπανδρέου το 1974 να μην ενταχθεί πολιτικά στην Ένωση Κέντρου, όπου θα γινόταν πρωθυπουργός πολύ πιο σύντομα και «ακίνδυνα», και η δημιουργία απ' αυτόν του ΠΑΣΟΚ, που έκανε γνωστές και συζητήσιμες τις μέχρι τότε «απαγορευμένες» έννοιες του σοσιαλισμού και της

αυτοδιαχείρισης, αποτελούν σοβαρές αποδείξεις για το αντίθετο.

Παρ' όλα αυτά θα ήθελα να τονίσω ότι δεν υποστηρίζω την άποψη ότι «όλα πάνε καλά» στο ΠΑΣΟΚ, γιατί θα ήταν υπερβολικό να περιμένουμε από ένα 7χρονο κίνημα να ξεπεράσει όλα τα προβλήματα και τις αδυναμίες που παρουσιάστηκαν χωρίς να γίνουν λάθη. Μην ξεχνάμε ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του 48% πριν λίγα χρόνια ανήκε, στη μεγάλη πλειοψηφία σε χώρους συντηρητικούς, στο Κέντρο ή και στη Δεξιά και είναι πρόορο να ζητάμε απ' αυτούς σοσιαλιστική συνείδηση. Την ελπίδα όμως για τη συνειδητοποίηση αυτού του κόσμου, αποτελεί το συνειδητοποιημένο - οργανωμένο κομμάτι του ΠΑΣΟΚ που δεν ασχολείται όπως αβασάνιστα αναφέρει ο «Γ.Π. από την επαρχία» με συνεστιάσεις και γιορτές.

Εδώ ακριβώς μπαίνει το ερώτημα. «Μπορεί η αριστερή πτέρυγα του ΠΑΣΟΚ να προσανατολίζει στη σωστή κατεύθυνση τον κόσμο αυτό;»

Νομίζω ότι το ερώτημα αυτό ξεπερνά σε ενδιαφέρον, τα όρια του οργανωμένου χώρου του ΠΑΣΟΚ και ενδιαφέρει ολόκληρη την Αριστερά. Η προσωπική μου εκτίμηση είναι ότι, παρ' όλες τις δυνατότητες που έχουν οι μαρξιστές του ΠΑΣΟΚ για ριζοσπαστικοποίηση του 48% των ψηφοφόρων, δεν είναι σίγουρη η επιτυ-

χία του αγώνα-τους χωρίς τη βοήθεια των ανένταχτων αγωνιστών της Αριστεράς. Οι αγωνιστές της Αριστεράς που δεν είναι ενταγμένοι θα πρέπει κι αυτοί να συμβάλλουν στη μετατόπιση του βάρους και της δύναμης υπέρ της αριστερής πτέρυγας του κινήματος. Το παράδειγμα του Μανώλη Γλέζου και η υποστήριξη-του, κύρια από την οργάνωση, στην Α' Αθηνών (1ος βουλευτής) αποτελεί ένα θετικό προηγούμενο.

Με τιμή
Μ. Α. Δημητρίου

● Αναφερόμενος στην ίδια επιστολή ο Δημήτρης Ι. Παράσχος από το Νησέλι Αλεξανδρείας γράφει:

Αγαπητό ANTI,

Βέβαια δεν θα αναφερθώ στις φράσεις και τους άλλους αριστερούς που αναφέρει, ούτε για το πόσο ο πρόεδρος είναι μαρξιστής ή αποδεκτός από τα μέλη του ΠΑΣΟΚ διότι θα απογοητεύα τον φίλο.

Ούτε θέλω να βαθμολογήσω το θεωρητικό επίπεδο των μελών διότι όταν είχε μπει το δίλημμα ποιότης ή ποσότης όλοι βροντοφώναξαμε — να φύγει η Δεξιά.

Και εδώ είναι που θα σταθώ διότι όλοι γνωρίζουμε πως Δεξιά δεν είναι κάποιο κυβερνητικό σχήμα αλλά ένας τρόπος ζωής σκέψης, συνείδησης. Και το «σοσιαλιστικό πείραμα» ας ονομασθεί έτσι, που επιχειρεί η κυβέρ-

νησή-μας δεν είναι η απλή και η καταγράμμα εφαρμογή του προγράμματός-του. Αν ήταν έτσι θα αρκούσε μια συνολική προσπάθεια των δυνάμεων αλλαγής για την εφαρμογή του προγράμματος και τον ερχομό του σοσιαλισμού. Αλλά το κυβερνητικό πρόγραμμα είναι μια αντιδεξιά πολιτική στα κοινωνικο-οικονομικά και εθνικά θέματα.

Μια πολιτική χωρίς τις εργατικές δεσμεύσεις από την εργοδοσία, χωρίς τις δεσμεύσεις από τις πολυεθνικές, χωρίς την υποταγή των εθνικών συμφερόντων στο γενικότερο συμφέρον της Δύσης. (Αυτό το ΠΑΣΟΚ το απέδειξε).

Είναι μια ουσιαστική αλλαγή, όχι βέβαια σοσιαλιστική αλλά σε πρώτη φάση δεν γίνεται διαφορετικά. Είναι μια αντιδεξιά πολιτική που είναι ζωτικά αναγκαία για την κοινωνία-μας και για το λαό. Διότι αυτή η αντιδεξιά στροφή είναι το υπαρκτό και η σοσιαλιστική αλλαγή είναι το αναζητούμενο που θα χρειασθεί χρόνος και συνολική προσπάθεια για να γίνει πραγματικότητα. Διότι η σοσιαλιστική αναζήτηση θα περνάει μέσα από αντιθέσεις και διαπάλη. Η διαπάλη αυτή δεν θα εκδηλώνεται μόνο στην πορεία για την αλλαγή αλλά και στη διαμόρφωση του συγκεκριμένου σοσιαλιστικού μοντέλου.

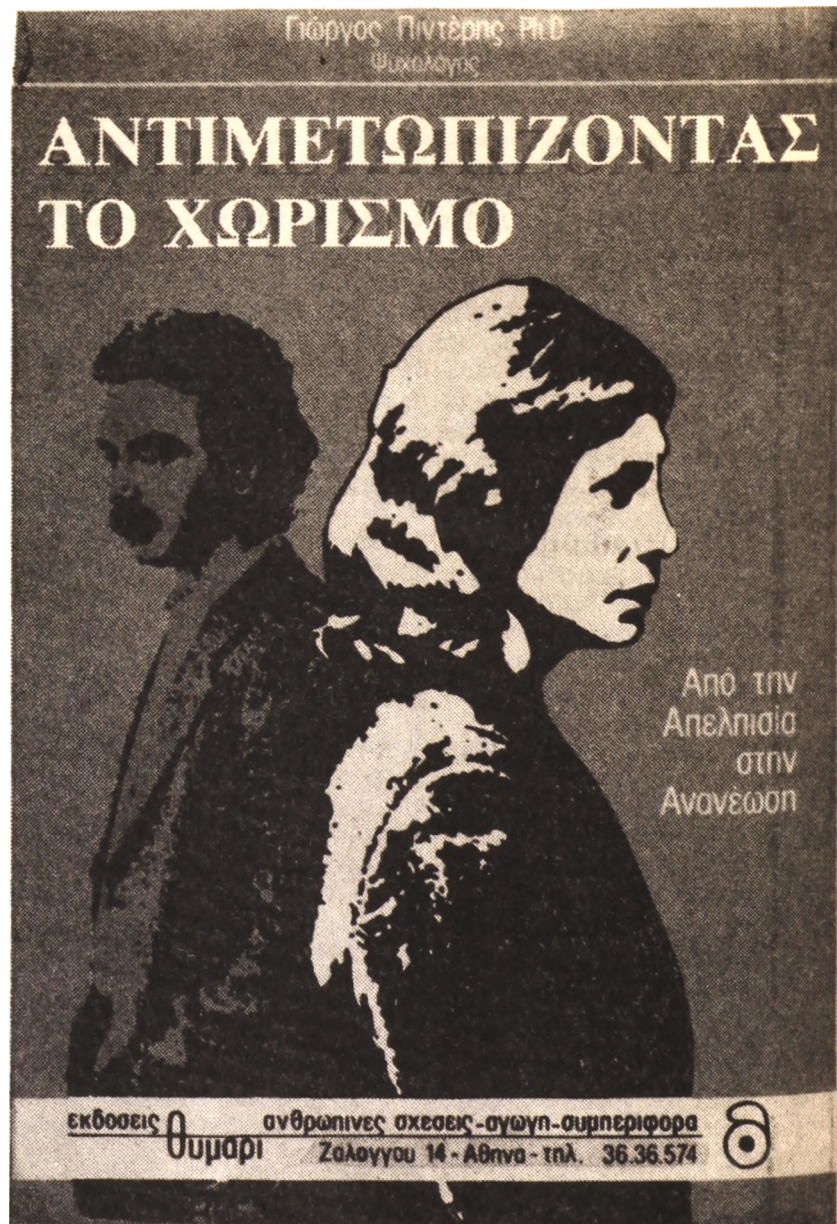
Τελευταία έχω να πω πως μπορεί τα μέλη του ΠΑΣΟΚ να μην διαθέτουν το θεωρητικό επίπεδο

ΑΝΤΩΝΗΣ ΦΩΣΤΙΕΡΗΣ

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ ΤΡΑΓΟΥΔΗΣΕ ΣΩΣΤΑ

Η ΜΙΚΡΗ ΕΓΝΑΤΙΑ

των γνωστών-του αριστερών αλλά στο βαθμό που θα χρειασθεί κριτική, θα ασκηθεί. Διότι γνωρίζουμε ότι η κριτική που ασκείται σήμερα, όποια μορφή και αν έχει, υιοθετεί και προβάλλει συγκεκριμένα συμφέροντα (του πλούτου, της олигарχίας). Και ακόμη πως το ΠΑΣΟΚ, στεγάζει τους μή προνομιούχους και μια κριτική εκ μέρους-των, θα αποτελούσε σχήμα οξύμωρο στο βαθμό που περνούσε μια απόδειξη η υπόμνηση.

Παράσχος Ι. Δημήτρης

ΟΠΩΣ ΤΡΟΧΙΖΑ ΤΟΝ ΜΠΡΟΥΝΤΖΟ

● Χαλκουργός στα Γιάννενα, ο Μ. Κολυβάκης, γράφει:

Αγαπητό «ΑΝΤΙ»,

Διάβασα στην σελίδα 48 του τχ. 197/22.1.82 με τίτλο «Η φυσιολογία του ΠΑΣΟΚ» επιστολή του «Γ.Α». Εκεί που τροχούσα το μπρούντζο με τη λίμα, όλο στο νού-μου στριφογύριζε η επιστολή. Διαπίστωσα ότι ο συναγωνιστής για το σοσιαλισμό, μολονότι σε ορισμένα σημεία που περιγράφει είναι σωστός, κάνει λάθος με το να ρίχνει όλα τα βάρη στον Αντρέα. Επίσης κάνει λάθος να τονίζει ότι ο Αντρέας δεν είναι σοσιαλιστής ή μαρξιστής. Μου θυμίζει τη λαϊκή πα-

ροιμία που λέει όλα τα στραβά τα κουλούρια τα κάνει η νύφη.

Θα συμφωνήσω ότι το μεγαλύτερο μέρος των μελών του ΠΑΣΟΚ ψήφισαν Αντρέα και Αλλαγή και όχι ΠΑΣΟΚ. Το ίδιο έκανε κι ο ελληνικός λαός. Ακόμη πιστεύω ότι η εμπιστοσύνη προς τον Αντρέα σήμερα είναι πιο μεγαλύτερη στη λαϊκή-της βάση.

Συμφωνώ ότι τα όργανα του ΠΑΣΟΚ απ' το Εκτελεστικό Γραφείο και την Κεντρική Επιτροπή στελεχώθηκαν με ανθρώπους που 'χουν πολύ μουστάκι και μούσι, συμπτωματικούς αγώνες και πως πιστεύουν περισσότερο στην αυτοπροβολή και λιγότερο στον σοσιαλιστικό μετασχηματισμό. Όρα δημοσίευμα ότι μόνο με τον Χέιγκ μπορεί να συγκριθεί. Το ίδιο συνέβηκε και με όλες σχεδόν τις περιφερειακές οργανώσεις. Κι εδώ γεννιέται ένα ερώτημα: ποιός φταιει, ο Αντρέας ή όλοι που αγωνίστηκαν μέσα απ' τις τάξεις του ΠΑΣΟΚ και τώρα βρίσκονται στο περιθώριο;

Επειδή έζησα τα πράγματα και παίδευα πολύ το μυαλό-μου να βρώ τη ρίζα... διαπίστωσα ότι οι ικανοί και στη θεωρία και στην πράξη, είτε δεν μπόρεσαν ν' αντέξουν τη φυσιολογική σύγκρουση μέσα στην οργάνωση και περιθωριοποιήθηκαν, είτε θέλησαν να κάνουν τον αρχηγό — εδώ θα ταίριαζε αυτό που λένε οι ιταλοί για μας 4 έλληνες 5 αρχηγοί — ενώ οι άλλες οι δυνάμεις που μπο-

Έξαντας / Έλληνική Λογοτεχνία

Πόπη Γερωνυμάκη

Ακόμα καί τό σλίπ
σ' ένα πακέτο Ντάνχιλ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ ΜΟΡΦΩΤΙΚΑ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ

Στόχος-μας είναι η προώθηση του παιδαγωγικού παιχνιδιού και στην Ελλάδα. Φέραμε τα ιταλικά παιχνίδια «Danese» γιατί πιστεύουμε πως βοηθάνε το παιδί στην ανάπτυξη της ελεύθερης σκέψης, της δημιουργικότητας της μάθησης. Και αυτό γιατί δεν βασιζονται σε προκαθορισμένους κανόνες ή σχήματα αλλά ελεύθερα το παιδί δημιουργεί και γνωρίζει το περιβάλλον γύρω-του. Ορισμένα από τα παιχνίδια είναι:

ΠΡΟΣΘΕΤΩ - ΑΦΑΙΡΩ: Το παιδί προσθέτοντας και αφαιρώντας διαφανείς κάρτες δημιουργεί εικόνες ή θέματα γύρω από το φυσικό-του περιβάλλον. Ηλικία 3-8.

ΚΑΡΤΕΣ ΛΟΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΙΡΜΩΝ: Ηλικία 3-7.

ΑΛΦΑΒΗΤΟ & ΦΑΝΤΑΣΙΑ: Με κομμάτια μη τοξικού καουτσούκ μπορεί το παιδί να φτιάξει όλα τα γράμματα ελληνικού ή ξένου αλφαβήτου, εικόνες και διάφορα σχήματα. Ηλικία 4-8.

ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ: Με 48 έγχρωμες διαφορετικές εικόνες το παιδί μπορεί να δημιουργήσει ιστορίες ή θέματα γύρω από το φυσικό-του περιβάλλον. Ηλικία 3-7.

Αποκλειστική Διάθεση:

GIOCO DEL SOLE

Κ. ΣΠΥΡΙΔΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.

Ιθάκης 32 — Κυψέλη τηλ: 82.33.806 82.31.709

(μεταξύ Πατησίων και Ιω. Δροσοπούλου)

ΚΥΚΛΟΦΟΡΟΥΝ

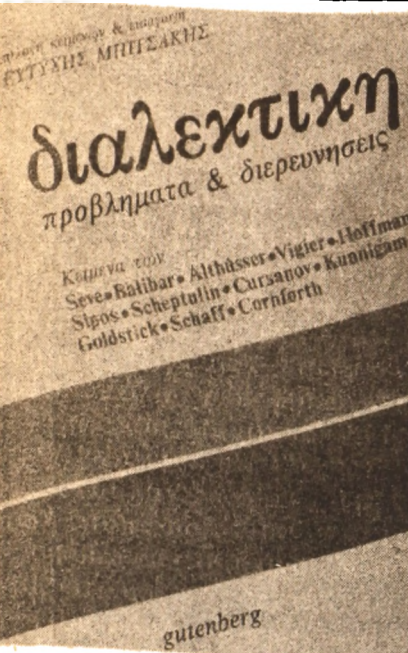
Α. ΜΙΣΣΕΛ

ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ
ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΟΥ ΓΑΜΟΥ

Ε. Μ. ΠΑΟΥΛΟΥ

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Gutenberg

Σόλωνος 103 - Τηλ. 3600.127

Μ. ΚΟΥΝΤΕΡΑ

ΤΟ
ΑΣΤΕΙΟ

«Σε κάθε σελίδα αυτού του καταπληκτικού βιβλίου ακούγεται η φωνή του ώριμου καλλιτέχνη και πραγματικού ανθρώπου — αυτό είναι μεγάλη τύχη σ' αυτούς τους άτυχους καιρούς».

Glaude Roy,
(Le nouvelle observateur)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΑΛΒΟΣ
Αναξαγόρα 1, Αθήνα 112
Τηλ: 52.46.241

ρούσαν όταν είχαν εκλογές να συγκεντρωθούν και να πάρουν τις αποφάσεις που άρεσαν και κατεύθυναν όχι ο Αντρέας αλλά αυτοί που επάνδρωσαν τα όργανα που πιο παραπάνω ανάφερα δεν το έκαναν με νοοτροπία αριβιστική και στρογγυλοκαθιστική.

Η ΑΛΛΑΓΗ έγινε κι αν είναι κουτσή δεν φταίει ο Αντρέας. Φταίμε όλοι-μας, σ' οποιοδήποτε μετερίζι κι αν βρισκόμαστε, που δεν μπορούμε ή δεν θέλουμε να κάνουμε ένα βήμα μπροστά. Η Άλλαγή θέλει κάτι που λένε οι Κινέζοι. Μισό δρόμο ο μαθητής μισό ο Δάσκαλος.

Οφείλουμε να δούμε βασικότερα λάθη της Αριστεράς, που εμποδίζουν το σοσιαλιστικό μετασχηματισμό. Αναφέρω ένα παράδειγμα: Την ομοσπονδία-μας στα Γιάννινα την εκπροσωπούν δυο παλιά στελέχη αγωνιστές που εδώ και είκοσι χρόνια έπαψαν να παράγουν ο ένας παπούτσια και ο άλλος σίδερα. Είναι έμποροι. Αυτοί οι άνθρωποι σήμερα με την ευλογία του κομματικού μηχανισμού φωνάζουν για προβλήματα δικά-μας που ούτε καν τα γνωρίζουν, και καμαρώνουν για τους εκπροσώπους-τους. Δεν κατάφεραν όμως να βγάλουν στελέχη μέσα απ' τη δουλειά και στηρίχθηκαν στα μουσεία. Εί με τέτοια θεωρία πολλά φαίνονται σωστά και άγια για το λαό. Έλα όμως που η πράξη είναι διαφορετική. Γι' αυτό κάθε λάθος που θα γίνεται απ' την Κυβέρνηση της ΑΛΛΑΓΗΣ θα φταίμε κι εμείς, που δεν θυσιάσαμε λίγο χρόνο είτε απ' τη δουλειά-μας, είτε απ' τη διασκέδασή-μας να ενεργοποιήσουμε το λαό-μας που είναι ακόμη ανοργάνωτος και περιθωριακός. Κι αν όλοι-μας βάλουμε ένα χέρι η πατρίδα-μας θα προκόψει. Χωρίς ν' αντιμαρξίζουμε, οφείλουμε να παραδεχτούμε είτε μας αρέσει είτε όχι ότι καθοριστικό ρόλο στην ΑΛΛΑΓΗ, θα παίξει ο ΑΝΤΡΕΑΣ. Ο ΛΑΟΣ ψήφισε σωστά, ο ΛΑΟΣ εμπιστεύεται ορθά ο ΛΑΟΣ δεν είναι προσωπολάτρης. Βλέπει σήμερα ότι ο Αντρέας μπορεί να τον οδηγήσει στο στόχο που οραματίστηκε, χάραξε και αγωνίστηκε στις πόλεις και τα βουνά απ' το 40 και δώθε

για να μη αναφερθώ σ' όλη την πορεία του Έθνους. Εμπρός λοιπόν ν' ακολουθήσουμε το ΛΑΟ.

Συναγωνιστικά
Μιχάλης Κολυβάκης
Μπρουντζάς
Γιάννινα

ΑΠΟΡΙΑ

● *Μια απορία διατυπώνει ο αναγνώστης-μας Αθ. Στούμπος:*

Αγαπητό Αντί,

Με απόφαση του Υπουργού Χωροταξίας κ. Τρίτση ανανεώθηκαν οι συμβάσεις όλων των εκτάκτων υπαλλήλων του Υπουργείου-του, που στην ουσία μονιμοποιήθηκαν, μέχρι το 1985 (Ελευθεροτυπία 16-2-82).

Με ερώτηση, στη Βουλή, πέντε (!) βουλευτές του ΚΚΕ ζητούν «την μονιμοποίηση του συνόλου των εκτάκτων εργαζομένων στο Δημόσιο» (Έθνος 24-2-82).

Υπάρχει άραγε καλύτερη επιβράβευση για τα ρουσφετολογικά και πολιτικά κριτήρια με τα οποία η ΝΔ προσπαθούσε να ελέγχει εκλογικό σώμα και Δημόσια Διοίκηση και καλύτερος τρόπος αποκλεισμού των ενδιαφερομένων ψηφοφόρων των δύο κομμάτων, από τις κενές θέσεις του Δημοσίου;

Αθ. Στούμπος
Πολιτικός Μηχανικός

ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΙΣΡΑΗΛ

● *Πρωτότυπη (και για την έννοια του σοσιαλισμού, αλλά και της ανεξαρτησίας) η επιστολή που ακολουθεί:*

Κύριε Διευθυντά,

Με αφορμή επιστολή του Ζ. Κυριακίδη, στο φύλλο της 5 του Μάρτη, ότι δεν μπορεί «να υπάρξει ανεξάρτητο και δημοκρατικό Ισραήλ» νομίζω αντιθέτα ότι το μόνο κράτος στην περιοχή που είναι δημοκρατικό είναι το Ισραήλ. Όλα τα άλλα είναι δικτατορίες (οι περισσότερες στρατιωτικές). Επιπλέον στο Ισραήλ εφαρμόζεται καθαρά σοσιαλιστικό σύστημα, τα Κιμπούτς. Γιατί δεν θέλουμε να βλέπουμε τα πράγματα όπως είναι;

Ευχαριστώ
Στ. Αρσενίδης

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ
ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΑΝΤΩΝΗ
ΜΠΡΙΛΑΚΗ

ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ
ΚΙΝΗΜΑ

ΔΙΑΘΕΣΗ: «ΠΟΛΥΤΥΠΟ»
Δεινοκράτους 131
τηλ. 729.237 - 732.819

ICO - ΚΟΝ-ΜΠΕΝΤΙΤ

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΤΩΝ
ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΩΝ

(ΜΑΗΣ 1968)

Ζωοδ. Πηγής 17
τηλ. 36.39.980

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΗ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ
Δημοχάρους 60
Αθήνα 601
Τηλ: 72.32.713 - 72.32.819

- Εκδότης:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δεινοκράτους 131
Αθήνα 601
- Υπεύθυνος τυπογραφείου:
Ιωάννης Δημητρόπουλος
Σπαρτάκου 9, Καλλιθέα
- Καλλιτεχνική επιμέλεια:
ΝΕΝΗ ΡΑΪΣ
- Μοντάζ:
ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΣΠΑΝΟΣ
- Δημόσιες σχέσεις
Διαφημίσεις:
ΤΑΚΗΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ
- Φωτοστοιχειοθεσία:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Αναπαραγωγή φιλμ:
«ΠΟΛΥΤΥΠΟ» ΕΠΕ
Δεινοκράτους 131
Τηλ. 729.237
- Εκτύπωση:
«Εκδοτικά επιχειρήσεις»
Ν. ΘΕΟΦΑΝΙΔΗΣ» Α.Ε.
Πειραιώς 52, Μοσχάτο
Τηλ. 48.12.558 - 48.22.779

- Κάθε ενυπόγραφο άρθρο εκφράζει την προσωπική άποψη του συγγραφέα-του.
- Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Εσωτερικού

Εξαμ. 500 δρχ. - Ετήσια 1.000
Ετήσια Οργανισμών
Τραπεζών, κτλ: 3.000 δρχ.
Φοιτητική έκπτωση 15%

Εξωτερικού

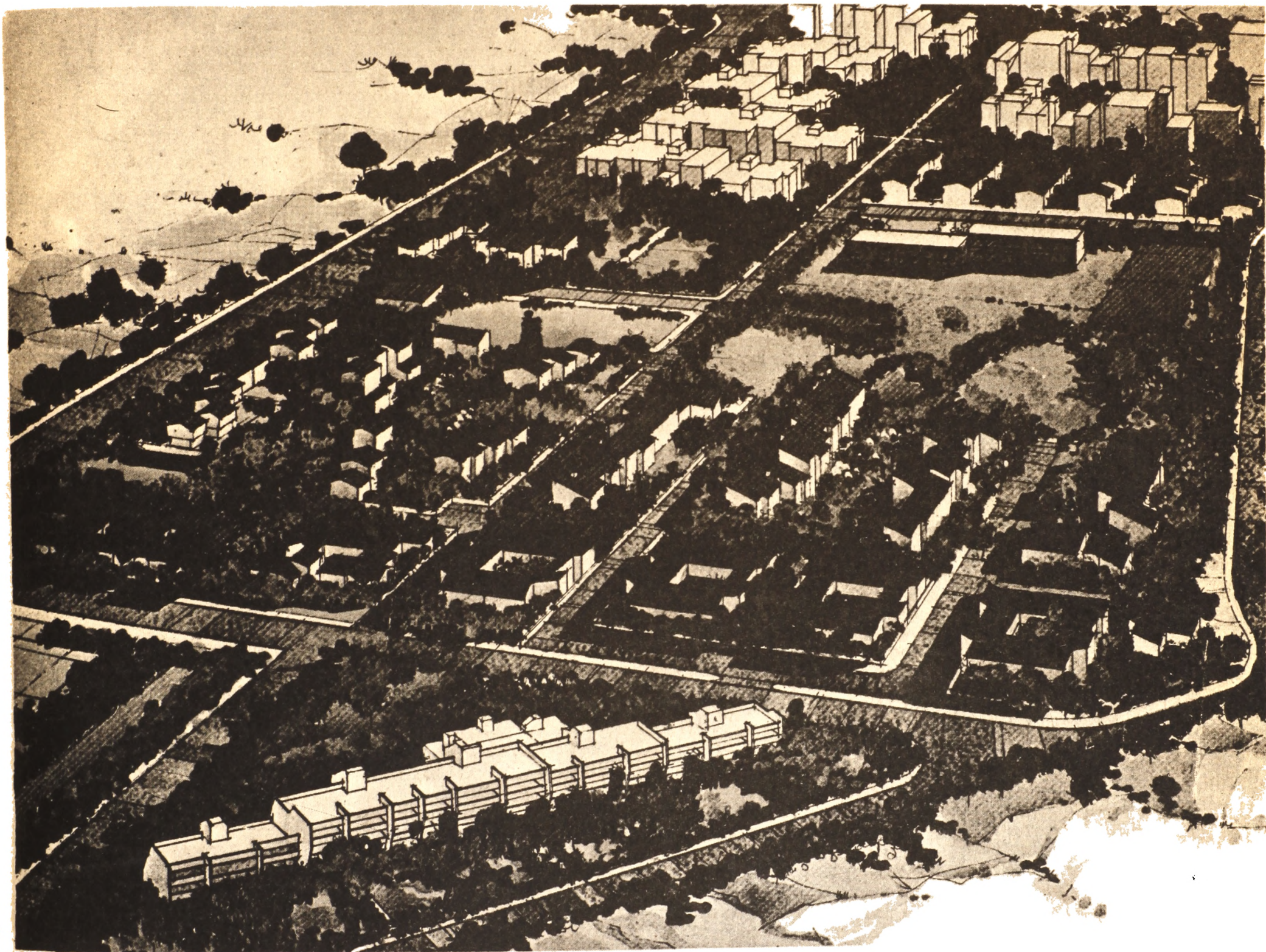
Ευρώπη - Μεσογ. χώρες:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 20
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 40
Η.Π.Α. - Καναδάς - Αν. Ασία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 27
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 53
Αυστραλία - Ωκεανία:
εξάμηνη: απλή δολ. 18
" αεροπ. δολ. 35
ετήσια: απλή δολ. 36
" αεροπ. δολ. 70

- Εμβάσματα, επιταγές:
ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΑΚΗΣ
Δημοχάρους 60, ΑΘΗΝΑ 601
- ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: δρχ. 40
- ΠΑΛΙΑ ΤΕΥΧΗ: δρχ. 60

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ

- για τα βιβλιοπωλεία της Αθήνας:
Στα γραφεία του «ΑΝΤΙ»
Δημοχάρους 60, τηλ. 7232.713
- για τα βιβλιοπωλεία Β. Ελλάδας:
Βιβλιοπωλείο
Μ. Κοτζιά και Σία Ο.Ε.
Τσιμισκή 78, τηλ. 279.720
Θεσσαλονίκη

Ἡ Κτηματική Τράπεζα
μέ τούς πρότυπους οἰκισμούς στή Θράκη
ἀξιοποιεῖ τίς καταθέσεις σας
γιά νά πραγματοποιήσῃ τή ριζική ἀλλαγὴ
στήν ποιότητα τῶν συνθηκῶν κατοικίας
πού χρειάζεται πιά ὁ τόπος

Ἡ ΕΘΝΙΚΗ ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ Α.Ε.
καί ἡ ΕΘΝΟΚΤΗΜΑΤΙΚΗ Α.Ε.
(Ἐνεργοῦ Πολεοδομίας «ΕΚΤΕΝΕΠΟΛ»),
οἱ δύο θυγατρικές ἐταιρεῖες
τῆς ΚΤΗΜΑΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΗΣ,
σχεδίασαν καί ὑλοποιοῦν τό ἔργο

Τάσου Δήμου

· Ενα γαρύφαλλο που δεν τ' αφήνουν ν' ανθίσει

Τι είναι και πως λειτουργεί
το ΚΚΕ σήμερα

Εκδόσεις Γλάρος

ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 31 • ΑΘΗΝΑ 141 • ΤΗΛ. 36 18 457

- Η τραγωδία 1 Αν υπήρχε
λίγο μυαλό...
· Ένα αποτέλεσμα
που βάζει
Οι εκλογές τους 2 θέμα ηγεσίας
· Όχι, σύντροφοι,
δέν διαγράφονται
Σκουριασμένοι 3 οι αγωνιστές
τρόποι
· Το κομματικό
Πληγερή 4 Παρακράτος
πλοκάμια
· Το «Διευθυντήριο»
και
Τα «κλειδιά» 5 οι άνθρωποι του
Χίλιοι τρόποι
ν' αχρηστέψεις
έναν υγιή
Το κύτταρο 6 οργανισμό
· Μια εφημερίδα
που
κρέμασε ανάποδα
τον πίνακα
Ο καθρέφτης 7 των αξιών
· Μια τακτική
που
καταστρέφει
την ενότητα
Το συνδικάτο 8 των εργαζομένων
Επίλογος